RIDDERKERK

Programmabegroting 2021

en Meerjarenraming 2022-2024

RIDDERKERK

Programmabegroting 2021
en
Meerjarenraming 2022-2024

Inhoud

Voorwoord ... 4
Leeswijzer ... 5
Begroting in één oogopslag ... 6

Beleidsbegroting ... 8

Programmaplan ... 9
Programma 1. Bestuur en (overheids)participatie ... 10
Programma 2. Veiligheid ... 14
Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen ... 19
Programma 4. Economische zaken ... 24
Programma 5. Onderwijs ... 28
Programma 6. Cultuur, sport en groen ... 31
Programma 7. Sociaal domein ... 38
Programma 8. Gezondheid en duurzaamheid ... 54
Programma 9. Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed ... 61
Niet in voorgaande programma's verantwoorde baten en lasten ... 69

Paragrafen ... 72
Paragraaf 1. Lokale heffingen ... 73
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 82
Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen ... 89
Paragraaf 4. Financiering ... 95
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering ... 100
Paragraaf 6. Verbonden partijen ... 102
Paragraaf 7. Grondbeleid ... 112

Financiële begroting ... 115
Overzicht van baten en lasten ... 116
Toelichting op overzicht baten en lasten ... 120
Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd ... 120
Samenvatting en analyse op hoofdlijnen ... 121
Overzicht van incidentele baten en lasten en structurele reservemutaties ... 126

Financiële positie ... 131
Meerjarenbalans ... 132
EMU-saldo ... 133
Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen ... 133
Overzicht van investeringen ... 134
Financiering ... 137
Stand en verloop van de reserves ... 137

Stand en verloop van de voorzieningen 142
Overzicht ramingen per taakveld 143

Bijlagen 146
Bijlage 1 Overzicht te verstrekken subsidies 147
Bijlage 2 Verloop van reserves 148
Bijlage 3 Lopende ontwikkelingen Ruimte 150

Voorwoord

Een begroting van uitdagingen

Hierbij presenteren wij de Programmabegroting 2021 en Meerjarenraming 2022-2024.

Uit deze begroting, die meerjarig sluitend is, blijkt dat er ruimte is voor toekomstbestendige investeringen die aan de gehele gemeente en haar inwoners ten goede komen. We willen investeren in een veelkleurig palet van belangrijke opgaven. Zaken die Ridderkerk nu, maar ook over een langere periode aantrekkelijker maken om in te wonen, werken en leven.

Ridderkerk houdt met deze begroting een traditie in ere als gemeente die financieel gezond is. De uitdaging is dat voor de toekomst zo te houden. Dat wordt steeds moeilijker omdat we meer taken voor het Rijk moeten uitvoeren waarvoor we geen extra geld krijgen.

Met deze begroting lukt het ons de voorzieningen op peil te houden en wordt fors ingezet op vernieuwing en verandering op het vlak van onder meer onderwijshuisvesting, economie, zorg, sport, buitenruimte, verkeer, milieu en duurzaamheid. Dat is goed voor de Ridderkerkers van nu en straks, en daar zijn we trots op!

Eerder presenteerden wij u een niet structureel sluitende Kadernota. Deze meerjarig sluitende begroting is dan ook het resultaat van een forse inspanning. Het scherp kijken naar budgetten en het vergroten van doelmatigheid in de bedrijfsvoering hebben hieraan bijgedragen, evenals een meevallende mei-circulaire en een herstructurering van de leningenportefeuille. Een meer dan trendmatige verhoging van de OZB passen we niet toe.

Niet in deze meerjarenbegroting is opgenomen de tweede tussenrapportage over 2020. Daarin zullen naar verwachting nog een aantal wijzigingen met aanzienlijke financieel impact worden opgenomen. De tweede tussenrapportage over 2020 wordt separaat (maar in samenhang met deze meerjarenbegroting) aan uw raad aangeboden en behandeld. Wij richten ons erop om ook de effecten van de nog te ontvangen septembercirculaire daarbij te kunnen betrekken.

De coronacrisis heeft merkbare gevolgen voor de financiële huishouding van onze gemeente en de werkdruk binnen onze organisatie. Deze effecten zijn evenwel buiten deze begroting gehouden. Om overzicht te creëren en te houden zijn en worden de aan corona-gerelateerde financiële risico's en reeds ontstane of voorziene financiële consequenties in beeld gebracht in een speciale (financiële) coronabijlage. Deze bieden wij u gelijktijdig aan met de tweede tussenrapportage over 2020. Effecten waarmee wij als gemeente te maken krijgen zijn onder meer een toename van de werkloosheid, meer leegstand van winkels, een krimp in de kinderopvang, de manier waarop wij sport en bewegen stimuleren, niet uitgevoerde prestaties in de culturele sector en het toenemende belang van recreatiemogelijkheden dicht bij huis. Ook het werk van de wijkteams wordt door de coronacrisis geraakt. De implementatie van het nieuwe afvalbeleid ondervindt vertraging door de focus op de inzameling van (door de coronacrisis) fors toegenomen hoeveelheden huishoudelijk afval.

Structureel saldo
Volgens aanbeveling van de commissie BBV presenteren wij het overzicht van het structureel begrotingssaldo onderstaand. Hiermee wordt inzicht gegeven of de begroting en meerjarenraming structureel in evenwicht zijn. Zoals u ziet is dit het geval.

	2021	2022	2023	2024
Saldo van lasten en baten	-5.905	-3.432	-2.256	-2.208
Stortingen en onttrekkingen aan reserves	8.190	5.381	-4.047	-4.167
Begrotingssaldo	2.285	1.949	1.790	1.960
Waarvan incidenteel	2.745	1.558	651	350
Structureel rekeningsaldo	-460	391	1.140	1.610

Bovenstaande bedragen zijn in duizenden. Het overzicht wordt ook op pagina 130 getoond.

Wij gaan vol vertrouwen het nieuwe beleidsjaar 2021 tegemoet. We kijken ernaar uit om met uw gemeenteraad het goede voor Ridderkerk en haar inwoners en ondernemers te realiseren.

Burgemeester en wethouders van Ridderkerk

Leeswijzer

Tekenduiding
Er zijn diverse manieren om cijfers te noteren in financiële documenten. In het verleden zijn zowel de baten als de lasten als negatief aangeduid, dus met een min. Net als de afgelopen jaren zijn de lasten in deze begroting aangeduid met een min.
In een kolom waar het saldo getoond wordt, krijgt een nadeel een min voor het bedrag en een voordeel wordt zonder extra teken getoond. In de kolom met het jaarresultaat komt een positief bedrag ten gunste van de algemene reserve en een negatief bedrag wordt ten laste van de algemene reserve gebracht.

Afrondingen
De cijfers die in deze begroting zijn verwerkt, komen direct uit de boekhouding van de gemeente. Daar staan de getallen genoteerd tot op 2 cijfers achter de komma. Voor de leesbaarheid worden de cijfers in de begroting afgerond op 100-tallen. Ter voorkoming van fouten worden deze afrondingen gedaan in het programma Microsoft Excel en worden de uitkomsten gebruikt voor publicatie. Hierdoor kan het voorkomen dat als een tabel nageteld wordt, er minimale verschillen zijn (1 of 2 cijfers).

Geen ramingen: geen gegevens opgenomen
Bij de tabellen onder het item ‘Wat mag het kosten?’ in de programma's wordt een onderscheid gemaakt naar onder andere baten en lasten. Soms is op een bepaalde subdoelstelling op bepaalde regels geen raming. Om te voorkomen dat er in die regel dan alleen nullen genoteerd moeten worden, wordt die regel dan in zijn geheel weg gelaten.
Alle bedragen zijn in euro’s.

Toelichtingen
In de programma’s zijn toelichtingen geschreven voor mutaties in de ramingen, zoals weergegeven in het onderdeel ‘Wat mag het kosten?’. De toelichtingen hebben betrekking op mutaties groter dan € 50.000.
Voor de verschillen in reservemutaties wordt verwezen naar het overzicht reservemutaties per programma.
In nagenoeg ieder programma wordt een deel van de verschillen verklaard door gewijzigde toerekening over de programma’s van een deel van de BAR-bijdrage. Een overzicht hiervan wordt gegeven in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Prestatie-indicatoren
Sinds 2016 is de Regeling beleidsindicatoren gemeenten van kracht. In deze regeling zijn 39 indicatoren opgenomen, waarvan er door wettelijke aanpassingen nog 34 resteren. Deze, en meer indicatoren, zijn op de website Waarstaatjegemeente.nl terug te vinden. De waarden bij de indicatoren op de website worden aangepast wanneer nieuwe informatie bekend is. Het kan hierdoor voorkomen dat de waarde opgenomen in dit boekwerk verschilt van de website.
De indicatoren die genoemd worden in de programma’s kennen verschillende bronnen, onder meer de burgerpeiling, het klanttevredenheidsonderzoek en de website waarstaatjegemeente.nl. Een overzicht van internetlinks naar de bronnen vindt u hieronder.

Bron
Waarstaatjegemeente.nl
BBV verplichte indicatoren
Burgerpeiling
Ondernemerspeiling
Lokale monitor Wonen
Gemeentelijke monitor Sociaal Domein
Zorggebruik
Duurzame ontwikkelingsdoelen

Na het klikken op de links hierboven kan het zijn dat er nog gekozen moet worden voor Ridderkerk.

Per programma worden de prestatie-indicatoren weergegeven met een waarde voor het jaar 2019. Indien er voor het jaar 2019 geen waarde bekend is, wordt de waarde van het laatst bekende jaar weergegeven. In een enkel geval is een waarde bekend van het jaar 2020. Dit is dan kenbaar gemaakt met het jaartal erbij.

Indeling
De begroting bestaat uit een beleidsbegroting, een financiële begroting en bijlagen. In de beleidsbegroting worden de programma's en de (verplichte) paragrafen behandeld. De financiële begroting bevat de meerjarenbalans met de toelichting hierop, de toelichting op de financiële positie en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. In de bijlagen is het overzicht van te verstrekken subsidies, de specificatie van het verloop van de reserves en de lopende ontwikkelingen Ruimte opgenomen.

Begroting in één oogopslag

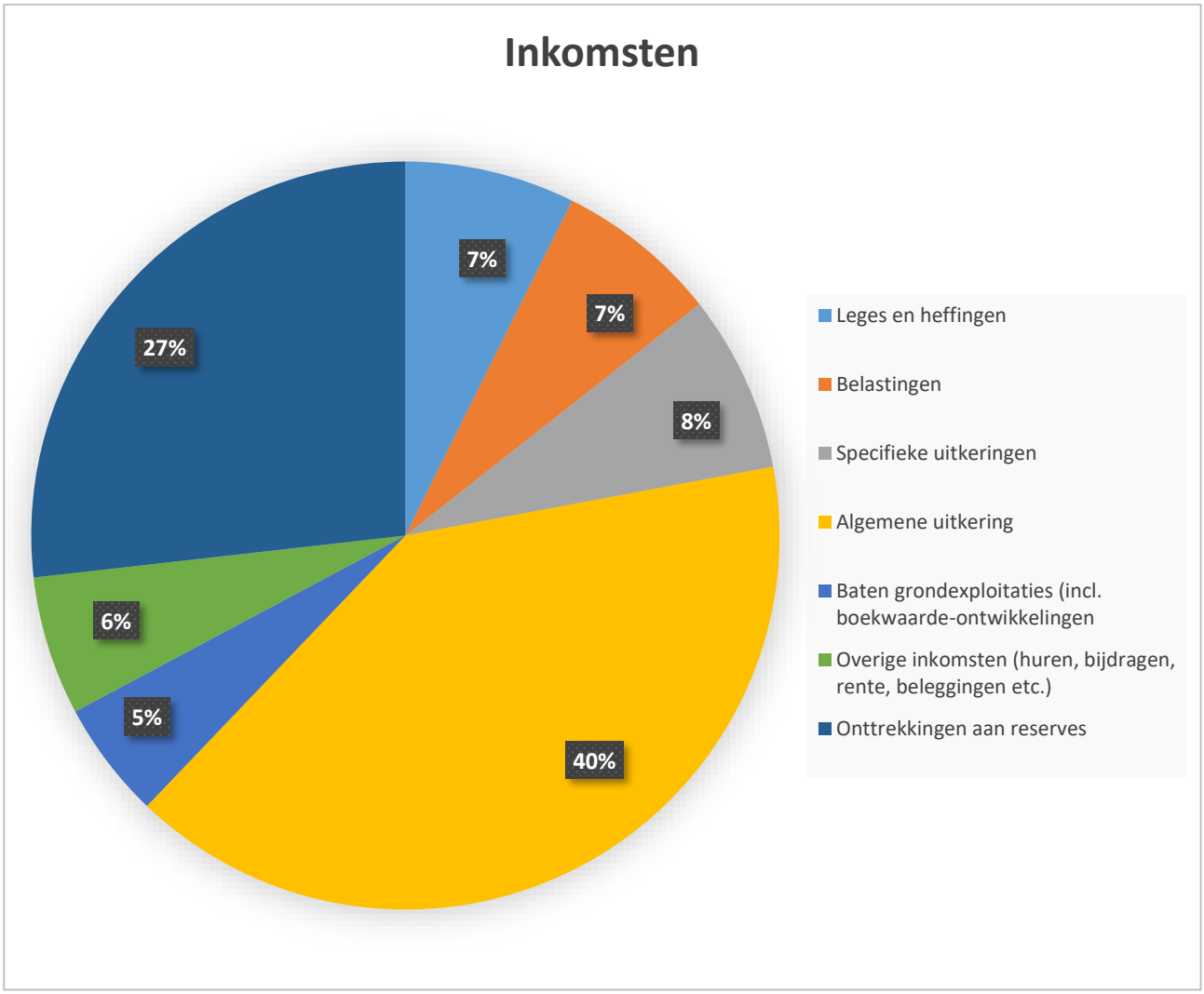

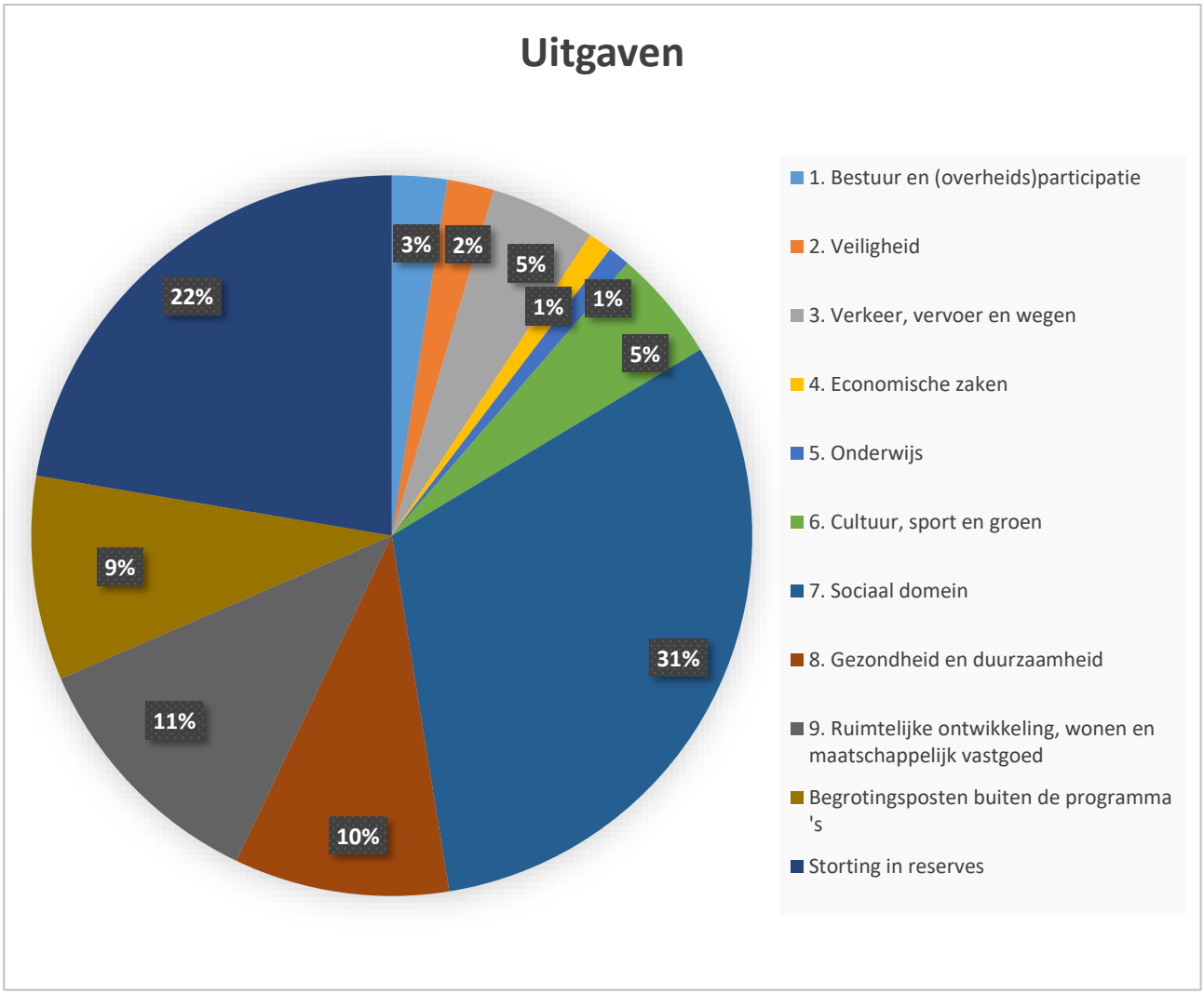
Uitgaven
3%
2%
5%
1%
1%
5%
31%
10%
11%
9%
22%
1. Bestuur en (overheids)participatie
2. Veiligheid
3. Verkeer, vervoer en wegen
4. Economische zaken
5. Onderwijs
6. Cultuur, sport en groen
7. Sociaal domein
8. Gezondheid en duurzaamheid
9. Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed
Begrotingsposten buiten de programma 's
Storting in reserves

Beleidsbegroting

Programmaplan

Programma 1. Bestuur en (overheids)participatie

Programmavisie

Voor onze inwoners willen we dichtbij en benaderbaar zijn. We stellen ons open en actief op en luisteren naar onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We stimuleren het 'Ridderkerk-gevoel'. We betrekken de inwoners bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering en communiceren daar tijdig over met eigentijdse media en op een begrijpelijke manier. We geven inwoners en organisaties alle ruimte om ideeën en initiatieven te ontwikkelen.
In Ridderkerk kan de inwoner rekenen op dienstverlening die van goede kwaliteit en betrouwbaar is. Wij werken samen met de gemeenten Barendrecht en Albrandswaard in de ambtelijke BAR-organisatie. Zo bieden we de inwoners en ondernemers van Ridderkerk de dienstverlening waar zij recht op hebben, met behoud van Ridderkerk als zelfstandige, autonome gemeente.
We vinden samenwerking belangrijk. Met onze partners binnen Ridderkerk, en met de gemeenten en overheden om ons heen, zoals de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, maar ook daarbuiten. Dat doen we op een positieve, uitnodigende en deelnemende manier.

Trends en ontwikkelingen

Bestuur
Wijkregie
In de wijkoverleggen betrekken we de wijkbewoners bij ontwikkelingen die zich in hun wijk voordoen. De leden van de wijkoverleggen geven gevraagd en ongevraagd advies over hoe wij zaken beter of anders kunnen doen. Informatievoorziening over deze ontwikkelingen is een punt van voortdurende aandacht. Samen met de wijkoverleggen werken we aan maatwerk per wijk op het gebied van participatie. We stellen per wijk de behoefte vast aan de inzet van de verschillende participatie-instrumenten die wijkregie heeft ontwikkeld. De wijkoverleggen zijn ook een belangrijke bron van inspiratie in onze samenwerking met de partners op het gebied van leefbaarheid.

Participatie
Naast burgerparticipatie komt overheidsparticipatie meer in beeld. De burger neemt een initiatief en de overheid doet mee. Daarbij is het zoeken naar rollen, verantwoordelijkheden en communicatievormen.
Ook met onze wijkoverleggen bespreken we hoe de wijk zelf meer initiatief kan nemen om in de wijk activiteiten en ontwikkelingen aan te jagen.

Burgerzaken en dienstverlening
De beweging van offline (balie) naar online contact gaat onverminderd door. De vestiging van de bibliotheek in het gemeentehuis betekent de komst van meer diversiteit in doelgroepen in onze centrale hal. Hier liggen kansen om met een goede samenwerking tussen de diverse partners de sfeer en beleving van onze hal positief te versterken.

Bij de doorontwikkeling van online dienstverlening zijn het persoonlijk maken van deze dienstverlening en digitale toegankelijkheid belangrijk. Alle inwoners, ook de inwoners met een (functie)beperking, moeten gebruik kunnen maken van onze online diensten. Om maatwerk te kunnen bieden en in verbinding te blijven met inwoners blijft offline, persoonlijk contact ook van groot belang.

Daarnaast is samenwerking essentieel: we verbeteren onze dienstverlening continue door samen te werken met inwoners, ondernemers, organisaties en andere gemeenten, bijvoorbeeld bij het doorontwikkelen van de gemeentelijke website.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Budgethoudersregeling (2014)		X			
Communicatieplan Ridderkerk ‘Communiceren doen we samen’ (2015)		X			
Convenant Jongerenraad (2012)	X			X	
Convenant Maatschappelijk Burgerplatform (MBR) (2016)		X			
Convenant Minimaplatform (2016)		X			
Convenanten met de wijkoverleggen (2016)	X			X	
Financiële verordening 2017	X				
Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Ridderkerk 2019	X				
Gedragscode integriteit raads- en burgerleden Ridderkerk 2019	X				
Gemeenschappelijke Regeling BAR-organisatie (2013)	X				
Inspraakverordening gemeente Ridderkerk (2009)	X				
Kanalenstrategie “De juiste boodschap, op het juiste moment en de juiste plaats” (2020)		X			
Klachtenregeling BAR-organisatie (2014)		X		X	
Normenkader rechtmatigheid (2019)		X			
Nota Activabeleid (2016)	X			X	
Nota Belastingen (2011)	X				
Nota Evenementenbeleid (2011)	X			X	
Nota Reserves en voorzieningen (2016)	X			X	
Notitie van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie: Ridderkerk dragen we samen (2016)	X				
Participatie, burgers en bestuur 2013	X				
Participatieverordening Sociaal Domein (2016)	X				
Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders Ridderkerk 2019		X			
Reglement van orde van de raad (2018)	X				
Schulden-/leningenbeleid	X				
Treasurystatuut (2017)		X			
Verordening bezwaarschriften Ridderkerk (2020)	X				
Verordening klachtenbehandeling 2020 (link nog niet beschikbaar)	X				
Verordening Onroerende Zaakbelasting (2018)	X				
Verordening op de raadsvoorbereiding (2018)	X				
Verordening op de rekenkamercommissie Ridderkerk (2015)	X				
Verordening Precariobelasting (2018)	X				
Verordening Rechtspositie raadsleden en commissieleden Ridderkerk 2019	X				
Visie op dienstverlening 2025 (2017)		X			
Wijkontwikkelingsprogramma Centrum 201-2024 (2014)	X				
Wijkontwikkelingsprogramma Slikkerveer (2013)	X			X	
Wijkprogramma Bolnes				X	
Wijkprogramma Drievliet /’t Zand 2019-2023 (2019)	X				

Document	Bestaand beleid Raad	College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Wijkprogramma Oost 2019-2023 (2019)	X				
Wijkprogramma Oostendam 2018-2022 (2018)	X				
Wijkprogramma Rijsoord (2017)	X				
Wijkprogramma West 2018-2023 (2018)	X				

Wat willen we bereiken?

Bestuur

Wijkregie

- We willen een productieve samenwerking tussen het wijkoverleg en het wijkideeteam in de wijk.
- Wijkoverleggen worden tijdig betrokken bij actuele ontwikkelingen in de wijk.
- Samenwerking vormgeven tussen wijkoverleg en wijkgebouwen.
- Versterken samenwerking Leefbaarheidsteams en de sociale wijkteams.
- In de wijkprogramma's stellen we op basis van de leefbaarheidsmonitor realistische doelen voor de leefbaarheid in een wijk.
- Voor elke wijk is er een actueel jaarplan, waar alle partners in de wijk een bijdrage aan leveren.
- In elke wijk worden de verschillende participatie-instrumenten naar behoefte ingezet.

Participatie

- Onze inwoners weten op welke manier zij kunnen participeren.
- Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn betrokken bij de doorontwikkeling van participatie.

Burgerzaken en dienstverlening

Wij willen dienstverlening die past bij de veranderende samenleving. Die inspeelt op de (digitale) trends en ontwikkelingen en op de veranderende rol van de gemeente. Daarbij leggen wij nadruk op:

- Online dienstverlening die toegankelijk, makkelijk en betrouwbaar is; we willen aansluiten bij wat de inwoners van ons verwachten op het gebied van online dienstverlening. Hierbij gaan we uit van de belevingswereld van de inwoner.
- Een dienstverlenende houding van onze medewerkers, zodat iedere inwoner, ondernemer en organisatie zich door ons goed geholpen voelt.
- Continue sturing op klanttevredenheid en verbetering van de dienstverlening op basis van kwantitatieve en kwalitatieve servicenormen waarbij de behoeftes van de inwoners bekend zijn en dienen als leidraad voor verbetering.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bestuur

- Wij stellen samen met inwoners en partners wijkprogramma's op waarin we concrete acties beschrijven waarmee we werken aan schone, hele en veilige wijken.
- De wijkregisseurs vertalen samen met de wijken en de partners de wijkprogramma's in jaarplannen.
- De wijkregisseurs signaleren met hun netwerk punten die (bestuurlijke) aandacht behoeven en ondernemen acties daarop. Zij zijn de oren en ogen van het college in de wijk.
- De wijkregisseurs zijn een belangrijke ingang naar de uitvoeringsorganisatie voor inwoners die initiatieven hebben.
- De wijkregisseurs zijn de vraagbaak voor de uitvoeringsorganisatie bij de ontwikkeling en de uitvoering van beleid in relatie tot de leefbaarheid in de wijken.
- Wij werken samen met inwoners en partners de uitkomsten van het project overheidsparticipatie verder uit.
- De evenementenregisseur is een belangrijke ingang naar de uitvoeringsorganisatie voor inwoners en organisatoren die evenementen willen organiseren.
- De evenementenregisseur is de vraagbaak voor de uitvoeringsorganisatie bij de ontwikkeling en de uitvoering van beleid in relatie tot het organiseren van evenementen.
- Wij dagen inwoners en organisaties uit om evenementen te organiseren.
- Wij organiseren een dag waarop we samen met onze wijken laten zien waar Ridderkerk voor staat.
- Wij organiseren een kennismaking met nieuwe inwoners.
- Wij houden wekelijks een spreekuur voor inwoners.
- Wij bezoeken regelmatig de wijken, bedrijven en organisaties.
- Wij werken samen met andere overheden en laten zien waar Ridderkerk voor staat.

Burgerzaken en dienstverlening

- We blijven online dienstverlening doorontwikkelen. Daarvoor volgen we de landelijke ontwikkelingen en gebruiken we onder andere klantreizen om onze processen klantgericht in te richten.

- We ontwikkelen een nieuwe gemeenteapp. Deze app maakt het mogelijk sneller, meer proactief en interactief contact te hebben met inwoners en hen gerichter te informeren. We sluiten hiermee aan bij waar de inwoner is door hen op hun smartphone of tablet een extra manier te bieden laagdrempelig contact op te nemen met de gemeente, zaken te regelen en te worden geïnformeerd.
- Een ontwikkeling die we nader onderzoeken is die van een persoonlijke internetpagina: een persoonlijke omgeving waarbinnen inwoners hun zaken met de gemeente online kunnen regelen.
- Webcare wordt verder geprofessionaliseerd door aan te sluiten bij waar de inwoner is, hierdoor te weten wat er online leeft en daarover het online gesprek aan te gaan.
- De dienstverlening is passend voor elke doelgroep. We hebben oog voor de (groepen) inwoners die het moeilijk hebben zelfstandig te functioneren in onze digitale samenleving. We zetten daarom bijvoorbeeld in op digitale toegankelijkheid door onze website volledig toegankelijk te maken en deze regelmatig te laten testen door inwoners.
- Wij volgen de landelijke ontwikkelingen op het gebied van klantsignaalmanagement. Als de ontwikkelingen passen bij onze visie op de dienstverlening, gaan wij ze toepassen.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1 Bestuur en (overheids)participatie							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-5.567.700**	**-4.216.100**	**-4.213.900**	**-4.130.700**	**-4.196.300**
	0.1	Bestuur	-3.943.400	-3.249.400	-3.267.300	-3.196.900	-3.262.600
	0.2	Burgerzaken	-1.624.300	-966.700	-946.600	-933.800	-933.700
Baten			**1.227.400**	**1.144.200**	**1.093.700**	**992.700**	**992.700**
	0.1	Bestuur	691.600	566.400	566.400	547.600	547.600
	0.2	Burgerzaken	535.800	577.800	527.300	445.100	445.100
Saldo - Lasten en baten			**-4.340.300**	**-3.071.900**	**-3.120.200**	**-3.138.000**	**-3.203.600**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-16.100	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	588.500	0	0	0	0
Saldo - Reserves			**572.400**	**-48.500**	**-48.500**	**-48.500**	**-48.500**
Begrotingssaldi Bestuur en (overheids)participatie			**-3.767.900**	**-3.120.400**	**-3.168.700**	**-3.186.500**	**-3.252.100**

Begroting 2021 per taakveld

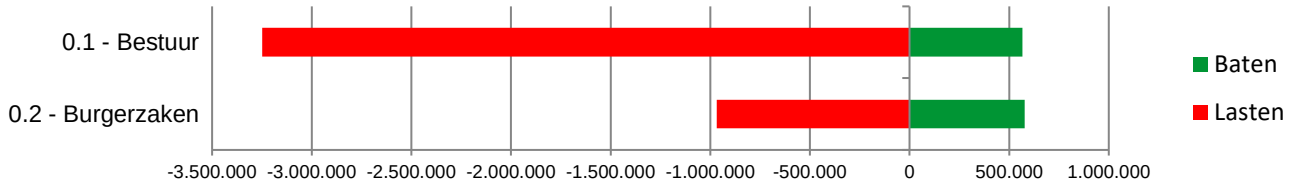

<u>Bestuur</u>

BAR-bijdrage

Het verschil bij de lasten wordt veroorzaakt door een voordeel van het wegvallen van incidentele lasten in 2020 in de BAR-bijdrage en een nadeel door toename vanaf 2021 van de BAR-bijdrage door inflatie, accountantskosten, verhoging van het opleidingsbudget, klachtencoördinator (Kadernota 2021), nieuw beleid Kadernota 2021 inz. GIDS en inwerkingtreding Omgevingswet, camerahandhaving urgente locaties vrachtwagenparkeren (Kadernota 2021, collegeprogramma) en incidenteel budget voor tijdelijke formatie uitvoering VTH- taken WABO. Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging (Wkb) zal de benodigde capaciteit van de teams omgevingsvergunningen en toezicht en juridische handhaving in 2021 niet structureel wijzigen. Om de VTH-taken goed te kunnen uitvoeren is het essentieel de tijdelijke formatie ook in 2021 op peil te houden.

De mutatie bij de baten is het gevolg van lagere dekking BAR-bijdrage ten opzichte van 2020 als gevolg van minder uren ten laste van investeringen.

Toerekening huisvestingskosten
Door fluctuatie in de kosten van groot onderhoud is de toerekening van huisvestingskosten lager dan in 2020.

Regionale samenwerking
Zoals vermeld in de Kadernota 2021 is het budget voor weestaken verlaagd, vanwege een afname van weestaken in de stadsregio Rotterdam.

Burgerzaken
Een nadeel in de lasten in 2021 ten opzichte van 2020 komt door de verschillen in het verkiezingsbudget.

Het verschil van 2021 ten opzichte van 2020 bij de baten komt door een toename van het aantal af te geven documenten. Door de verlenging van de looptijd van reisdocumenten, van 5 naar 10 jaar, neemt het aantal af te geven reisdocumenten af na 2021. Daarmee samenhangend ook de legesinkomsten. Aan de hand van de prognose van het RDW is het budget afgestemd.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
1.	Burgers en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren. Bron: Burgerpeiling	Gemiddelde score (1-5) % helemaal eens	3,1 29,0%
2.	% inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd. Bron: Burgerpeiling	% heel veel % niet veel/niet weinig % nauwelijks tot geen	28,0% 51,0% 21,0%
3.	Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10	6,8
4.	Waardering van de inwoners voor de communicatie. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10	6,8
5.	Waardering door inwoners van het vernieuwde gemeentejournaal De Blauwkai. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10	7,2
6.	Tevredenheid over de dienstverlening via de digitale faciliteiten (website). Bron: Burgerpeiling	Score 1-10	6,8
7.	Klanttevredenheid (balie)contact. Bron: Klanttevredenheidsonderzoek Totaal oordeel aan loket. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10 Score 1-10	8,4 6,7
8.	Klanttevredenheid telefonisch contact. Bron: Klanttevredenheidsonderzoek	Score 1-10 Cijfers gegeven o.b.v. contact afgelopen jaar.	7,7
9.	Waardering maatschappelijke organisatie en instellingen contact met de gemeente. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10 Mogelijkheden om met ambtenaren in contact te komen. Mogelijkheden om met bestuurders, zoals burgemeester en wethouder, in contact te komen.	 6,4 7,0 (2016)
10.	Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10	6,6

Programma 2. Veiligheid

Programmavisie

Onze inzet is om iedereen een veilige woon-, leef- en werkomgeving te bieden. Dat doen we samen met brandweer, politie, Openbaar Ministerie, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners. We zetten ons in om de veiligheid in openbare gelegenheden, zoals zwembad de Fakkel, te verhogen. We ondersteunen de werving van extra vrijwilligers bij brandweer en politie.
We blijven buurtinitiatieven en veiligheidsinitiatieven van inwoners (zoals buurtpreventie) faciliteren en ondersteunen, laten de buitengewoon opsporingsambtenaren gerichter de straat op gaan en blijven het drugsgebruik en -handel effectief aanpakken. Evenementen zijn belangrijk, het organiseren ervan moet niet nodeloos ingewikkeld en omslachtig zijn. De veiligheid van evenementen en ook in de horeca moet gewaarborgd zijn.
De overlast van vuurwerk wordt teruggedrongen. We hebben verordeningen en regels nodig. Deze zijn helder en niet in strijd met elkaar. De gemeente controleert en handhaaft de geldende regels.

Trends en ontwikkelingen

Crisisbeheersing en brandweer
Er wordt een start gemaakt met de uitvoering van het projectplan Bevolkingszorg ‘basis op orde’ van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR). Er is een wens voor meer samenwerking met oog voor lokale omstandigheden. Dit houdt onder ander in meer regionale afstemming en samenwerking ook op het gebied van Opleiden, Trainen en Oefenen

Openbare orde en veiligheid
Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
Op grond van de Wet bevordering integriteitbeoordelingen openbaar bestuur (Wet Bibob) wordt op dit moment een Bibob-toets uitgevoerd op aanvragen voor nieuwe drank- en horecavergunningen en exploitatievergunningen. De wet heeft echter een breder toepassingsgebied, zoals vastgoedtransacties, WABO-vergunningen en subsidies. We zijn voornemens het Bibob-beleid aan te passen en de capaciteit uit te breiden om deze verruimde toets mogelijk te maken.

Jeugd en excessief geweld
De geweldsincidenten tussen jongeren (13-23 jaar) nemen fors toe. We willen hier aan de voorkant bovenop zitten. Dit doen we in gezamenlijkheid met onderwijs, welzijn, hulpverlening en veiligheidspartners.

Evenementen
Het is voor 2021 onzeker of (grootschalige) evenementen gehouden kunnen worden. Samen met organisatoren, vergunningverlening, toezicht en

handhaving en hulpdiensten worden ontwikkelingen gevolgd en hierop ingespeeld.

Wonen en bouwen

Uitstel Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Zowel de Omgevingswet als Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zijn uitgesteld van 1 januari 2021 naar 1 januari 2022. Voorbereiding voor de invoering van beide wetten zullen daarom ook in 2021 plaatsvinden. Zowel de kosten als de baten zullen als gevolg van de invoering van de Omgevingswet en Wkb structureel wijzigen. Dit hangt voor een groot deel samen met het privatiseren van een deel van het bouwtoezicht. Binnen het project invoering Wkb zal in samenwerking met het programma Omgevingswet een nieuwe kostenonderbouwing voor de legesverordening worden opgesteld. Daarin worden de effecten van de privatisering van het bouwtoezicht verwerkt.
Daarnaast krijgt de gemeente vanuit de Omgevingswet extra wettelijke taken, onder andere op het gebied van bodem en milieu. Ook deze wijzigingen zullen worden meegenomen in de nieuwe kostenonderbouwing en legesverordening. Vanwege het uitstel zullen de reguliere werkzaamheden in het kader van de VTH-taken (taken in het kader van vergunningverlening, toezicht en handhaving) in 2021 niet wijzigen.

Op verschillende onderdelen zullen er vanaf 2022 juist meer kosten worden gemaakt, doordat de gemeenten er meer taken bij krijgen en andere instrumenten dienen te hanteren. Vanuit de gemeenten is landelijk via de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) een signaal afgegeven aan het Rijk dat de begrotingen van gemeenten het niet toelaten extra financiële lasten op te vangen. De gemeenten hebben het Rijk gevraagd om garanties dat de overgang naar de Omgevingswet voor gemeenten op middellange termijn (<10 jaar) budgetneutraal zal verlopen.

Toename aantal aanvragen Omgevingsvergunningen

De trend van de afgelopen jaren, een stijging van zo'n 5%, heeft zich de eerste twee kwartalen van 2020 doorgezet. In 2021 zet deze trend zich naar verwachting voort. De legesinkomsten voor 2021 zijn geraamd op basis van deze stijging en de gemeentelijke grondexploitaties.

Invloed Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen op de langere termijn

De privatisering van het technische onderdeel van het bouwtoezicht zal in eerste instantie alleen gelden voor gevolgklasse 1 (onder andere grondgebonden woningen). Later zal dit, na evaluatie, worden uitgebreid naar meer risicovolle bouwwerken. Het is nog niet bekend wanneer deze uitbreiding plaats zal gaan vinden. De Omgevingswet biedt gemeenten meer afwegingsruimte om in het Omgevingsplan zelf te bepalen welke activiteiten vergunningsvrij, melding- of vergunningplichtig worden. Wijzigingen van de vergunningplicht kunnen effect hebben op de kostenonderbouwing, leges(inkomsten) en werkzaamheden van de gemeente. Dit zal bij elke voorgestelde wijziging en/of uitbreiding tegen het licht moeten worden gehouden. Hetzelfde geldt voor een toekomstige verruiming van de privatisering van het bouwtoezicht.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Actieplan Veiligheid					X
APV Ridderkerk 2020	X				
Beleidsregel Damocles gemeente Ridderkerk (2018)		X			
Bibob-beleid				X	
Drank- en Horecaverordening 2014	X				
Evenementenbeleid					X
Handhavingsbeleidsplan Bebouwde omgeving				X	
Handhavingsbeleidsplan Wabo 2019-2023		X			
Handhavingsuitvoeringsprogramma Wabo 2019-2023		X			
Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023	X				
Jaarverslag VTH-Wabo				X	
Uitvoeringsprogramma Wabo-vergunningen 2020		X			
Vergunningenbeleidsplan Omgevingsvergunningen				X	
Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Ridderkerk 2016	X				
Visie Externe Veiligheid 2012-2016	X				

Wat willen we bereiken?

Crisisbeheersing en brandweer
De crisisorganisatie verder professionaliseren en inrichten op atypische incidenten en crises, zoals een pandemie maar ook een cyberaanval. De crisisorganisatie is getraind en geoefend en elk type crises kan aangepakt worden om zo snel mogelijk naar de oorspronkelijke dagelijkse situatie terug te kunnen keren.

Openbare orde en veiligheid
Jeugdoverlast
Situaties van jeugdoverlast worden vroegtijdig opgemerkt en integraal aangepakt, zodat ernstige overlast voorkomen kan worden en jongeren niet verder afglijden.

Drugsgerelateerde zaken
Middels een integrale aanpak willen we bereiken dat de drugsoverlast actief wordt onderzocht, aangepakt en waar nodig en mogelijk doorgepakt op het gebied van bestuursrecht.

Ondermijning
Ondermijning is een veelomvattend begrip van allerlei vormen van (veelal georganiseerde) criminaliteit, zoals drugscriminaliteit, witwassen en heling. Het tegengaan van ondermijning is een maatschappelijke opgave. Door middel van een intensieve integrale samenwerking met onze veiligheidspartners, inwoners en ondernemers willen we bereiken dat de ‘onderwereld’ niet vermengd wordt met de ‘bovenwereld’. Wij waken ervoor dat de gemeente geen faciliterende rol hierin speelt bij bijvoorbeeld de verstrekking van vergunningen en spannen ons in om ondermijnende criminaliteit te signaleren, te voorkomen en aan te pakken.

Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
We willen misbruik van overheidsvoorzieningen voorkomen en passen de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob) waar nodig toe.

Woning- en auto inbraken High Impact Crimes (HIC)
We willen een vermindering van het aantal woning- en auto inbraken.
Evenementen
Wij stimuleren het houden van evenementen door het voor organisatoren makkelijker te maken een vergunning aan te vragen. Hierbij streven we naar het juiste evenwicht tussen gezelligheid en feestelijkheden enerzijds en het bewaken van de openbare orde en leefbaarheid en het beperken van de overlast anderzijds.

Senioren en Veiligheid
Wij willen een veilige leefomgeving voor (zelfstandig wonende) senioren.

Wonen en bouwen
Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
De werkzaamheden op VTH-gebied zullen na inwerkingtreding van de Omgevingswet en Wkb structureel wijzigen. In 2021 maken we de wijzigingen inzichtelijk en zorgen we dat medewerkers en processen klaar zijn voor inwerkingtreding van beide wetten.

Huidige VTH-taken
De VTH-taken zullen in 2021 worden voortgezet conform de huidige werkwijze en beleid. Op die manier zorgen we dat de wettelijke regels en overige voorschriften op het gebied van de Wet ruimtelijke ordening, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Woningwet, Bouwverordening, Bouwbesluit en overige AMvB’s (algemene maatregelen van bestuur) worden nageleefd, zodat de gewenste ruimtelijke kwaliteit en kwaliteitseisen aan bouwwerken en gebouwen gerealiseerd en in stand gehouden worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Crisisbeheersing en brandweer
Vanaf 2021 zullen er twee nieuwe Officieren van dienst Bevolkingszorg volledig worden ingezet. Intern zal de crisisorganisatie getraind en geoefend worden, vooral op basis van specifieke behoefte van crisisteams en bestuurders zelf. Er zal meer dan voorheen de regionale samenwerking worden gezocht.

Openbare orde en veiligheid
Jeugdoverlast
Jeugdoverlast pakken wij in een vroeg stadium aan samen met onze partners. Bij serieuze zorg rond een groep zal dit gebeuren volgens de groepsscan-methodiek. Deze aanpak is gericht op het verminderen van overlast, voorkomen dan wel bestrijden van criminaliteit en het bieden van perspectief in de vorm van school of werk.

Drugsgerelateerde zaken
We stimuleren bewoners signalen van drugsoverlast door te geven aan de politie. Of te melden via Meld Misdaad Anoniem. We willen inzicht verkrijgen in zogenaamde hotspot-gebieden en mogelijke netwerken, zodat hier gericht op kan worden geïnvesteerd. Waar nodig gebruikt de burgemeester haar bevoegdheden zoals benoemd in het Damoclesbeleid en de APV (Algemene Plaatselijke Verordening).

Ondermijning
In 2021 zetten wij onze integrale aanpak van ondermijnende activiteiten onverminderd voort. De integrale aanpak loopt langs diverse sporen en is zowel preventief als repressief van aard. Preventief zetten we in op het vergroten van het bewustzijn en de meldingsbereidheid van onze medewerkers, bewoners en ondernemers. Wij voeren een campagne uit in samenwerking met Meld Misdaad Anoniem en organiseren voorlichtingsbijeenkomsten (naar behoefte). Onze repressieve aanpak bestaat onder andere uit het integraal controleren van bedrijventerreinen, jachthavens en het aanpakken van spookbewoning (BRP-controles).

Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
In 2020 hebben wij ons toepassingsgebied van de Wet Bevordering Integriteitbeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob) uitgebreid. Dit maakt het mogelijk de Bibob-toets breder toe te passen, op bijvoorbeeld vastgoedtransacties, WABO-vergunningen en subsidies. We zijn gestart met het implementeren van de herijkte beleidsregel middels het opleiden van werknemers en het inrichten van het kenniscentrum Bibob. In 2021 zetten we deze implementatie voort en passen we waar nodig de Wet Bibob toe.

Woning- en auto inbraken High Impact Crimes (HIC)
Wij houden preventieacties in samenwerking met politie en buurtpreventies. We geven bewoners tips om woninginbraken te voorkomen en willen bewoners bewust maken om bijvoorbeeld geen waardevolle zaken in hun auto te laten liggen en te informeren over de keyless entree. Door inzet van de pop-up bus kunnen we de mensen in de wijken bereiken en informatie verstrekken over dit thema.

Evenementen
Wij zorgen voor een zo eenvoudig mogelijk proces voor het aanvragen van een vergunning. Wij hebben het aanvragen van een jaarlijks terugkerend evenement vergemakkelijkt. Wij faciliteren organisatoren bij de vergunningaanvraag en de organisatie van een evenement.

Senioren en Veiligheid
Wij organiseren naar behoefte voorlichtingsbijeenkomsten. Daarnaast wordt de verbinding gezocht tussen zorg, Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, politie en ouderenorganisaties om de veilige leefomgeving te verhogen.

Wonen en bouwen
Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Zowel de kosten als de baten zullen als gevolg van de invoering van de Omgevingswet en Wkb structureel wijzigen. Binnen het project invoering Wkb zal in samenwerking met het programma Omgevingswet een nieuwe kostenonderbouwing voor de legesverordening worden opgesteld. Daarin verwerken we de effecten van de privatisering van het bouwtoezicht en de extra wettelijke taken vanuit de Omgevingswet. Deze wijzigingen zullen worden meegenomen in de nieuwe kostenonderbouwing, legesverordening en beleidsplannen.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
2 Veiligheid							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-3.807.600**	**-3.541.200**	**-3.491.300**	**-3.491.100**	**-3.554.300**
	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.301.100	-2.385.100	-2.336.900	-2.336.900	-2.400.100
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-903.800	-1.115.300	-1.113.600	-1.113.400	-1.113.400
	8.3	Wonen en bouwen	-602.700	-40.800	-40.800	-40.800	-40.800
Baten			**1.284.400**	**977.400**	**977.400**	**977.400**	**977.400**
	1.2	Openbare orde en veiligheid	49.200	40.200	40.200	40.200	40.200
	8.3	Wonen en bouwen	1.235.200	937.200	937.200	937.200	937.200
Saldo - Lasten en baten			**-2.523.200**	**-2.563.800**	**-2.513.900**	**-2.513.700**	**-2.576.900**
Reservemutaties							
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	58.500	0	0	0	0
Saldo - Reserves			**58.500**	**0**	**0**	**0**	**0**
Begrotingssaldi Veiligheid			**-2.464.700**	**-2.563.800**	**-2.513.900**	**-2.513.700**	**-2.576.900**

Begroting 2021 per taakveld

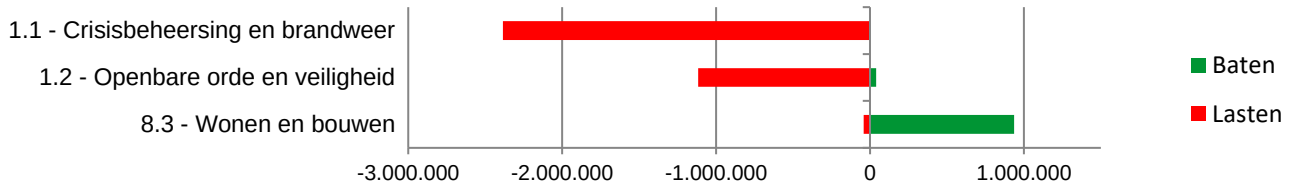

Crisisbeheersing en brandweer
Op grond van de begroting van de Veiligheidsregio Rotterdam is de bijdrage hoger dan in 2020. Verschil wordt veroorzaakt door loonsverhoging voor medewerkers VRR door een nieuwe cao en verhoging van de inwonersbijdrage.

Wonen en bouwen
Het verschil in de lasten komt door het vervallen van de incidentele lasten van het digitaliseren van bouwdossiers.

Het nadeel in de baten betreft grotendeels lagere opbrengsten van WABO-vergunningen voor grondexploitaties.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
11.	Vernielingen en misdrijven tegen de openbare ruimte. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners.	5,0
12.	Veiligheidsgevoel van inwoners. Bron: Burgerpeiling	% inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt in de buurt.	79,0%
13.	Verwijzingen Halt. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 10.000 jongeren in de leeftijd van 12-17 jaar.	73,0
14.	Winkeldiefstallen. Bron: Gemeente	Aantal per 1.000 inwoners.	0,8
15.	Geweldsmisdrijven. Bron: Gemeente	Aantal per 1.000 inwoners.	4,1
16.	Diefstallen uit woning. Bron: Gemeente	Aantal per 1.000 inwoners.	1,8
17.	Mate van overlast van buurtbewoners. Bron: Burgerpeiling	% inwoners dat veel of heel veel overlast ervaart van buurtbewoners.	5,0%
18.	Mate van overlast van hangjongeren. Bron: Burgerpeiling	% inwoners dat veel of heel veel overlast ervaart van hangjongeren.	10,0%
19.	Aandeel dat zich weleens onveilig voelt in de buurt. Bron: Burgerpeiling	% inwoners dat zich soms wel en soms niet veilig voelt in de buurt.	19,0%

Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen

Programmavisie

Een goede bereikbaarheid, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid krijgen voortdurend aandacht. Mobiliteit en bereikbaarheid zijn belangrijke voorwaarden voor het economisch goed functioneren van winkelgebieden en bedrijventerreinen. Met het stimuleren van duurzame mobiliteit (onder meer door een duidelijk en herkenbaar fietspadennetwerk en ondersteunen van nieuwe mobiliteitsconcepten) en het werken aan verkeersveiligheid bevorderen wij de leefbaarheid en gezondheid van onze inwoners. Het gebruik van openbaar vervoer (ook over water) en de fiets wordt bevorderd. We zetten voor de korte, middellange en lange termijn in op hoogwaardig openbaar vervoer. De veiligheid in en bereikbaarheid van de haven als gevolg van de toename van containerschepen vragen om bestuurlijke aandacht.

Trends en ontwikkelingen

Verkeer en vervoer

Duurzame en gezonde mobiliteit: verminderen niet-noodzakelijk autoverkeer

De mobiliteit verandert snel. Er ontstaan nieuwe vormen van vervoer of deze zijn in ontwikkeling. Dit biedt kansen om het mobiliteitssysteem aantrekkelijker, slimmer en duurzamer te maken. We willen bereikbaar zijn, maar hebben ook voortdurend aandacht voor de kwaliteit van onze leefomgeving en onze gezondheid. Nu én in de toekomst. Het accent ligt daarbij op het terugdringen van niet-noodzakelijk autoverkeer. Dat zijn autoritten die ook met de fiets, lopend, het openbaar vervoer of hele nieuwe wijze gedaan kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan elektrisch vervoer (deelscooters), leenfietsen en deelauto's.

Fietser en voetganger centraal

De fiets in al haar tegenwoordige verschijningsvormen biedt kansen om de sterke automobiliteit in deze regio te verminderen. In diverse projecten of maatregelen krijgt de fiets dan ook meer ruimte. De voetganger krijgt steeds prominenter de aandacht. Met name in bezoekersaantrekkende gebieden als een centrumgebied. Vooral omdat je juist als voetganger het centrum echt beleeft.

Hoogwaardig Openbaar Vervoer

De regio zet steeds meer in op hoogwaardige openbaar vervoerverbindingen (HOV) die snel, frequent en betrouwbaar zijn. Hier is binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) ook een specifiek programma voor opgezet.

Parkeren
Er is een trend waarneembaar dat in stedelijke regio's alternatieve vervoerswijzen op orde worden gebracht. Hierdoor is het mogelijk om het aantal parkeerplaatsen bij nieuwe ontwikkelingen te verminderen. Het verlagen van parkeernormen blijft maatwerk en kan alleen als de alternatieve mogelijkheden voor autoverkeer zijn gerealiseerd.

Openbaar vervoer
Op het gebied van openbaar vervoer is het belangrijk om de inmiddels versterkte regionale positie tussen Rotterdam en Drechtsteden verder uit te bouwen. Snelle en betrouwbare openbaar vervoer verbindingen spelen hierbij een belangrijke rol. En we zetten ook in op het versnellen van de openbaar vervoer verbindingen met Rotterdam en Drechtsteden.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Geëvalueerd beleidskader duurzaam beheer 2008-2011	X				
Handboek Openbare Ruimte Ridderkerk (2015)		X			
HOV ontwikkelvisie Rotterdam-Ridderkerk-Drechtsteden (2019)	X				
Mobiliteitsplan Ridderkerk (2020)	X				
Nota Parkeernormen					X
Ontwikkelperspectief Centrum Ridderkerk 2035 (2020)	X				
Planvorming snelfietsroute F15 IJsselmonde			X		
Verkeersplan Ridderkerk 2011-2015	X				
Verkeersplan Ridderkerk 2011-2015, Module Parkeren	X				
Voorkeursbesluit HOV netwerk Rotterdam-Ridderkerk Drechtsteden (2020)	X				

Wat willen we bereiken?

Verkeer en vervoer
We streven naar een goed bereikbaar centrumgebied en bedrijventerreinen. Ook willen we de verkeersveiligheid verbeteren. Daarom zetten wij het belang van hoogwaardig openbaar vervoer (HOV), fietsers en voetgangers bovenaan. Ten slotte willen we het elektrisch rijden verder stimuleren.

Fiets
We zorgen voor een voor fietsers aantrekkelijke én veilige openbare ruimte en infrastructuur. Hun beleving daarvan staat voorop. De positie van de fiets is echter niet alleen afhankelijk van goede infrastructuur. Dit betekent dat de voordelen van de fiets ten aanzien van gezondheid en duurzaamheid duidelijk gepositioneerd moeten worden. Daarnaast willen we samen met werkgevers en De Verkeersonderneming inzetten op andere stimuleringsmaatregelen. Er zijn bijvoorbeeld allerlei mogelijkheden voor werkgevers in het centrum of de bedrijventerreinen om fietsgebruik te stimuleren. Denk daarbij aan fiscale mogelijkheden, maar ook fysieke zaken als goede fietsenstallingen, douchemogelijkheden of oplaadvoorzieningen.

Voetganger
We zorgen voor een aantrekkelijke openbare ruimte in het centrum die de beleving van voetgangers vooropstelt, maar die ook zorgt voor voldoende veiligheid. Dat vraagt om meer fysieke ruimte voor voetgangers. Ook vraagt het investeringen in de beleving en kwaliteit van de openbare ruimte. Op de toeleidende infrastructuur moet de voetganger bediend worden met brede trottoirs, optimale oversteekvoorzieningen en voldoende rustmogelijkheden. Op die manier dragen we bij aan gezonde en duurzame mobiliteit.

Wegen
- Goed beheer van onze waardevolle voorzieningen zoals wegen, paden en pleinen. Daarbij zoeken we de balans tussen een acceptabel onderhoudsniveau en efficiënte bestedingen.
- Alle openbare verhardingen schoon, heel en veilig houden waarvan de gemeente op grond van de Gemeentewet wegbeheerder is.
- Voldoen aan het onderhoudsniveau voor verharding dat is vastgesteld door de gemeenteraad. Daarvoor gebruiken we de beheersystematiek van het kenniscentrum CROW.

Parkeren
We blijven ervoor zorgdragen, dat vraag en aanbod van parkeerplaatsen past bij de ruimtelijke en maatschappelijk-economische ontwikkelingen.

Openbaar vervoer
- Inzetten op hoogwaardig openbaar vervoer (HOV-bus) in Ridderkerk.
- Toename gebruik openbaar vervoer.
- Versterken exploitatie buslijn 601.

- Blijvend gezonde exploitatie Driehoeksveer en inzetten op stimuleren gebruik van de Waterbus.
- Blijvend inzetten op de samenwerking van de openbaar vervoerrelatie met MRDH, de regio Rotterdam en de Drechtsteden.

Op het gebied van openbaar vervoer is het belangrijk om de inmiddels versterkte regionale positie tussen Rotterdam en Drechtsteden verder uit te bouwen. Snelle en betrouwbare openbaar vervoer verbindingen spelen hierbij een belangrijke rol. En we zetten ook in op het versnellen van de openbaar vervoer verbindingen met Rotterdam en Drechtsteden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeer en vervoer

- We zijn betrokken bij de ontwikkelingen van de grootschalige infrastructuur om ons heen, zoals de A16/Van Brienenoordcorridor, de verkenning A15/Papendrecht-Gorinchem en regionale (oever)verbindingen. Daarnaast volgen we de ontwikkelingen van het MIRT-onderzoek Rotterdam-Den Haag (MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport).
- We geven uitvoering aan maatregelen uit het Mobiliteitsplan en het Ontwikkelperspectief Centrum.
- We geven samen met regionale partners uitvoering aan de Mobiliteitsagenda Dutch Fresh Port (Nieuw Reijerwaard).
- We blijven aangesloten op de aanpak voor CO_2-duurzame mobiliteit van de MRDH.
- We zorgen voor voldoende laadmogelijkheden voor elektrische voertuigen en fietsen.
- We ondersteunen initiatiefnemers met het realiseren van deelsystemen, voor bijvoorbeeld elektrische deelscooters, leenfietsen of deelauto's.
- We controleren en handhaven op foutparkeren van (vracht)verkeer op bedrijventerreinen.
- We zetten in op verkeersvoorlichting en -educatie voor jongeren en ouderen. Met subsidiebijdragen proberen we knelpunten sneller op te pakken en bieden wij scholen bijvoorbeeld lespakketten voor verkeerseducatie aan.

Fiets en voetganger

- We starten met de uitvoering van het programma Ontbrekende schakels fietsnetwerk en aanpak veiligheidsknelpunten uit het Mobiliteitsplan Ridderkerk.
- Het gebruik van de (elektrische) fiets stimuleren we door te investeren in de kwaliteit van fietsinfrastructuur. Bijvoorbeeld door:
    - Ontbrekende schakels in het fietsnetwerk aan te leggen.
    - Mee te werken aan de verdere uitvoering van de snelfietsroute F15 IJsselmonde en mogelijk andere regionale/metropolitane fietsroutes.
    - Bestaande fietspaden goed te onderhouden.
    - Stallingsvoorzieningen met oplaadvoorzieningen voor e-bikes bij HOV-haltes te implementeren en in het centrum op te waarderen.
- Voetgangers stimuleren we door te investeren in de kwaliteit van de looproutes (trottoirs, oversteekvoorzieningen, bankjes etc.) en een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte.

Onderhoud wegen, fietspaden, straatmeubilair, verkeersmaatregelen (bebording/markeringen)

- In de beleving en kwaliteit van de openbare ruimte speelt het onderhoud een belangrijke rol. Met het voortzetten van het verhoogde onderhoudsniveau in 2021 wordt hieraan een belangrijke bijdrage geleverd.

Parkeren

- We ronden de nota Parkeernormen/ Mobiliteitsnormen af. Dit is nodig om het parkeren bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen beter te waarborgen en juridisch te verankeren via bestemmingsplannen.
- We evalueren de pilot blauwe zone op het Dillenburgplein. Daarvan leren we welke effecten in parkeren en winkelbezoek deze vorm van parkeerregulering had.

Openbaar vervoer

- We starten met de invoering van de eerste maatregelen komende uit de HOV-variantenstudie conform de (nog op te stellen) regionale uitvoeringsovereenkomst. Dit gebeurt in samenwerking met de MRDH en de RET. Daarbij richten we ons op de versterking van ketenmobiliteit. Dit doen we door de invoering van maatregelen om haltes sneller te bereiken (maatwerkvervoer, fiets, lopen, deelmobiliteit) en door meer haltekwaliteit te bieden aan de ov-reizigers.
- We verbeteren in overleg met de provincie Zuid-Holland en de exploitant van de waterbus de kwaliteit van de waterbushalte voor de reizigers. Denk daarbij aan het bieden van voldoende wachtcomfort, reisinformatie en goede stallingsvoorzieningen voor (deel)fietsen.
- We monitoren de vervoerwaarde voor de continuering van de exploitatie van het Driehoeksveer.
- Samen met de RET onderzoeken we naar verbetering van het ontsluitend busnet. Dit in relatie tot de invoering van HOV-busverbindingen.
- Samen met de RET zoeken we naar manieren om buurtbus 601 verder te versterken.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
3 Verkeer, vervoer en wegen							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-9.216.800**	**-8.009.600**	**-8.755.500**	**-9.424.300**	**-9.527.100**
	2.1	Verkeer en vervoer	-8.151.800	-6.924.600	-7.665.900	-8.313.400	-8.413.400
	2.2	Parkeren	-198.800	-271.800	-270.600	-269.700	-268.900
	2.3	Recreatieve havens	0	-36.900	-36.700	-36.800	-36.800
	2.4	Economische havens en waterwegen	-615.600	-520.100	-520.000	-542.200	-547.500
	2.5	Openbaar vervoer	-250.600	-229.100	-235.300	-235.200	-233.500
	3.4	Economische promotie	0	-27.100	-27.000	-27.000	-27.000
Baten			**543.300**	**475.300**	**474.900**	**474.900**	**474.900**
	2.1	Verkeer en vervoer	277.100	199.400	199.400	199.400	199.400
	2.4	Economische havens en waterwegen	158.500	168.200	167.800	167.800	167.800
	2.5	Openbaar vervoer	107.700	107.700	107.700	107.700	107.700
Saldo - Lasten en baten			**-8.673.500**	**-7.534.300**	**-8.280.600**	**-8.949.400**	**-9.052.200**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-1.712.400	-2.465.700	-2.022.500	-1.310.300	-1.283.200
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	2.949.100	3.264.400	2.835.100	2.040.400	1.643.300
Saldo - Reserves			**1.236.700**	**798.700**	**812.600**	**730.100**	**360.100**
Begrotingssaldi Verkeer, vervoer en wegen			**-7.436.800**	**-6.735.600**	**-7.468.000**	**-8.219.300**	**-8.692.100**

Begroting 2021 per taakveld

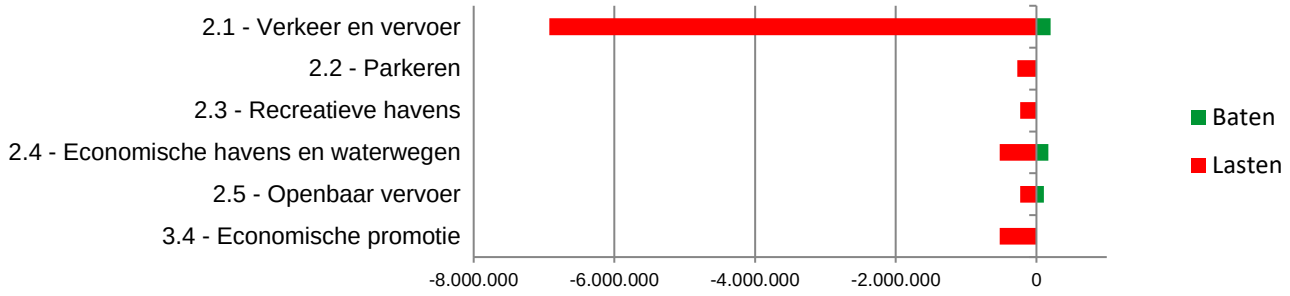

Verkeer en vervoer
Het verschil in de lasten tussen 2021 en 2020 komt door het vervallen van incidentele beheerkosten voor Nieuw Reijerwaard, omdat in 2020 ook rekening is gehouden met de afrekening van de kosten uit 2019. Vanaf 2021 zijn ingevolge de Kadernota 2021 de kosten geraamd van het mobiliteitsplan.
Ook vervallen in 2021 de incidentele lasten van 2020 voor het onderzoek naar een geluidscherm langs de A15.

De meerjarige lasten vanaf 2022 nemen toe door toename van kapitaallasten van nieuwe investeringen.
In 2020 is een bijdrage aan het waterschap Hollandse Delta geraamd voor de aanleg van geluidreducerend asfalt op een deel van de Rotterdamseweg. Ook in 2022 is hiervoor een bijdrage in de begroting opgenomen. Hoewel ook in 2021 en 2023 kosten voor stil asfalt zijn geraamd, zijn ten opzichte van 2021 de kosten in 2022 hierdoor hoger.
Vanaf 2022 is er sprake van een kostenstijging in verband met wegenonderhoud in Nieuw Reijerwaard. In de planperiode nemen deze kosten toe als gevolg van de uitbreiding van het te beheren gebied.
Vanaf 2024 vervallen de lasten voor het verhogen van het onderhoudsniveau van wegen, fietspaden en trottoirs van minimaal naar standaard voor woongebieden en doorgaande wegen.

Het verschil in de baten is het gevolg van dekking uit het ISV3 budget geluid ten behoeve van geluidreducerend asfalt en de dekking van de doorgeschoven prestatie vervangen deklaag Vlietlaan – Geerlaan, ook uit het ISV3 budget.

Ingevolge de Kadernota 2021 zijn de inkomsten uit degeneratievergoedingen voor wegen verhoogd.

Economische havens en waterwegen
In 2020 is incidenteel budget geraamd voor het afsluiten van het baggerdepot Oudelande.
In 2021 vervalt ook de doorgeschoven prestatie dagelijks onderhoud waterwegen met betrekking tot de beheerkosten Nieuw Reijerwaard.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
20.	Waardering bereikbaarheid bedrijfslocaties voor bevoorrading. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10.	7,2
21.	Mate waarin inwoners tevreden zijn over de bereikbaarheid. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10. Tevreden tot heel tevreden.	86,0%
22.	Bereikbaarheid met de auto. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10.	7,9
23.	Bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Bron: Burgerpeiling	Score 1-10.	6,9
24.	Hoe wordt de verkeersveiligheid ervaren/ beleving aantal onveilige verkeerssituaties in de buurt. Bron: Burgerpeiling	% inwoners dat soms of vaak onveilige verkeerssituaties ervaart.	20,0%

Programma 4. Economische zaken

Programmavisie

Het ondernemersklimaat is belangrijk en dat dragen we uit. We bevorderen het behoud en de uitbreiding van werkgelegenheid. De samenwerking met ondernemers gebeurt op basis van vertrouwen. De aansluiting tussen overheid, onderwijs en arbeidsmarkt krijgt voortdurende aandacht.
Wij behartigen in regionale verbanden actief onze belangen en die van ondernemers.
Voor het centrum is ons doel een toekomstbestendig centrumgebied met een winkelcentrum dat qua omvang, levendigheid en winkelvoorzieningen past bij de gemeente Ridderkerk. Het lokale bedrijfsleven ligt ons na aan het hart en faciliteren wij binnen de geldende wet- en regelgeving op het gebied van bedrijfslocatie en -huisvesting. Onze trots op onze ondernemers dragen we uit, onder meer met bijeenkomsten voor ondernemers en een jaarlijks ondernemersevent. Ons inkoopbeleid is erop gericht om binnen de wettelijke mogelijkheden bij voorkeur lokaal in te kopen.

Trends en ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen
In 2020 is de mondiale economie geraakt door het coronavirus. De gevolgen hiervan werken minstens door tot en met 2021. Alle maatregelen hebben een grote impact op het dagelijks leven en de economie. De economische gevolgen vertalen zich in krimp van de economie en een toename van de werkloosheid. De mate waarin hangt af van een aantal factoren, zoals het verloop van het coronavirus, de gevolgen van de maatregelen, de beschikbaarheid van een vaccin en het beleid van andere landen. In het meest sombere scenario van het Centraal Planbureau (CPB) loopt de werkloosheid op tot 7%, hoger dan na de kredietcrisis van 2008/2009.
Het effect van de coronacrisis verschilt per branche. Maar het is helder dat op lokaal niveau vooral de horeca en detailhandel hard getroffen zullen worden. Langdurige trends in de retailbranche worden versneld, waardoor bijvoorbeeld de winkelleegstand toeneemt. Het belang van het Ontwikkelperspectief Centrum neemt daarmee toe.

Ruimtelijke ordening
De vrij te bebouwen ruimte in Ridderkerk is beperkt. Wij hebben ons in 2019 verbonden aan het regioakkoord Wonen, wat ook voor onze gemeente een woningbouwopgave met zich meebrengt. Tegelijkertijd hecht de provincie veel waarde aan bedrijfslocaties, in het bijzonder de watergebonden locaties. Dit vergt een ruimtelijke invulling van de economische visie.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Ridderkerk (2019)		X			
Notitie Economisch Beleid (2013)	X		X		
Ontwikkelperspectief Centrum Ridderkerk 2035 (2020)	X				
Opvolging uitkomsten Peiling Ondernemersklimaat			X		
Toekomstvisie Detailhandel (2015)	X				

Wat willen we bereiken?

In de notitie Economische Beleid staan zeven economische speerpunten benoemd voor Ridderkerk:

1. *Vitale en veilige bedrijventerreinen:* Het doel is van Ridderkerk een aantrekkelijke vestigingsplaats te maken voor bedrijven.
2. *Vitale detailhandelsstructuur:* Ridderkerk biedt de inwoners nu en in de toekomst een goed winkelvoorzieningenniveau.
3. *Startende bedrijven en ZZP-bedrijven:* Ridderkerk werkt aan het stimuleren van en kansen bieden aan ondernemerschap.
4. *Lokaal netwerk:* De ondernemers van Ridderkerk zijn betrokken bij de samenleving.
5. *Agro/Foodcluster:* Agro Food is in Ridderkerk een topsector met potentie.
6. *Innovatie:* Het Ridderkerks bedrijfsleven is vernieuwend en dynamisch en klaar voor de toekomst.
7. *Arbeidsmarkt/werk/onderwijs:* Ridderkerkse bedrijven kunnen goed personeel vinden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De zeven aandachtspunten kennen hun eigen aandachtspunten en/of randvoorwaarden:

1. *Vitale en veilige bedrijventerreinen:* De bedrijfscontactfunctionarissen zijn het eerste aanspreekpunt voor ondernemers op bedrijventerreinen. Zij stimuleren samenwerking wat noodzakelijk is voor een goede bedrijfsomgeving. Voor een optimaal werkende publiek-private samenwerking is een gebiedsgericht ondernemerscollectief een voorwaarde. Waar mogelijkheden zijn voor een Keurmerk Veilig Ondernemen of een Bedrijven Investeringszone, faciliteren wij deze. Daarnaast zet de provincie met (financiële) mogelijkheden actief in op collectiviteit en parkmanagement en werken we compensatieplannen nader uit.
2. *Vitale detailhandelsstructuur:* De positie van het centrum van Ridderkerk is een punt van aandacht. We streven daarmee naar een voor alle Ridderkerkers aantrekkelijk, goed functionerende en toekomstbestendig centrum. Als gevolg van de coronacrisis zijn trends in het winkellandschap versneld. Er is om die reden voldoende aanleiding om vanuit de gemeente fysieke ingrepen te doen om het bestaande aanbod te versterken. In 2021 wordt het Dillenburgplein aangepakt. Met het Ontwikkelperspectief Centrum 2035 voeren we concrete plannen en initiatieven voor het centrum uit. In 2021 zullen naar verwachting de eerste fysieke ingrepen n.a.v. het Ontwikkelperspectief plaatsvinden.
3. *Startende bedrijven en ZZP-bedrijven:* We vragen aandacht voor startend ondernemerschap. Onder andere door onze betrokkenheid bij de “startup van het jaar verkiezing” van de BAR-awards. Daarnaast zijn de bedrijfscontactfunctionarissen beschikbaar voor vragen van starters en ZZP’ers.
4. *Lokaal netwerk*: Onze bedrijfscontactfunctionarissen zijn het gemeentelijke aanspreekpunt voor onze ondernemers. Ze leggen de verbinding tussen de ondernemer en onze organisatie. Wij tonen belangstelling voor onze ondernemers door middel van bedrijfsbezoeken. Ook sluiten wij aan bij bestaande ondernemersnetwerken. We organiseren elke twee maanden een ondernemerslunch en elk jaar het ondernemersevent. We bezoeken beurzen en evenementen waar Ridderkerkse ondernemers bij betrokken zijn. Waar nodig dragen zij bij aan het verhogen van de organisatiegraad. Ook in 2021 blijven we samenwerken met het bedrijfsleven via het Ondernemersplatform.
5. *Agro/Foodcluster:* De ontwikkeling van Nieuw-Reijerwaard is belangrijk voor de verdere ontwikkeling van dit cluster binnen Ridderkerk. Naast de ruimte die dit terrein biedt, versterken wij het netwerk voor de ondernemers. Hierbij worden de andere ontwikkelingen op Verenambacht en BT-Oost meegenomen. Innovatie is daarbij een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. Ridderkerk is een van de partners in Dutch Fresh Port (DFP), naast de provincie, de gemeenten Barendrecht en Rotterdam en uiteraard de ondernemers van DFP. Deze partners hebben een gebiedsperspectief vastgesteld om dit economische AGF-cluster toekomstbestendig te houden. Op het gebied van duurzaamheid, mobiliteit, innovatie en werkgelegenheid zetten

we samen de schouders onder de ambities. Nieuw Reijerwaard maakt onderdeel uit van DFP. In 2021 werken we aan de afronding van een gedragen plan van aanpak (uitvoeringsagenda) voor de komende drie jaren met daarin de uitwerking van de bouwstenen op basis van het gebiedsperspectief DFP.

6. *Innovatie:* Om te innoveren hebben ondernemers netwerk, kennis en kapitaal nodig. Met behulp van de Innovation Board ontsluiten we deze aspecten voor de ondernemers in Ridderkerk. Daarmee worden ondernemers verbonden aan regionale partners. Binnen Dutch Fresh Port komen deze initiatieven en verbindingen praktisch samen.
7. *Arbeidsmarkt/werk/onderwijs:* Bij inkoop is er aandacht voor Social Return on Investment. Dit is een methodiek om het maatschappelijk effect van investeringen te vergroten. De goede samenwerking met het werkgeversservicepunt is daarbij belangrijk. In 2021 willen we ook de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid concreet maken binnen de stichting Onderwijs Bedrijfsleven. Het Gemini College is aangesloten bij het project Sterk Techniek Onderwijs, de gemeente werkt hier actief aan mee.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
4 Economische zaken							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-2.201.400**	**-1.830.000**	**-1.876.100**	**-1.807.900**	**-1.778.900**
	0.2	Burgerzaken	-330.000	-265.000	-298.000	-278.300	-344.300
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-1.282.000	-1.012.200	-1.026.200	-979.400	-884.400
	0.5	Treasury	-80.100	-80.100	-80.100	-80.100	-80.100
	3.1	Economische ontwikkeling	-454.600	-390.700	-390.000	-388.200	-388.200
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-12.700	-80.000	-79.800	-79.900	-79.900
	8.1	Ruimtelijke ordening	-42.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Baten			**1.490.200**	**2.212.200**	**1.412.200**	**1.392.200**	**1.363.200**
	0.2	Burgerzaken	4.400	13.100	13.100	13.100	13.100
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	867.800	741.100	741.100	721.100	692.100
	0.5	Treasury	80.100	80.100	80.100	80.100	80.100
	3.1	Economische ontwikkeling	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	282.100	302.100	302.100	302.100	302.100
	8.1	Ruimtelijke ordening	55.800	875.800	75.800	75.800	75.800
Saldo - Lasten en baten			**-711.200**	**382.200**	**-463.900**	**-415.700**	**-415.700**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-20.000	0	0	0	0
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	34.800	0	0	0	0
Saldo - Reserves			**14.800**	**0**	**0**	**0**	**0**
Begrotingssaldi Economische zaken			**-696.400**	**382.200**	**-463.900**	**-415.700**	**-415.700**

Begroting 2021 per taakveld

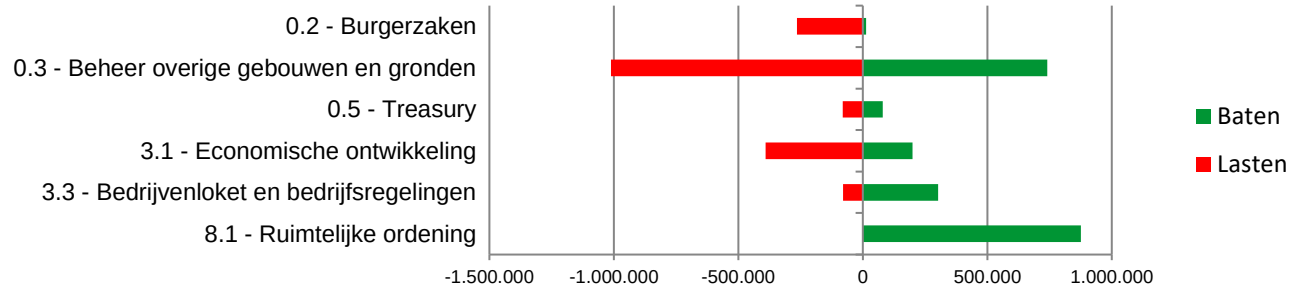

Burgerzaken
Er is sprake van een voordeel op de lasten door een lagere toerekening van huisvestingskosten.

Beheer overige gebouwen en gronden
In 2021 vervallen de incidentele lasten 2020 voor de technische aanpassing van Platanenstraat 6 voor tijdelijke huisvesting van De Driemaster.
In 2021 vervallen de kosten van sloop van Maaslaan 37.
Er is een voordeel ten opzichte van 2020 betreffende fluctuatie in de kosten van groot onderhoud.
Er is ook een voordeel op de lasten en een nadeel op de baten betreft een correctie van een dubbele raming voor de aankoop van 3 panden van S&W.
Ten opzichte van 2020 vervallen de incidentele lasten van het vervangen van de romneyloods op het terrein van de Gorzen.

Ruimtelijke ordening
Ingevolge de kadernota is in 2021 rekening gehouden met een eenmalige vergoeding voor de schade aan wegdek en bermen bij de aanleg van glasvezelkabel. Structureel zijn de opbrengsten uit leges voor kabels en leidingen verhoogd.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
25.	Waardering ondernemingsklimaat gemeente. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10.	6,7
26.	Functiemenging. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen (in %).	50,1%
27.	Vestigingen van bedrijven. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	124,3
28.	Leegstand winkels. Bron: MRDH.	% van totale winkelvloeroppervlakte.	9,5%
29.	Leegstand kantoren. Bron: Public Tableau	% van totale verhuurbare kantoorvloeroppervlakte.	8,0%
30.	Waardering vestigingsklimaat gemeente. Bron: Ondernemerspeiling	Score 1-10. Mate waarin locatie en vestigingsfactoren op orde zijn.	6,4

Programma 5. Onderwijs

Programmavisie

Kinderen moeten zich kunnen ontwikkelen en ontplooien in een vertrouwde en veilige omgeving, zodat ze een goede toekomst tegemoet kunnen zien. Wij willen actief bijdragen aan een brede doorgaande ontwikkelingslijn voor alle kinderen en jongeren van 0-23 jaar.
Er wordt flink ingezet op bevordering van basisvaardigheden en bestrijding van laaggeletterdheid bij volwassenen. We gaan door met ons onderwijsachterstandenbeleid. De leerplichtambtenaren zijn actief op het tegengaan van schoolverzuim en we zetten in op goede contacten met de scholen. We bevorderen actief de samenwerking tussen gemeente, onderwijs en ondernemers. Jongeren zitten op school, zijn aan het werk of nemen deel aan een traject dat naar werk leidt.

Trends en ontwikkelingen

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)
Gemeenten krijgen geoormerkt geld voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. Er zijn landelijk net als vorig jaar nieuwe indicatoren vastgesteld voor de verdeling van het budget. Dit betekent voor ons dat wij ook in dit jaar een verhoging van de budgetten zien. Wij hebben daarom in 2020 beleid vastgesteld waarmee het aanbod en de kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie vergroot wordt. Pas in 2022 ontvangen gemeenten (waaronder wij) het volledige bedrag waar zij volgens de nieuwe systematiek recht op hebben.

Een belangrijke ontwikkeling is verder dat vanaf augustus 2020 het aanbod van voorschoolse educatie verhoogd is van 10 naar 16 uur per week. In 2021 zullen we hier de effecten van gaan zien en zal duidelijk moeten worden of dit haalbaar is voor de organisaties. Vanwege het coronavirus is de verwachting dat het gebruik van de kinderopvang af zal nemen en de kinderopvangorganisaties te maken gaan krijgen met een krimp, vergelijkbaar met die van een aantal jaar geleden. Of deze krimp zal ontstaan en wat de gevolgen zijn voor de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is nog onduidelijk.

In 2021 zal de inzet van hbo-geschoold personeel in de kinderopvang meer vorm gaan krijgen. De samenwerking met het onderwijs wordt uitgebreid en er zal worden ingezet op een kwaliteitsverhoging van de samenwerking tussen het onderwijs en de kinderopvang. Zo zal er meer aandacht zijn voor de verankering van de ondersteuningsstructuur in het onderwijs, de kwaliteit van vroegschoolse educatie wordt onder de loep genomen en de kwaliteitsborging wordt geconcretiseerd.

Integrale kindcentra en Brede school
In 2019 en 2020 is samen met de LEA-partners (de LEA-partners zijn partners op het gebied van onder andere onderwijs, kinderopvang en Brede school) een visie op integrale kindcentra (IKC) ontwikkeld. In 2020 zal de IKC-visie uitgewerkt worden in een uitvoeringsprogramma dat grotendeels vanaf 2021

zal worden geëffectueerd. De Brede school is een van de partners die onderdeel is van de sociale kaart rondom een IKC, zodat de punten uit de Brede school-evaluatie verder uitgewerkt kunnen worden.

Volwasseneneducatie (bevordering basisvaardigheden en bestrijding laaggeletterdheid)
Tot zeker 2024 blijft Rotterdam (als contactgemeente van de arbeidsmarktregio) de WEB-middelen ontvangen (Wet Educatie Beroepsonderwijs). Samen met de regiogemeenten wordt een (beleids-)Programma Basisvaardigheden 2020-2024 opgesteld, dat eind 2020 naar het ministerie wordt gezonden. De beschikbare regionale WEB-middelen zijn ingezet in een aanbesteding, die in 2022 afloopt. De lokaal beschikbare middelen worden, evenals voorgaande jaren, bij de Bibliotheek AanZet ingezet. Die gaat samen met het Da Vinci College trajecten basisvaardigheden uitvoeren. Op basis van de lokale vraag wordt er aanbod opgezet. Het kabinet wil ook de moeilijk bereikbare groepen bereiken (onder andere NT1-ers, laaggeletterden met Nederlands als moedertaal). Hiervoor is aandacht is het Regionale Programma Basisvaardigheden.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Onderwijsachterstandenbeleid Ridderkerk 2020 - 2022		X			
Visie op Integrale kindcentra Ridderkerk	X				

Wat willen we bereiken?

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Onderwijsachterstandenbeleid
Het in 2020 vastgestelde Onderwijsachterstanden-beleid beoogt om dit beleid niet te zien als een op zichzelf staand beleidsdomein, maar mee te wegen dat het andere beleidsterreinen raakt zoals bijvoorbeeld de aansluiting onderwijs-jeugdzorg, IKC-beleid, armoedebeleid, onderwijshuisvesting of het kinderopvangbeleid. In 2021 willen wij de integraliteit van ons beleid verder uitwerken en uitdiepen, ook in de uitvoering. Wij nemen de verantwoordelijkheid en de regie waar het gaat om het voorschools aanbod voor peuters en doen dit in overleg met onze partners. Belangrijk onderdeel hierbij is het bereiken én betrekken van ouders bij onze nieuwe voorzieningen.

Onze doelstellingen zijn:
- Alle kinderen die dat nodig hebben, nemen deel aan ontwikkelingsstimulerende activiteiten.
- De kwaliteit van VVE (voor- en vroegschoolse educatie) is goed, we hebben zicht op waar verbeteringen mogelijk zijn.
- Alle deelnemers aan ontwikkelingsstimulerende activiteiten maken een substantiële groei door.

Volwasseneneducatie (bevordering basisvaardigheden en bestrijding laaggeletterdheid)
We willen dat de vraag en het aanbod op het gebied van basisvaardigheden bekend en op elkaar afgestemd zijn, zodat de doelgroep hiervan gebruik kan maken en hierdoor beter kan participeren in de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Onderwijsachterstandenbeleid
Zoveel mogelijk jongeren verlaten het onderwijs met een diploma. Met een diploma op zak heb je meer kansen op een baan. Om dat mogelijk te maken is investeren in de vroege ontwikkeling van het kind cruciaal. Onderwijs-/ontwikkelingsachterstanden willen wij daarom zo vroeg mogelijk signaleren en zoveel mogelijk voorkomen. Vandaar dat vanuit de VVE (kinderopvang, peuterspeelzaal en de groepen 1 en 2 van de basisschool), het consultatiebureau (Stichting Centrum Jeugd en Gezin Rijnmond) en het wijkteam signalen over onderwijsontwikkelingsachterstanden worden opgepakt.
Kinderen waarbij leer-en ontwikkelingsachterstanden worden gesignaleerd ontvangen een passend aanbod binnen de voor- of vroegschoolse educatie (VVE-aanbod).

Wij blijven hiervoor de komende periode bijvoorbeeld werken aan een goede ondersteuningsstructuur voor de voorschoolse periode, zodat peuters met een ondersteuningsvraag (die niet (alleen) taal gerelateerd is) de juiste en voldoende ondersteuning krijgen.

Om te bezien of onze partners en wij dit blijvend behalen, is een goede monitoring van belang. Met elkaar willen wij de kwaliteit, ontwikkeling maar ook het bereik van onze inspanningen beter inzichtelijk

maken. De beschikbare informatie willen wij daarom in integraliteit vaker met elkaar bespreken.
Volwasseneneducatie (bevordering basisvaardigheden en bestrijding laaggeletterdheid)

De coördinator basisvaardigheden gaat onder andere de vraag naar behoefte aan bevordering van basisvaardigheden inventariseren en deelnemers met beperkte basisvaardigheden werven. Op basis hiervan worden trajecten opgezet.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
5 Onderwijs							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-3.003.100**	**-1.686.000**	**-1.647.800**	**-1.608.900**	**-1.420.900**
	4.1	Openbaar basisonderwijs	-246.700	-236.600	-199.600	-161.600	-124.600
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-2.756.400	-1.449.400	-1.448.200	-1.447.300	-1.296.300
Baten			**1.513.400**	**573.900**	**573.900**	**573.900**	**573.900**
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.513.400	573.900	573.900	573.900	573.900
Saldo - Lasten en baten			**-1.489.700**	**-1.112.100**	**-1.073.900**	**-1.035.000**	**-847.000**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	40.700	0	0	0	0
Saldo - Reserves			**40.700**	**0**	**0**	**0**	**0**
Begrotingssaldi Onderwijs			**-1.449.000**	**-1.112.100**	**-1.073.900**	**-1.035.000**	**-847.000**

Begroting 2021 per taakveld

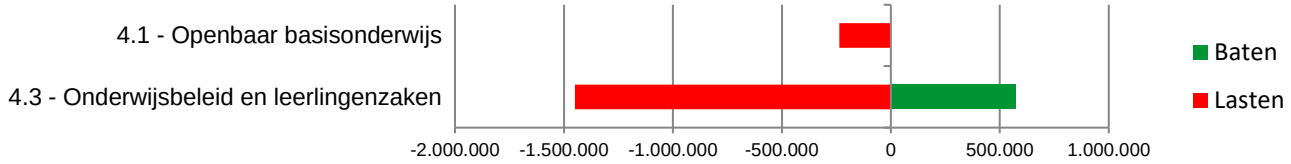

<u>Openbaar basisonderwijs</u>
Conform de Kadernota 2021 wordt vanaf 2022 rekening gehouden met het in vier jaar afbouwen van onderhoudssubsidies.

<u>Onderwijsbeleid en leerlingenzaken</u>
In 2021 vervallen de incidentele meerkosten in 2020 van het leerlingen- en jeugdvervoer.

In 2021 vervalt de naar 2020 doorgeschoven prestatie betreffende een IKC-projectleider.
Het SISA-voorrangsbeleid laat voor zowel de lasten- als de batenkant ten opzichte van 2020 een (budgettair neutrale) daling zien.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
31.	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers). Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs.	2,1% (2018)
32.	Absoluut verzuim. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Per 1.000 leerplichtige leerlingen.	1,5 (2018)
33.	Relatief verzuim. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Per 1.000 leerplichtige leerlingen.	27,0 (2018)
34.	Laaggeletterdheid.	% volwassenen.	12,0% (2020)

Programma 6. Cultuur, sport en groen

Programmavisie

Kunst en cultuur dragen bij aan het welzijn van onze inwoners, de ontwikkeling van jongeren, economische innovatie en het woon- en werkklimaat. Met de culturele partners maken wij het voor alle inwoners mogelijk om kunst en cultuur te beleven. Ook stimuleren en faciliteren wij initiatieven uit de samenleving. Basisvoorzieningen als bibliotheken en muziekonderwijs blijven bereikbaar voor jong en oud. Sporten en meer bewegen (ook in de openbare ruimte) dragen bij aan een gezonde leefstijl en zorgen voor ontspanning en ontmoeting. We bevorderen dat meer inwoners hieraan meedoen.
De inrichting en het beheer van de openbare ruimte stemmen we af op de behoefte van onze inwoners. In de buitenruimte streven wij naar meer groen en bomen en het verbeteren van de biodiversiteit. Daarbij houden we oog voor de bijdrage die de buitenruimte kan leveren aan klimaatadaptatie (bijvoorbeeld meer groen voor meer waterberging) en energietransitie.
Het historisch cultureel erfgoed (monumenten, archeologie en cultuurlandschap) wordt beschermd, bijvoorbeeld door het aanwijzen als gemeentelijk monument.

Trends en ontwikkelingen

Sportbeleid en activering
Door de coronacrisis wordt extra duidelijk hoe belangrijk het is dat we vitaal zijn en een gezonde leefstijl hanteren waar bewegen en sporten een belangrijk onderdeel van uitmaken. Daarom willen we werk (blijven) maken van een vitale samenleving, met daarin een cruciale rol voor sport en bewegen. Vitale sportaanbieders zijn hiervoor van groot belang, evenals de uitbreiding van het programma Vet Gezond naar de volwassen doelgroep (incl. 65-plussers). Ook buiten bewegen in het groen draagt bij aan de vitaliteit.

Het Lokale Sportakkoord voor Ridderkerk is klaar. In 2021 wordt de uitvoering hiervan opgepakt.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
De komende periode wordt de samenwerking tussen Ridderkerk en de regio geïntensiveerd.
Wij maken gebruik van landelijke regelingen voor cultuureducatie. Van 2021 tot en met 2024 nemen wij deel aan de derde tranche van de 'Rijksregeling cultuureducatie met kwaliteit'. Deze regeling wordt gecoördineerd via het Fonds voor Cultuurparticipatie.
Met de Rijksregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' worden scholen geholpen bij regievorming in het cultuuronderwijs. Waar vroeger de culturele partners vanuit het eigen aanbod werkten, kunnen scholen nu op basis van het eigen profiel een passend cultureel aanbod uitvragen. Stichting Cultuureducatie is penvoerder van deze rijksregeling. De Stichting Cultuureducatie werkt met culturele partners in het verlengde van de 'Rijksregeling cultuureducatie met kwaliteit' aan samenhangende vraaggerichte cultuureducatie voor het onderwijs.

Vanuit het Fonds voor Cultuurparticipatie wordt rekening gehouden met de coronacrisis en de overloop van de 'Rijksregeling cultuureducatie met kwaliteit'. De 'Rijksregeling cultuureducatie met kwaliteit' heeft een looptijd van 2017 tot en met 2020. De regeling stopt niet na 2020, maar krijgt een vervolg per 2021. Er wordt coulant omgegaan met niet besteed budget en niet uitgevoerde prestaties als gevolg van de coronacrisis. Wij houden ook rekening met de gevolgen van de coronacrisis in de afspraken met de culturele partners.
In 2021 verwachten wij dat de gevolgen van de coronacrisis ook nog zwaar vallen voor de cultuursector in Ridderkerk.

Musea
Landelijk wordt ingespeeld op het ontwikkelen en doorgeven van immaterieel erfgoed. Het immaterieel erfgoed van deze tijd te houden en het toekomstbestendig maken van immaterieel erfgoed heeft de aandacht.

Cultureel erfgoed
Promoten en profileren
Erfgoed (archeologie en cultuurhistorie) is steeds meer betrokken bij gebiedsontwikkelingen. Door de inzet van erfgoed geven we gebieden meer identiteit. Gemeenten en ontwikkelaars zijn zich meer bewust van de waarde van erfgoed bij (her)ontwikkelingen. Om het erfgoed te beschermen hebben gemeenten de mogelijkheid om panden met hoge cultuurhistorische waarden aan te wijzen als gemeentelijk monument. Erfgoed als volwaardig onderdeel van de fysieke leefomgeving legt verbindingen met andere beleidsvelden. Deze trend sluit ook aan op de nieuwe Omgevingswet.

Beleefbaar maken van erfgoed/educatie
Erfgoed is het verhaal van iedereen. Het enthousiast maken van inwoners over erfgoed in hun eigen omgeving zorgt voor meer draagvlak en begrip voor de bestaande wet- en regelgeving. Er is een groeiende behoefte om erfgoed te beleven en te ervaren. Om er zelf onderdeel van te zijn. De beleveniseconomie benut erfgoed als bron van inkomsten. Erfgoed is de grondstof voor het creëren van ervaringen. Bijvoorbeeld door het ontsluiten van de verhalen via kunstuitingen of via historische routes. Geschiedenis dichterbij brengen in de directe leefomgeving is praktisch in te passen in het curriculum van scholen en door het aanbieden van wandel- en fietsroutes langs erfgoed als recreatie.

Herbestemmingen
Herbestemming van religieus erfgoed, industrieel erfgoed en ook agrarisch erfgoed is een vak apart en vraagt om specifieke kennis en samenwerking van meerdere domeinen. Landelijk is er veel aandacht voor (mogelijke) leegstand bij kerken de komende jaren. Het opstellen van een zogenaamde Kerkenvisie wordt nu per gemeente gefaciliteerd om op toekomstige ontwikkelingen voor te sorteren en de dialoog met de eigenaren van kerkgebouwen aan te gaan. De bescherming en het behoud voor wederopbouw architectuur krijgt in Nederland ook steeds meer aandacht. Deze trend zet zich de komende jaren voort en is een kans om waardevolle panden te behouden en sloop of leegstand te voorkomen.

Duurzaamheid
Duurzaamheid is een thema dat bij monumenten steeds belangrijker wordt. Initiatiefnemers zoeken naar slimme oplossingen om verduurzaming mogelijk te maken. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed doet hier onderzoek naar. Dit thema zal in de toekomst een steeds groter onderdeel gaan uitmaken van de gemeentelijke monumentenadvisering.

Media
Bibliotheek
Eind 2020 wordt de bibliotheek, locatie-centrum gehuisvest op de gehele begane grond aan het Koningsplein (gebouw A en C). Bij de keuze voor de huisvesting is rekening gehouden met de Toekomstvisie van de bibliotheek, waarin de bibliotheek kiest voor een laagdrempelige, multifunctionele en goed toegankelijke locatie in een gebouw waar meerdere partners zijn gehuisvest. De samenwerking met de partners wordt vormgegeven in een samenwerking- en dienstverleningsovereenkomst. Deze samenwerking richt zich op onder andere de programmering, het realiseren van meer bezoekers (ook nieuwe doelgroepen) en ruime openingstijden, die aansluit bij de Toekomstvisie. Hierin geeft de bibliotheek aan

te willen inspelen op de vraag en behoefte van inwoners en hierop de dienstverlening vormgeven. De bibliotheek onderscheidt voor zichzelf drie rollen:

1. Preventie van achterstanden op de gebieden taal, lezen, digitale vaardigheden en mediawijsheid (bij kinderen).
2. Bestrijding van achterstanden op bovengenoemde gebieden en van rekenen (bij volwassenen).
3. Faciliteren van doorontwikkeling (persoonlijke ontwikkeling en een leven lang leren, alle doelgroepen).

Openbaar groen en (openlucht)recreatie
Het buitengebied is in tijden van corona steeds belangrijker geworden. Met het annuleren van vakanties en de beperkte opening van horeca zijn de recreatiegebieden buiten en 'om de hoek' steeds noodzakelijker.
Variatie aan recreatiemogelijkheden maakt de recreatiegebieden geschikt voor iedereen. Wel neemt de druk toe. Méér toegankelijke groengebieden is daarmee belangrijk geworden. Ook een goede natuurbeleving – even geen auto's, asfalt en bakstenen in beeld – wordt belangrijker om rust te beleven, ook om de hoek.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Actualisatie Integraal accommodatieplan Ridderkerk (2019)	X				
Afvalbakkenplan 2018		X			
Beleidskader Duurzaam Beheer (beeldkwaliteit) 2009; inclusief notitie Evaluatie Beleidskader Duurzaam Beheer (2013)	X				
Beleidsplan Openbare Verlichting Gemeente Ridderkerk 2012-2021	X				
Beleidsuitgangspunten Bomen en zonnepanelen gemeente Ridderkerk (2016)		X			
Biodiversiteit/ecologisch beleid in de openbare ruimte			X		
Bomenplan Ridderkerk "Geef bomen de ruimte" met beleid- en beheeraspecten (2012)	X				
Cultuurhistorische waardenkaart overige gebieden Ridderkerk			X		
Cultuurhistorische waardenkaart Ridderkerk centrum (2016)		X			
Cultuurhistorische Waardenkaart Woongebieden (2018)		X			
Dijkenvisie Ridderkerk					X
Erfgoedbeleid Ridderkerk 2013-2016	X			X	
Evaluatie Waterplan 2 Ridderkerk 2014	X				
Gedragscode Flora- en faunawet voor gemeente Ridderkerk (2013)	X				
Groen voor Lucht in Ridderkerk (2012)	X				
Groene kaart gemeente Ridderkerk 2018		X			
Groene schoolpleinen bij opengestelde schoolpleinen (2016)	X				
Handboek Openbare Ruimte Ridderkerk (2015)		X			
Honden(poep)beleid 2013/Hondenkaart (losloopgebieden) Ridderkerk 2007	X			X	
Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte "Groen is onze toekomst" (2020)	X				
Kadernota Bewegend Verbinden (2015)	X				
Kerkenvisie Ridderkerk					X
Monumentenverordening Ridderkerk (2013)	X				
Natuurwaardenkaart 2014 voor Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Ridderkerk (2013)		X			
Nota Maatschappelijk vastgoed (2013)	X				
Spelen en bewegen in het groen Reijerpark (2014)	X			X	
Subsidieverordening Onroerend Cultureel Erfgoed Ridderkerk (2013)	X				
Toekomstvisie Reijerpark (2012)	X				
Uitgangspuntennotitie 'Cultuureducatie in de breedte' (2016)	X				
Uitvoeringsbeleid spelen (2009) en evaluatie speelbeleid (2016)	X				

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Uitvoeringsprogramma Bewegend Verbinden 2017-2020		X			
Verduurzaming openbare verlichting - Van lamp naar led (2018)		X			

Wat willen we bereiken?

Sportbeleid en activering

- Voor iedere inwoner van Ridderkerk een beweegaanbod beschikbaar hebben, zodat iedereen een leven lang actief mee kan doen ongeacht de mentale of fysieke conditie.
- Ongeorganiseerd sporten in onze groene gebieden mogelijk maken en stimuleren.
- Vitale sport- en beweegaanbieders die toekomstbestendig zijn.
- Alle sportclubs hebben oog voor een positieve sportcultuur.
- Bevorderen dat ieder kind de basisschool verlaat met minimaal een zwemdiploma A.
- De stijgende trend van het percentage kinderen en jongeren van 2 tot en met 12 jaar met overgewicht en obesitas in Ridderkerk tenminste laten stagneren en omzetten in een daling, Ook inzetten op de aanpak van overgewicht bij volwassenen.
- In het belang van de gezondheid van onze inwoners voldoende en goede faciliteiten voor sport en bewegen. Zowel in gebouwen als in de openbare ruimte.
- Aanbod van voldoende en kwalitatief goede accommodaties.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

De intensivering van samenwerking in de regio wordt ingezet. Gremia hiervoor zijn de bestuurlijke overleggen Cultuur binnen MRDH verband en de samenwerking tussen de portefeuillehouders cultuur binnen de BAR-organisatie.

In 2021 wordt met culturele partners verder invulling gegeven aan de uitvoering van de 'Uitgangspuntennotitie cultuureducatie in de breedte'. De adviezen in het evaluatierapport 'Uitgangspuntennotitie cultuureducatie in de breedte' worden met culturele partners opgepakt.

De culturele instellingen zorgen samen voor een toegankelijk, laagdrempelig en breed cultureel aanbod in Ridderkerk. Door middel van de jaarlijkse subsidies wordt brede cultuureducatie mogelijk gemaakt.

Musea

- Instandhouding van de Oudheidkamer.

Cultureel erfgoed

- Goed onderhouden rijks- en gemeentelijke monumenten.
- Breed gedragen draagvlak in de samenleving voor archeologie, monumenten en cultuurlandschap.
- Zorgvuldige omgang met archeologie, monumenten en cultuurlandschap vanuit een gebiedsgerichte benadering.
- We streven ernaar om het erfgoedbeleid op orde te hebben voor inwerkingtreding van de Omgevingswet: verzamelen van onderdelen erfgoedbeleid op basis waarvan het Erfgoedbeleid herzien kan worden.

Media

Bibliotheek

De bibliotheek richt zich op de realisatie van uitgangspunten die voortkomen uit de Toekomstvisie en op de realisatie van de afspraken die voortkomen uit de samenwerkings- en dienstverleningsovereenkomsten (samen met partners).

Openbaar groen en (openlucht)recreatie

In juli 2020 heeft de gemeenteraad de Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte (Groen is onze toekomst) vastgesteld. Met deze visie krijgt het bestaande groen de aandacht die het verdient. Groen is hiermee een volwaardig beleidskeuze item geworden. Met het uitwerken van de visie wordt gewerkt aan meer en beter groen, het herstel en aaneensluiting van de hoofdgroenstructuur en het beperken van versteende woongebieden. Met een gevarieerd soort groen wordt de biodiversiteit bevorderd. Het strategisch boombeleid en aangepast maaibeleid moet eveneens bijdragen aan hoger kwalitatief groen en biodiversiteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sportbeleid en activering

We werken aan een nieuwe nota inclusief uitvoeringsprogramma met als doel vitale inwoners die op een makkelijke manier een gezonde leefstijl kunnen hanteren. De acties uit het Lokaal Sportakkoord worden hierin meegenomen.
We gaan Vet Gezond samen met Facet Ridderkerk verder uitrollen en richten ons op alle inwoners.
We onderzoeken de mogelijkheden van sporten/bewegen in de buitenruimte in het licht van

diverse gemeentelijke ontwikkelingen en samen met partners uit het veld.
Samen met partners (onder andere basisonderwijs) kijken hoe we kunnen bevorderen dat ieder kind de basisschool verlaat met minimaal een zwemdiploma A.
Ook gaan we met partners kijken (onder andere MEE Rotterdam Rijnmond en Facet Ridderkerk) hoe we mensen met een beperking aan het sporten krijgen die dat graag willen. Hiervoor plegen we meer inzet op het gebied van individuele ondersteuning van mensen die willen sporten en op ondersteuning van sportverenigingen die een aanbod willen ontwikkelen.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Voor het intensiveren van de samenwerking in de regio is er regulier overleg tussen portefeuillehouders cultuur in de regio Rotterdam. Belangrijkste agendapunt tijdens deze overleggen is het landelijk cultuurbeleid waarbinnen Rotterdam trekker is in de regio Rotterdam. In 2020 heeft voor het eerst overleg plaats gevonden tussen de cultuurwethouders in Zuid-Holland en gedeputeerden van de provincie Zuid-Holland. Deze ontwikkeling zetten wij verder door.

Ook in 2021 zullen wij met cultuurpartners uitvoering geven aan de 'Uitgangspuntennotitie cultuureducatie in de breedte'. Samen met deze cultuurpartners zullen wij de actiepunten in deze notitie verder vormgeven.

Cultuur voor iedereen
In 2021 blijft de subsidieregeling 'Cultuur voor iedereen' beschikbaar. Binnen deze regeling kunnen instellingen een subsidieaanvraag doe voor vraaggerichte projecten.

Cultuurregisseur
De cultuurregisseur legt de verbinding vanuit de scholen met de culturele instellingen. Ook worden bredere verbindingen gelegd met welzijn. Een voorbeeld is het project Cultuur Dichtbij. Het project Cultuur Dichtbij, is een programmalijn voor cultuurparticipatie in Ridderkerkse verzorgingshuizen, huiskamers van de wijk.

Uitbreiden partners Koningsplein
In 2020 heeft de verhuizing van de bibliotheek naar het Koningsplein plaatsgevonden. In 2021 verkennen we de mogelijkheid of de actie in het collegeprogramma 'Uitbreiden partners Koningsplein' verder invulling kan krijgen.

Musea
- Continuering huidige subsidieafspraken met de Oudheidkamer.

Cultureel erfgoed
- Acties naar aanleiding van de vaststelling van Cultuur Historische Waardenkaarten.
- Wij ontwikkelen initiatieven om de aandacht voor erfgoed te vergroten. Bijvoorbeeld: de (her)uitgave van een cultuurhistorische route.
- Wij gaan in gesprek over de organisatie van de Open Monumentendag.
- We onderzoeken welke zeer hoog gewaardeerde panden op de Cultuurhistorische Waardenkaarten Centrum en Woongebieden en Overige gebieden Ridderkerk we willen aanwijzen als gemeentelijk monument.
- Voor de geselecteerde panden zetten we vervolgens de aanwijzingsprocedure in gang.
- Ruimtelijke ontwikkelingen toetsen we aan het erfgoedbeleid, de monumentenverordening en de archeologieverordening.
- We voeren de subsidieregeling uit en ondersteunen daarmee instandhouding van gemeentelijke monumenten en initiatieven op het gebied van erfgoed.
- We herzien het Erfgoedbeleid 2013-2016 in verband met het aansluiten op de Omgevingswet en onderzoeken welke bouwstenen we daarvoor nodig hebben.
- We werken met alle betrokken partijen aan de Kerkenvisie.

Media
Bibliotheek
Vanuit de nieuwe locatie gaat de bibliotheek uitvoering geven aan de uitgangspunten, die voortkomen uit de Toekomstvisie en de samenwerking met partners.

Openbaar groen en (openlucht)recreatie
We gaan door met gemeentelijke bijdragen aan onder andere:
- Groene schoolpleinen.
- Aanpassen van boomspiegels en boomsoorten.
- Het omvormen van groenvakken.
- Een vergroeningsfonds/stimuleringsfonds.
- Actie gratis bomen.
- Operatie Steenbreek.
- Tiny Forest.
- Geveltuintjes.

Daarnaast wordt in 2021 verder gegaan met de aanpak van de herinrichting van het Oosterpark. Als de raad besluit tot uitbreiding van de Ridderkerk Rowdies en de aanleg van geluidafscherming dan biedt dit ook kansen voor het toevoegen van kwaliteit aan het Oosterpark. Deze twee bouwstenen worden meegenomen in de aanpak en na een eventueel raadsbesluit in het voorjaar van 2021 zal er worden begonnen met de voorbereiding en uitvoering.

Speelbeleid
Bij de evaluatie van het speelbeleid wordt nader de behoefte aan spelen in de natuur verwerkt in het uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma wordt afgestemd met de acties vanuit sportbeleid/bewegen.

Groenvisie
De visie wordt in- en extern geïmplementeerd. Naast het in elk project bewust onderzoeken of meer en beter groen mogelijk is, worden instrumenten uitgerold (stimuleringsfonds/ vergroeningsfonds) om de inwoners, bedrijven, ondernemers, de woningbouwcoöperatie, de VvE's (Vereniging van Eigenaars) gestimuleerd bij te laten dragen aan het vergroenen van de leef-en woonomgeving.

Huys ten Donck
De Stichting Huys ten Donck werkt in 2021 verder aan een totaalplan voor het duurzaam in stand houden van de buitenplaats. Een belangrijk onderdeel is ook het recreatief toegankelijk maken van het buitendijks gelegen gebied (Voortuyn).

Regionale samenwerking
Om tot meer investeringsbudget en een passend beheer te komen wordt in 2021 gezocht naar alternatieven voor de cofinanciering door de Landschapstafel. Hierbij wordt goed getoetst of de proceskosten opwegen tegen wat er mogelijk te halen valt bij hogere overheden.
Het Natuur en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ) wordt zoveel mogelijk ingezet op de primaire beheertaken, mede om als gemeente beter te kunnen sturen op type beheer en overhead. Dit betekent dat de gemeente in 2021 meer inzet pleegt op beleidsvorming in de groengebieden die beheerd worden door het NRIJ. Het NRIJ moet een flexibele organisatie zijn als Rotterdam en Provincie Zuid-Holland hun subsidies (deels) niet zouden doorzetten per 2026. Die kans is aanwezig en daar sorteren we in 2021 vast op voor.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
6 Cultuur, sport en groen							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-9.190.900**	**-8.505.900**	**-8.491.000**	**-8.450.800**	**-8.474.400**
	5.1	Sportbeleid en activering	-1.298.500	-1.150.700	-1.150.600	-1.100.600	-1.100.600
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.036.900	-825.900	-813.400	-800.900	-798.400
	5.4	Musea	-18.200	-33.300	-33.300	-33.300	-33.300
	5.5	Cultureel erfgoed	-115.400	-150.600	-140.400	-140.500	-140.500
	5.6	Media	-1.364.700	-1.190.400	-1.190.200	-1.190.300	-1.190.300
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-5.357.200	-5.155.000	-5.163.100	-5.185.200	-5.211.300
Baten			**25.800**	**25.800**	**25.800**	**25.800**	**25.800**
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	25.800	25.800	25.800	25.800	25.800
Saldo - Lasten en baten			**-9.165.100**	**-8.480.100**	**-8.465.200**	**-8.425.000**	**-8.448.600**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-73.800	-1.273.800	-73.800	-73.800	-73.800
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	385.800	1.578.800	328.800	328.800	328.800
Saldo - Reserves			**312.000**	**305.000**	**255.000**	**255.000**	**255.000**
Begrotingssaldi Cultuur, sport en groen			**-8.853.100**	**-8.175.100**	**-8.210.200**	**-8.170.000**	**-8.193.600**

Begroting 2021 per taakveld

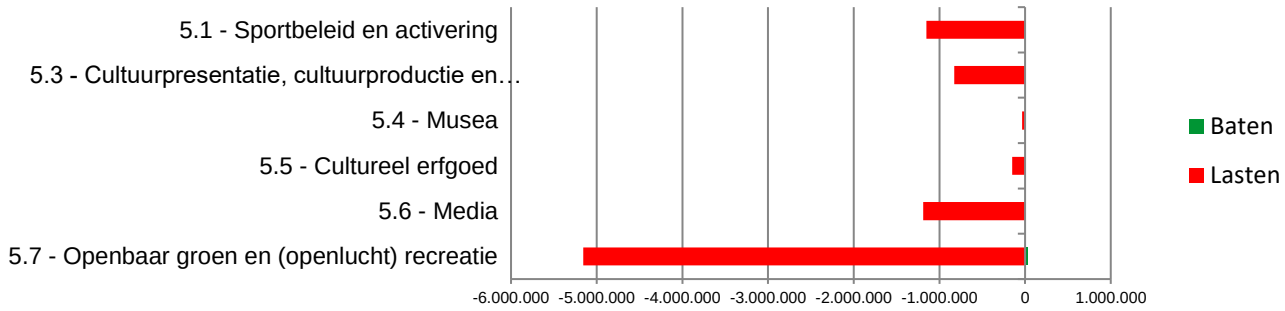

Sportbeleid en activering
Het meerjarig voordeel in de lasten vanaf 2023 betreft een aframing ter dekking van de begroting, ingevolge de Kadernota 2021, inzake Sport, inclusief sporten en bewegen en Sporten, bewegen in de buitenruimte.

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Ter dekking van de begroting (als gevolg van de Kadernota 2021) is het budget voor de Muziekschool verlaagd en is meerjarig de subsidie voor cultuureducatie verlaagd.
In 2021 vervalt de doorgeschoven prestatie in 2020 betreffende de kunsttoepassing op het Koningsplein.

Media
In 2021 ontstaat een voordeel door lagere huurkosten in verband met de verhuizing van de bibliotheek.
Verder is ter dekking van de begroting (als gevolg van de Kadernota 2021) het budget voor de bibliotheek verlaagd.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Van 2021 tot en met 2024 zijn de lasten opgenomen uit de kadernota inzake de groenvisie.
Verder vervallen vanaf 2021 de in het collegeprogramma opgenomen incidentele lasten voor verhoging van het onderhoudsniveau van het groen.
Zoals is opgenomen in de Kadernota 2021 zijn kosten geraamd inzake verhoging van het onderhoudsniveau van de groenvoorziening.
Vanaf 2022 is het budget voor openbaar groen verlaagd in verband met klimaatbestendige beplanting.
Conform de Kadernota 2021 zijn in 2021 incidentele kosten geraamd voor Tiny Forest.
Ingevolge de Kadernota 2021 is het budget voor wijkregie verlaagd.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
35.	Waardering voor de (kwaliteit van de) buitenruimte in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	Score 1-5.	3,4
36.	Niet-sporters. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	54,9% (2016)
37.	Actieve deelname verenigingsleven de afgelopen 12 maanden in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	In %.	54,0%
38.	Voldoende mogelijkheden voor sportbeoefening in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	Tevredenheid over de sportvoorzieningen. Helemaal eens in %. Helemaal eens in score 1-5.	 68,0% 3,6
39.	Voldoende mogelijkheden voor deelname aan kunst- en cultuureducatie in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	Eens in %.	71,0%

Programma 7. Sociaal domein

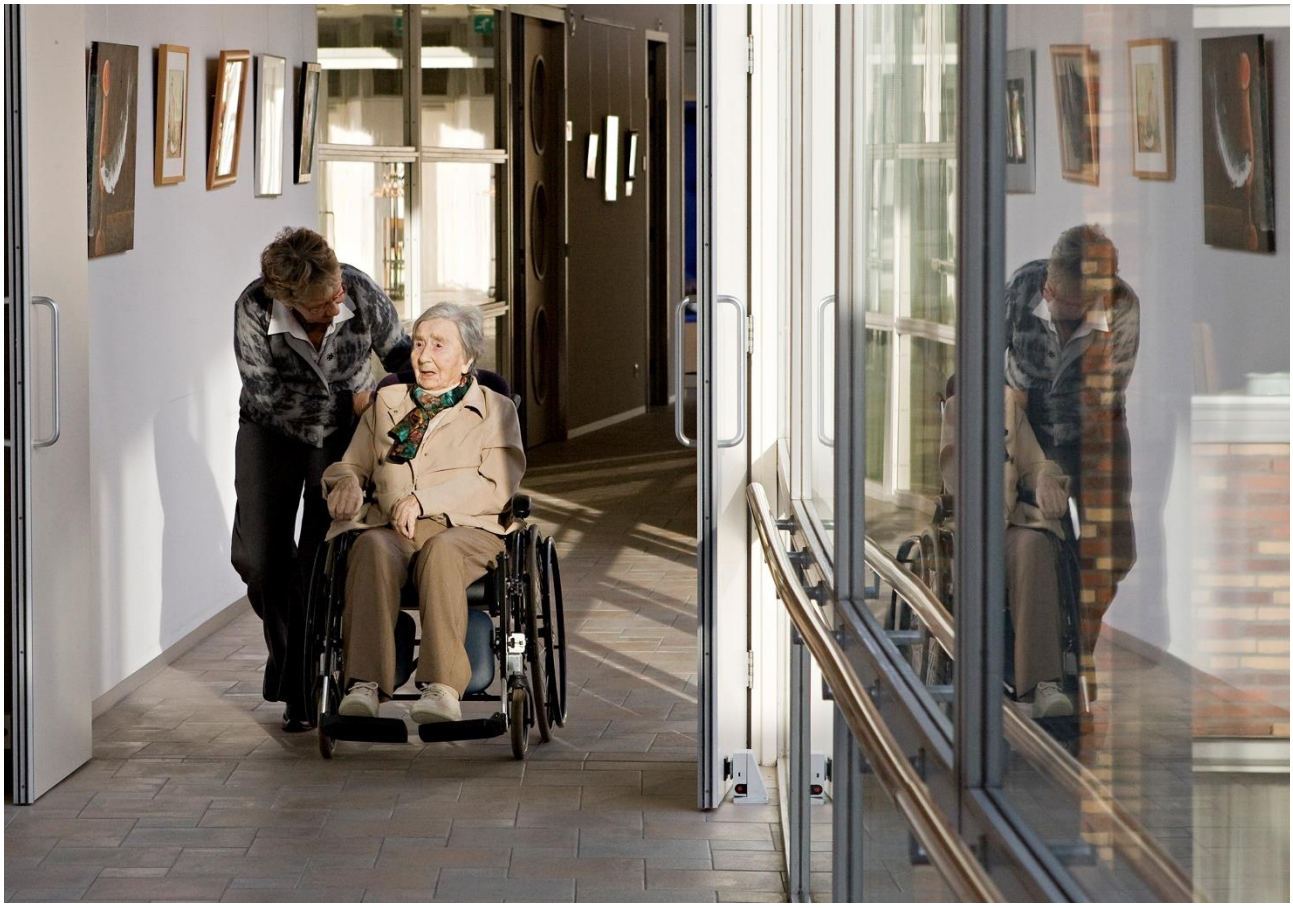

Programmavisie

We staan voor de opgave de werelden van welzijn, ondersteuning en zorg verder bij elkaar te brengen. De bijbehorende maatregelen en voorzieningen willen we dicht bij onze inwoners – van jong tot oud – organiseren. Het gaat er niet zozeer om dat we allerlei nieuwe dingen ontwikkelen, maar dat wat we al doen nog beter doen. Dat vraagt om een kwalitatief hoogwaardige organisatie en uitstekende relaties en samenwerking met onze maatschappelijke partners.
Het vertrekpunt is, dat iedere inwoner volwaardig kan meedoen aan de Ridderkerkse samenleving. Daarin zien wij ook een rol weggelegd voor Ridderkerkse ondernemingen en instellingen. Met een integrale en samenhangende aanpak willen we knelpunten en problemen van onze inwoners in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren en helpen op te lossen. In onze benadering van de klant zorgen we voor een juiste balans met de verplichtingen en randvoorwaarden vanuit de Participatiewet. Belangrijk is, dat onze inwoners en samenwerkingspartners gemotiveerd blijven om te helpen en niet overbelast raken.

Trends en ontwikkelingen

Preventie en welzijn

Welzijn
De komende decennia staan in het teken van dubbele vergrijzing. Het aantal ouderen neemt toe, de gemiddelde leeftijd stijgt en het aantal jongeren daalt. In Ridderkerk ligt de levensverwachting twee jaar hoger dan in de rest van Nederland. Hiermee groeit ook de kans op ouderdomsziekten. Zo zal naar verwachting het aantal dementerende ouderen toenemen. Dementie wordt naar verwachting de belangrijkste doodsoorzaak.

Als gevolg van de toenemende vergrijzing zal enerzijds de zorgvraag toenemen. Anderzijds zal het beroep op de naaste omgeving stijgen. Het aantal mantelzorgers zal stijgen. Hierbij kan een knelpunt ontstaan, omdat de directe leefomgeving ook steeds meer vergrijst.

Vrijwilligerswerk wordt in Nederland het meest verricht in de kerk, op school, de sportvereniging of in de buurt. Mensen zonder betaald werk besteden gemiddeld tweemaal zoveel tijd aan vrijwilligerswerk. In het licht van de vergrijzing biedt dit kansen voor

Ridderkerk, omdat een steeds grotere groep inwoners meer tijd heeft voor andere activiteiten dan werk. Het animo voor het doen van vrijwilligerswerk neemt echter wel af. Flexibiliteit is voor vrijwilligers belangrijk.

Onder invloed van digitalisering en individualisering neemt het aantal eenpersoonshuishoudens toe. Dit heeft ook invloed op de mate van eenzaamheid. Dit komt voor onder alle leeftijdsgroepen, ook onder jongeren. De 'ervaren' eenzaamheid onder volwassenen (19-64 jaar) is in Ridderkerk hoger dan het landelijke gemiddelde (GGD monitor).

Samenkracht en burgerparticipatie
Kinderen en jongeren zijn de burgers van de toekomst. We betrekken kinderen en jongeren vroegtijdig bij activiteiten en nieuw beleid (bijvoorbeeld bij het sportakkoord en culturele activiteiten). Dit krijgt steeds meer vorm in de gemeente Ridderkerk. De komende jaren wordt structureel ingezet op jeugdparticipatie door de gemeente Ridderkerk.

Ontwikkelingssamenwerking (Fairtrade)
In 2021 is de gemeente Ridderkerk vijf jaar Fairtrade Gemeente. Dit is een mooie mijlpaal, waaraan samen met de werkgroep en afdeling Communicatie aandacht kan worden gegeven.
De afgelopen jaren heeft de gemeente Ridderkerk verschillende omliggende gemeenten (Hendrik-Ido-Ambacht, Barendrecht en Krimpen aan den IJssel) geïnspireerd om ook het traject te starten om Fairtrade Gemeente te worden.

Vergunninghouders
Vorig jaar zijn we al begonnen met voorsorteren op de wetswijziging Wet Inburgering. De ingangsdatum van de wet is verschoven naar 1 juli 2021. In 2020 hebben we volgens de nieuwe systematiek gewerkt. Dit zodat we ervaring op kunnen doen, daarvan kunnen leren en eventueel daarop onze dienstverlening en/of werkwijze kunnen aanpassen. Op die manier zijn we goed voorbereid op het moment dat de verantwoordelijkheid voor de inburgering naar de gemeente toekomt. Door verschillende redenen is dit vertraagd en wordt later dan gepland gestart met de nieuwe werkwijze. Deze werkwijze biedt de mogelijkheid om de huidige opvang en inburgering van vergunninghouders te verbeteren. In grote lijnen betekent dit dat we duidelijke afspraken maken met vergunninghouders, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers, over wat wij van hen verwachten op het gebied van inburgering en re-integratie. Deze afspraken gaan we monitoren. De activiteiten in het kader van re-integratie en inburgering worden samengevoegd tot één integraal plan waarbij participatie centraal staat. Het re-integratie instrumentarium wordt uitgebreid met instrumenten die het mogelijk maken om werk, participatie en taalontwikkeling beter te combineren. Deze instrumenten moeten nog worden ingekocht.

Inkomensregelingen
Bestaanszekerheid bieden op het gebied van inkomen is een samenwerking tussen het Rijk en de gemeente. De rol van de gemeente is hierbij beperkt, maar niet onbelangrijk. De minimaregelingen vormen een belangrijke aanvulling op het inkomen. Hiermee wordt de inwoner in staat gesteld om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij. Het contact met de inwoner geeft daarbij de kans om hulp te bieden waar dat nodig is, op maat en laagdrempelig. Ook de andere leefgebieden worden integraal beoordeeld, als er meer hulp nodig is, zijn de lijntjes kort. De huidige landelijke inkomensregelingen zijn ingewikkeld en zorgen soms voor financiële onzekerheid en problemen. Landelijk wordt bekeken of het Toeslagenstelstel van de belastingdienst kan worden verbeterd.

Handhaving
Om misbruik en oneigenlijk gebruik van voorzieningen in het sociaal domein tegen te gaan, is integrale handhaving binnen het sociaal domein noodzakelijk. Inwoners moeten er op kunnen rekenen dat er sprake is van een doelmatige en een rechtmatige besteding van overheidsgelden en premies. Hier wordt de komende jaren op ingezet.

Geëscaleerde zorg 18+
De Wet verplichte ggz is ingegaan op 1 januari 2020. De wet is er op gericht om verplichte zorg voor mensen met psychische problemen zo veel mogelijk te voorkomen. Als verplichte zorg echt noodzakelijk is, moet de minst ingrijpende vorm worden ingezet en de dwang zo snel mogelijk worden afgebouwd. Verplichte zorg in de thuissituatie is een van de mogelijkheden. Inwoners kunnen 24/7 een melding doen als zij zich als directe naaste zorgen maken om een persoon met verward gedrag.

Beschermd Wonen
Vanaf 2021 start de doordecentralisatie Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO). Vanaf 2022 worden de financiële middelen voor BW en vanaf 2025 de middelen MO herverdeeld. Deze zijn nu nog gekoppeld aan de centrumgemeente Rotterdam, maar gaan onderdeel uitmaken van een nieuwe, integrale verdeling van middelen over alle gemeenten. Met de gezamenlijke opdracht die de gemeenten hebben om in het licht van deze ontwikkelingen de samenwerking met elkaar te concretiseren, is een begin gemaakt wat in 2021 tot besluitvorming kan leiden. De invulling is gebonden aan landelijke, regionale en lokale kaders. De landelijke kaders worden met name gegeven door Wmo en door de beleidsaanpassingen van het Rijk.

Voor de decentralisatie is het landelijk verdeelmodel van belang en de uitwerking van de adviezen van het landelijk expertiseteam, zoals vermeld in de ledenbrief VNG van juli 2019 waaronder:

- Financiering, ingroeipad van de middelen en gemeenten van herkomst.
- Regionale samenwerking tussen gemeenten.
- Uitname WLZ-cliënten en middelen.

Daarnaast wil de gemeente Rotterdam de instroom van cliënten spreiden over de regio. Dit betekent dat de gemeente Ridderkerk extra plekken moet organiseren.
MO is tot 2025 geen onderdeel van de doordecentralisatie. Dat betekent dat die opgave dan ook buiten de regionale opdracht wordt gehouden en de focus zal worden gelegd op de doordecentralisatie BW. Het is niet zo dat de ontwikkelingen bij de MO stilliggen. De gemeente Rotterdam heeft haar ambities geformuleerd in het plan van aanpak Kwetsbare Rotterdammers. De gemeente Rotterdam zal de overige gemeenten nauwgezet meenemen in de ontwikkelingen, zodat we de verbinding met de MO niet kwijtraken.

Volksgezondheid
Gezondheid en Preventie
We kijken meer integraal naar gezondheidsproblematieken van inwoners. Het gaat bij gezondheid niet langer om de afwezigheid van een beperking of ziekte, maar om de mogelijkheid te blijven functioneren. Uitgangspunt is het vermogen zich aan te passen en sturing te blijven houden over het eigen leven, soms ondanks ziekten of beperkingen.

Zorg voor de publieke gezondheid is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan. Stichting Centrum Jeugd en Gezin Rijnmond (CJG Rijnmond) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) tot 18 jaar in de gemeente Ridderkerk.

CJG Rijnmond ontwikkelt momenteel het programma CJG Next. Dit programma heeft als doelstelling een meer klantgericht, flexibel basispakket te realiseren, waardoor CJG Rijnmond optimaal aansluit op de leefwereld van kinderen en hun ouders/verzorgers. Daarmee wordt maatwerk geboden voor iedere klant. Zij geven *de klant maximale regie* over het aanbod dat deze bij CJG Rijnmond afneemt. Dit leidt ertoe dat kinderen waar het goed mee gaat in beeld zijn en blijven. Maar door de inzet van andere communicatiemiddelen zoals beeldbellen, blijft er meer tijd over voor kinderen waar wel zorgen leven. Hierdoor ontstaat meer ruimte om optimaal aan te sluiten op de behoefte van de kinderen en gezinnen die bijvoorbeeld minder draagkrachtig zijn of een minder goed of geen netwerk hebben om op terug te vallen.

CJG Rijnmond is tevens de uitvoeringsorganisatie voor het Rijksvaccinatieprogramma. In 2021 wordt ingezet op het verhogen van de vaccinatiegraad middels een regionaal plan van aanpak. Dit plan is opgesteld in samenspraak met de regiogemeenten, waaronder Ridderkerk.

Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De eerste 1.000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. In Ridderkerk signaleren professionals van CJG Rijnmond, de wijkteams, verloskundigen en kraamzorg een toename van het aantal kwetsbare zwangere vrouwen en kwetsbare gezinnen met jonge kinderen. Om de ketensamenwerking te verbeteren en het aanbod voor kwetsbare zwangere vrouwen uit te breiden, zijn wij aangesloten bij het landelijke actieprogramma Kansrijke Start.

Niet alleen rondom de eerste 1.000 dagen, maar ook breder ontvangen we signalen van CJG Rijnmond dat er een toename is aan complexe problematiek in Ridderkerk, zoals relatieproblemen, schulden en weinig netwerk. Dit heeft invloed op het opgroeien en opvoeden. Inzet op preventie blijft onverminderd belangrijk.

Sociale kaart Ridderkerk
Begin 2021 vindt er een evaluatie plaats naar de opbrengsten van de sociale kaart Ridderkerk. Samen met de bibliotheek AanZet wordt gekeken naar het bereik. Daarnaast blijven we inzetten op de bekendheid van WieWatWaar Ridderkerk. En zorgt de Bibliotheek AanZet, dat de gegevens actueel zijn. In 2021 wordt gekeken naar een mogelijke doorontwikkeling van de sociale kaart richting de wijkteams, waarbij buurtverbinders een belangrijke rol spelen.

Basishulp en –ondersteuning

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Zoveel mogelijk jongeren verlaten het onderwijs met een diploma. Met een diploma op zak heb je meer kansen op een baan. Om dat mogelijk te maken is investeren in de vroege ontwikkeling van het kind cruciaal. Onderwijs-/ontwikkelingsachterstanden willen wij daarom zo vroeg mogelijk signaleren en zoveel mogelijk voorkomen. Vandaar dat wij vanuit de vroeg- en voorschoolse educatie (kinderopvang, peuterspeelzaal en de groepen 1 en 2 van de basisschool), vanuit het CJG en de wijkteams signalen op onderwijsontwikkelingsachterstanden oppakken.
Kinderen waarbij leer-en ontwikkelingsachterstanden worden gesignaleerd ontvangen een passend aanbod binnen de voor- of vroegschoolse educatie (VVE-aanbod).

Wij blijven hiervoor de komende periode bijvoorbeeld werken aan een goede ondersteuningsstructuur voor de voorschoolse periode, zodat peuters met een ondersteuningsvraag (die niet (alleen) taal gerelateerd is) de juiste en voldoende ondersteuning krijgen.

De samenwerking met het primair en voortgezet onderwijs in Ridderkerk is goed. Aan elke school of IKC is een schoolcontactpersoon vanuit de wijkteams verbonden. Deze schoolcontactpersonen zijn ingebed in de zorgstructuur van de scholen, nemen actief deel aan zorg-onderwijs overleggen en zijn betrokken bij de toeleiding naar achterliggende zorg. Hoewel de basis op orde is, kan de afstand tussen zorg en onderwijs verder verkleind worden. Hier wordt de komende jaren vanuit de gemeente Ridderkerk en de onderwijspartners sterk op ingezet.

Om te bezien of onze partners en wij dit blijvend behalen, is een goede monitoring van belang. Met elkaar willen wij de kwaliteit, ontwikkeling maar ook het bereik van onze inspanningen beter inzichtelijk maken. De beschikbare informatie willen wij daarom in integraliteit vaker met elkaar bespreken.

Wijkteams

Intensieve vrijwillige hulpverlening (IVH) vanuit het wijkteam

Veel complexe casuïstiek in het vrijwillig kader komt bij de jeugdbescherming terecht die daardoor minder goed toekomen aan hun wettelijke taken (ondertoezichtstelling, voogdij en jeugdreclassering). Deze vorm van hulpverlening stond tot voor kort bekend als dranghulpverlening. Voor ouders is niet altijd duidelijk dat deze hulpverlening vrijwillig is en zien zij dranghulpverlening vaak als verplichte hulpverlening. De Raad voor strafrechttoepassing en Jeugdbescherming en de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving nemen positie in ten aanzien van de vraag wat onder drang moet worden verstaan. Zij stellen voor de term drang, en andere verhullende en verwarrende terminologie (zoals ‘preventieve jeugdbescherming’) niet meer te gebruiken en in het vervolg te spreken van intensieve vrijwillige hulp. Omdat de wijkteams hulp in het vrijwillig kader bieden, wordt complexe casuïstiek daarom door Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond overgedragen naar de wijkteams. Dit vraagt om een investering in de expertise van onze wijkteams op dit onderwerp. De verwachting is dat het uitvoeren van Integrale Vroeghulp door de wijkteams leidt tot minder doorverwijzingen naar het jeugdbeschermingsplein, dwangtrajecten en inzet van specialistische zorg.

Inkomensregelingen

Uitkeringen en minimaregelingen vormen de basis voor de inkomensondersteuning van de inwoners. De minimaregelingen geven ondersteuning op kosten die eenieder kan krijgen. Er is een Meedoenregeling voor volwassenen en kinderen om deel te kunnen nemen aan sociale activiteiten, sport en onderwijs. Er is een toeslag voor inwoners die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen. Er is bijzondere bijstand voor individuele kosten die niet betaald kunnen worden uit het inkomen. En de gemeente biedt een betaalbare op de behoefte afgestemde collectieve zorgverzekering met korting op de premie.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

De invoering van het abonnementstarief in 2019 had initieel een aanzuigende werking. We verwachten dat dit directe effect in 2021 zal zijn uitgewerkt. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat een eventuele drempelwerking van een hogere eigen bijdrage is komen te vervallen. Hierdoor zal structureel een grotere groep inwoners de stap maken richting een aanvraag voor een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo. Het wegvallen van de drempelwerking betekent per saldo geen toename van het aantal aanvragen in 2021, maar zal structureel leiden tot een hoger volume.

De doelgroep blijft zicht verder ontwikkelen. We zien een toename van de vergrijzing. Het aandeel ouderen in onze gemeente neemt toe. Deze groep leeft langer dan voorheen, bovendien zijn zij de laatste levensjaren gezonder en zelfredzamer. Tegelijkertijd zien we dat kwetsbaarheden zich concentreren rond een deel van de doelgroep. De zorgvraag van het kwetsbare deel van de doelgroep wordt hierdoor complexer. Tevens verwachten we dat het aandeel jongeren met een functionele beperking binnen de doelgroep op de langere termijn zal afnemen als gevolg van effectievere behandeling op jonge leeftijd.

Inkopen van zorg middels raamcontracten tegen standaard voorwaarden en tarieven waren vanaf 2015 populair onder gemeenten. Landelijk zien we een verschuiving van de gemeentelijke inkoop van maatwerkvoorzieningen van ‘open house’ aanbestedingen naar directe aanbesteding. Deze verschuiving wordt mede veroorzaakt door nieuwe aanbestedingsrichtlijn en Europese jurisprudentie. Daarnaast kiest een toenemend aandeel gemeenten voor productiebekostiging (ook wel P*Q), waarmee meer grip op uitgave wordt nagestreefd.

Grip op uitgaven vraagt daarnaast om efficiënter gebruik van de beschikbare middelen. Een belangrijk instrument dat hieraan kan bijdragen is bekostiging van initiatieven middels revolverende financiering. Hiermee beogen we om publieke

middelen meer dan één maal inzetbaar te maken. Een investering wordt gedaan met als doelstelling dat de opbrengsten vervolgens terugvloeien naar het fonds, waardoor opnieuw kan worden geïnvesteerd. Revolverende financiering resulteert daarnaast in co-creatie met onze inwoners en het maatschappelijke middenveld.
Ook kan er worden gezocht naar methoden om binnen productie bekostiging te zorgen voor voldoende concurrentie, zoals we reeds hebben toegepast binnen de aanbesteding van trapliften. Bij iedere toewijzing van een traplift vragen we de aanbieders om te concurreren op prijs. De toewijzing wordt verleend aan de aanbieder met de laagste prijs, waarbij uiteraard vertrouwde kwaliteitsstandaarden worden gehanteerd.

De ontwikkelingen vragen om een integrale aanpak. Aandacht voor de ketens binnen onze zorg- en dienstverlening en een helder zorgpad zijn essentieel om voldoende op- en afschaling mogelijk te maken. Dit betekent dat Wmo moet aansluiten op de voorliggende voorzieningen, ook om preventie van zorgbehoefte te initiëren.

Maatwerkdienstverlening 18-
We blijven zowel landelijk, regionaal als lokaal een ontwikkeling zien waarbij de inzet voor jeugdhulp en daarmee de kosten stijgen.
In Ridderkerk zien we een verschuiving in aantal unieke cliënten die een beroep doen op regionaal gecontracteerde zorgaanbieders, naar lokaal gecontracteerde zorgaanbieders. De totale kosten die worden uitgegeven aan jeugdhulp blijven echter stijgen.

Aanbieders van specialistische hulp stellen prioriteiten, waarbij de nadruk ligt op de risicogevallen. De verwachting is dat op termijn het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp groter zal worden door een toestroom van jongeren die nu buiten de prioritering vallen. Vanwege gebrek aan continuïteit in de jeugdhulpverlening is er een vergrootte kans dat deze jongeren in crisissituaties belanden.
Dit heeft tevens effect op de inzet van de wijkteams, omdat zij de jongeren en gezinnen overbruggingszorg leveren, totdat hulpverlening vanuit specialistische aanbieders ingezet kan worden.

Geëscaleerde zorg 18-
Het percentage jeugdigen met jeugdbescherming of jeugdreclassering is relatief stabiel. Echter van het totaal aantal jeugdzorgtrajecten dat wordt ingezet, gaat het om een relatief hoog percentage jeugdigen in jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Lokale Inclusie Agenda
In een inclusieve samenleving kan iedereen meedoen en wordt niemand gediscrimineerd of uitgesloten. Voor mensen met een beperking betekent een inclusieve samenleving dat ze meedoen op voet van gelijkheid, dat ze regie hebben over hun eigen leven en dat ze toegang hebben tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder beperking.
Wanneer het gaat over ‘inclusie’ wordt vaak een bredere groep bedoeld. Niet alleen de groep mensen met een beperking, maar ook andere groepen die om verschillende redenen worden uitgesloten van volwaardige deelname aan de samenleving, denk aan leeftijd, etnische herkomst, seksuele oriëntatie of genderidentiteit.

Maat- en specialistisch werk

Arbeidsparticipatie en begeleide participatie
In 2021 worden enkele wetswijzigingen in de participatiewet van kracht. Deze wijzigingen zijn bedoeld om verdere stappen te zetten naar een inclusieve arbeidsmarkt voor mensen uit de Participatiewet met een arbeidsbeperking. Dit geldt in het bijzonder voor hen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen.

Er zal een aanvraagmogelijkheid komen voor ondersteuning op maat, en maatregelen om meer transparantie en harmonisatie van re-integratie-instrumenten te realiseren. Daardoor zullen werkgevers en werkzoekenden meer zicht krijgen op beschikbare re-integratie instrumenten. Bovendien zullen die instrumenten binnen de arbeidsmarktregio meer geharmoniseerd worden. Ook worden er maatregelen genomen die werk voor mensen aantrekkelijker maken, zoals:

- Vrijlating van inkomsten voor inwoners die werken met een loonkostensubsidie.
- Het loslaten van een zoektermijn van vier weken voor een specifieke groep jongeren met een beperking.
- De mogelijkheid om terug te kunnen vallen op een Wajong-uitkering.
- Het gebruik van een rekentool om inkomensgevolgen te kunnen berekenen als iemand gaat werken.

Bovendien worden er maatregelen ingevoerd die het voor werkgevers eenvoudiger maken om mensen met een beperking in dienst te nemen, waaronder:

- De vereenvoudiging van de loonkostensubsidie.
- Het wegnemen van administratieve knelpunten bij de no-riskpolis.
- De mogelijkheid om loonkostensubsidie aan te vragen binnen zes maanden na werkaanvaarding.

Een wijziging van het Besluit SUWI moet ervoor zorgen dat werkgevers en werknemers elkaar beter kunnen vinden door ervoor te zorgen dat er binnen

een arbeidsmarktregio één helder publiek aanspreekpunt is voor werkgevers. Tevens wordt er via een apart traject een vereenvoudiging van de Banenafspraak/quotum verwacht.

Maatwerkdienstverlening 18+
Per 1 januari 2021 treedt de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in werking. De grootste en belangrijkste wijziging is dat vroegsignalering wordt verankerd in wetgeving. Wij acteren al op signalen over betalingsachterstanden van vaste lasten.

Gemeenten kunnen straks rechters adviseren over de vraag of een inwoner met problematische schulden hulp moet krijgen van een beschermingsbewindvoerder (ook wel schuldenbewind genoemd). Het advies houdt een afweging in van alternatieve vormen van ondersteuning. Medio 2020 verwacht men de concept wettekst. Met de nieuwe wetgeving is de verwachting dat gemeenten meer grip krijgen op inwoners met financiële problematiek. Dit omdat een deel van de inwoners die onder schuldenbewind staan, niet in beeld zijn bij de gemeente.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Aanpak eenzaamheid					X
Actieplan voorkomen en bestrijden alcohol-/drugsgebruik 2016-2019		X		X	
Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Ridderkerk 2015	X			X	
Armoedebestrijding in het sociale domein 2016-2020	X			X	
BAR Huisbezoekprotocol uitkeringen (2013)		X		X	
BAR Onderzoeksplan Uitkeringen (2013)		X		X	
Beleidskader Participatiewet 'Samenwerken aan werk' (2014)	X			X	
Beleidsplan integrale handhaving Sociaal domein					X
Beleidsplan Ridderkerk Wmo 2015-2018	X			X	
Beleidsplan Schulddienstverlening Gemeente Ridderkerk 2016-2019	X			X	
Beleidsregels Bijzondere Bijstand gemeente Ridderkerk 2020		X			
Beleidsregels Jeugdhulp 2018	X				
Beleidsregels Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz Onderdelen Inkomen, Vermogen, Boeten, Terugvordering & Verhaal, en Regeling Kinderopvang Ridderkerk 2017		X			
Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (2015)	X				
Handhavingsverordening uitkeringen (2013) BA-Ridderkerk	X				
Integraal beleid Sociaal Domein					X
Integraal Jeugdkader 2016-2020 'Gewoon opgroeien' (2016)	X				
Meerjarenbeleidskader 2.0 Jeugdhulp 2015-2018	X			X	
Meerjarenbeleidsplan gezondheidsbeleid Positieve Gezondheidszorg in Ridderkerk				X	
Meerjarenplan voor jeugdparticipatie					X
Minimabeleid en Plan Schuldhulpverlening 2020 tot 2024	X				
Notitie Vergunninghouders (2020)		X			
Re-integratieverordening Participatiewet Ridderkerk (2018)	X				
Sociaal Beheer (2019)	X				
Uitvoeringsprogramma's Jeugd en Welzijn 2016-2020 - "Gewoon opgroeien" (2017)	X				
Uitvoeringsregels 2018 Re-integratie en Tegenprestatie		X		X	
Verordening individuele studie- en inkomenstoeslag Ridderkerk 2015	X				
Verordening Jeugdhulp 2019	X				
Verordening loonkostensubsidie Participatiewet Ridderkerk 2015	X				

Document	Bestaand beleid Raad	College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Ridderkerk 2019	X			X	
Verordening Meedoen Ridderkerk 2018	X			X	
Verordening tegenprestatie Participatiewet Ridderkerk 2015	X				

Wat willen we bereiken?

Preventie en welzijn

Welzijn

- Inwoners kunnen zo lang mogelijk in hun eigen, vertrouwde omgeving blijven wonen.
- Inwoners worden gestimuleerd om voor elkaar klaar te staan en elkaar een handje te helpen als dat nodig is.
- Inwoners worden ondersteund bij het verrichten van vrijwilligerswerk.
- Inwoners hoeven zich niet eenzaam te voelen of te zijn.
- (Jonge) mantelzorgers zijn in beeld en worden goed ondersteund.
- Inwoners gebruiken hun talenten op een manier die bij hen past.
- Iedereen - van jong tot oud en ongeacht de achtergrond - leeft prettig en veilig met elkaar samen.
- Inwoners weten de beschikbare voorzieningen in de gemeente eenvoudig te vinden.
- Inwoners zijn goed geïnformeerd.

Samenkracht en burgerparticipatie
Door structureel in te zetten op jeugdparticipatie laten wij zien dat we de betrokkenheid van kinderen en jongeren waarderen en hun input belangrijk vinden.

Ontwikkelingssamenwerking (Fairtrade)
Ook de komende jaren blijft de gemeente Ridderkerk Fairtrade-gemeente en in 2021 wordt de mijlpaal vijf jaar Fairtrade-gemeente behaald.

Vergunninghouders
Iedereen doet mee en telt mee in Ridderkerk. De gemeente heeft de regie op inburgering. Meedoen staat centraal. Meedoen op het gebied van wonen, leven en werken. Meedoen vraagt een actieve en open houding van iedereen die hierbij betrokken is. Vandaar dat onze aanpak zich zowel richt op de vergunninghouder, als op zijn directe leefomgeving en de samenwerking tussen ondersteunende personen en organisaties. Dit alles vanuit een regie voerende gemeentelijke rol die aansluit bij de verantwoordelijkheden in het kader van de huisvestingstaakstelling, de Participatiewet en de nieuwe Wet inburgering per 1 juli 2021. Met onze aanpak willen we komen tot:

- Een transparant en samenhangend ondersteuningsaanbod voor vergunninghouders.
- Een verbetering van de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van het inburgeringsaanbod.
- Een stijging van het aantal vergunninghouders dat aan het werk gaat.
- Een versnelling van de arbeidsinschakeling en doorstroom naar het beroepsonderwijs.
- Een verbetering van de integratie van de vergunninghouder in de buurt en gemeente.
- Sturingsinformatie op basis waarvan we de voortgang van de doelen kunnen volgen.

Inkomensregelingen
In het meerjarig Minimabeleid en Plan Schuldhulpverlening 2020-2024 is de volgende ambitie vastgesteld: “We gaan inwoners helpen door middel van een dienstverlenende benadering met persoonlijk contact. Ongeacht waar het klantcontact als eerste plaatsvindt, is er aandacht voor het hele gezin en de financiële situatie. We hebben daarbij aandacht voor (toekomstige) gebeurtenissen in het gezin die kunnen leiden tot problemen in brede zin. We signaleren of er sprake is van laaggeletterdheid, eenzaamheid, uitsluiting, financieel misbruik, verstandelijke beperking, stress, zorgmijding en betalingsachterstanden en kijken of kinderen in het gezin kunnen meedoen op school en daarbuiten”.

Handhaving
Het inzetten van toezicht en handhaving binnen het sociaal domein zien wij als middel om de volgende doelen te bewerkstelligen:

- We zorgen voor gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein met een goede kwaliteit voor onze inwoners.
- We maken verantwoord gebruik van de publieke middelen voor het sociaal domein en voorkomen dat we door onrechtmatig gebruik onnodige uitgaven doen.
- Inwoners en aanbieders van gemeentelijke voorzieningen weten dat het plegen van fraude niet loont.
-

Maatwerkdienstverlening 18+

- Er is een samenhangend aanbod van formele en informele zorg.

Maatwerkdienstverlening 18-

- Samen met partners, zoals zorgaanbieders en vrijwilligers(organisaties), zorgen we voor een

samenhangend aanbod van formele en informele zorg.
- Jeugdhulp is dichtbij huis beschikbaar en de wachttijden zijn beperkt.
- Er is voldoende expertise beschikbaar om gezinnen die vanuit Veilig Thuis worden overgedragen voor een hulpaanbod snel en adequaat te helpen.
- Jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel of preventieve jeugdbescherming, die bekend zijn bij onze wijkteams en andere afdelingen, krijgen een gezinsgericht hulpaanbod waarbij er aandacht is voor alle leefgebieden en interventies gericht op de opvoeding afgestemd zijn met deze leefgebieden.
- Jeugdigen die niet thuis kunnen opgroeien, groeien zoveel mogelijk in een pleeggezin op. Dit kan ook een netwerkplaatsing zijn bij een pleeggezin uit het eigen netwerk van familie of vrienden.

Geëscaleerde zorg 18+
- De zorg voor inwoners met een psychische aandoening wordt verder geborgd middels geïntensiveerde samenwerking met ketenpartners in het kader van de Wet verplichte ggz (Wvggz).

Volksgezondheid
- In ons aanbod en zorgondersteuning kijken we naast de lichamelijke klachten naar gezonde leefstijl, gedragsverandering en leefstijlinterventies. We willen de hulp en zorg dichterbij de inwoner en zoveel mogelijk wijkgericht organiseren. Verder willen we meer inzetten op preventie en goedkopere hulp. Hierdoor is de verwachting dat de duurdere zorgvraag afneemt (transformatie). De beoogde transformatie moet nog grotendeels vorm krijgen. De transformatie gaat over de verandering van de werkwijze en dat kost tijd. We verwachten dat de kosten van het zorggebruik niet op korte termijn zullen dalen en dat we tegelijkertijd moeten investeren in preventie.
- We beogen dat de mogelijkheden rondom jeugdhulpverlening beter in beeld gebracht worden door intensievere samenwerking tussen huisartsen, de wijkteams en het CJG. Hierdoor kan lichtere, snellere en gerichte jeugdhulp dichtbij georganiseerd worden. Bovendien kunnen de kosten van de jeugdhulp worden verlaagd door gerichter doorverwijzen naar de specialistische jeugdhulp.
- Flexibilisering van het basispakket van CJG Rijnmond waardoor er extra ruimte ontstaat voor kinderen die meer aandacht en zorg nodig hebben (programma CJG Next).
- Door de kwaliteitsverbetering van de dienstverlening waar CJG Next voor staat, wordt beoogd dat inwoners eerder en beter bereikt worden met preventieve zorg en dat dit zal leiden tot minder of beter gebruik van eventuele jeugdhulp.
- Een hogere vaccinatiegraad in de gemeente Ridderkerk.
- Het bouwen aan en verankeren van een lokale coalitie rondom de eerste 1.000 dagen in de gemeente Ridderkerk (Kansrijke Start). Deze lokale coalitie realiseert ketenafspraken tussen alle organisaties die een rol spelen rondom de geboorte en de eerste levensjaren van kinderen.
- De komende jaren willen we wederom veel investeren in preventie. We willen ouders en kinderen ondersteunen, zodat voorkomen wordt dat problemen escaleren, dat problemen verminderen en hanteerbaar zijn.
- Een vervolgaanpak rondom alcohol en drugspreventie wordt meegenomen in de op te stellen Lokale nota volksgezondheid Ridderkerk 2021-2025.

Basishulp en –ondersteuning

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
- Ieder kind/jongere verdient een goede toekomst.
- Vragen van leerkrachten, kinderen en hun ouders worden vroegtijdig gesignaleerd.

Zoveel mogelijk jongeren verlaten het onderwijs met een diploma. Met een diploma op zak heb je meer kansen op een baan. Om dat mogelijk te maken is investeren in de vroege ontwikkeling van het kind cruciaal. Onderwijs-/ontwikkelingsachterstanden willen wij daarom zo vroeg mogelijk signaleren en zoveel mogelijk voorkomen. Vandaar dat wij vanuit de vroeg- en voorschoolse educatie (kinderopvang, peuterspeelzaal en de groepen 1 en 2 van de basisschool), vanuit het CJG Rijnmond en de wijkteams signalen op onderwijsontwikkelingsachterstanden oppakken. Kinderen waarbij leer-en ontwikkelingsachterstanden worden gesignaleerd ontvangen een passend aanbod binnen de voor- of vroegschoolse educatie (VVE-aanbod).

Wijkteams
Uitgangspunt van de wijkteams zijn de eigen kracht van de individuele inwoner en zijn of haar netwerk, de kracht van de wijk en de kracht van de wijkteamprofessional. Samen zorgen zij voor een sterke basisstructuur in de wijk, waar ieder zoveel mogelijk zelf doet, maar waar inwoners ook de hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Gemeente en partners maken afspraken en scheppen duidelijkheid over ieders verantwoordelijkheid.
De afspraken vormen een belangrijke basis voor de doorontwikkeling van de wijkteams.

We beogen dat de mogelijkheden rondom jeugdhulpverlening beter in beeld worden gebracht door intensievere samenwerking tussen huisartsen en praktijkondersteuners van de huisartsen (POH-GGZ), de wijkteams en de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Hierdoor kan lichtere, snellere en gerichte jeugdhulp dichtbij georganiseerd worden.

Inkomensregelingen
Persoonlijke dienstverlening met aandacht voor alle leefgebieden en de persoonlijke omstandigheden.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- De aanpak Wmo hangt integraal samen met voorzieningen in het voorliggend veld. We bereiken hiermee toenemende preventie en dragen zodoende positief bij aan de zelfredzaamheid van inwoners.
- Tijdige op- en afschaling van zorgverlening wordt gerealiseerd, waar nodig middels gedefinieerde zorgpaden.
- We streven naar een revolverend karakter van de inzet van onze financiële middelen.
- We willen de innovatiekracht en ondernemerschap van zorgverleners aanmoedigen en ondersteunen met als doel kwalitatief betere- of meer zorg voor dezelfde prijs dan wel dezelfde hoogwaardige zorg voor een lagere prijs te realiseren.

Maat- en specialistisch werk

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Vanuit de vroeg- en voorschoolse educatie (kinderopvang, peuterspeelzaal en de groepen 1 en 2 van de basisschool), vanuit het CJG Rijnmond en wijkteam worden signalen op onderwijsontwikkelingsachterstanden opgepakt.

Kinderen waarbij leer-en ontwikkelingsachterstanden worden gesignaleerd ontvangen een passend aanbod binnen de voor- of vroegschoolse educatie (VVE-aanbod).

Arbeidsparticipatie en begeleide participatie
We streven ernaar dat inwoners die kunnen werken een duurzame plek vinden op de arbeidsmarkt en op die manier zelfstandig in de kosten van levensonderhoud kunnen voorzien. We streven ernaar om mensen beter te bereiken en doelmatiger te kunnen begeleiden naar werk. Daardoor zal de ontwikkeling van het uitkeringsbestand beter in lijn komen met de landelijke ontwikkeling.

We willen ervoor zorgen dat de afstand tot de arbeidsmarkt kleiner wordt en voorkomen dat de afstand tot de arbeidsmarkt van onze klanten groter wordt.

Uitkeringsgerechtigden die niet zelfstandig in hun levensonderhoud kunnen voorzien willen we de mogelijkheid bieden om onbetaalde nuttige maatschappelijke activiteiten te verrichten, en oog te hebben voor zorgbehoeften.

Maatwerkdienstverlening 18+
Schuldhulpverlening
- We gaan onderzoeken hoe wij meer inwoners in de vroegsignalering kunnen bereiken.
- We willen de aandacht voor financiële problemen vergroten en meer inwoners financiële problematiek bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Preventie en welzijn

Welzijn
- Door de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers kunnen mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen.
- We waarderen onze mantelzorgers.
- We vragen inwoners wat hen stimuleert of belemmert actief te zijn in de eigen buurt en zich in te zetten voor anderen.
- We brengen het mooie werk van vrijwilligers onder de aandacht. Dit doen we door het organiseren van oriëntatieworkshops en promoactiviteiten.
- Samen met partners zetten we een vrijwilligersacademie op.
- We bieden de boodschappenservice, klussendienst (klusjes in huis en tuinklussen), vervoer en begeleiding naar het ziekenhuis, de maaltijdenservice Tafeltje Dekje en scootmobiellessen aan.
- Inwoners die zich eenzaam voelen ondersteunen we bij hun financiële administratie, het vergroten van hun zelfredzaamheid en het realiseren van een sociaal netwerk en het aangaan en onderhouden van relaties.
- We willen vroegtijdig in contact komen met onze inwoners, met name rond life events. Daarom brengen we een bezoek aan onze 75-plussers, aan inwoners die net in Ridderkerk zijn komen wonen en aan diegenen die net weduwe of weduwnaar zijn geworden.
- Inwoners kunnen deelnemen aan activiteiten in de wijkvoorzieningencentra, waarbij ontmoeting, talentontwikkeling en meedoen mogelijk worden gemaakt
- Sociaal makelaars ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven.
- Jongeren kunnen elkaar ontmoeten in de sozen, maar ook bij activiteiten die in de wijken georganiseerd worden.

- Via de Brede School zetten we in op ontmoeting, bewegen en talentontwikkeling voor basisschoolleerlingen.
- We houden de digitale sociale kaart “Wie Wat Waar Ridderkerk” in stand.
- We zetten in op verbinding en ontmoeting tussen de diverse groepen. Wie elkaars achtergrond kent heeft meer begrip voor elkaar.
- We willen samen met onze partners komen tot een akkoord tegen eenzaamheid. We nodigen meer partijen uit om deel te nemen aan onze lokale coalitie. Verder wordt het plan van aanpak eenzaamheid uitgewerkt en uitgevoerd door de werkgroep ‘aanpak eenzaamheid Ridderkerk’. In 2021 wordt meer ingezet op het signaleren, voorkomen en tegengaan van eenzaamheid.
- De Samenwerkingsovereenkomst Ketenzorg Dementie is de basis om samen met de ketenpartners de komen de jaren toe te werken naar zo een vriendelijk mogelijk samenleving in Ridderkerk. Het gaat daarbij om vroegtijdige signalering door medewerkers van onder meer maatschappelijke organisaties, woningcorporaties, vrijwilligersorganisaties, thuiszorgorganisaties, de eerstelijnszorg en bewustwording bij mensen met (beginnende) dementie en hun directe omgeving. De partners hebben hiervoor een Meerjarenplan Dementie opgesteld. Daarin zijn diverse thema’s opgenomen die de komende jaren zullen worden uitgewerkt zoals wachtlijstbeheer, dementievriendelijke samenwerking, zorgpad dementie, technologie bij mensen thuis en acute opvang. De kosten hiervan worden nog onderzocht. Hierbij wordt nagegaan of de zorgverzekeraar hieraan een bijdrage kan leveren.

Samenkracht en burgerparticipatie

- Een Ridderkerk Denkt Mee traject en een Ridderkerk Doet Mee traject voor kinderen en jongeren van zowel het basisonderwijs als voortgezet onderwijs in samenwerking met Stichting Open Limonade.
- Installatie en begeleiding van een kinderburgemeester.
- Uitreiking van een Ridderkerks Jeugdlintje op of rond de dag van de Kinderrechten (20 november).

Ontwikkelingssamenwerking (Fairtrade)
Ook de komende jaren ondersteunt de gemeente Ridderkerk de werkgroep Fairtrade met een vaste ondersteuner, waardoor de ambitie om Fairtrade-gemeente te zijn en de blijven, behaald kan worden.

Vergunninghouders
We maken duidelijke afspraken met vergunninghouders over wat wij van hen verwachten op het gebied van inburgering en re-integratie. Deze afspraken gaan we monitoren. De activiteiten in het kader van re-integratie en inburgering worden samengevoegd tot één integraal plan waarbij participatie centraal staat. Het re-integratie instrumentarium wordt uitgebreid met instrumenten die het mogelijk maken om werk, participatie en taalontwikkeling beter te combineren. Deze instrumenten zullen moeten worden ingekocht.

Inkomensregelingen

- De verordening Meedoen wordt aangepast in 2020. We voegen de zwemdiplomaregeling toe en actualiseren (uitvoerings)regels rondom de Ridderkerkpas.
- Collectieve zorgverzekering voor minima: via vroegsignalering en afspraken/convenant met contractpartners inzetten op het voorkomen van betalingsachterstanden en het onverzekerd zijn.
- We informeren jongeren en hun ouders over hun financiële rechten en plichten als zij 18 jaar worden.
- We willen meer bewustzijn creëren over het onderwerp laaggeletterdheid bij professionals die deze doelgroep tegenkomen.
- De folder voor mensen met een laag inkomen wordt actueel gehouden en opnieuw uitgegeven.

Handhaving

- Beleidsplan integrale handhaving sociaal domein opstellen en bestaand beleid actualiseren.
- De uitvoering toerusten om integraal te kunnen handhaven.

Maatwerkdienstverlening 18+

- We bieden onze inwoners respijtzorg.

Maatwerkdienstverlening 18-

- We bieden onze inwoners respijtzorg.
- We bieden ondersteuning aan gescheiden ouders.
- We zorgen ervoor dat het aanbod van lokale en regionale zorgaanbieders steeds beter op elkaar aansluit, waardoor er steeds meer sprake is van een doorgaande lijn in de jeugdhulp waar jeugdigen en gezinnen een beroep op kunnen doen. In de nieuwe aanbesteding voor zowel lokale als regionale jeugdhulp zal hierop de focus komen te liggen. Ook wordt kritisch gekeken of bepaalde onderdelen van de regionale jeugdhulp niet beter lokaal aanbesteed kunnen worden om deze doorgaande lijn te realiseren.
- We starten een campagne om meer pleeggezinnen te werven.

Geëscaleerde zorg 18+

- In 2020 is de doorontwikkeling ingezet van de gekozen structuren binnen de Wvggz. Gezamenlijk met de Lokale Zorgnetwerken borgen we de doorontwikkeling van deze structuren.
- De samenwerking met de verschillende ketenpartners wordt geïntensifieerd.

Volksgezondheid

- Alle vijftien gemeenten in Rotterdam-Rijnmond hebben samen met de GGD een 'Actieplan Samenwerken aan preventie' opgesteld. In de regio is ervoor gekozen om lokaal geen preventieakkoord op te stellen. Maar we nemen belangrijke speerpunten van het actieplan op in de nota gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025.
- Ontwikkeling en uitvoering van het programma CJG Next door CJG Rijnmond, waaronder onder andere een nieuwe signalerings- en taxatiemethodiek, doorontwikkeling van een aanbod voor de doelgroep 4-12 jarigen en de doelgroep 12-18 jarigen, ontwikkeling van een app etc. Ambtelijk en bestuurlijk zijn wij betrokken bij de ontwikkelingen via het ambtelijk overleg en de Raad voor het Publiek Belang.
- In 2020 is gestart met een lokale coalitie Kansrijke Start met daarin vertegenwoordigers van kraamzorg, verloskundigen, jeugdgezondheidszorg, de wijkteams en Pharos. In 2021 wordt de coalitie verder uitgebouwd en wordt ingezet op de versterking van ketensamenwerking en realiseren van voldoende aanbod rondom de eerste 1.000 dagen.
- In 2020 wordt op regionaal niveau een plan van aanpak voor het verhogen van de vaccinatiegraad opgesteld door CJG Rijnmond en de regiogemeenten waaronder de gemeente Ridderkerk. In 2021 start de uitvoering van dit plan.
- De activiteiten rondom alcohol- en drugspreventie worden voortgezet. Daarmee vergroten we het besef van de negatieve gevolgen van het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren door middel van voorlichting.
- Met voorlichtingsprogramma's zorgen we ervoor dat jongeren toegang krijgen tot informatie die voor hen van belang is, zoals schulden, verantwoord omgaan met geld, sexting, gameverslaving, pesten, veilig sociaal media gebruik en voorbereiding op het voortgezet onderwijs.
- We zorgen voor voldoende passend preventief aanbod.
- We realiseren en optimaliseren de samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg, huisartsen, onderwijs, de wijkteams en de welzijnsorganisaties.

Basishulp en –ondersteuning

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Vanuit de vroeg- en voorschoolse educatie (kinderopvang, peuterspeelzaal en de groepen 1 en 2 van de basisschool), vanuit consultatiebureau (CJG Rijnmond) en de wijkteams worden signalen op onderwijsontwikkelingsachterstanden opgepakt.

Kinderen waarbij leer-en ontwikkelingsachterstanden worden gesignaleerd ontvangen een passend aanbod binnen de voor- of vroegschoolse educatie (VVE-aanbod).

De wijkteams kunnen een doorverwijzing geven voor huiswerkbegeleiding aan kinderen/jongeren die door hun eigen problematiek of dat van hun ouders vastlopen.

Door middel van de inzet van wijkteamprofessionals op school (schoolcontactpersonen) of IKC wordt kortdurende psychosociale en pedagogische hulp en ondersteuning aan kinderen, ouders en leerkrachten gegeven.

Wijkteams

- Het wijkteam kan een doorverwijzing geven voor huiswerkbegeleiding aan kinderen/jongeren die door hun eigen problematiek of dat van hun ouders vastlopen.
- We versterken samenwerking tussen huisartsen, onderwijs, de wijkteams en de JGZ. In dit kader is de pilot POH GGZ-Jeugd is in 2020 gestart. Deze pilot loopt tot eind van het jaar 2021. We bewaken de voortgang van deze pilot en de beoogde resultaten.
- Door middel van de inzet van wijkteamprofessionals op school (schoolcontactpersonen) wordt kortdurende psychosociale en pedagogische hulp en ondersteuning aan kinderen, ouders en leerkrachten gegeven.
- Vragen van inwoners worden vroegtijdig en laagdrempelig opgepakt.
- Wij zetten in op een integrale dienstverlening met oog voor het duurzaam resultaat voor de inwoner.
- Door middel van diagnostiek/vraagverheldering wordt passende hulp en ondersteuning ingezet.
- We onderhouden en optimaliseren de samenwerking met partners uit het lokale veld op het gebied van welzijn, preventie en gezondheid.
- We onderhouden en optimaliseren de samenwerking met aanbieders van specialistische jeugdhulp (zowel lokaal als regionaal) en het gedwongen kader (Veilig Thuis, Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond).
- We onderhouden en optimaliseren de samenwerking met het onderwijs.

- Het opgebouwde wijknetwerk op het gebied van welzijn, gezondheid, hulp en ondersteuning behouden we en bouwen we verder uit.
- Er is een transparante werkwijze met een heldere rol- en taakverdeling tussen partners in de wijk, verwijzers, zoals huisartsen en jeugdartsen, en gecontracteerde aanbieders.
- We verbeteren onze informatiepositie.

Inkomensregelingen
We zetten in op een brede communicatie in samenwerking met onze partners met als doel onze regelingen meer bekendheid te geven en gewenste doelgroepen beter te bereiken (laaggeletterden, burgers met een beperking, werkende armen). De dienstverlening aan de inwoner is persoonlijk en actief. We verstrekken de inwoner actief informatie als we zien dat deze recht heeft op een voorziening.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
- Aansluiting van onze maatwerkvoorzieningen op het voorliggend veld borgen we door ons (uitvoerings-) beleid aan te passen.
- We stimuleren de tijdige op- en afschaling van zorgverlening.
- Initiatieven financieren we revolverend. Daarom onderzoeken we of het innovatiefonds sociaal domein hierop kan worden aangepast.

Geëscaleerde zorg 18-
Met de jeugdbescherming worden afspraken gemaakt om werkzaamheden over de intensieve vrijwillige hulpverlening die niet bij hun wettelijke taak horen, als gemeente zelf te organiseren.
We investeren in de expertise van de wijkteams betreffende meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling die na een interventie van Veilig thuis worden overgedragen. Daarbij werken we steeds meer vanuit het principe van gefaseerde ketenzorg en traumasensitief werken.

Maat- en specialistisch werk

Arbeidsparticipatie en begeleide participatie
Om inwoners naar de arbeidsmarkt te begeleiden versterken we de samenwerking van het lokale en regionale Werkgeversservicepunt met betrekking tot de werkgeversdienstverlening. Ook betrekken we plaatselijke werkgevers bij de ontwikkeling van leerlijnen om inwoners naar de arbeidsmarkt toe te leiden.

Inwoners onderscheiden we naar de afstand tot de arbeidsmarkt, de mate van jobreadiness, en de te verwachte duur om een inwoner naar de arbeidsmarkt te leiden. Iemand die op korte termijn kan uitstromen naar werk bieden we kortdurende trajecten aan die daarop zijn gericht, zoals HalloWerk, sollicitatietrainingen, korte beroepsgerichte trainingen (bijv. VCA) en dergelijke. Daar waar uitstroom langer dan een jaar duurt (groep jobready met perspectief) zetten we in op trajecten met het doel om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen, waaronder werkervaringstrajecten, langdurigere trainingen en cursussen. Als iemand geen startkwalificatie heeft is een traject dat leidt tot een Praktijkverklaring belangrijk voor duurzame uitstroom. Als iemand niet jobready is en geen perspectief heeft op uitstroom naar de arbeidsmarkt zetten we in op onbetaalde nuttige activiteiten en leggen we verbinding met andere dienstverlening binnen het sociale domein.

Maatwerkdienstverlening 18+
- We willen een meer efficiëntere aanpak die aansluit bij de nog in te voeren gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.
- Door middel van het geven van voorlichting via een NIBUD-geldkrant, bereiken we meer inwoners. Jongeren bereiken we door middel van voorlichting op scholen, waaronder de projecten MoneyWays en Money Maker.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
7 Sociaal domein							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-50.244.900**	**-52.788.500**	**-51.260.400**	**-51.264.200**	**-51.257.500**
Preventie en welzijn	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.324.900	-2.368.900	-2.318.900	-2.318.900	-2.318.900
	6.2	Wijkteams	-3.595.200	-1.795.300	-1.788.100	-1.791.600	-1.791.600
	6.3	Inkomensregelingen	-14.708.500	-14.537.300	-14.287.300	-14.287.300	-14.287.300
	6.5	Arbeidsparticipatie	-1.015.200	-914.700	-914.700	-914.700	-914.700
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-434.200	-722.300	-719.500	-720.800	-720.800
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-4.340.100	-4.848.500	-4.858.500	-4.859.500	-4.859.500
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-5.391.300	-7.086.500	-5.885.700	-5.886.100	-5.886.100
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-75.300	-75.300	-75.300	-75.300	-75.300
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-80.800	-36.300	-36.100	-36.200	-36.200
	7.1	Volksgezondheid	-88.000	-30.000	-29.900	-30.000	-30.000
Basishulp en -ondersteuning	2.5	Openbaar vervoer	-394.300	-394.300	-394.300	-394.300	-394.300
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-407.000	-346.200	-346.100	-346.200	-346.200
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.575.900	-1.135.400	-1.135.400	-1.135.400	-1.135.400
	6.2	Wijkteams	-44.300	-2.813.300	-2.670.300	-2.670.300	-2.670.300
	6.3	Inkomensregelingen	-933.200	-303.500	-303.100	-303.300	-303.300
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.003.300	-969.600	-938.200	-934.200	-931.200
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-457.500	-457.500	-457.500	-457.500	-457.500
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-2.349.700	-2.318.700	-2.315.700	-2.315.700	-2.315.700
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-1.757.200	-1.757.200	-1.757.200	-1.757.200	-1.757.200
	7.1	Volksgezondheid	-1.173.200	-1.173.200	-1.173.200	-1.173.200	-1.173.200
Maat- en specialistisch werk	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-105.000	-100.500	-100.500	-100.500	-100.500
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.664.800	-1.342.900	-1.503.200	-1.499.600	-1.495.900
	6.4	Begeleide participatie	-133.000	-250.600	-249.900	-250.200	-250.200
	6.5	Arbeidsparticipatie	-1.251.800	-2.076.800	-2.068.300	-2.072.500	-2.072.500
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-4.874.500	-4.915.600	-4.915.500	-4.915.600	-4.915.600
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-66.700	-18.100	-18.000	-18.100	-18.100
Baten			**13.163.000**	**13.254.000**	**13.245.000**	**13.245.000**	**13.245.000**
Basishulp en -ondersteuning	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	9.700	9.700	9.700	9.700	9.700
Preventie en welzijn	6.3	Inkomensregelingen	12.797.400	12.797.400	12.797.400	12.797.400	12.797.400
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	305.900	396.900	387.900	387.900	387.900
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Maat- en specialistisch werk	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Saldo - Lasten en baten			**-37.081.900**	**-39.534.500**	**-38.015.400**	**-38.019.200**	**-38.012.500**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	936.500	1.350.000	0	0	0
Saldo - Reserves			**936.500**	**1.350.000**	**0**	**0**	**0**
Begrotingssaldi Sociaal domein			**-36.145.400**	**-38.184.500**	**-38.015.400**	**-38.019.200**	**-38.012.500**

Begroting 2021 per taakveld

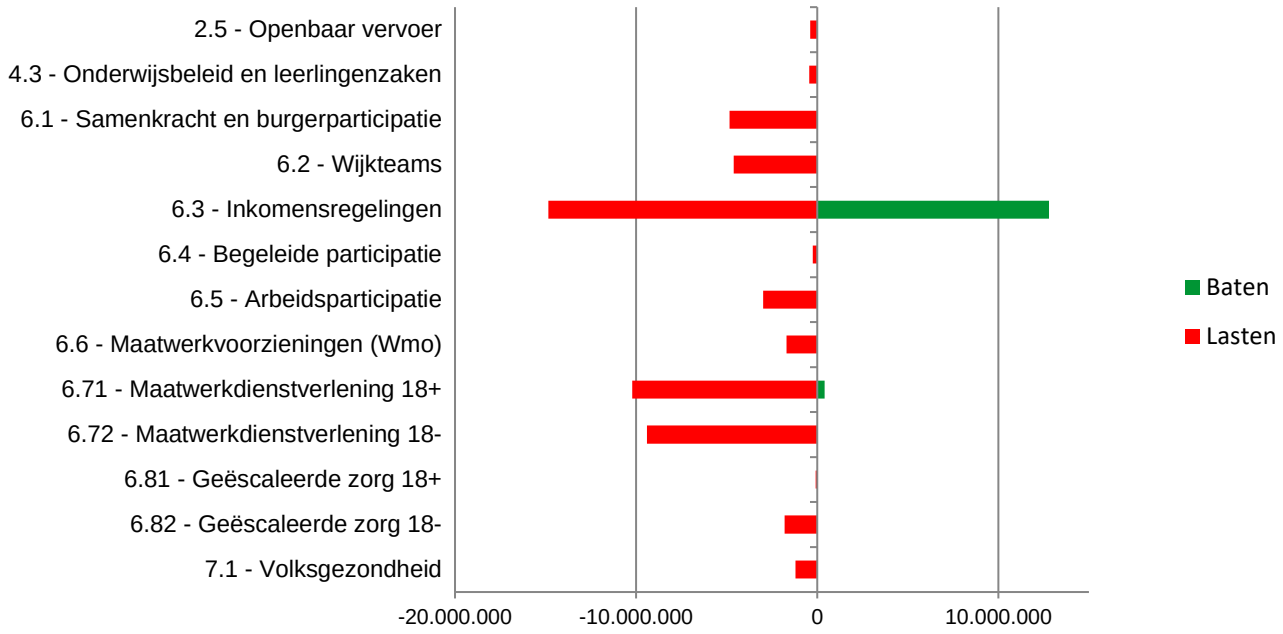

Preventie en welzijn

Samenkracht en burgerparticipatie
Ten opzichte van 2020 vervallen de incidentele lasten 2020 van de heroriëntatie van de producten van Facet. In 2021 zijn incidentele kosten uit het collegeprogramma geraamd betrekking hebbend op de beeldbepaling van behoefte en mogelijkheden inzake mantelzorg respijtzorg.
Vanaf 2021 zijn kosten uit de kadernota ter uitvoering van het collegeprogramma geraamd voor: vrijwilligers, de aanpak van eenzaamheid en mantel- en respijtzorg.
Op 12-12-2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel “Sociaal beheer Ridderkerk, heroriëntatie producten en reservevorming Stichting Facet Ridderkerk”.

Wijkteams
De budgetten voor cliëntenondersteuning rondom teams, inzet in wijkteams en Jeugd Bedrijfsvoering zijn verschoven van Preventie en welzijn naar Basishulp en ondersteuning.

Inkomensregelingen
Aan de lastenkant is conform de Meerjarenraming 2020-2023 incl. ombuigingen, de daling van de verwachte de kosten van uitkeringsgerechtigden in het kader van de Wet BUIG opgenomen.
Op grond van de Kadernota 2021 is het budget voor advieskosten inzake de Wet BUIG verlaagd en is als dekkingsmiddel voor de begroting 2021 het budget met betrekking tot het besluit Zelfstandigen verlaagd.
In het kader van Minimabeleid zijn vanaf 2021 kosten geraamd voor de nieuwe zwemregeling voor het behalen van zwemdiploma A.

Arbeidsparticipatie
De kostendaling in 2021 ten opzichte van 2020 is conform de Meerjarenraming 2019-2022.
Op grond van de Kadernota 2021 is ten behoeve van dekking voor de begroting 2021 het budget in het kader van het besluit zelfstandigen verlaagd.

Maatwerkdienstverlening 18+
Aan de lastenkant vervallen vanaf 2021 de incidentele kosten 2020 inzake verhoging kosten Wmo-vervoer met de NEA-index.
In de begroting is nieuw beleid geraamd, zoals opgenomen in de Kadernota 2021, met betrekking tot Wmo doelgroepenvervoer leerlingen.
In de begroting is nieuw beleid geraamd, zoals opgenomen in de Kadernota 2021, met betrekking tot Wmo Begeleiding en overige in natura. Conform de Meerjarenraming 2020-2023 nemen de lasten in 2021 toe. Dit betreft grotendeels kostenfluctuaties als gevolg van circulaires algemene uitkering gemeentefonds uit voorgaande jaren.

Aan de batenkant is, conform de Kadernota 2021, een structurele verhoging van de eigen bijdrage Wmo geraamd.

Maatwerkdienstverlening 18-
In de begroting is nieuw beleid geraamd, zoals opgenomen in de Kadernota 2021, met betrekking tot de evaluatie vlaktaks GR Jeugdhulp Rijnmond.

Basishulp en –ondersteuning

Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Conform de Kadernota 2021 wordt een bezuiniging ingevoerd op Peuterwerk.

Samenkracht en burgerparticipatie
Ten opzichte van 2020 vervallen de incidentele lasten 2020 van de heroriëntatie van de producten van Facet.

Wijkteams
De budgetten voor cliëntenondersteuning rondom teams, inzet in wijkteams en Jeugd Bedrijfsvoering zijn verschoven van Preventie en welzijn naar Basishulp en ondersteuning.
In 2021 zijn incidentele kosten geraamd voor het verlengen met 1 jaar van de overeenkomst voor de inzet van wijkteams.
Zoals opgenomen in de Kadernota 2021 zijn kosten geraamd voor de continuering van de professionalisering van de wijkteams.
Vanaf 2022 vervallen de in 2020 en 2021 incidenteel geraamde kosten voor de inzet van wijkteams Onder andere door cao-ontwikkeling en de 1-jarige verlenging van de overeenkomst voor de inzet van wijkteams.

Maat- en specialistisch werk

Samenkracht en burgerparticipatie
Ingevolge de Kadernota 2021 wordt ter dekking van de begroting het budget voor mantelzorgwaardering (onder andere de Pluim) verlaagd.
Ten opzichte van 2020 is er sprake van een voordeel op kapitaallasten van Jeugdwerk. Meerjarig nemen de kapitaallasten toe als gevolg van nieuwe investeringen.
In 2021 vervallen de incidentele kosten 2020 uit het collegeprogramma betreffende het opstellen van een plan van aanpak voor bewustwording dementie. Hiertegenover wordt vanuit de Kadernota 2021 c.q. het collegeprogramma voor bewustwording dementie structureel bijgeraamd.
Vanaf 2022 vervallen de incidentele kosten voor de pilot praktijkondersteuner huisarts (POH) Jeugd GGZ.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
40.	Werkloze jongeren. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% in de leeftijd van 16-22 jaar.	2,0% (2018)
41.	Kinderen in uitkeringsgezinnen. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	7,0% (2018)
42.	Jongeren met een delict voor de rechter. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren van 12-21 jaar.	1,0% (2018)
43.	Meldingen kindermishandeling in Ridderkerk. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% mishandelde kinderen tot 18 jaar dat bij de bureaus Advies- en Meldpunt Kindermishandeling is gemeld.	*
44.	Jongeren met jeugdhulp. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	8,8%
45.	Jongeren met jeugdbescherming. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% jongeren met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	1,2%
46.	Jongeren met jeugdreclassering. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% van alle jongeren van 12-23 jaar.	0,6%
47.	Alcohol en drugsmisbruik onder jongeren in Ridderkerk. Bron: Gemeente	Binge-drinken. Dronken of aangeschoten. Wietgebruik.	5,0%/ 25,0%** 2,7%/ 20,0%** 9,0%
48.	Tevredenheid Ridderkerkse cliënten. Bron: Tevredenheidsonderzoek +Schouwen	Score 1-10.	7,7
49.	Schoon huis (huishoudelijke hulp) Bron: Tevredenheidsonderzoek +Schouwen	In %.	98,0%
50.	Wmo-cliënten met individuele maatwerkarrangementen. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 10.000 inwoners.	790,0

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
51.	Mate waarin mantelzorgers zich door de gemeente Ridderkerk ondersteund en gewaardeerd voelen. Bron: Burgerpeiling	In %.	7,0% (2016)
52.	Banen. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar.	756,1
53.	Netto arbeidsparticipatie. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	68,3%
54.	Personen met een bijstandsuitkering. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 10.000 inwoners.	304,4
55.	Personen met lopende re-integratietraject. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar.	293,9
56.	Aantal inwoners in Ridderkerk dat in armoede leeft. Bron: Gemeente (armoedemonitor)	Huishoudens met een laag inkomen (tot 110% van de bijstandsnorm) in 2019	1.469
57.	Ridderkerkse uitstroom naar werk. Bron: Bestuursrapportage Sociaal Domein	In % van de behaalde uitstroom.	46,0%
58.	Uitstroom naar werk. Bron: Bestuursrapportage Sociaal Domein	In % van het klantenbestand.	9,0%

* Taken zijn per 2015 overgegaan van AMK naar Veilg Thuis. Tot op heden zijn de cijfers niet betrouwbaar genoeg om aan te leveren bij CBS die deze levert.
** Meeting gedaan in klas 2 en klas 4.

Programma 8. Gezondheid en duurzaamheid

Programmavisie

Wij zetten ons in voor een duurzame samenleving. Zo willen we bijdragen aan het minder belasten van onze kwetsbare aarde. Dat krijgt vorm in allerlei concrete projecten, zoals het beleid voor afvalinzameling en de energiestrategie. We streven naar een betaalbare, betrouwbare, schone en veilige energievoorziening voor iedereen in 2050. We ontwikkelen Ridderkerk in de richting van een circulaire economie. De volksgezondheid en het milieu dienen wij met concrete maatregelen, die bijdragen aan een duurzame leefwijze en gezonde leefomgeving.

Trends en ontwikkelingen

Openbare orde en veiligheid
Dierenwelzijn
De gemeente heeft de wettelijke taak op grond van artikel 3.5 van de Wet Dieren en de artikelen 5:5 en 5:8 lid 3 van het Burgerlijk Wetboek om zwerfdieren minimaal twee weken op te vangen. Deze taak wordt in de regio Rotterdam-Rijnmond uitgevoerd door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren (Dierenbescherming).

Volksgezondheid
Gemeenten hebben verschillende wettelijke taken op het gebied van de volksgezondheid, zoals de bestrijding van infectieziekten, informatievoorziening, het (laten) doen van onderzoek naar de gezondheidssituatie van de inwoners, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het bevorderen van preventieprogramma's en het uitvoeren van de inspectie kindercentra. De GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD) verzorgt voor de gemeente Ridderkerk het basistakenpakket volksgezondheid, waarmee de gemeente voldoet aan de wettelijke taken conform de Wet publieke gezondheid.
In 2020 is Nederland en dus ook onze gemeente getroffen door het coronavirus. De GGD speelt een belangrijke rol in de bestrijding van dit virus.

De coronacrisis zorgt ervoor dat volksgezondheid in het middelpunt van de belangstelling staat. Deze ontwikkeling zal naast de volgende trends invloed hebben op het lokale gezondheidsbeleid. Zo verscheen in mei 2020 de nieuwe landelijke Nota Volksgezondheid 2020 – 2024. Deze is opgesteld in samenwerking met VNG, GGD'en, gemeenten, Pharos, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en andere partijen en zal op lokaal niveau uitgewerkt worden.

Ook is gezondheid een van de pijlers van de toekomstige Omgevingswet. Daarnaast zet de gemeente in op preventie en geeft het uitvoering aan het regionale actieplan 'Samenwerken aan Preventie'. Door een integrale benadering op achterliggende gezondheidsproblematiek zoals armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, lage sociaaleconomische status, eenzaamheid, werkloosheid proberen we gezondheidsproblemen aan de voorkant te voorkomen.

Riolering
Het klimaat verandert en dat zorgt voor extremer weer, zoals piekbuien, hogere temperaturen en perioden van droogte. Het bevorderen van klimaatbestendigheid voorkomt bijvoorbeeld wateroverlast, overstroming, het afsterven van beplanting en vegetatie, en de afname van de waterkwaliteit als gevolg van de opwarming van de aarde. Daarnaast heeft hitte ook een effect op de gezondheid van mensen. De overlast ten gevolge van de forse regenbuien die we zo nu en dan te verwerken krijgen is niet alleen op te lossen door de aanleg van grotere rioolbuizen. Juist de relatie tussen verschillende beheerdisciplines wordt steeds belangrijker: klimaatbestendigheid vraagt om investeringen in water, riolering (GRP), groen en het terugdringen van verhardingen (Integrale Visie op Groen). Klimaatadaptie is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. De gemeente werkt samen met ondernemers, inwoners, woningcorporaties en het waterschap om klimaatadaptatie te bevorderen.

Afval
Op weg naar een circulaire afvalketen, hebben de Rijksoverheid en de VNG samen de zogenaamde VANG-doelstellingen geformuleerd. VANG staat voor 'Van Afval Naar Grondstof'. De ambitie van de Rijksoverheid is om in 2020 tenminste 75% grondstoffen te scheiden van het huishoudelijk afval. Dat betekent dat er dan nog maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar mag overblijven. De ambitie van de Rijksoverheid gaat nog verder. In 2025 mag er nog maar maximaal 30 kilogram restafval per inwoner per jaar zijn. Wij hebben ook deze ambitie en willen op termijn (2050) een volledig afvalloze gemeente worden.

Milieubeheer
De MRDH is een nieuw programma gestart met YES!Delft: "Innovatieve maatregelen op het gebied van luchtkwaliteit door startups". In dit programma is het doel om de maatschappelijke uitdagingen op het gebied van luchtkwaliteit te verbinden met innovatieve technologische oplossingen van startups. Wij zijn betrokken bij het proces van formulering van de uitdaging tot ontwikkeling en het testen van nieuwe technologieën in de praktijk.

De Rijksoverheid heeft midden 2020 de frequenties geveild aan providers, benodigd voor de uitrol van het 5G-netwerk. De uitrol raakt aan verschillende beleidsterreinen, als gezondheid en milieu (straling), veiligheid (brandstichting en privacy/data) en communicatie en in latere fasen ook ruimtelijke ordening, vergunningverlening, openbare ruimte en economie. Dit maakt een integrale aanpak vanuit de gemeente noodzakelijk.

De Omgevingswet is uitgesteld en wordt op 1 januari 2022 van kracht. Door het uitstel kan 2021 goed gebruikt worden voor de uitwerking, voorbereiding en implementatie. De Omgevingswet brengt veel verandering met zich mee voor de diverse milieuthema's.

Klimaatvisie en Uitvoeringsprogramma
In 2020 gaat de raad besluiten over de Klimaatvisie en het Uitvoeringsprogramma als opvolger van het Milieu en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020. In het Uitvoeringsprogramma zijn de stappen opgenomen om de vastgestelde visiepunten verder uit te werken om de beschreven doelen te behalen. Ook de verdere ontwikkeling van de RES en het onderzoek naar gedragsverandering worden in dit begrotingsjaar verder doorgezet.

Klimaatverandering
Het klimaat is aan het veranderen, de effecten hiervan zijn duidelijk merkbaar. Onze bewoners, ondernemers en partners maken zich soms tot vaak zorgen hierover, zoals uit de enquête Klimaatadaptatie blijkt. De aanpak van wateroverlast, droogte en hitte en afname biodiversiteit wordt gezien als een gezamenlijke opgave voor de komende jaren.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Actieplan Geluid 2019-2023		X			
Actieplan Luchtkwaliteit 2018-2022		X			
Afvalstoffenverordening Ridderkerk 2019			X		
Beleidsplan van Afval naar grondstoffen	X				
Beleidsuitgangspunten Bomen en zonnepanelen gemeente Ridderkerk (2016)		X			
Bodemkwaliteitskaarten 2019-2023		X		X	

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Convenant tussen het Gemeentebestuur van gemeente Ridderkerk en het Beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid	X				
Geluidbelastingkaarten 2017-2022		X			
Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022	X				
Klimaatvisie					X
Nota Bodembeheer 2014-2019	X			X	
Nota Volksgezondheidsbeleid 'Positieve Gezondheidszorg in Ridderkerk 2014-2018'	X			X	
Regionale Energie Strategie					X
Uitvoeringsbesluit Afvalstoffenverordening Ridderkerk 2019			X		

Wat willen we bereiken?

Openbare orde en veiligheid

Dierenwelzijn

In 2021 willen we de opvang van zwerfdieren continueren conform de dienstverleningsovereenkomst opvang zwerfdieren met de Dierenbescherming.

Volksgezondheid

Op basis van de landelijke nota Gezondheidsbeleid 2020-2024, de nota Integraal Beleid Sociaal Domein en het Actieplan Samenwerken aan preventie van de regio Rotterdam-Rijnmond stellen we in 2021 de lokale nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 op waarin onder andere de volgende punten aan de orde komen:

- We willen gezondheidsverschillen terugdringen.
- We gaan uit van (positieve) gezondheid: niet de ziekte of hulpvraag staat centraal maar een betekenisvol leven voor inwoners.
- We willen dat onze inwoners (langer) vitaal en gezond kunnen leven.
- We willen gezondheidsachterstanden verkleinen.
- We willen dat senioren zich beter voorbereiden op wat gaat komen op latere leeftijd.
- We willen problematische gameverslaving, alcohol- en/of drugsgebruik verminderen door middel van preventie, voorlichting, behandeling en/of via handhaving.
- We bevorderen burgerinitiatieven om eenzaamheid onder inwoners tegen te gaan.
- We werken samen met de GGD aan ondersteuningstraject rookvrije omgeving.

We bevorderen dat gezondheid als pijler sterk verankerd wordt in de Omgevingswet en streven naar volledige AED-dekking binnen de gemeente.

Riolering

De verwachting is dat wij steeds meer te maken krijgen met een toename van extreme neerslag en perioden van droogte. Het rioolstelsel is niet toereikend om tijdelijk deze grote hoeveelheden te verwerken. De zorg gaat dan ook uit naar het voorkomen van wateroverlast (in panden).

Op basis van de in 2020 uitgevoerde stresstest (wateroverlast) en het doorrekenen van het rioolstelsel is het inzicht in mogelijke wateroverlastlocaties vergroot. Dit inzicht wordt gebruikt om bij ruimtelijke initiatieven en rioolvervangingen een gedegen alternatief uit te werken om de risico's op wateroverlast zoveel als mogelijk te beperken. We zetten in op een robuust systeem met behulp van een klimaat adaptief ontwerp en beheer.

Afval

Op 21 maart 2019 heeft de gemeenteraad het nieuwe beleidsplan "Van Afval naar Grondstoffen" vastgesteld. De gemeenteraad heeft hiermee gekozen voor de invoering van een variabel tarief en het ophalen van de grondstoffen bij de inwoner thuis.

De volgende maatregelen horen hierbij:

1. Nascheiding van PMD (plastic, metalen en drinkpakken) uit het restafval vanaf 2020.
2. Laagbouw: PMD en restafval, gft (groente-, fruit- en tuinafval), OPK (oud papier en karton) worden met minicontainers aan huis ingezameld en glas en textiel in bovengrondse containers in de wijk.
3. Hoogbouw: PMD en restafval in ondergrondse containers, gft in cocons en OPK in ondergrondse containers en glas en textiel in bovengrondse containers in de wijk.
4. Ondersteuning door communicatie, educatie en handhaving.

De combinatie van deze maatregelen zorgt ervoor dat op termijn de hoeveelheid restafval terug wordt gebracht. Hierdoor wordt de gemeente steeds meer een circulaire gemeente.

Milieubeheer

We willen graag dat alle Ridderkerkers gezond opgroeien. We vertalen dit naar actiepunten die bijdragen aan een goede, gezonde en duurzame leefwijze én leefomgeving. Daarbij hebben we aandacht voor zowel ruimtelijke als maatschappelijke aspecten. Volksgezondheid en milieu raken elkaar hierbij.

Klimaatvisie en Uitvoeringsprogramma
Op basis van het Uitvoeringsprogramma wordt ingezet op de diverse onderwerpen waarbij de start van de wijkplannen in het kader van de warmtevisie direct effect hebben op onze inwoners. De vaststelling van de RES 1.0 vindt plaats in het voorjaar van dit begrotingsjaar. De eerste onderzoeksresultaten naar gedragsverandering worden in de tweede helft van dit begrotingsjaar gedeeld.

Klimaatverandering
In 2050 willen we klimaatbestendig en waterrobuust ingericht zijn. De focus ligt daarom op samenwerking met onze partners, bewoners en ondernemers. Samenwerken stimuleert niet alleen om tot nieuwe oplossingen te komen De klimaatadaptatiestrategie (2020) en het Convenant Klimaatadaptief Bouwen geven ons handvatten om concreet aan de slag te gaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Openbare orde en veiligheid
Dierenwelzijn
We willen de uitvoering en de voortgang van dienstverlening van Dierenbescherming bewaken.

Volksgezondheid
- We volgen de richtlijnen van de Rijksoverheid en het RIVM om passende zorgondersteuning te bieden aan de inwoners zodat zij het kunnen volhouden en kwetsbare mensen zo lang en goed mogelijk thuis kunnen blijven.
- We sluiten ons tijdens de coronacrisis aan bij landelijke afspraken en regelingen, bijvoorbeeld op het gebied van persoonlijk beschermingsmateriaal voor medewerkers van thuiszorg aanbieders, huisartsen enz. Daarnaast werken we samen met de GGD in de bestrijding van corona.
- We stellen een nieuwe nota Gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2025 op.
- De gemeente biedt zo licht mogelijk ondersteuning gericht op een zo effectief mogelijk herstel zodat inwoners in staat worden gesteld om zo snel mogelijk weer volwaardig mee te kunnen doen aan de samenleving.
- De gemeente zet binnen alle leeftijdsgroepen in op het verbeteren van de leefstijl, het terugdringen van overgewicht, het ontmoedigen van middelengebruik en het terugdringen van (ervaren) eenzaamheid.
- De signalering, voorkomen en bestrijding van eenzaamheid zullen we in 2021 verder oppakken op basis van het plan van aanpak eenzaamheid Ridderkerk.
- We brengen meer AED's in de gemeente in beeld. Wij vragen bijvoorbeeld inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties hun AED's aan te melden bij de gemeentelijke overzichtskaart AED en HartslagNu.

Riolering
In het afwegingskader bij ieder ruimtelijk initiatief en iedere vervangingsopgave van riolering wordt klimaatadaptatie meegenomen. Overigens kunnen klimaat adaptieve maatregelen niet alleen binnen de riolering worden gevonden. Dit betekent een integrale aanpak van de gehele openbare ruimte. Daarnaast zijn ook de ondernemers, inwoners, de woningcorporatie en het waterschap belangrijk in dit vraagstuk. We zetten in op communicatie over bewustwording van (zichtbare) klimaatverandering en zoeken actief samenwerking met derden. Daar veranderen wij het rioolstelsel om de gevolgen van de klimaatverandering te beperken.

Afval
In het beleidsplan 'Van Afval naar Grondstoffen' wordt er op aangestuurd dat we zo veel mogelijk grondstoffen redden uit de verbrandingsovens en deze grondstoffen gaan hergebruiken. Tegelijkertijd willen we zo weinig mogelijk restafval produceren en moet het scheidingspercentage naar 75%. Het beleidsplan voorziet hierin door de invoering van een aantal maatregelen.

Doorstart
Inmiddels is de doorstart van het nieuwe afvalbeleid begonnen. Er is onderzoek gedaan naar uitbreidingsmogelijkheden van huidige locaties van ondergrondse containers en toekomstige containerlocaties. De plannen worden met de bewoners gedeeld en zij hebben de gelegenheid gekregen hierop te reageren met een zienswijze.

Na de raadpleging wordt overgegaan tot het plaatsen van extra ondergrondse containers en het definitief maken van de aanbiedplekken van de GFT-cocons. Ook wordt een aantal bestaande containers voorzien van een update in hardware en software.

Milieubeheer
We werken vanuit het Actieplan Lucht en het Actieplan Geluid aan een gezonde leefomgeving voor onze inwoners. We zetten ons in om verdere reductie van het geluid van de A15, A16 en de Rotterdamseweg te realiseren en onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om fijnstof af te vangen. In het bijzonder zetten we in op het realiseren van een geluidsafschermende voorziening in West en het onderzoek naar maatregelen bij het Oosterpark.

- Verminderen van het aantal geluidgehinderden door onder andere:
  - Het afronden van de sanering van woningen van de B-lijst (geluidsbelasting tussen 60 en 64 decibel).

- Uitvoeren van acties uit het actieplan Geluid.
- Realiseren van een geluidsafschermende voorziening langs de A15/A16 in West.
- Het uitvoeren van de eind 2020 door de gemeenteraad te kiezen lucht- en geluidsmaatregel voor het Oosterpark.

- Verbeteren van luchtkwaliteit.
  - Onder andere door het uitvoeren van acties uit het actieplan Luchtkwaliteit.
  - Door deelname aan het programma van de MRDH en YES!Delft “Innovatieve maatregelen op het gebied van luchtkwaliteit door startups”.
- Verlagen van risico’s binnen de gemeente bij de productie, het vervoer, de opslag en het gebruik van gevaarlijke stoffen.
  - Onder andere door het borgen van de maatregelen uit de Visie Externe Veiligheid en het uitvoeren hiervan.
- Beheersen van de gemeentelijke bodemproblematiek.
- Binnen onze mogelijkheden bijdragen aan het behoud van een goede drinkwaterkwaliteit. Daarbij letten we op het voorkomen van gezondheidsproblemen door nieuwe chemische stoffen, zoals GenX.
  - Onder andere door het uitvoeren van de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma gebiedsdossiers drinkwaterwinning én lobbyen bij andere bevoegde gezagen.

Klimaatvisie en Uitvoeringsprogramma
De diverse onderdelen vanuit het Uitvoeringsprogramma worden opgestart en de lopende trajecten worden voortgezet. De diverse onderwerp verantwoordelijken koppelen op reguliere basis de voortgang rond de onderwerpen terug naar stuurgroep en commissie. In het Uitvoeringsprogramma is een en ander per onderwerp beschreven.

Klimaatverandering
Om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn, vraagt van ons een meer integrale benadering van de ruimtelijke plannen. Zo werken we aan een betere en gezondere leefomgeving en stimuleren we anderen om hier ook aan bij te dragen.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
8 Gezondheid en duurzaamheid							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-12.962.300**	**-16.399.500**	**-13.711.900**	**-13.678.100**	**-13.643.600**
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-132.500	-172.400	-171.900	-172.100	-172.100
	7.1	Volksgezondheid	-380.300	-402.400	-402.400	-402.400	-402.400
	7.2	Riolering	-5.035.700	-4.141.100	-4.143.900	-4.117.200	-4.091.900
	7.3	Afval	-5.665.100	-9.354.800	-6.675.900	-6.668.300	-6.659.200
	7.4	Milieubeheer	-1.725.000	-2.328.800	-2.317.800	-2.318.100	-2.318.000
	8.1	Ruimtelijke ordening	-23.700	0	0	0	0
Baten			**12.895.300**	**13.335.400**	**13.366.700**	**13.330.600**	**13.296.300**
	7.2	Riolering	6.255.300	5.151.700	5.159.600	5.131.800	5.106.500
	7.3	Afval	6.532.300	8.178.700	8.202.100	8.193.800	8.184.800
	7.4	Milieubeheer	107.700	5.000	5.000	5.000	5.000
Saldo - Lasten en baten			**-67.000**	**-3.064.100**	**-345.200**	**-347.500**	**-347.300**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-1.089.000	-4.000.000	0	0	0
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	1.593.400	7.710.600	1.010.600	1.010.600	1.010.600
Saldo - Reserves			**504.400**	**3.710.600**	**1.010.600**	**1.010.600**	**1.010.600**
Begrotingssaldi Gezondheid en duurzaamheid			**437.400**	**646.500**	**665.400**	**663.100**	**663.300**

Begroting 2021 per taakveld

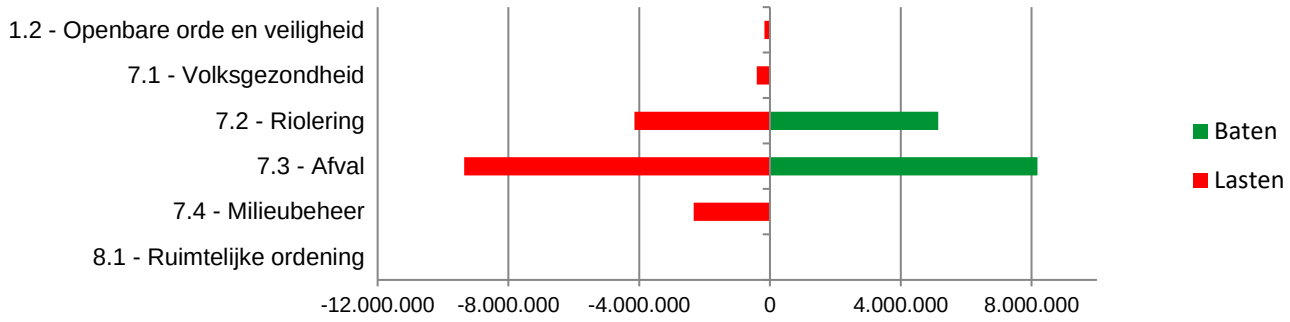

Riolering
In 2019 is een aantal projecten opgestart die in 2020 worden afgerond. Het benodigde uitvoeringsbudget hiervoor is doorgeschoven naar 2020. Deze extra kosten zijn er niet in 2021 en verder.

Door lagere lasten in 2021 is ook de aanwending van de voorziening beklemde middelen riolering lager. Dit vertaalt zich in lagere baten. De lagere lasten in 2021 worden met name veroorzaakt door een lager budget voor uit te voeren projecten. Vanaf 2021 wordt de lagere aanwending van de voorziening vooral veroorzaakt door een hogere opbrengst rioolheffing.
De opbrengst rioolheffing is hoger door een jaarlijkse stijging van het tarief met 4% conform het Gemeentelijk Rioleringsplan en door het volledig opnemen van de btw in het tarief conform de Kadernota 2021. Daarnaast neemt het aantal aansluitingen jaarlijks toe.

Afval
Door marktwerking zijn de verwerkingstarieven van de meeste afvalstromen flink gestegen. Daarnaast zijn de tarieven van de afvalstromen die geld opleveren sterk gedaald. Dit levert een structureel nadeel op.
De bijdrage aan de NV BAR-Afvalbeheer is hoger, wat veroorzaakt wordt door onder andere de uitbreiding van de frontoffice, doordat de telefoontjes voor afval nu rechtstreeks worden doorgezet naar de NV, de uitbreiding van de inzameling naar de zaterdag vanwege hoog aanbod van afval en indexering. Daarnaast wordt conform de Kadernota 2021 vanaf 2021 de volledige btw in het tarief opgenomen. Door de hogere lasten is ook het bedrag voor btw hoger.

Door de hogere lasten voor afval neemt ook de afvalstoffenheffing toe, als gevolg van het uitgangspunt van kostendekkende tarieven. De stijging van het tarief wordt beperkt door een bijdrage uit de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing.
Om de bijdrage uit de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing te kunnen doen is een extra storting in de voorziening ten laste van de algemene reserve noodakelijk. Dit is zowel in de lasten als in de baten zichtbaar.

Milieubeheer
Aan de lastenkant vervalt vanaf 2021 de incidentele gedeeltelijke dekking uit het ISV3-budget geluid ten behoeve van geluidreducerend asfalt en het vervangen van de deklaag Vlietlaan/Geerlaan.
Ingevolge nieuw beleid uit de Kadernota 2021, is van 2021 tot en met 2024 ieder jaar € 1.000.000 aan kosten geraamd voor het opstellen van wijkplannen inzake het klimaatakkoord.
In 2020 zijn, conform het collegeprogramma, incidentele kosten geraamd voor het opstellen van een nota circulaire economie, incl. actieprogramma.
Verder zijn bij de 1e Tussenrapportage 2020 incidentele resultaten op kapitaallasten ingezet voor projecten duurzaam.
In 2020 is een doorgeschoven prestatie geraamd betreffende rapportage maatregelen verduurzamen gemeentelijke gebouwen.

Aan de batenkant vervalt in 2021 de incidentele inkomstenraming 2020 betreffende een rijksbijdrage over voorgaande jaren met betrekking tot ISV3-geluid.

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
59.	Hoeveelheid restafval uit Ridderkerk dat vanuit afval aanbiedstation in verbrandingsoven terechtkomt. Bron: NV BAR Afvalbeheer	In kg.	741.000

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
60.	Vergroten van het afvalscheidingspercentage in Ridderkerk. Bron: NV BAR Afvalbeheer	In %.	54,3%
61.	Omvang huishoudelijk afval. Bron: NV BAR Afvalbeheer	Hoeveelheid restafval per inwoner.	243,0
62.	Waardering van de kwaliteit van de gemeentelijke begraafplaatsen en rouwcentra in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling	In %. (helemaal) mee eens. (helemaal) oneens.	 93,0% 7,0%
63.	Waardering algehele persoonlijke gezondheid in Ridderkerk. Bron: Burgerpeiling.	Score 1-10.	7,6
64.	Hernieuwbare elektriciteit. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In %.	3,1% (2018)
65.	CO_2-uitstoot* Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Kg per m^2. Voorraad lucht op basis van de uitstoot van CO_2, stikstofoxiden, fijnstof en vluchtige organische stoffen. 0 (zeer laag) en 100 (zeer hoog)	47
66.	Aantal opgevangen zwerfdieren. Bron: Gemeente		24

* Voorheen Lucht, deze wordt niet meer getoond op waarstaatjegemeente.nl

Programma 9. Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed

Programmavisie

Diverse ruimtelijke ontwikkelingen worden in samenhang met elkaar ingevuld en vormgegeven. Het Integraal Accommodatieplan (IAP) en de actualisatie (AIAP) hierop zijn daarvan een belangrijk element. Flexibele omgevingsplannen zijn een hulpmiddel om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen en wensen. Samen met de woningbouwcorporaties zetten we ons in voor een evenwichtige en kwalitatief goede woningvoorraad, beschikbaar voor alle doelgroepen, inclusief eenpersoonshuishoudens (van jong tot oud) en beschermd wonen. Daarbij wordt rekening gehouden met wensen die voortkomen uit de samenleving. Levensloopbestendigheid, klimaatadaptatie en energietransitie zijn hierbij belangrijke aspecten.

Trends en ontwikkelingen

Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Transformatie werklocaties
De gemeente koestert haar bedrijfsterreinen, tegelijkertijd is er druk op de schaarse ruimte in Ridderkerk om haar inwoners te kunnen huisvesten. Transformatie van bedrijventerreinen kan niet zonder een goede situatieschets en aandacht voor compensatie, functiemenging en beter benutten. In een compensatieplan geeft de gemeente aan hoe zij dit aan wil pakken.

Concreet voor Ridderkerk is het volgende aan de orde: een aantal bepalende bedrijven in Ridderkerk zijn gehuisvest op terreinen die voor transformatie in aanmerking komen. Zij willen best weg, maar uitbreidingsruimte ter compensatie is niet eenvoudig te vinden. Desondanks is er de gemeente vanuit het oogpunt van werkgelegenheid veel aan gelegen de bedrijven te huisvesten.

Onderwijshuisvesting
Vanaf 1 januari 2021 moeten nieuwe schoolgebouwen voldoen aan de eisen voor bijna energieneutrale gebouwen (BENG). De invoeringsdatum is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verplaatst, omdat de rekensoftware benodigd voor de berekening van de energieprestatie van een gebouw, nog niet beschikbaar is. Bij de nieuwbouw van het Gemini College is hiermee in de begroting al rekening gehouden. Bij de nieuwbouw van De Driemaster is in de begroting nog geen rekening gehouden met deze kosten. De VNG zal gemeenten adviseren hoe dit verwerkt kan worden in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

Accommodaties (inclusief sport)
Het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed is een continu aandachtspunt. In 2021 is er bijzondere aandacht voor de warmtevisie en de aansluiting hierop met het maatschappelijk vastgoed.

Begraafplaatsen
De landelijke tendens van een toename van crematies en afname van begraven is in beperkte mate ook merkbaar in onze gemeente. De laatste jaren neemt het aantal begrafenissen af, wordt meer afstand gedaan van grafrechten van oudere graven en is het aantal nieuw uit te geven graven beperkter doordat er meer bijzettingen zijn in bestaande graven. Deze ontwikkelingen worden meegenomen bij de beoogde uitbreiding van de begraafplaats Vredehof en in de berekening van de graftarieven. De coronaperiode vanaf het 1e kwartaal van 2020 heeft over het hele jaar genomen niet geleid tot veel meer begrafenissen. Ondanks de afname van het aantal begrafenissen volgens de landelijke ontwikkeling is het borgen van de capaciteit van het aantal grafvakken nodig. Naast het ruimen van graven is vanwege het teruglopende aantal vrij beschikbare grafplaatsen op de bestaande begraafplaatsen uitbreiding van de begraafplaats nodig.

Ruimtelijke ordening
Met de gebiedsvisie Rivieroevers willen we de ruimtelijke kwaliteit langs de oevers van de rivieren de Nieuwe Maas en de Noord verbeteren. Er moet een goede afweging gemaakt worden en een optimale balans gezocht worden tussen (watergebonden) bedrijvigheid, wonen en recreatie. Dat betekent in veel gevallen ook keuzes maken waar we wat wel en niet willen. Dit ook in relatie tot de regionale en provinciale afspraken over (watergebonden) bedrijvigheid en wonen en de visies van de omliggende gemeenten.

Omgevingswet
De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld van 1 januari 2021 naar 1 januari 2022. De Omgevingswet heeft als doel een gezonde fysieke leefomgeving in stand te houden en te bereiken en meer ruimte voor initiatieven mogelijk te maken. Om dit vorm te geven zijn een aantal kerninstrumenten opgenomen in de Omgevingswet. Bijvoorbeeld de omgevingsvisie, het omgevingsprogramma, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning.

Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)
In Ridderkerk is Het Zand nog de enige gemeentelijke grondexploitaties voor woningbouw. In 2020 is de bouw van de vijfde fase van Het Zand gestart. Deze fase, bestaande uit vijftig eengezinswoningen, wordt in 2021 voltooid. In 2020 is ook de bouw van het eerste gedeelte van de zesde fase van Het Zand gestart. Dit deel, bestaande uit 37 eengezinswoningen zal eind 2021 zijn voltooid. Het tweede deel van deze fase bestaat uit de bouw van een appartementencomplex met 58 appartementen. De start van de bouw zal in 2021 of 2022 zijn. De zevende (laatste) fase wordt voorbereid. Een ander project in deze grondexploitatie betreft de Driehoek Het Zand. Dit project is aanbesteed. In totaal zijn hier 88 appartementen en 43 eengezinswoningen gepland. Het project bestaat uit drie bouwblokken. De bouw van het eerste blok (55 appartementen) start in 2021.

Wonen en bouwen
Het kabinet investeert de komende jaren twee miljard euro om de woningmarkt vlot te trekken. Zij gaat gemeenten en woningcorporaties stimuleren om sneller en meer betaalbare woningen te realiseren. Door een stijgende vraag naar woningen en steeds hogere huizenprijzen raakt dit voor meer mensen buiten bereik. Daarom komt er een woningbouwimpuls beschikbaar van 1 miljard euro om het woningtekort in te lopen en de bouwproductie hoog te houden. De woningbouwimpuls moet bijdragen aan betaalbare woningbouw en het oplossen van knelpunten. Starters en middeninkomens kunnen profiteren van deze financiële impuls.
Ook wil het kabinet de wachtlijsten in de huursector aanpakken zodat mensen sneller aan een betaalbare woning kunnen komen. Zij geeft hiervoor korting op de verhuurderheffing van 1 miljard euro. Daardoor ontstaat er een gerichte stimulans voor woningcorporaties en andere verhuurders om meer betaalbare woningen te bouwen. Dankzij de extra middelen kunnen de verhuurders meer sociale en middel dure huurwoningen gaan bouwen. Dit hoeft dan niet ten koste te gaan van de betaalbaarheid en duurzaamheid van de bestaande voorraad. Daarnaast komt er een vrijstelling van de verhuurderheffing voor de bouw van flexibele en tijdelijke woningen.
Voor Ridderkerk worden de mogelijkheden om aanspraak te maken op zowel de woningbouwimpulsgelden als de korting op de verhuurderheffing onderzocht.

Beleidsdocumenten

Document	Bestaand beleid Raad	Bestaand beleid College	Uit te werken beleid	Te herzien beleid	Nieuw beleid
Actualisatie Integraal Accommodatieplan Ridderkerk 2019	X				
Verordening Algemene Begraafplaatsen Ridderkerk (2020) (link nog niet beschikbaar)*	X				
Beeldkwaliteitsplan De Oude Boomgaert – onderdeel Welstandsnota Ridderkerk (2018)	X				
Beeldkwaliteitsplan Nieuw Reijerwaard – onderdeel Welstandsnota Ridderkerk (2014)	X				
Beeldkwaliteitsplan woningbouw Lagendijk 104-106 – onderdeel Welstandsnota Ridderkerk (2011)	X				
Beheerplan Begraafplaatsen 2014-2018	X			X	
Beleidsregel vergroting hoofdgebouw van karakteristieke bestaande woningen in linten (2002)		X			
Beleidsregel Vestigingsbeleid detailhandel Noordenweg (2011)		X			
Bestuursovereenkomst Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam 2020	X				
Gebiedsvisie Centrum Oost (Noordeneweg en omgeving)					X
Gebiedsvisie P.C. Hooftstraat en omgeving (2017)	X		X		
Gebiedsvisie Plein Oost en omgeving (2018)	X		X		
Gebiedsvisie Rivieroevers					X
Gebiedsvisie Sportpark Bolnes			X		
Handboek Openbare Ruimte Ridderkerk (2015)		X			
Integraal Accommodatieplan Ridderkerk	X				
Nota grondbeleid 2016-2019	X				
Omgevingsvisie Ridderkerk 2035 (2017)	X		X		
Participatiebeleid voor ruimtelijke projecten					X
Prestatieafspraken 2020-2024 Wooncompas, gemeente Ridderkerk, bewonersraad Progressie (2020)		X			
Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade gemeente Ridderkerk (2008)	X				
Regioakkoord Nieuwe Woningmarktafspraken Regio Rotterdam 2018 - 2030		X			
Regionale Woonvisie				X	
Verordening Blijverslening Ridderkerk 2017	X				
Verordening Starterslening Ridderkerk 2019	X				
Verordening Verzilverlening gemeente Ridderkerk 2019	X				
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Ridderkerk 2019	X			X	
Verordening Woonruimtebemiddeling regio Rotterdam 2020 (2020)	X				
Visie Grondposities		X	X		
Welstandsnota Ridderkerk (2009)	X				
Werkboek Woningbouwstrategie 2010 - 2020	X			X	
Woningbouwstrategie (2011)	X			X	

* Vastgesteld raadsvergadering 17 september 2020

Wat willen we bereiken?

Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Een gezond economisch klimaat voor de bedrijfsterreinen in Ridderkerk waarbij de schaarse ruimte efficiënter wordt gebruikt en beter wordt benut. Daar waar bedrijven verdwijnen door transformatie van werken naar wonen, wordt actief naar ruimte gezocht om deze afname te compenseren.

Onderwijshuisvesting
Binnen de grenzen van de geldende verordening werken we aan een optimale huisvesting van het onderwijs.

Accommodaties (inclusief sport)
Optimalisatie van het maatschappelijk vastgoed van de gemeente Ridderkerk heeft verschillende doelen:

- Het aanbieden van voldoende en kwalitatief goede accommodaties.
- Zorgen voor een evenwichtige spreiding van accommodaties.

- Zorgdragen voor een goede bezetting en een verantwoorde besteding van middelen.
- Het schoon en veilig houden van de accommodaties.

Met de verdere uitwerking van het Actualisatie Integraal Accommodatie Plan (AIAP) in 2021 zal dit het te behalen resultaat worden.

Begraafplaatsen
Op de begraafplaatsen moet voldoende capaciteit zijn voor de diverse soorten graven en het plaatsen voor urnen. Regelmatig worden algemene graven geruimd en, na afloop van de grafrechtperiode, graven geruimd die niet worden verlengd. Voor de nabestaanden moet er ook na het herbegraven van het geruimde graf een herdenkingsplaats zijn. De begraafplaatsen moeten een verzorgde uitstraling geven. Daar is het onderhoud op gericht. Het rouwcentrum moet voldoende voorzieningen hebben voor de veelvuldige uitvaartdiensten. Met de aanpassingen uitgevoerd in 2019 zijn de aanwezige knelpunten verholpen.

Ruimtelijke ordening
- Goede samenhang tussen de sociaal maatschappelijke opgaven vanuit het AIAP, de ruimtelijke opgaven uit de omgevingsvisie en de belangen van grondeigenaren, bewoners en ondernemers.
- Op zowel organisatorisch, bestuurlijk en uitvoeringsniveau Omgevingswet-proof zijn. Hiermee bedoelen we dat een ieder weet wat de Omgevingswet voor zijn of haar (dagelijkse) werk voor effect heeft.
- Ontwikkelingsruimte is schaars. Daarom streven wij naar duurzame gebiedsontwikkeling. Dit vraagt een integrale afweging van (ruimtelijke) plannen, projecten en marktinitiatieven. Daarbij werken we niet alleen, maar samen met stakeholders en andere betrokkenen. We verwachten met een integrale aanpak een kwalitatief beter resultaat van de fysieke leefomgeving te bereiken.

Met de gebiedsvisie Rivieroevers willen we de ruimtelijke kwaliteit langs de oevers van de rivieren de Nieuwe Maas en de Noord verbeteren en beter benutten.
Doel van de acties uit de Routekaart is de realisatie van een optimalisatieslag, beter in control zijn door een integrale benadering van onze haven en initiatieven en werkzaamheden te toetsen aan gebiedsvisies.

Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)
- Uitgifte van grond ten behoeve van woningbouw:
  - In overeenstemming met de gemeentelijke stedenbouwkundige visie.
  - Passend binnen de gemeentelijke woningbouwstrategie.
  - Binnen de gestelde financiële kaders.

Wonen en bouwen
- Goed wonen in Ridderkerk: voldoende kans op een woning, betaalbaar wonen en leefbare wijken met een goede sociale samenhang.
- Goede woningen in Ridderkerk: voldoende woningen in de totale en sociale voorraad volgens de afspraken in het Regioakkoord en de Prestatieafspraken, kwalitatief goede woningvoorraad, duurzaam wonen en kleine woonvormen voor eenpersoonshuishoudens.
- Goede samenwerking met Wooncompas en het Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam: goede monitoring van de woningmarkt, woningvoorraad en afspraken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Een compensatieplan opstellen conform de transformatiewijzer van de MRDH. In een compensatieplan staat een goede situatieschets. Dit plan wordt in samenwerking met Economie (programma 4) opgepakt.

Onderwijshuisvesting
Met de schoolbesturen voeren wij overleg over de realisatie van de toegekende huisvestingsvoorzieningen:
- We bereiden samen met OZHW (Onderwijsgroep Zuid-Hollandse waarden) de start van de bouw van het nieuwe Gemini College op Sportpark Ridderkerk voor.
- We werken samen met de schoolbesturen PCPOBR (Protestants Christelijk Primair Onderwijs Barendrecht en Ridderkerk) en OZHW aan bouwplannen voor de vervangende nieuwbouw van De Wingerd en De Noord inclusief gymzaal.
- Schoolbestuur LEV-WN (scholengroep voor christelijk basisonderwijs West Nederland) werkt aan het ontwerp en de aanbesteding voor de nieuwbouw van De Driemaster. De leerlingen zijn tijdelijk gehuisvest aan de Platanenstraat 6.

We passen de verordening aan op het verwachte advies van de VNG. Het betreft onder andere aanpassingen op het gebied van renovatie en duurzaamheid.

We brengen de te verwachten uitgaven voor uitbreiding en vervanging in de komende jaren in beeld.

Accommodaties (inclusief sport)
Vanuit het AIAP starten in 2021 de volgende verschillende deelprojecten:

- Herhuisvesten van de Rowdies.
- Bouw OBS De Noord met gymzaal.
- Start bouw Gemini College
- Start bouw jongerencentrum de Loods en jongerensociëteit de Gooth
- Bouw CBS De Wingerd

De renovatie Sporthal Drievliet vanuit het AIAP ronden we in 2021 af.

In 2021 starten we met duurzaamheidsinvesteringen in de verschillende accommodaties. De duurzaamheidsinvesteringen hebben een terugverdientijd van vijf jaar of korter.

Ook zal de exploitatie en het beheer van de sportaccommodaties door Sport Service Ridderkerk verder worden doorontwikkeld waarbij bijzondere aandacht zal zijn voor de veiligheid en de wensen van de Ridderkerkse gebruikers.

Begraafplaatsen
De voorbereidingen voor de uitbreiding van de begraafplaats zijn in 2020 gestart. In 2021 zal met name de aanvoer van grond en zand, om de begraafplaats op het gewenste toekomstige maaiveld niveau te krijgen, het beeld ter plaatse bepalen.
In 2020 is gestart met het onderzoek naar de wijze van beheer en onderhoud van de begraafplaatsen. Dit wordt vastgelegd in een nieuw Beleidsplan Beheer Begraafplaatsen Ridderkerk. Het onderzoek cultureel erfgoed begraafplaatsen uitgevoerd in 2019 wordt betrokken bij het nader vastleggen van het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen.

Ruimtelijke ordening
- We werken toe naar actuele thematische ruimtelijke bestemmingsplannen.
  Een kaart met de beoogde grenzen van bestemmingsplannen/omgevingsplannen en een transformatietabel zijn als bijlage bij deze begroting opgenomen.
- We werken de ontwikkellocaties uit de Visie Grondposities verder uit.
  De nieuwe Woonvisie vormt daarvoor de basis. Om te beginnen bepalen we de volgorde van ontwikkeling van de percelen. We zijn bij het ontwikkelen van die locaties wel mede afhankelijk van externe partijen.
- We beschrijven de gewenste transformatie van Centrum Oost in een gebiedsvisie.
  Met de visie geven we ontwikkelingen richting. Deze richting leggen we vervolgens juridisch vast in een bestemmingsplan.
- Gebiedsvisie Rivieroevers.
  Het doel van deze gebiedsvisie is om de ruimtelijke kwaliteit langs de oevers van de rivieren de Nieuwe Maas en de Noord te verbeteren. Daarvoor is een optimale balans tussen (watergebonden) bedrijvigheid, wonen en recreatie belangrijk. In de gebiedsvisie wegen we dit af. Dit ook in relatie tot de regionale en provinciale afspraken over (watergebonden) bedrijvigheid en wonen en de visies van de omliggende gemeenten.
- Marktinitiatieven dragen bij aan gemeentelijke ambitie.
  Marktinitiatieven die bijdragen aan een gemeentelijke ambitie nemen wij mee bij het herzien, verder uitwerken en maken van nieuw beleid (zie ‘Beleidsdocumenten’).
  Marktinitiatieven waar we in 2021 aan werken, zijn:
  - Nieuwe sociale woningbouwprojecten Wooncompas.
  - Toevoegen extra woningen in het centrum.
  - Polder Rijsoord (Ruimte voor Ruimte).
  - Electropark 17.
  - Pruimendijk 164.
  - P.C. Hooftstraat.

Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)
- Er vindt uitgifte van bouwgrond plaats voor fase 6 Het Zand en de Driehoek Het Zand.
- Fase 5 Het Zand wordt woonrijp gemaakt.
- Fase 7 Het Zand wordt bouwrijp gemaakt.
- De grondexploitatie Het Zand wordt gemonitord en geactualiseerd.

Wonen en bouwen
- Opstellen van een nieuwe Woonvisie om de kaders van het woonbeleid van de gemeente Ridderkerk opnieuw vast te leggen.
- Monitoren van de Prestatieafspraken 2020-2024 samen met Wooncompas en bewonersraad Progressie.
- Uitvoering geven aan het Regioakkoord:
  - Monitoren van de afspraken.
  - Opstellen van een nieuwe regionale woonvisie.
  - Actualiseren Regioakkoord.

Wat mag het kosten?

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
9 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-20.485.700**	**-19.368.600**	**-19.949.700**	**-17.925.900**	**-17.816.700**
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-796.100	-869.400	-1.109.800	-873.200	-991.600
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-5.194.400	-4.039.800	-4.364.300	-4.359.600	-4.359.600
	4.2	Onderwijshuisvesting	-2.022.000	-2.026.400	-2.172.000	-2.661.100	-3.126.000
	5.2	Sportaccommodaties	-4.317.400	-3.563.600	-4.613.000	-4.527.100	-4.552.200
	7.5	Begraafplaatsen	-1.060.300	-1.525.000	-1.543.400	-1.555.800	-1.550.900
	8.1	Ruimtelijke ordening	-1.302.000	-1.422.900	-1.342.600	-1.336.700	-1.336.400
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-5.291.200	-4.661.600	-3.549.800	-1.361.300	-654.700
	8.3	Wonen en bouwen	-502.300	-1.259.900	-1.254.800	-1.251.100	-1.245.300
Baten			**13.619.100**	**11.761.900**	**10.659.300**	**8.555.100**	**7.849.900**
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	172.400	172.400	172.400	172.400	172.400
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.158.300	3.913.000	3.913.000	3.913.000	3.913.000
	4.2	Onderwijshuisvesting	0	1.300	9.000	47.700	47.700
	5.2	Sportaccommodaties	1.393.900	1.393.900	1.393.900	1.393.900	1.393.900
	7.5	Begraafplaatsen	1.492.300	1.395.700	1.397.200	1.415.100	1.416.500
	8.1	Ruimtelijke ordening	60.600	60.600	60.600	60.600	60.600
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.290.400	4.773.800	3.662.000	1.473.500	766.900
	8.3	Wonen en bouwen	51.200	51.200	51.200	78.900	78.900
Saldo - Lasten en baten			**-6.866.600**	**-7.606.700**	**-9.290.400**	**-9.370.800**	**-9.966.800**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-693.600	-693.600	-769.400	-1.192.400	-1.192.400
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	2.516.200	831.100	1.598.300	967.200	1.655.800
Saldo - Reserves			**1.822.600**	**137.500**	**828.900**	**-225.200**	**463.400**
Begrotingssaldi Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed			**-5.044.000**	**-7.469.200**	**-8.461.500**	**-9.596.000**	**-9.503.400**

Begroting 2021 per taakveld

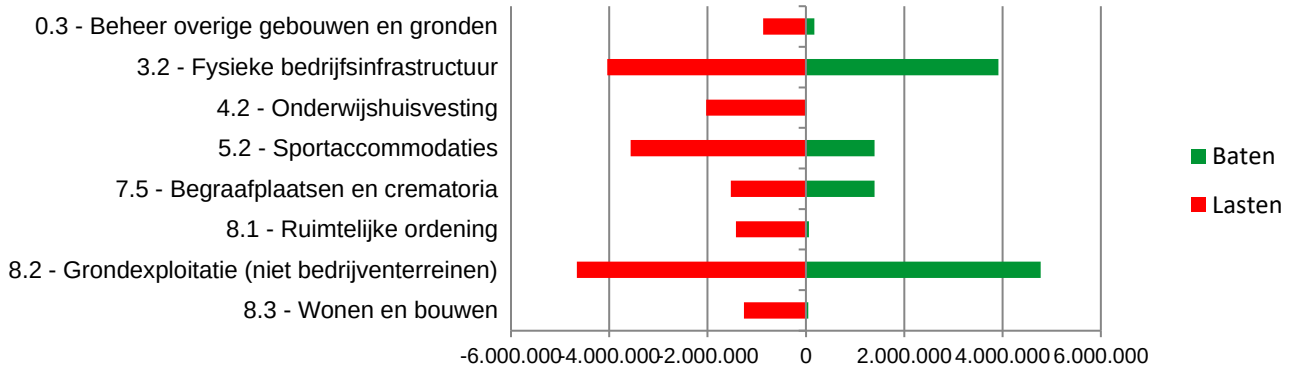

<u>Beheer overige gebouwen en gronden</u>
In 2020 is een doorgeschoven prestatie geraamd betreffende planmatig onderhoud voor Gebouw C, Koningsplein. Verder wijken de kosten van groot onderhoud af van 2020.

Conform de meerjarige onderhoudsplanning (MJOP) fluctueren de kosten van groot onderhoud van gebouw C over de jaren. In 2022 en 2024 geeft dit ten opzichte van 2021 nadelen te zien.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur
De verschillen in lasten en baten betreffen de fluctuaties in grondexploitaties. Vanaf 2022 wordt het nadeel op de lasten met name verklaard door de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Nieuw Reijerwaard in de beheerkosten.

Onderwijshuisvesting
De meerjarig stijging van de lasten komen voort uit de mutaties in de kapitaallasten inzake huisvestingskosten openbaar basisonderwijs in 2024, inzake huisvestingskosten bijzonder basisonderwijs in 2022, 2023 en 2024 en inzake huisvestingskosten openbaar voortgezet onderwijs in 2022, 2023 en 2024.

Sportaccommodaties
Meerjarige mutaties in de lasten ontstaan door fluctuaties in groot onderhoud ingevolge het meerjarenonderhoudsplan en verschillen in kapitaallasten voor sporthal en binnenbad de Fakkel.
Ten opzichte van 2020 dalen de lasten door wegvallende sloop- en afwaarderingskosten van de Beverbol en afname van kapitaallasten.
In 2022 zijn sloopkosten geraamd van de gymzaal aan PC Hooftstraat 5.
Vanaf 2022 nemen de lasten toe door kapitaallasten van sporthal Drievliet, sportzaal Populierenlaan Gemini, sporthal PC Hooftpark en groene sportvelden en terreinen.
Vanaf 2024 nemen de lasten toe door kapitaallasten van gymlokaal De Noord.

Begraafplaatsen
In de 1e Tussenrapportage 2020 zijn incidentele kosten geraamd voor het vervangen van gazonpaden door asfalt.
Conform de Kadernota 2021 is het budget voor extern personeel vanaf 2021 verlaagd.

Ruimtelijke ordening
In 2021 zijn, ingevolge de Kadernota 2021 en het collegeprogramma, incidentele kosten geraamd voor transformatie van het centrum, Oost en de PC Hooftstraat.
In 2020 zijn incidentele kosten geraamd inzake een doorgeschoven prestatie uit de jaarrekening 2019 betreffende visie rivieroevers en het ontwikkelperspectief Centrum.

We willen binnen de gebiedsvisie een goede afweging maken en een optimale balans zoeken tussen (watergebonden) bedrijvigheid, wonen en recreatie. Dat betekent in veel gevallen ook keuzes maken waar we wat wel en niet willen. Dit ook in relatie tot de regionale en provinciale afspraken over (watergebonden) bedrijvigheid en wonen en de visies van de omliggende gemeenten.

We gaan systematisch de onderdelen uit de Routekaart uitvoeren, te weten Havenbeveiliging, Contractbeheer, Havenverordeningen, Beheer & Onderhoud, Meldplicht Zeeschepen en Havenmeesterschap. Dit alles in relatie tot de toekomst van de haven die in de gebiedsvisie Rivieroevers wordt geanalyseerd.

Grondexploitaties
De verschillen in lasten en baten betreffen de fluctuaties in grondexploitaties.
Een andere mutatie aan de batenkant zijn de opbrengsten die vanaf 2021 worden geraamd uit het erfpachtcanon.

Wonen en bouwen
In 2020 zijn, op grond van het collegeprogramma, incidentele kosten geraamd voor onderzoek ‘Kans particuliere renovatie woningen’. Ook zijn er kosten voor het opstellen van een woonvisie (1e Tussenrapportage 2020).

Prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
67.	Koopwoningen ten opzichte van aantal huurwoningen. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In %.	56,2% koop tegen 43,8% huur
68.	Particuliere huurwoningen ten opzichte van sociale huurwoningen. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In %.	4,3% particuliere t.o.v. 39,6% sociale huur
69.	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In euro's.	747 (2020)
70.	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In euro's.	662 (2020)
71.	Uitvoering Wet WOZ. Bron: Waarderingskamer	Waardering.	Voldoende (2020)
72.	Afgeronde bezwaarschriften WOZ voor eind oktober van het jaar. Bron: Gemeente	In %.	95,0% (2020)
73.	Bezwaarschriften WOZ onder het landelijke afwijkingspercentage. Bron: Gemeente	In %. Aantal bezwaarschriften.	1,8% (2020) 360 (2020)
74.	Gemiddelde WOZ-waarde. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In euro's.	213.000 (2020)
75.	Nieuw gebouwde woningen. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	Aantal per 1.000 woningen.	1,6
76.	Woonlasten in vergelijking met omliggende gemeenten. Bron: Coelo	Vergelijking gemaakt met Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk.	Zie paragraaf Lokale heffingen

Niet in voorgaande programma’s verantwoorde baten en lasten

Programma		Omschrijving taakveld	Begroting 2020 na wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Niet in de programma's opgenomen lasten en baten							
Taakveldverdeling							
Lasten			**-16.762.100**	**-15.561.100**	**-15.138.000**	**-14.567.200**	**-14.787.300**
	0.4	Overhead	-15.038.400	-14.204.000	-14.423.200	-14.273.200	-14.801.600
	0.5	Treasury	-429.500	-384.200	39.900	461.500	769.800
	0.61	OZB woningen	-427.200	-283.500	-282.500	-282.900	-282.900
	0.62	OZB niet-woningen	-239.900	-142.600	-142.000	-142.200	-142.200
	0.63	Parkeerbelasting	0	-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
	0.64	Belastingen overig	-93.500	-230.700	-230.200	-230.400	-230.400
	0.8	Overige baten en lasten (Onvoorzien)	-50.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
	0.8	Overige baten en lasten	-131.700	-23.500	-23.400	-23.400	-23.400
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-351.900	-252.500	-36.500	-36.500	-36.500
Baten			**125.351.300**	**82.241.900**	**83.274.900**	**84.525.300**	**85.450.100**
	0.4	Overhead	542.600	517.200	517.200	503.600	503.600
	0.5	Treasury/Dividenden	1.303.400	334.000	334.000	334.000	334.000
	0.5	Treasury	46.246.700	196.000	183.100	208.200	205.900
	0.61	OZB woningen	5.917.800	6.015.000	5.920.800	6.564.300	6.639.100
	0.62	OZB niet-woningen	4.293.400	5.627.600	5.722.700	5.981.100	6.239.400
	0.63	Parkeerbelasting	407.200	407.200	407.200	407.200	407.200
	0.64	Belastingen overig (precario-, reclame- en baatbelasting)	176.100	146.100	196.100	196.100	196.100
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	66.328.600	68.995.000	69.990.000	70.327.000	70.921.000
	0.8	Overige baten en lasten	135.500	3.800	3.800	3.800	3.800
Saldo - Lasten en baten			**108.589.200**	**66.680.800**	**68.136.900**	**69.958.100**	**70.662.800**
Reservemutaties							
Stortingen	0.10	Mutaties reserves	-46.053.700	-29.440.100	0	0	0
Onttrekkingen	0.10	Mutaties reserves	561.000	31.376.500	2.522.500	2.324.600	2.126.700
Saldo - Reserves			**-45.492.700**	**1.936.400**	**2.522.500**	**2.324.600**	**2.126.700**
Begrotingssaldi Niet in de programma's opgenomen lasten en baten			**63.096.500**	**68.617.200**	**70.659.400**	**72.282.700**	**72.789.500**

Begroting 2021 per taakveld

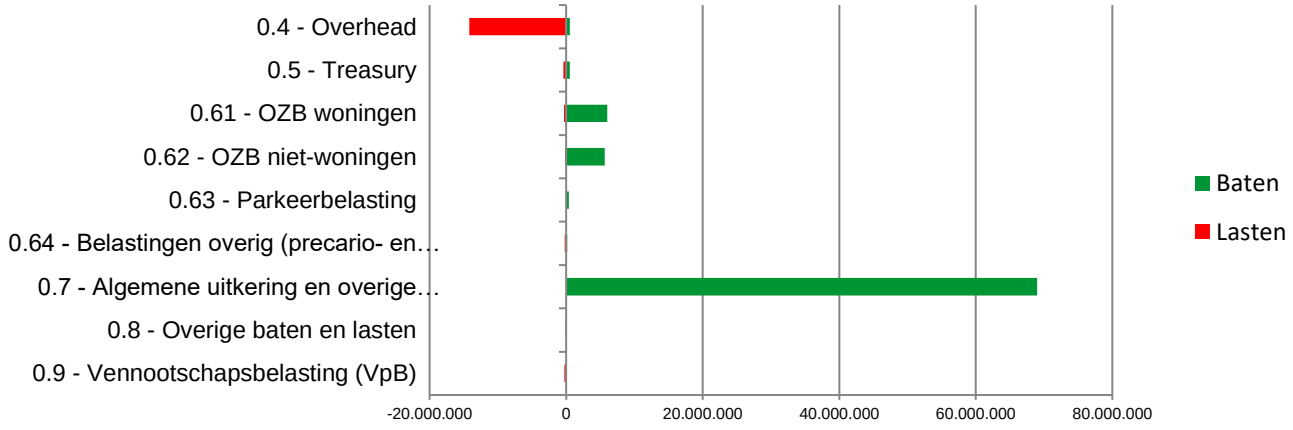

Overhead
BAR-overhead
Een voordeel op de lasten ontstaat omdat incidentele overheadlasten 2020 in de BAR-bijdrage wegvallen. Een nadeel ontstaat door toename van BAR-overhead vanaf 2021 door inflatie, accountantskosten, toename opleidingsbudget, kosten van een klachtencoördinator, nieuw beleid Kadernota inz. GIDS en inwerkingtreding Omgevingswet, camerahandhaving urgente locaties vrachtwagenparkeren (Kadernota 2021, collegeprogramma) en incidenteel budget voor tijdelijke formatie uitvoering VTH- taken WABO. Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging (Wkb) zal de benodigde capaciteit van de teams omgevingsvergunningen en toezicht en juridische handhaving in 2021 niet structureel wijzigen. Om de VTH-taken goed te kunnen uitvoeren is het essentieel de tijdelijke formatie ook in 2021 op peil te houden.

Kosten van voormalig personeel
Als structurele bezuiniging ingevolge de Kadernota 2021 kan, omdat er geen WW-lasten of WIA-uitkeringen voor voormalig personeel meer worden verwacht, het budget hiervoor structureel worden afgeraamd.

Doorbelasting huisvestingskosten
Een lagere toerekening van huisvestingskosten geeft in 2021, ten opzichte van 2020, een voordeel te zien.
Ten opzichte van 2021 nemen meerjarig de huisvestingskosten toe. Dit als gevolg van fluctuaties in het groot onderhoud over de jaren.

Treasury
De verschillen in de lasten worden veroorzaakt door het afstemmen van de rentelasten van onze leningenportefeuille.

Onvoorzien
Conform wat is aangegeven in het dekkingsplan bij de Kadernota 2021 is het budget voor onvoorziene uitgaven gehalveerd.

Overige baten en lasten
Vanaf 2021 zijn structurele lasten geraamd in het kader van de Wet Private KwaliteitsBorging (WPKB)
In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met aframing van een voordelige stelpost onderuitputting kapitaallasten.
In 2020 zijn in de eerste tussenrapportage incidentele lasten en baten geraamd inzake de overeenkomst met OZHW met betrekking tot 3Primair en nieuwbouw De Reijer.

Vennootschapsbelasting
Een voordeel op de lasten in 2021 wordt verklaard door het feit dat in 2021 de raming voor vennootschapsbelasting op grondexploitaties lager is dan in 2020. Vanaf 2022 wordt er vooralsnog geen rekening gehouden met vennootschapsbelasting over grondexploitaties. Dit verklaart het voordeel vanaf dat jaar.

Aan de batenkant zijn er de volgende mutaties:

Treasury/dividenden
Het dividend van Eneco en Stedin is ten opzichte van 2020 gedaald. Dit komt grotendeels door het bij de Kadernota 2021 aframen van het dividend Eneco door de verkoop van de aandelen en aframen van het dividend Stedin door winstwaarschuwing.

Treasury
In 2020 is de incidentele opbrengst geraamd van de verkoop van aandelen Eneco.

OZB woningen
De meerjarenraming is gebaseerd op de geschatte waardeontwikkeling van de woningen en de areaaluitbreiding (nieuwbouw en sloop) op basis van de woningbouwprognoses maart 2020.

OZB niet woningen
De meerjarenraming 2021 is gebaseerd op de geschatte waardeontwikkeling van de niet-woningen en de areaaluitbreiding door nieuwbouw in Nieuw Reijerwaard en Cornelisland.

Per saldo is de trend dat er extra opbrengsten uit OZB woningen en niet-woningen worden gerealiseerd.

Algemene uitkering
De meicirculaire 2020 betekent dat er de komende jaren een hogere algemene uitkering wordt voorzien tot en met 2022.
De gevolgen van de herijking van het gemeentefonds per 2022 zijn niet verwerkt in deze meicirculaire, maar doorgeschoven naar de decembercirculaire 2020. Zie voor een verdere toelichting de raadsinformatiebrief meicirculaire gemeentefonds van 23 juni 2020.

Overige baten en lasten
In 2020 zijn in de eerste tussenrapportage incidentele lasten en baten geraamd inzake de overeenkomst met OZHW met betrekking tot 3Primair en nieuwbouw De Reijer.

Overige prestatie-indicatoren

Nr.	Omschrijving	Toelichting	Waarde
77.	Demografische druk. Bron: Waarstaatjegemeente.nl	In %. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	80,9%
78.	Formatie. Bron: GR BAR-organisatie	Fte per 1.000 inwoners.	6,4
79.	Bezetting. Bron: GR BAR-organisatie	Fte per 1.000 inwoners.	6,3
80.	Apparaatskosten. Bron: GR BAR-organisatie	Kosten per inwoner.	616,00 (2020)
81.	Externe inhuur. Bron: GR BAR-organisatie	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.	1% (2020)
82.	Overhead. Bron: GR BAR-organisatie	% van totale lasten.	49% (2020)

Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf staat informatie over de gemeentelijke belastingen en gebonden heffingen, het beleid rondom de lokale heffingen, een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en de lokale lastendruk in het tijdvak 2021-2024.

Algemene uitgangspunten lokale heffingen

In het coalitieakkoord 2018-2022 is afgesproken dat de woonlasten voor inwoners met niet meer dan de inflatiecorrectie stijgen.

In de Belastingnota 2020 zijn de uitgangspunten vastgelegd voor de heffing en inning van gemeentelijke belastingen, overige heffingen en het tarievenbeleid.

Woonlasten en tarieven
De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de uitgaven van burgers aan onroerendezaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing. In deze paragraaf wordt ter vergelijking een overzicht gegeven van de woonlasten van omliggende gemeenten.

Voor de OZB-tarieven geldt dat de lokale lasten niet meer dan trendmatig zullen stijgen (inflatiecorrectie). De zogenoemde inflatiecorrectie voor 2021 ten opzichte van 2020 is 1,6%.
De gebonden heffingen (Afvalstoffenheffing, Rioolheffing, Lijkbezorgingsrechten, Marktgelden en Leges) mogen wettelijk maximaal 100% kostendekkend zijn, inclusief toe te rekenen compensabele btw, mutaties in voorzieningen en reserves en toe te rekenen kosten voor overhead.

De kosten van oninbare vorderingen en de kosten voor de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid zijn doorberekend in de tarieven. De perceptiekosten die genoemd worden bij de onderbouwing van de tarieven voor de verschillende heffingen hebben betrekking op de lasten die heffing en invordering met zich meebrengen.

Overzicht geraamde belastingen en lokale heffingen

Hierna treft u een totaaloverzicht aan van in de begroting geraamde opbrengsten van de ongebonden heffingen en de gebonden heffingen. Deze laatst genoemde heffingen zijn wettelijk gebonden aan de norm van maximaal 100% kostendekkendheid.

Ongebonden heffingen	Rekening	Begroting		Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Onroerendezaakbelastingen	10.146.000	10.211.200	**11.642.600**	11.643.500	12.545.400	12.878.500
Precariobelasting	92.600	94.700	**64.700**	0	0	0
Reclamebelasting	0	0	**0**	114.700	114.700	114.700
Baatbelasting	1.900	1.300	**1.300**	1.300	1.300	1.300
Straatparkeren/parkeerboetes	398.700	407.200	**407.200**	407.200	407.200	407.200

Gebonden heffingen	Rekening	Begroting		Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Afvalstoffenheffing	4.896.700	5.800.000	**6.116.600**	6.596.100	7.341.300	7.564.300
Rioolheffing	3.666.000	3.885.900	**4.209.300**	4.408.700	4.750.100	4.979.800
Lijkbezorgingsrechten	640.700	749.800	**749.800**	749.800	766.200	766.200
Leges burgerzaken	618.000	535.800	**577.800**	527.300	445.100	445.100
Leges omgevings- en APV-vergunning	1.367.500	1.249.100	**953.100**	953.100	953.100	953.100
Marktgelden	35.200	42.100	**42.100**	42.100	42.100	42.100

Algemene beleidsontwikkelingen

Benchmark woonlasten

Vanaf 2020 is de macronorm onroerendezaakbelasting vervangen door de benchmark woonlasten van het Coelo. De benchmark beoogt, door middel van meer vergelijking de informatievoorziening over de ontwikkeling van de lokale lasten te bevorderen, zodat hiermee door de gemeenten ten aanzien van de keuzes omtrent de ontwikkeling van de lokale lasten rekening gehouden kan worden. De benchmark vergelijkt voor alle gemeenten de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning.

Kostenonderbouwing volgens het Besluit begroting en verantwoording
Het Besluit begroting en verantwoording voor provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen kostenonderbouwingen voor belastingtarieven zijn opgenomen. Dit geldt met name voor de gebonden heffingen. In deze paragraaf zijn kostenonderbouwingen opgenomen. Deze geven inzicht in hoe de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Bij de toerekening van kosten zijn de regels toegepast zoals deze zijn beschreven in de 'handreiking kostentoerekening 2016' van het Ministerie van Financiën.

Opslag voor kosten overhead in de tarievenberekening
Onderdeel van de begrotingsregels zijn richtlijnen voor de berekening van de overhead. De overhead wordt binnen de gemeentelijke begrotingen afzonderlijk zichtbaar gemaakt. In overeenstemming met de nieuwe regels met betrekking tot de berekening van de overhead en de toe te rekenen kosten conform de financiële verordening van Ridderkerk, wordt een opslag voor de kosten van overhead meegenomen in de tarievenberekening.

Het jaarlijkse percentage aan toerekenbare overhead wordt berekend door de totale overheadkosten vanuit de BAR-begroting en (deels) gemeentebegroting te delen door de overblijvende directe kosten van de BAR-begroting. Het berekende overheadpercentage per gemeente wordt vervolgens als toeslag berekend over de directe personeelslasten die specifiek aan de heffing/het tarief zijn toe te schrijven.

Tarieven 2021

Onroerendezaakbelastingen (OZB)
Omdat de uitkomsten van de hertaxatie voor de begroting 2021 nog niet bekend zijn, wordt in deze begroting gerekend met de (geactualiseerde) waarde-gegevens van 2020 en de geschatte waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen. De verwachting is dat de gemiddelde WOZ-waarde van woningen en niet-woningen stijgt met respectievelijk 9,2% en 2,1%. Hiervan uitgaande is de totale waarde van alle onroerende zaken (woningen en niet-woningen) berekend op € 6.627.760.100.

Op basis van deze geschatte totale WOZ-waarden is de totale ozb-opbrengst in 2021 berekend op € 11.642.600.

Op basis van de hiervoor vermelde cijfers zien de berekende tarieven er als volgt uit (exclusief uitkomst hertaxatie 2021).

Onroerende zaakbelastingen	2020	2021*
(als percentage van de waarde)		
Eigenaren woningen	0,1184%	**0,1092%**
Eigenaren niet-woningen	0,2568%	**0,2554%**
Gebruikers niet-woningen	0,2043%	**0,2032%**

* Voorlopig percentage o.b.v. actuele WOZ-waarde 2020 en verwachte waardeontwikkeling in 2021

Vaststelling definitieve tarieven OZB in december 2020: afschaffing tarief gebruikers niet-woningen
Om de berekende OZB-opbrengst te realiseren zullen de tarieven opnieuw worden berekend op basis van de totale WOZ-waarden na de afronding van de hertaxatie voor het belastingjaar 2021. Na het bekend worden van de uitkomsten hiervan mag een stijging of een daling van de waarde ten opzichte van de vorige peildatum in beginsel niet tot hogere inkomsten c.q. minder inkomsten uit de OZB leiden en zal dus gecompenseerd worden door een verlaging c.q. verhoging van de OZB-tarieven (herberekening bij voorstel OZB-tarieven in de maand december 2020).
Met ingang van 2021 wordt het tarief voor de gebruikers niet-woningen afgeschaft. Het berekende tarief voor gebruikers niet-woningen wordt opgeteld bij het tarief voor eigenaren niet-woningen.

Afvalstoffenheffing
Afvalstoffenheffing wordt geheven om de kosten te betalen die de gemeente maakt voor het (laten) inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Voor de afvalstoffenheffing hanteren wij kostendekkende tarieven in combinatie met een planmatige inzet van de daarvoor gevormde voorzieningen.

Volgens het beleidsplan afval en grondstoffen 2019 - 2023 zou in 2021 het variabel tarief voor restafval ingevoerd worden. De implementatie is uitgesteld met een jaar aangezien er meer voorbereidingstijd nodig is. De nieuwe tarieven zullen bij de vaststelling van de belastingverordeningen en –tarieven in de

raadsvergadering van december ter vaststelling worden aangeboden.

Kostenonderbouwing tarieven
De in de afvalstoffenheffing te dekken kosten zijn als volgt berekend:

Omschrijving	2021
Kosten van de activiteit vanuit de NV BAR Afvalbeheer	3.263.500
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	3.000.300
Inkomsten van de activiteit, exclusief heffingen	-621.900
Netto kosten van de activiteit	**5.641.900**
Perceptiekosten	138.600
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	364.800
Overhead, inclusief omslagrente	165.300
BTW	1.247.400
Totale overige kosten	**7.558.000**
Inzet voorziening beklemde middelen	-1.440.200
Totale kosten	**6.117.800**
Opbrengst afvalstoffenheffing	**6.116.600**
Dekkingspercentage	100%

Bij deze kostenberekening zijn de resultaten van de 2e tussenrapportage 2019 van de NV BAR-Afvalbeheer meegenomen. Ten opzichte van 2020 is er sprake van een stijging van de totale kosten met rond de 1,5 miljoen. De toename van de kosten wordt hoofdzakelijk veroorzaak door een stijging van de kosten voor afvalverwerking en de toegerekende btw die volgens de Kadernota 2021 volledig wordt meegenomen bij de berekening van de tarieven afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn de kosten vanuit de NV BAR Afvalbeheer ook toegenomen.

Zonder de inzet van de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing komt de kostendekkenheid onder de 100%. Door een stapsgewijze invoering van een tariefsverhoging komen we in vier jaar tot een kostendekkend tarief.

Op basis van de huidige tariefstructuur zien de tarieven voor 2021 ten opzichte van 2020 als volgt uit:

Afvalstoffenheffing	2020	2021	2022	2023	2024
Eenpersoonshuishouden	219,00	**234,36**	250,80	268,32	273,96
Meerpersoonshuishouden	304,08	**325,44**	348,36	372,72	380,52
Grof huishoudelijk afval	20,00	**20,00**	20,00	20,00	20,00

<u>Rioolheffing</u>
Het uitgangspunt van de rioolheffing is om gemeenten in staat te stellen de kosten te verhalen die gepaard gaan met de gemeentelijke wateropgave. De gemeentelijke watertaken die uit de heffing bekostigd mogen worden, zijn de taken die betrekking hebben op:

- De inzameling, de berging en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater en op de zuivering van huishoudelijk afvalwater door middel van kleinere individuele installaties voor de behandeling van afvalwater (IBA).
- De inzameling en de verdere verwerking van afvloeiend hemelwater.
- Het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming.

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2018-2022 geldt als basis bij de berekening van de tarieven voor de rioolheffing. In beginsel vindt een jaarlijkse verhoging van de tarieven plaats met 4%

Kostenonderbouwing tarieven
De in de rioolheffing te dekken kosten zijn als volgt bepaald:

Omschrijving	2021
Kosten legesverordening vanuit onze organisatie (loonkosten)	376.700
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	3.506.800
Onttrekking aan voorziening beklemde middelen	-879.400
Inkomsten van de activiteit, exclusief heffingen	-63.000
Netto kosten van de activiteit	**2.941.100**
Perceptiekosten	92.500
Vanuit andere activiteiten toe te rekenen kosten	237.700
Overhead, inclusief omslagrente	318.500
BTW	619.500
Totale kosten	**4.209.300**
Opbrengst rioolheffing	**4.209.300**
Dekkingspercentage	100%

De tarieven voor 2021 zien er als volgt uit:

Rioolheffing	2020	2021	2022	2023	2024
Eigenaar/gebruiker tot 500 m^3	81,36	**89,16**	92,76	96,48	100,32
Groot waterverbruik:					
501m ^{3} - 1.000 m ^{3} / per 100 m^3	86,76	**95,16**	99,00	102,96	107,04
1.001 m^3 - 3.000 m^3 / per 100 m^3	78,36	**85,80**	89,28	92,88	96,60
3.001 m^3 - 6.000 m^3 / per 100 m^3	69,60	**76,20**	79,32	82,56	85,80
6.001 m^3 - 10.000 m^3 / per 100 m^3	60,96	**66,84**	69,48	72,36	75,24
boven 10.000 m^3 / per 100 m^3	47,52	**52,08**	54,12	56,28	58,56

Op basis van het GRP stijgen de tarieven met 4%. Daarnaast is bij de Kadernota 2021 besloten om de volledige btw in het tarief mee te nemen. Nu de volledige btw moet worden meegenomen zal de opbrengst verhoogd moeten worden met € 214.100. Hierdoor is er sprake van een extra stijging van het tarief.

Overige lokale heffingen

Precariobelasting
Binnen onze gemeente wordt precariobelasting geheven voor het hebben van voorwerpen zoals uithangborden, winkeluitstallingen, terrassen of andere reclamevoorwerpen boven, of op openbare gemeentegrond. De opbrengst is sterk afhankelijk van wisselende activiteiten in de openbare ruimte.

Reclamebelasting
De reclamebelasting wordt geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg en wordt betaald door degene die een openbare aankondiging heeft geplaatst of door degene voor wie een openbare aankondiging is geplaatst.

Parkeerbelasting
Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van parkeerregulering. Betaling vindt plaats via een geldige parkeervergunning of bij de parkeerapparatuur, zoals de parkeermeter en parkeerautomaat. Als er niet of onvoldoende parkeergeld is betaald, wordt een naheffingsaanslag parkeerbelasting opgelegd. De hoogte van de naheffingsaanslag is wettelijk vastgelegd. De hoogte van de tarieven van de parkeervergunning is vastgelegd in het parkeerbeleid van Ridderkerk.

Lijkbezorgingsrechten
Voor het verlenen van diensten door en/of het gebruik van de faciliteiten van de begraafplaatsen Vredehof en Rusthof worden rechten geheven voor onder andere begraven, onderhoudsrechten en andere lijkbezorgingsrechten. De tarieven van de lijkbezorgingsrechten zijn kostendekkend.

Kostenonderbouwing tarieven
De in de lijkbezorgingsrechten te dekken kosten zijn als volgt bepaald:

Omschrijving	2021
Kosten legesverordening vanuit onze organisatie (loonkosten)	403.900
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	891.700
Onttrekking aan voorziening beklemde middelen	0
Dekking onderhoudskosten uit voorziening onderhoud graven	-535.900
Inzet kapitaallastenreserves	-40.300
Netto kosten van de activiteit	**719.400**
Overhead, inclusief omslagrente	325.400
Bespaarde rente voorziening onderhoud graven	-119.200
Totale kosten	**925.600**
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	**749.800**
Dekkingspercentage	81%

Marktgelden
Voor het gebruik of genot van een standplaats voor het uitstallen, aanbieden of verkopen van goederen of voorwerpen, op het krachtens de 'Marktverordening van de gemeente Ridderkerk' aangewezen marktterrein, wordt onder de naam van "marktgeld" een recht geheven. De markt is voorzien van elektra-aansluitingen. Voor het gebruik van deze voorziening zijn er afzonderlijke tarieven in de verordening opgenomen. De tarieven van de marktgelden zijn kostendekkend.

De uit de marktgelden te dekken totale kosten bedragen:

Omschrijving	2021
Kosten legesverordening vanuit onze organisatie (loonkosten)	11.600
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	39.800
Netto kosten van de activiteit	**51.400**
Overhead, inclusief omslagrente	10.000
BTW	100
Totale kosten	**61.500**
Opbrengst marktgelden	**42.100**
Dekkingspercentage	68%

Leges
Onder de naam leges worden rechten geheven voor verstrekte diensten en producten. Een aantal tarieven van leges is wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor paspoorten, aanwezigheidsvergunning speelautomaten of bijvoorbeeld een uittreksel Burgerlijke stand. Voor het overige geldt ook hier dat de tarieven van de leges maximaal kostendekkend mogen zijn.

De kosten en opbrengsten van leges zien er als volgt uit:

Omschrijving	2021
Kosten legesverordening vanuit onze organisatie (loonkosten)	372.400
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	61.300
Netto kosten van de activiteit	**433.700**
Overhead, inclusief omslagrente	190.800
Afdracht Rijksleges	319.400
BTW	3.200
Totale kosten	**947.100**
Opbrengst leges Burgerzaken	**577.800**
Dekkingspercentage	61%

Omschrijving	2021
Kosten legesverordening vanuit onze organisatie (loonkosten)	952.300
Kosten van de activiteit vanuit de gemeente, inclusief omslagrente	41.700
Netto kosten van de activiteit	**994.000**
Overhead, inclusief omslagrente	787.600
BTW	8.300
Totale kosten	**1.789.900**
Opbrengst leges Omgevings- en APV-vergunningen	**953.100**
Dekkingspercentage	53%

Kwijtscheldingsbeleid

De zogenoemde belastingplichtige minima die niet, of slechts met veel moeite, de gemeentelijke belasting kunnen betalen, kunnen onder wettelijk vastgestelde voorwaarden in aanmerking komen voor gedeeltelijke kwijtschelding van de verschuldigde gemeentelijke belasting. Hiervoor kan worden gekozen voor automatische kwijtschelding en hoeft men niet steeds jaarlijks opnieuw een kwijtscheldingsverzoek in te dienen. De toetsing wordt uitgevoerd door de Stichting Inlichtingenbureau.
De gemeenten mogen ten aanzien van de kwijtschelding de kosten van bestaan stellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm. Op dit moment wordt in Ridderkerk gerekend met 100% van de bijstandsnorm. Verhoging is niet mogelijk (nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelasting artikel 1 en artikel 255 van de Gemeentewet).

De kwijtschelding heeft betrekking op de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing gebruikersdeel. De afvalstoffenheffing en de rioolheffing kunnen gedeeltelijk worden kwijtgescholden. Dit bestaand beleid is gebaseerd op het feit dat in de uitkeringen een bedrag is opgenomen om een gedeelte van deze belastingen te kunnen betalen. Het niet kwijt te schelden deel van de aanslag heet het zogenoemde drempelbedrag. De drempelbedragen worden ten opzichte van 2020 gecorrigeerd voor het percentage van de tariefontwikkeling voor 2021.

De kosten voor de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid worden doorberekend in de tarieven van de verschillende heffingen.

In de begroting zijn de volgende bedragen opgenomen voor kwijtschelding:

Kwijtschelding lokale heffing	Rekening	Begroting	
	2019	2020	2021
Onroerende zaakbelastingen	2.000	2.600	**2.600**
Rioolheffing	52.300	49.800	**49.800**
Afvalstoffenheffing	141.600	134.800	**134.800**

Woonlasten (lokale lastendruk) Ridderkerk

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De woonlasten vormen het grootste deel van de opbrengst uit de gemeentelijke heffingen en daarmee grotendeels de lokale lastendruk. Hierna worden de woonlasten voor burgers (woningen) en het bedrijfsleven (niet woningen/ bedrijven) inzichtelijk gemaakt.

Om de woonlasten te berekenen, wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde COELO-Atlas 2020 (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden), waarbij een gemiddelde WOZ-waarde van € 213.000 geldt.

Lastendruk burgers (woningen)

Omschrijving	2019	2020	2021	Afwijking *	
+ = stijging en - = daling van lasten				Absoluut	In %
A: Eénpersoonshuishouden met een huurwoning					
Rioolgebruik	78,36	81,36	**89,16**	7,80	9,6%
Afval	189,12	219,00	**234.36**	15,36	7,0%
Totaal*	267,748	300,36	**323,52**	23,16	7,7%
B: Meerpersoonshuishouden met een huurwoning					
Rioolgebruik	78,36	81,36	**89,16**	7,80	9,6%
Afval	262,80	304,08	**325,44**	21,36	7,0%
Totaal*	341,16	385,44	**414,60**	29,16	7,6%
C: Eénpersoonshuishouding met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 213.000					
Rioolgebruik	78,36	81,36	**89,16**	7,80	9,6%
Afval	189,12	219,00	**234,36**	15,36	7,0%
OZB-eigendom **	234,81	230,88	**232,60**	1,72	0,7%
Riooleigendom	78,36	81,36	**89,16**	7,80	9,6%
Totaal*	580,65	612,60	**645,28**	32,68	5,3%
D: Meerpersoonshuishouden met een koopwoning met een WOZ-waarde van € 213.000					
Rioolgebruik	78,36	81,36	**89,16**	7,80	9,6%
Afval	262,80	304,08	**325,44**	21,36	7,0%
OZB-eigendom **	234,81	230,88	**232,60**	1,72	0,7%
Riooleigendom	78,36	81,36	**84,60**	3,24	4,0%
Totaal*	654,33	697,68	**736,36**	36,68	5,5%

** Absoluut en gewogen %*
*** Op basis van het concepttarief voor 2021, dus exclusief aanpassing van het tarief na uitkomst hertaxatie 2021.*

Lastendruk bedrijven (niet-woningen)

Omschrijving	2019	2020	2021	Afwijking *	
+ = stijging en - = daling van lasten				Absoluut	In %
E: Niet-woning/bedrijf in eigendom en gebruik met een WOZ-waarde van € 213.000					
Rioolgebruik	78,36	81,36	**89,16**	7,80	9,6%
OZB (eigendom en gebruik) **	987,70	982,14	**976,82**	-5,32	-0,5%
Riooleigendom	78,36	81,36	**89,16**	7,80	9,6%
Totaal*	1.141,42	1.144,86	**1.155,14**	10,28	0,9%

** Absoluut en gewogen %*
*** Op basis van het concepttarief voor 2021, dus exclusief aanpassing van het tarief na uitkomst hertaxatie 2021.*

Ridderkerk ten opzichte van buurgemeenten

De woonlasten van de omliggende gemeenten voor het belastingjaar 2021 zijn nog niet beschikbaar. Om de woonlasten te kunnen vergelijken wordt gebruik gemaakt van de woonlasten van deze gemeenten van 2020 ten opzichte van 2019. Hiermee wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de woonlasten. Er is hierbij uitgegaan van de woonlasten van een gezin. Daarnaast is een overzicht gegeven van de geldende tarieven (2020) van gemeentelijke belastingen van deze gemeenten.

Tarieven per gemeente (2020)

Gemeente	Afval-stoffen-heffing	Riool-heffing	OZB-tarief	Gem. woning-waarde	Woon-lasten *
Ridderkerk	304	163	0,1184%	213.000	747
Zwijndrecht	380	302	0,1127%	197.000	927
Hendrik-Ido Ambacht	335	184	0,1108%	252.000	827
Barendrecht	314	177	0,1078%	317.900	834
Albrandswaard	287	270	0,1277%	312.500	957

***** COELO-Atlas 2020

Ontwikkeling woonlasten 2019-2020

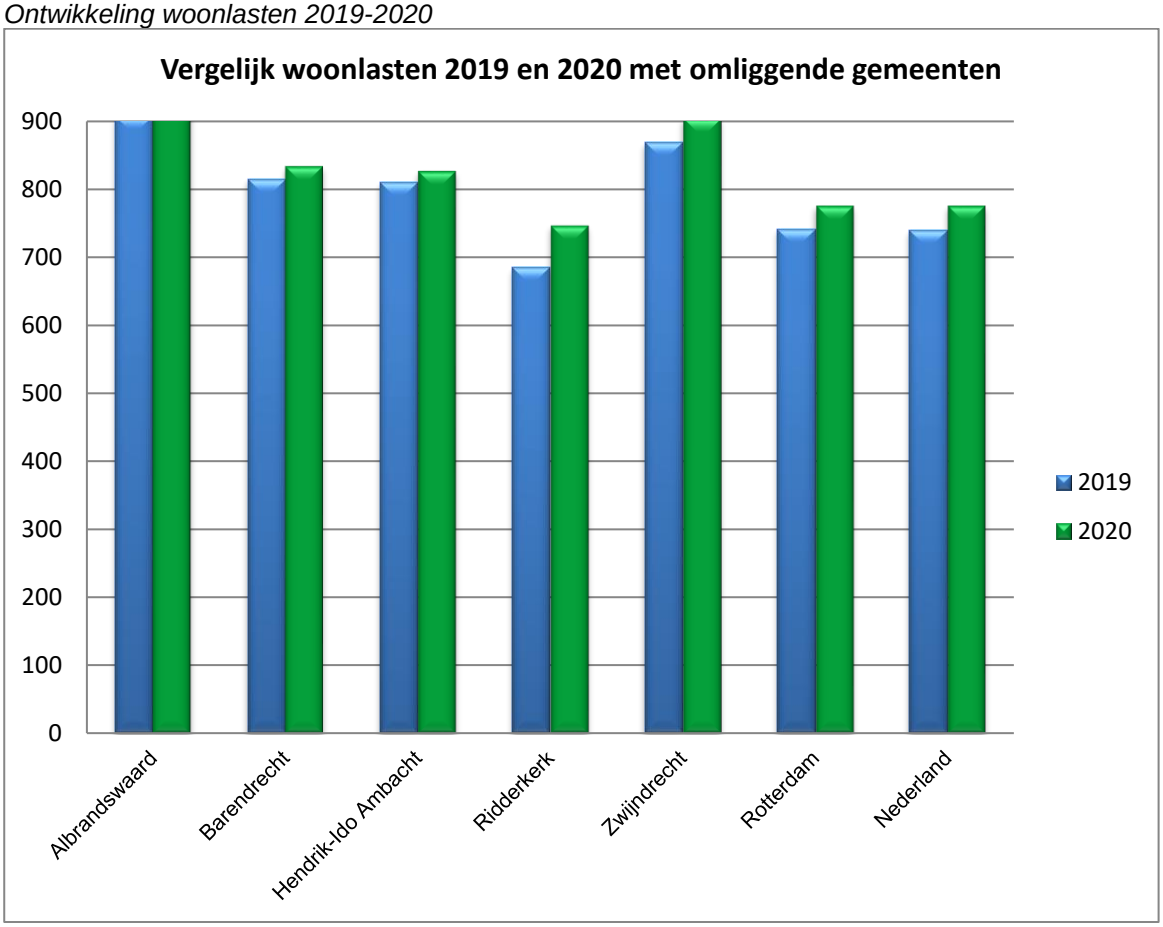

<u>Benchmark woonlasten Provincie Zuid-Holland</u>
(Coelo 2020)
De benchmark vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting.

Figuur 24 Benchmark woonlasten Zuid-Holland

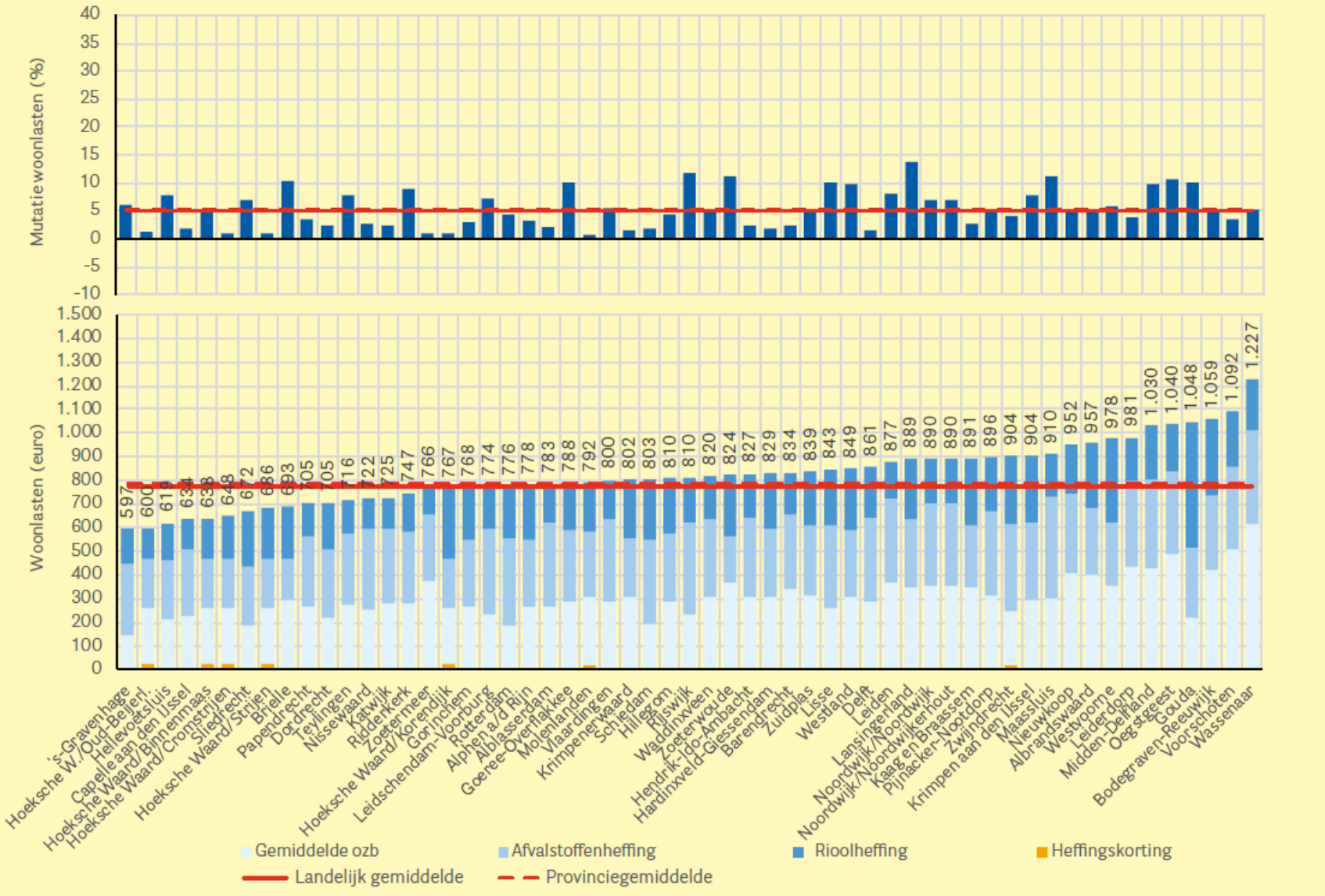

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

Wij voeren actief beleid op de beheersing van de risico's die de wij lopen. Gekeken wordt naar de maatregelen die worden getroffen om de risico's af te dekken. Voor de risico's waarvoor geen maatregelen getroffen kunnen worden, bijvoorbeeld omdat het verzekeren ervan te duur zou zijn, wordt ingeschat welke buffer noodzakelijk is. Dit is het weerstandsvermogen. In deze paragraaf wordt verslag gedaan van actuele risicoprofiel van de gemeente waarbij vooruit wordt gekeken naar ontwikkelingen richting 2021. Op basis van deze geïnventariseerde risico's en de beschikbare financiële middelen (weerstandscapaciteit) is het weerstandvermogen berekend.

Risicoprofiel exclusief corona

Door actieve risicobeheersing hebben wij in beeld wat de risico's zijn en is het mogelijk om het weerstandsvermogen te bepalen. Alle risico's worden voor zover mogelijk twee maal per jaar herijkt en er wordt continu geanticipeerd op nieuwe risico's. Het getoonde risicoprofiel is bepaald vanuit de herijking/inventarisatie, zoals uitgevoerd tot en met 30 juli 2020 exclusief de risico's gerelateerd aan de coronacrisis.

Er is bewust voor gekozen om de aan corona gerelateerde risico's, voor zover dit mogelijk is, apart te behandelen. Hiermee willen we het inzicht geven in de impact van het coronavirus en de specifieke regelingen. U treft hiervoor een aparte risicoanalyse in de corona bijlage bij dit boekwerk. In deze paragraaf worden wel de totalen van de corona gerelateerde risico's getoond, zoals deze op dit moment van invloed zijn op het weerstandsvermogen.

In het volgende overzicht worden de tien belangrijkste (geconsolideerde) risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Bij ieder risico worden kort de beheersmaatregelen weergegeven.

Nr.		Risico	Maatregelen/opmerkingen	Klasse	Financieel gevolg
1	[redacted]	Risico transitie decentralisaties	GR BAR organisatie, procesmanagement, monitoring/benchmarking, business intelligence, competentieontwikkeling, SPP	4	max. 1.700.000
2	[redacted]	Risico dat de BAR-organisatie haar taken niet kan uitvoeren binnen het beschikbaar gestelde budget, (Gemeenten zijn risicodrager)	GR BAR organisatie, procesmanagement, monitoring, business intelligence, competentieontwikkeling. BAR2020	4	max. 1.240.000
3	[redacted]	Optreden negatief scenario deelneming GR Nieuw Reijerwaard		2	max. 3.000.000
4	[redacted]	Risico uitvoering Jeugdwet. Overschrijding van budget(ten)	2x per jaar grex-analyse, gecontroleerde projectomgeving	4	max. 1.000.000
5		Risico's niet te dekken binnen grondexploitaties	Gecontroleerde projectomgeving.	5	max. 351.000
6	[redacted]	Risico invoering regelgeving AVG, informatiebeveiliging, wet meldplicht datalekken,	GR BAR organisatie , Proces meldpunt datalekken, Invoeren register gegevensverzamelingen, Compliance	3	max. 1.000.000
7	[redacted]	Risico invoering vennootschapsbelasting met indicatie Vpb-last	Zie toelichting.	3	max. 580.000
8	[redacted]	Budgetrisico's in open eind regelingen	Beperkte invloed, GR BAR organisatie, procesmanagement, monitoring/benchmarking, business intelligence,	3	max. 250.000
9	[redacted]	Financiële en imagorisico's op door gemeente gesubsidieerde instellingen	Frequent toepassen audits, Analyse P&C	3	max. 400.000

Nr.		Risico	Maatregelen/opmerkingen	Klasse	Financieel gevolg
			voortgangsrapportages van instellingen.		
10		Arbeidsongeschiktheid van collegelid en/of -leden	Geaccepteerd risico. bewuste afweging om dit risico op te nemen in plaats van kostbare verzekeringen	1	max. 1.287.000

Totaal van alle risico's is € 13.555.300.

Legenda

Risico daalt in de top 10 en/of neemt af

Risico stijgt in de top 10 en/of neemt toe

Risico blijft gelijk in de top 10

Het stijgen, dalen of gelijk blijven is ten opzichte van de laatste stand van de top10, zoals deze is opgenomen in de Jaarstukken 2019.

Het bovenstaande overzicht toont risico's die incidenteel schade op kunnen leveren met daarbij het maximale financiële gevolg. De onderstaande tabel geeft aan hoe groot de kans is in lengte van tijd. Bijgevoegde tabel geeft aan hoe de spreiding in tijd is terug te vertalen.

Kwantiteit	Referentiebeelden	Kans klasse	Toelichting kansklasse
10%	0 of 1 keer per 10 jaar	1	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het onwaarschijnlijk is dat deze zich in de komende jaren voordoen.
30%	1 keer per 5-10 jaar	2	Deze klasse hanteren we voor risico's waarvan het niet waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar voordoen.
50%	1 keer per 2-5 jaar	3	Deze klasse hanteren we voor risico's die zich in het komende jaar wel maar ook niet kunnen voordoen.
70%	1 keer per 1-2 jaar	4	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar zullen voordoen.
90%	1 keer per jaar of >	5	Deze klasse wordt gehanteerd voor risico's waarvan het zeer waarschijnlijk is dat ze zich in het komende jaar gaan voordoen.

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 13.555.300) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Weerstand	Huidige capaciteit
Algemene reserve	31.575.400
Post onvoorzien	25.000
Totale weerstandscapaciteit	**31.600.400**

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	1.889.000
10%	2.254.300
25%	2.885.300
50%	3.644.600
75%	4.511.000
90%	**5.472.600**
95%	6.108.800

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

$$\frac{31.600.400}{5.472.600} = 5,77$$

Deze ratio komt uit in de klasse A/uitstekend.

Dit is slechts een momentopname waarbij nog geen duidelijk beeld bestaat over de mate van compensatie en de werkelijke schade tot nu toe. Deze berekening is in belangrijke mate gebaseerd op de juniraming van het Centraal Planbureau (CPB) en het van toepassing zijnde scenario 3. De CPB-scenario's worden nader toegelicht in de coronabijlage.

De normtabel biedt de landelijk geaccepteerde waardering van het berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderings-cijfer	**Ratio**	**Betekenis**
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Ontwikkeling risicoprofiel

Samenvatting risicoprofiel
Het risicoprofiel dat u in deze begroting voor 2021 treft behoeft extra toelichting. Kort samengevat treft u in dit profiel een berekening van de benodigde weerstandscapaciteit die nagenoeg gelijk is aan de situatie bij aanvang van de coronacrisis in het eerste kwartaal van dit jaar. De risico's en ontstane schades die direct gerelateerd zijn aan de impact van coronacrisis worden zoveel mogelijk apart in beeld gebracht. We doen dit om het overzicht te bewaren onder deze vrij complexe omstandigheden.

Voor de nabije toekomst is op dit moment nog veel onzeker. De effecten voor volgend jaar zijn in hoge mate afhankelijk van de intensiteit waarmee de economische crisis en het coronavirus zich ontwikkelen. Het is belangrijk om komende maanden regelmatig een actueel risicoprofiel op te stellen en continu een steeds scherper beeld te creëren op basis van een concretere vertaling van de diverse maatregelen en onderzoeken.

Coronabijlage
Om overzicht te creëren en te houden zijn en worden de aan corona-gerelateerde financiële risico's en reeds ontstane schade (zo veel als mogelijk) in beeld gebracht in een speciale (financiële) coronabijlage.

Compensatie
De rijksoverheid heeft aangegeven de gemeenten waar het kan te compenseren op noodzakelijke uitgaven voortvloeiend uit de crisis. Er zijn ook al de nodige voorschotten verstrekt aan de gemeente om de in het leven geroepen tijdelijke regelingen direct uit te kunnen voeren. In de loop van augustus en september 2020 zal er echter pas meer duidelijkheid worden gegeven over hoe en hoeveel compensatie de gemeenten ontvangen en op welke wijze het toezicht in crisistijd zal worden toegepast.

Corona & Sociaal domein
Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vond het in juli nog te vroeg om eerder in te spelen op verschillende complexe oorzaken van de financiële positie van gemeenten. Momenteel is er namelijk sprake van niet alleen grote crisis gerelateerde risico's maar ook van grote decentralisatie risico's binnen het sociaal domein. Na het zomerreces moeten lopende onderzoeken over het eerste halfjaar van 2020 meer duidelijkheid gaan bieden over de ontwikkeling van de corona-impact richting 2021. Om de effecten inzichtelijk te gaan maken wordt er gewerkt aan een Coronabijlage.

Het raakt alles en iedereen
Het is wel belangrijk om op dit moment in te zien dat de crisis op bijna alle resultaatgebieden van invloed is. Momenteel groeit het klantbestand/het aantal aanvragen in het sociaal domein en zal er komende periode rekening moeten worden gehouden met de impact van specifieke maatregelen op de nieuwe wijze van werken op diverse vlakken van de dienstverlening en bedrijfsvoering. De gemeente loopt, al dan niet tijdelijk, diverse inkomsten mis omdat deze op dit moment niet of beperkt (kunnen) worden geïnd. Vanuit het risicomanagement gezien houden we er rekening mee dat de minimaal benodigde financiële buffer om al deze risico's af te dekken in 2021 mogelijk verdubbeld bij een aanhoudende crisis.

Voor de beeldvorming: Het landelijk initiatief #gemeenteninnood benadrukt dat er nu (juli 2020) al tenminste 2 miljard euro nodig is voor de Nederlandse gemeenten. Zolang er dus geen extra geld voor de gemeenten komt ontkomt ook de gemeente Ridderkerk er niet aan uit eigen middelen gaten te moeten dichten. De reservepositie van Ridderkerk is dermate goed dat zo'n scenario geen probleem oplevert.

Positieve risico's, effecten
Er ontstaan in crisistijd ook kansen en bijbehorende nieuwe inzichten die in de toekomst juist positief effect opleveren en ook als positieve risico's vertaald kunnen worden. Het digitale werken bijvoorbeeld maakt een vlucht in deze periode en we kijken ook echt anders naar het gebruik van de kantoorgebouwen, de noodzaak van reisbewegingen, de positieve gevolgen van het loslaten van reguliere tijdsloten. Deze ontwikkelingen kunnen bijvoorbeeld ook in relatie worden gebracht met verbetering van de luchtkwaliteit.

Vpb-last
De Vennootschapsbelasting geldt vanaf 1 januari 2016. Op dit moment heeft de Belastingdienst nog geen aanslagen opgelegd bij de gemeenten binnen de BAR-organisatie. Dit volgt wel op korte termijn. Landelijk gezien heeft de Belastingdienst op dit moment enkele aanslagen vennootschapsbelasting 2016 bij andere gemeenten opgelegd. Vooral het onderwerp reclameactiviteiten is daarbij afwijkend. De Belastingdienst is van mening dat dit onderwerp belastingplichtig is, maar gemeenten zijn van mening dat dit beslist niet het geval is. Dit meningsverschil hebben wij ook telkens als risico benoemd en meegenomen.

Een aantal gemeenten heeft de samenwerking al gezocht met de VNG en de kennisgroep Belastingen van de VNG is inmiddels ook actief aan de slag gegaan met het onderwerp reclameactiviteiten voor de vennootschapsbelasting. Het is de intentie van de VNG dat zoveel mogelijk gemeenten hierbij aansluiten, om op deze wijze gezamenlijk te kunnen procederen jegens de Belastingdienst op dit onderwerp. De procedurekosten blijven voor gemeenten dan ook zo laag mogelijk.

Binnenkort zullen de gemeenten binnen de BAR-organisatie individueel afstemming hebben met de belastingdienst over dit onderwerp, de route van bezwaar en beroep en de koppeling met de kennisgroep Belastingen van de VNG.

Kengetallen

De financiële positie van de gemeente wordt onder andere in beeld gebracht met kengetallen. De gehanteerde kengetallen worden onder meer berekend op basis van de geprognotiseerde balans.

De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën. Deze categorieën sluiten aan bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest.

De normeringen bij deze kengetallen geven een indicatie van de houdbaarheid van de financiën. De kengetallen samen geven een algemeen beeld over de financiële gezondheid.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Kengetallen	Jaar-rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021
Netto schuldquote	20%	26%	37%
Netto schuldquote gecorrigeerd	18%	25%	35%
Solvabiliteitsratio	43%	40%	58%
Grondexploitatie	1%	-11%	-3%
Structurele exploitatieruimte	-2,14%	0,10%	-2,15%
Belastingcapaciteit	94%	94%	95%

*Primitieve begroting 2020

Beoordeling
De uitkomst van het kengetal over de structurele exploitatieruimte vraagt om actie. Vanaf het najaar van 2020 is een intensief traject gelopen om de dreigende structurele tekorten af te wenden en ruimte te maken voor investeringen in duurzaamheid, mobiliteit de gemeentelijke voorzieningen, de buitenruimte en scholen en sporthallen. Geholpen door een hogere bijdrage uit het gemeentefonds en de inzet van reserves is vanaf 2022 weer sprake van structureel positief begrotingssaldo en vallen we weer in klasse A.
Op basis van de beoordeling van de gezamenlijke kengetallen en de goede reservepositie kunnen we stellen dat de gemeente er met een goede voldoende uitkomt. Op basis van de kengetallen kent de gemeente een lage tot gemiddelde risicoscore op de toegepaste signaleringswaarden. Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting en uitleg met toelichting op de uitkomst.

De **netto schuldquote** geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de opbrengsten. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De schuldquote blijft ruim binnen categorie A. De lichte stijging van de schuldquote wordt veroorzaakt door het aantrekken van leningen in 2022 en 2023 om het financieringstekort op te vangen als gevolg van de ambities en investeringen die de komende jaren zijn gepland.

Netto schuldquote

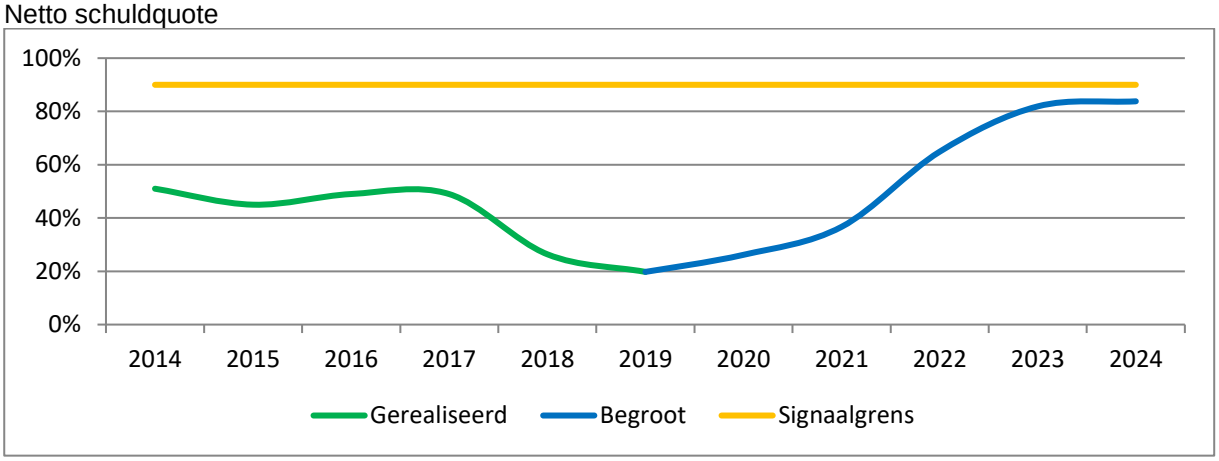

De **solvabiliteitsratio** geeft aan welk gedeelte van het bezit met eigen vermogen is gefinancierd. Voor het jaar 2021 komt de solvabiliteit boven de 50% en scoort daarmee goed. Dat komt vooral door de toevoeging van de opbrengsten door de verkoop van de aandelen Eneco. De winst daarvan is toegevoegd aan het eigen vermogen (algemene- en bestemmingsreserves). Hoewel door het financieringstekort in de jaren 2022 en 2023 aanvullend vreemd vermogen nodig is, waardoor de solvabiliteit weer enigszins terugloopt, blijft de ratio in categorie B.

Solvabiliteitsratio

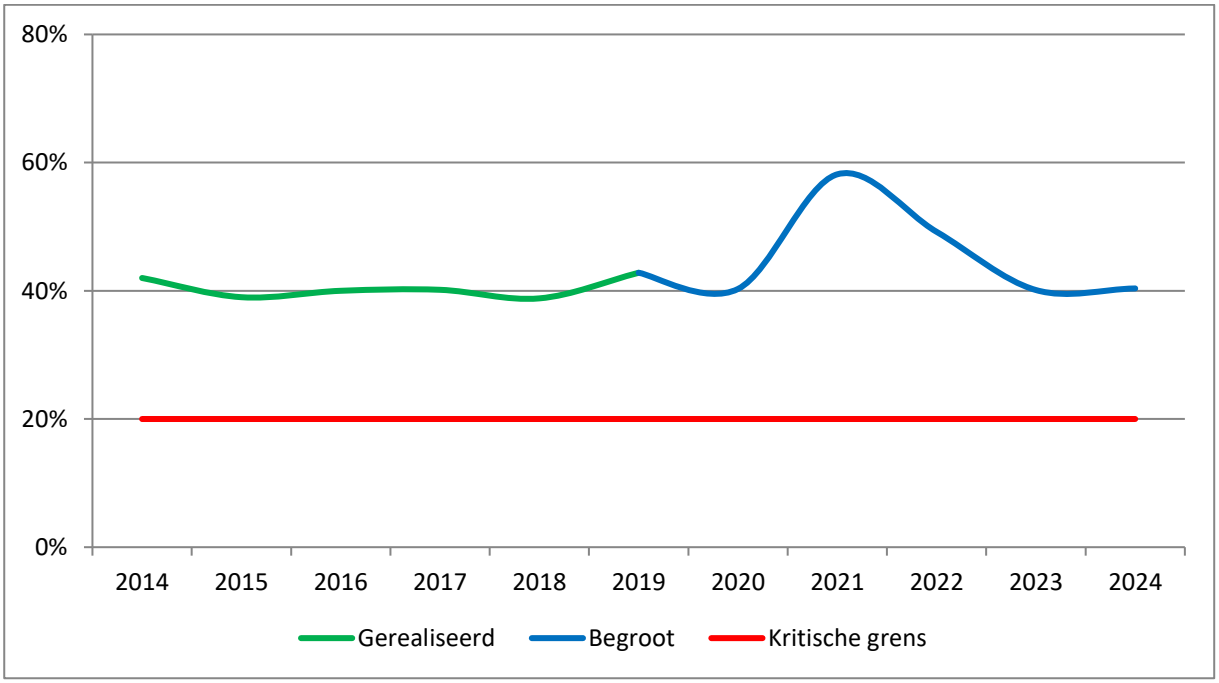

Het kengetal **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond, kosten minus de opbrengsten in de grondexploitaties, is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. In de toekomst worden meer grondexploitaties afgesloten dan gestart waardoor de boekwaarde afneemt. De (licht) negatieve uitkomst in de jaren 2021 tot en met 2023 is de vertaling van gunstige, winstgevende, boekwaardes. Het kengetal grondexploitatie valt daardoor in categorie A.

Grondexploitatie

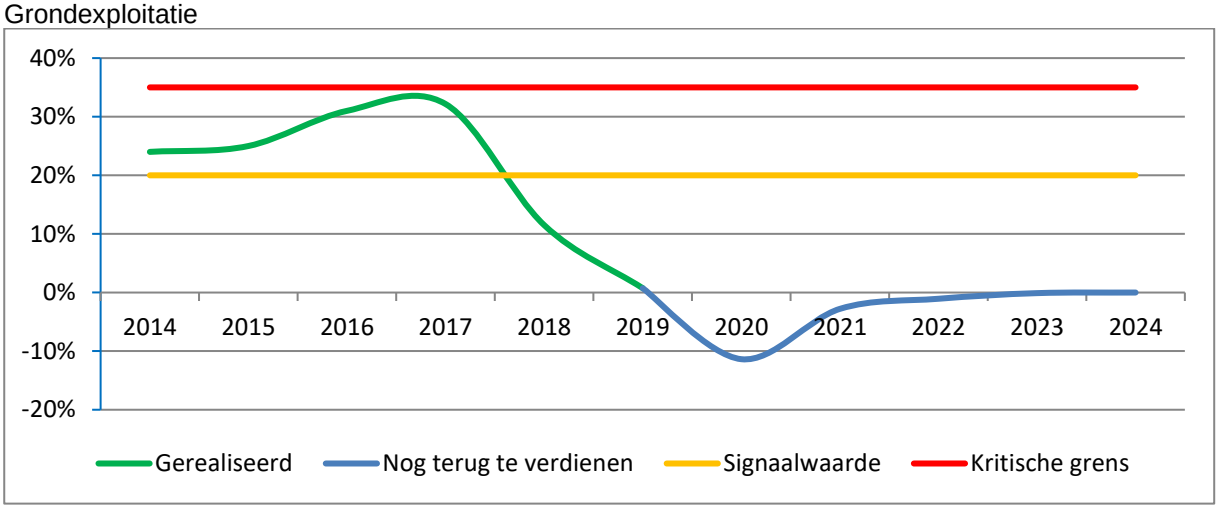

De **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen of de structurele ruimte voldoende is om structurele lasten te dragen. De marge tussen categorie A en C is klein. De meerjarige ontwikkeling laat een schommeling rond 0 zien waarbij de realisatie van 2019 en begroting 2021 een onvoldoende scoren. Oorzaken van de krapte in de begroting komen vooral forse tekorten op de budgetten voor Jeugdzorg en Wmo waarvoor onvoldoende compensatie van Rijk wordt ontvangen. Met een intensief traject in het voorjaar, de uitkomsten van de meicirculaire en de inzet van reserves is vanaf 2022 weer sprake van een klein, structureel, positief saldo.

De kleine marge maakt dat de uitgaven van de gemeente nauwgezet gemonitord worden.

Structurele exploitatieruimte

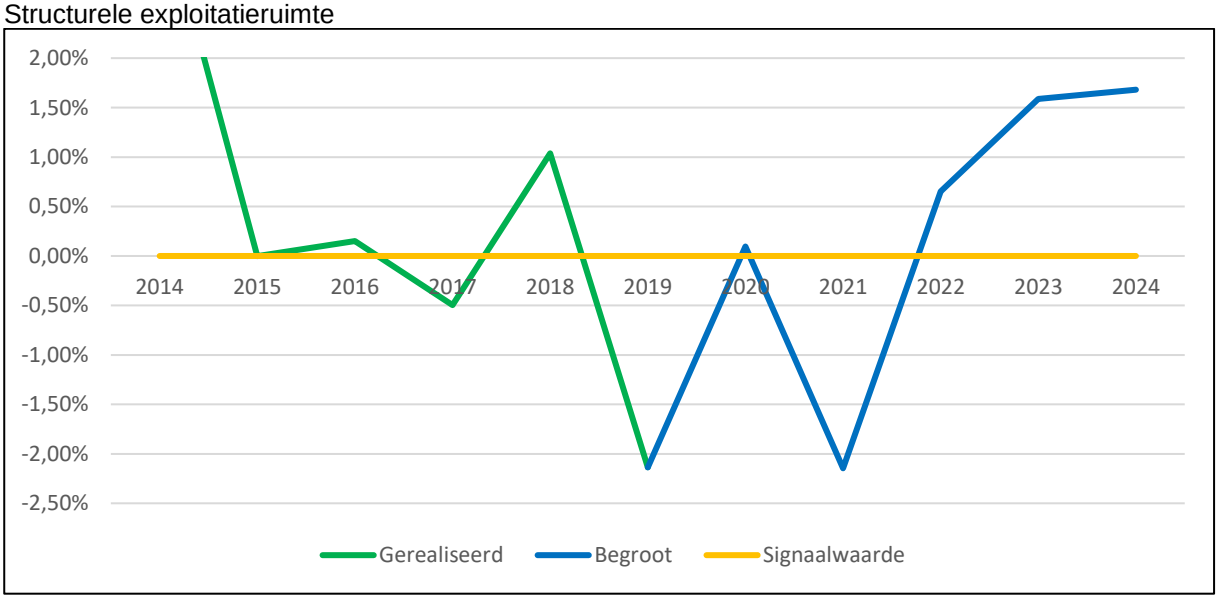

De benutte **belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 2020. De belastingdruk ligt nog onder het landelijke gemiddelde, maar schuift ten opzichte van 2020 van categorie A naar categorie B in 2021. Ook meerjarig wordt de ontwikkeling van de lastendruk vergeleken met het gemiddelde in 2020. Omdat in de begroting een stijging van de lasten is verwacht komt de ratio na 2022 boven 100%, ten opzichte van het gemiddelde lastendruk in 2020.

Belastingcapaciteit

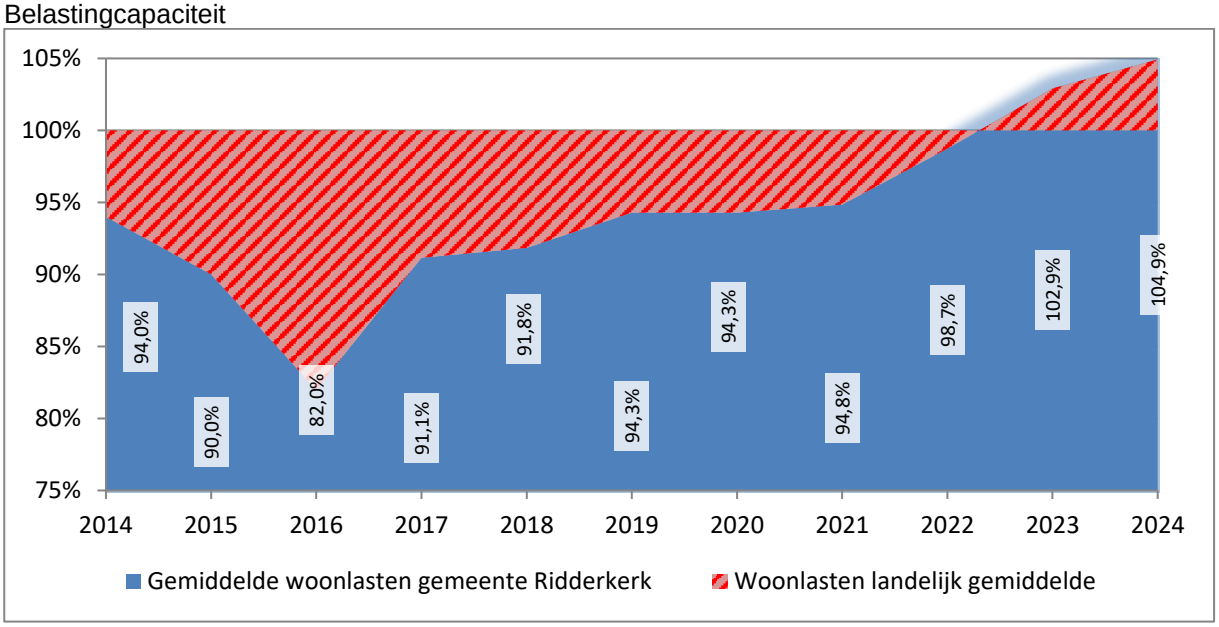

Conclusie over huidig risicoprofiel

In de voorgaande onderdelen is een relatie gelegd tussen het risicoprofiel, het benodigde weerstandsvermogen en zijn de financiële kengetallen uitgelicht. Gesteld kan worden dat we er financieel goed voor staan. Echter, voor het structureel en reëel in evenwicht houden van de begroting is het noodzakelijk dat we het uitgavenpatroon en de financiële positie scherp in de gaten houden.

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

Openbare verlichting

Kerncijfers
Het areaal van 8.131 lichtmasten en 8.182 armaturen (8.267 lampen) verschilt in leeftijd en uitvoering. Qua materiaal komen met name aluminium masten voor, van oudsher ook masten van staal.

Beheer
In Ridderkerk zijn, naast de gemeente, ook andere beheerders verantwoordelijk voor de openbare ruimte met openbare verlichting. Zoals de wegen met verlichting in eigendom van het Waterschap Hollandse Delta. De lichtmasten worden gemiddeld elke vier jaar visueel geïnspecteerd tijdens de lampvervanging. Stabiliteits-/sterktemetingen van lichtmasten vinden plaats wanneer lichtmasten 40 jaar oud zijn. Onveilige situaties, vaak gemeld door burgers en bedrijven, worden altijd direct opgelost. Armaturen hebben een gemiddelde levensverwachting van 25 jaar. Om de installatie heel, veilig en energiezuinig te houden is er een reserve Openbare verlichting, waarmee schommelingen in uitgaven worden gecompenseerd.

Vooruitblik
Investering
Zoals beschreven in de notitie 'Van Lamp naar led' zullen werkzaamheden aan de openbare verlichting worden uitgevoerd in het kader van verduurzaming. Verder zullen er 500 armaturen worden vervangen op diverse locaties in Ridderkerk. Ook zullen we stabiliteitsmetingen uitvoeren om de stabiliteit van de lichtmasten te controleren.

Onderhoudsbegroting
Verspreid in de gemeente zullen lampen worden vervangen. Gelijktijdig vinden er dan veiligheidsinspecties plaats volgens NEN 3140. Verder zullen er functionele aanpassingen op diverse locaties nodig zijn. Met name bij voet- en achterpaden waar geen alternatieve route aanwezig is. Volgens planning worden 600 lichtmasten schoongemaakt.

Budget

Openbare verlichting	begroot
Klein onderhoud	204.500
Groot onderhoud	253.700
Investeringen	288.500
Saldo van storting en onttrekking reserve	-74.900
Totaal openbare verlichting	**671.800**

Stand reserve per 1 januari 2020	755.700
Storting	178.700
Onttrekking	-253.600
Stand reserve per 31 december 2020	680.800

Civiele kunstwerken

Kerncijfers
Wij beheren 283 civiele kunstwerken. Daarvan worden er 58 beheerd bij andere beheerproducten (haven, recreatiegebieden, begraafplaats, spelen en wegen). De onderverdeling van de overige 225 civiele kunstwerken is:

- 87 vaste bruggen/viaducten
- 2 tunnels
- 39 keermuren
- 31 dammen/duikers
- 4 geluidwerende constructies
- 45 dijktrappen
- 17 overige kunstwerken

Beheer
Wij werken met een veiligheidsurgentie en een economische urgentie. Deze bepalen we per kunstwerk en per situatie. Zo stellen we de urgentie van uitvoering vast. Blijkt dat de middelen niet toereikend zijn om onderhoudswerkzaamheden uit te voeren, dan is bijstelling van de begroting nodig. Onveilige situaties lossen we altijd direct op.

Vooruitblik
Fase 1 van het grootonderhoud aan het ponton aan De Schans zal in 2021 worden uitgevoerd. Dit groot onderhoud betreft de conservering van het ponton inwendig en uitwendig.
Verder zal van het hekwerk langs de Boelewerf de hoogte aangepast worden conform de huidige normering.
Er zal klein onderhoud plaatsvinden aan diverse kunstwerken in Ridderkerk. Dit onderhoud heeft betrekking op het conserveren van onder andere een aantal dijktrappen.

Budget

Civiele kunstwerken	begroot
Klein onderhoud	183.900
Groot onderhoud	50.000
Investeringen	570.700
Totaal civiele kunstwerken	**804.600**

Openbaar groen, inclusief recreatiegebieden

Kerncijfers
De gemeente beheert ongeveer:
- 62 ha plantsoenen
- 136 ha gras
- 4 ha verhardingen
- 17.434 bomen

De gemeente beheert twee recreatiegebieden, namelijk de Gorzen/Ridderhaven en het Reijerpark. De Grienden en Crezéepolder zijn in beheer bij het Zuid-Hollands Landschap. De Donckse Velden, het Oosterpark en de Wevershoek zijn in beheer bij het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde. Het Donckse Bos valt onder de Stichting Het Huys ten Donck. Voor het Waalbos is een beheerovereenkomst afgesloten met Staatsbosbeheer. De surfbocht bij het Waalbos is in beheer van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (NRIJ). Er vindt nog overleg plaats over de toekomst van het NRIJ.

Beheer
Bij de evaluatie van het Beleidskader Duurzaam Beheer in 2013 is besloten dat centrumgebieden op B-niveau worden onderhouden in plaats van op A-niveau. Woongebieden en recreatiegebieden worden ook op B-niveau onderhouden, bedrijventerreinen op C-niveau.

Vooruitblik
In 2021 zal met name de acties voortvloeiend uit de Groenvisie bij het uitvoeren van projecten in de wijk zichtbaar worden. Er zal gewerkt worden aan beter groen dat klimaatbestendig is. Meer aandacht voor biodiversiteit en ander onderhoud van gazons. Dit zal in de openbare ruimte zichtbaar zijn aan betere en met name in omvang grotere groeiplaatsen voor bomen, de inrichting qua soort van bomen en de beplanting.

Budget

Openbaar groen	begroot
Onderhoud, incl. groot onderhoud	2.041.100
Totaal openbare groen	**2.041.100**

Speelvoorzieningen

Kerncijfers
De gemeente telt 175 speelvoorzieningen en vijf locaties op schoolpleinen:
- 94 bloklocaties (0-6 jaar)
- 39 blok-/buurtlocaties (0-12 jaar)
- 28 buurtlocaties (6-12 jaar)
- 9 wijklocaties (0-100 jaar), waaronder de wijksportlocaties Bolnes en Slikkerveer
- 5 overige locaties: Kinderboerderij, Ridderhaven, Jeu de Boulesbaan, St. Jorisstraat en uitkijktorens
- 5 opengestelde schoolpleinen vanuit het speelbeleid: de Piramide (Groen schoolplein), De Reijer, de Bongerd, de Wingerd en Dr. Schaepmanschool.

Beheer
Op basis van vier inspecties per jaar voeren we klein en groot onderhoud uit. ‘Schoon, heel en veilig’ is daarbij ons uitgangspunt. Na gemiddeld twintig jaar wordt een speelterrein vervangen. De leeftijdsopbouw van de doelgroep in de wijk bepaalt mede de wijze van vervangen.
Bij de reconstructie van speelterreinen wordt rekening gehouden met de toegankelijkheid voor kinderen met een beperking. In dit kader en ook vanuit hygiënisch oogpunt wordt, binnen de budgettaire mogelijkheden, gestreefd naar kunstgrasondergronden.

Vooruitblik
In 2021 zullen 15 speellocaties voorzien worden van nieuwe speeltoestellen en ondergronden.
Samen met omwonenden wordt de keuze van de speeltoestellen en de inrichting van de speellocaties bepaald.

Budget

Speelvoorzieningen	begroot
Klein onderhoud	339.000
Groot onderhoud	31.300
Investeringen	686.300
Saldo van storting en onttrekking reserve	42.500
Totaal speelvoorzieningen	**1.099.100**

Stand reserve per 1 januari 2020	192.600
Storting	73.800
Onttrekking	-31.300
Stand reserve per 31 december 2020	235.100

Wegen, fiets- en voetpaden (verhardingen)

Kerncijfers
De lengte van het wegennet in beheer bedraagt ongeveer 178 km met een oppervlakte van 2.247.400m^2. Hiervan bestaat ongeveer 75% (ofwel 1.724.196 m^2) uit elementenverharding en ongeveer 25% (ofwel 523.204 m^2) uit asfaltverharding.

Beheer
Naast landelijk geldende uitgangspunten voor onderhoud aan wegen is rekening gehouden met de vastgestelde kwaliteitsniveaus. Voor de periode 2020-2024 is het uitvoeringsprogramma bepaald. Dit gebeurt op basis van de inspectie, onderzoeken, levensduur, uitstraling (kwaliteitsniveau) en binnenstedelijke ontwikkelingen. Bij asfaltwerken dient vertraging van het noodzakelijk onderhoud voorkomen te worden in verband met kapitaalvernietiging. Stellen wij het onderhoud aan het asfalt te lang uit? Dan zijn zwaardere of duurdere maatregelen nodig. Elementenverharding kent geen kapitaalvernietiging. Bij uitstel loopt enkel de beeldkwaliteit terug. Naast groot onderhoud vindt er klein onderhoud plaats. Waar groot onderhoud gericht is op het in goede staat brengen, is klein onderhoud gericht op het in goede staat houden, bijvoorbeeld plaatselijk herstel van verzakte bestrating. Binnen het dagelijks onderhoud worden de gevaarlijke situaties direct verholpen. Waar de veiligheid in het geding is, wordt dus direct onderhoud gepleegd. Dit kan bijvoorbeeld een spoelgat in de weg of losse tegels door boomwortels zijn.

Vooruitblik
In 2021 worden de volgende wegen voorzien van een stille asfaltlaag: Geerlaan (viaduct A15/A16 t/m de Jan Luykenstraat) en de Sportlaan (Populierenlaan t/m de tunnel in de Sportlaan).
De bestrating van de Rosmolen en de Prunuslaan wordt in grootonderhoud opgepakt.
Ook zal er vervolg worden gegeven aan het grootonderhoud fietspaden en de kwaliteitsverbetering van de elementenverharding.
De volgende projecten zullen in 2021 starten: Rivierenbuurt, Bloemenbuurt, Doncksellaan en Dintelstraat.

Budget

Wegen	begroot
Klein onderhoud	1.361.100
Groot onderhoud	1.636.400
Investeringen	8.763.300
Saldo van storting en onttrekking reserve	-598.800
Totaal wegen	**11.162.000**

Stand reserve per 1 januari 2020	5.288.800
Storting	1.073.600
Onttrekking	-1.672.400
Stand reserve per 31 december 2020	4.690.000

Riolering

Kerncijfers
- 130 km gemengde riolering
- 73 km regenwaterriolering
- 64 km vuilwaterriolering
- 19 km drukriolering
- 27 km persleiding
- 22.000 rioolaansluitingen
- 17.600 trottoir- en straatkolken
- 13 eindgemalen
- 34 tussengemalen
- 114 drukgemalen
- 2 tunnelgemalen
- 7 bergbezinksystemen en 9 leidingen
- 2 bergingsriolen

Beheer
De uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van de riolering zijn vastgelegd in het Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022 (GRP). In het GRP staat hoe de wettelijke zorgplicht wordt ingevuld die de gemeente heeft voor afvalwater, hemelwater en grondwater.
Met de zorg voor riolering wordt gewerkt aan bescherming van de volksgezondheid, veiligheid en kwaliteit van de leefomgeving en bescherming van het milieu en de natuur.

Het taakveld riolering is een kostendekkend product. Dit betekent dat alle kosten die hiermee gepaard gaan via de rioolheffing in rekening worden gebracht. Ook wordt een financiële reserve opgebouwd voor toekomstige vervangingsinvesteringen. De kosten zijn opgedeeld in twee stromen:
1. Het beheer- en onderhoud, exploitatiekosten.
2. Vervangingsinvesteringen, die betrekking hebben op alle onderdelen van de (afval)waterketen.

Vooruitblik
In 2021 worden diverse rioolvervangingen voltooid. Dit is het werk aan de Klaas Katerstraat en een deel van de rioolvervangingen in Rijsoord. In voorbereiding is de rioolvervanging aan de

Westmolendijk. Dit werk start na afronding van het vervangen van het riool in de Klaas Katerstraat. In voorbereiding zijn werken aan de Donckselaan e.o., Bloemenbuurt en Rivierenbuurt (Bolnes).

Budget

Riolering	begroot
Onderhoud, incl. groot onderhoud	1.514.100
Investeringen	2.365.000
Totaal riolering	**3.879.100**

Waterhuishouding

Kerncijfers
- 33,0 ha oppervlaktewater
- 41,5 km beschoeiing
- 99,6 km natuurvriendelijke en onbeschoeide oevers

Beheer
Het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer van hoofdwatergangen en andere belangrijke wateren binnen de gemeente. Daarnaast heeft het waterschap onder andere de taak om te controleren of het onderhoud door de gemeente en derden naar behoren wordt uitgevoerd. Het beleid van het waterschap is sterk richtinggevend voor het waterbeheer van de gemeente. Doelstellingen en maatregelen voor de komende jaren zijn door het waterschap vastgelegd in hun beheerprogramma 2016-2021. De watergangen die de gemeente in beheer heeft worden periodiek door het waterschap gecontroleerd op waterkwantiteit. Zo mogen er bijvoorbeeld niet te veel bagger of waterplanten aanwezig zijn in het water. Op basis van metingen van de baggeraanwas op de waterbodem bepalen we welke gemeentelijke watergangen worden gebaggerd. Het waterschap baggert haar eigen watergangen. Is de aanliggende grond van de gemeente, dan zijn wij verplicht deze bagger te ontvangen. De gemeente betaalt dan ook voor het transporteren en afvoer ervan. Beschoeiingen worden op basis van inspecties vervangen. Daarbij is veiligheid vaak doorslaggevend.

Vooruitblik
In 2021 zullen de baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd op basis van klachten, meldingen en eigen waarnemingen (peilingen). Met het waterschap zijn afspraken gemaakt dat we niet meer strikt aan de schouwvakken zijn gebonden. Hierdoor is het eenvoudiger om jaarlijks een meer gelijkmatige hoeveelheid baggerwerk uit te voeren en ontstaan er geen grote fluctuaties meer in de begroting. Mede hierdoor is de bestemmingsreserve voor het baggeren opgeheven en is er vanaf 2020 jaarlijks een vast budget voor baggeronderhoud. Incidenteel wordt beschoeiing vervangen.

Budget

Waterhuishouding	begroot
Klein onderhoud	289.600
Groot onderhoud	155.600
Saldo van storting en onttrekking reserve	86.700
Totaal waterhuishouding	**531.900**

Afvalinzameling

Kerncijfers
Aantal ondergrondse containers: 303

Beheer
In de huidige situatie is het onderhoud, de reiniging en de garantie van de ondergrondse containers geborgd in een onderhoudsovereenkomst van de gemeente met de leverancier. Het betreft in totaal 303 containers voor restafval, papier en glas. De ondergrondse container is onderdeel van de openbare ruimte (onroerende goederen) en komt als investering ten laste van de gemeente. De N.V. BAR Afvalbeheer faciliteert de gemeente in de aanschaf, plaatsing en het onderhoud van de ondergrondse containers.

Haven

Kerncijfers
De haven van Ridderkerk, langs De Noord, bestaat uit het waterdeel, kaden, steigers en terrein. Met uitzondering van de locatie bij de passantensteiger, is het haventerrein volledig verhuurd.

Beheer
Binnen het Groot Onderhoud (reserve) wordt nu nog gerekend met het eens in de acht jaar baggeren van de haven. Als gevolg van toenemende verplaatsing van de bodem, is er in de komende jaren meer behoefte aan (lokaal) baggeren. Dit heeft effect op de reservering.

Voor het vervangen van de constructies is het uitgangspunt dat dit pas op zeer lange termijn (> 30 jaar) aan de orde is. Daarom worden er nu nog geen middelen voor gereserveerd.
In de tweede helft van 2020 zal, in het kader van de opgestelde Routekaart Haven, het planmatig beheer geanalyseerd worden.

De haven van Ridderkerk wordt gebruikt voor zowel bedrijfsmatige als recreatieve activiteiten.
Deze twee totaal van elkaar verschillende activiteiten bepalen mede de toekomst van onze haven. Daarom is er een start gemaakt met het opstellen van de Gebiedsvisie Rivieroevers als uitwerking van de Omgevingsvisie 2035. Hierin wordt de haven van Ridderkerk opgenomen.

Vooruitblik
In 2021 wordt de Gebiedsvisie Rivieroevers afgerond. Bekeken zal worden wat de gevolgen zijn van de visie voor de Haven en het Beheer & Onderhoud hiervan.
De uitvoering van de acties uit de Routekaart (stappenplan om te komen tot een toekomstvisie van de haven) zal in 2021 afgerond worden.

Budget

Haven	begroot
Klein onderhoud	38.000
Saldo van storting en onttrekking reserve	982.700
Totaal haven	**1.020.700**

Stand reserve per 1 januari 2020	115.500
Storting	982.700
Onttrekking	0
Stand reserve per 31 december 2020	1.098.200

Gebouwen

In 2018 zijn de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) voor alle accommodaties vastgesteld en zijn hiervoor de benodigde financiële reserves op orde gebracht. Het onderhoud wordt conform MJOP uitgevoerd.

Kerncijfers
De gemeente heeft 79 accommodaties in eigendom. Dit zijn:
- Het gemeentehuis en de voormalige gemeentewerf
- Onderwijsgebouwen (economisch claimrecht)
- Binnensportaccommodaties (gymzalen/sporthallen)
- Peuterspeelzaal en kinderdagverblijven
- Wijkcentrum
- Verenigingsgebouwen
- Een rouwcentrum
- Bedrijfsruimten
- Enkele woningen

Beheer
In april 2016 is het uitvoeringsprogramma van het Integraal Accommodatieplan Ridderkerk (IAP) vastgesteld. Het IAP is in het voorjaar van 2019 geactualiseerd (AIAP) en vastgesteld door de gemeenteraad Hierin wordt richting gegeven aan de toekomst van verschillende gemeentelijke gebouwen. Voor een groot aantal gemeentelijke gebouwen (waarvoor in het kader van het IAP geen ingrijpende wijzigingen worden voorgesteld) is een MJOP opgesteld. In het MJOP zijn de kwaliteitscriteria voor de gebouwen die van strategisch belang zijn vastgesteld. De algemene conditie van onze gebouwen is tussen 5 (matig) tot 3 (voldoende).

Op basis van het beleid passen wij duurzaam beheer toe en voldoen we aan de Arbo- en veiligheidsvoorschriften.

Onderwijsgebouwen
Jaarlijks stelt de gemeente een jaarprogramma vast op basis van aanvragen door schoolbesturen. In dit jaarprogramma zijn alle uitbreidingen en nieuwbouw van schoolgebouwen opgenomen, inclusief de financiële consequenties daarvan. De aanvragen voor het jaarprogramma worden getoetst aan Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Ridderkerk 2019.

Sport- en Welzijnsaccommodaties
Voor een groot aantal gemeentelijke gebouwen (waarvoor in het kader van het IAP geen ingrijpende wijzigingen worden voorgesteld) is een meerjarenonderhoudsprogramma opgesteld.

Rouwcentrum
Bij de begraafplaats Vredehof bevindt zich een rouwcentrum voor rouwbezoeken en uitvaartplechtigheden. Het rouwcentrum wordt gebruikt voor diensten voorafgaande aan een begrafenis op Vredehof en Rusthof, maar ook als wordt gekozen voor crematie of elders begraven is de aula geschikt voor een plechtigheid vooraf.

Vooruitblik
Sinds 2020 wordt het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties door Sport Service Ridderkerk uitgevoerd. Deze door de gemeente opgerichte besloten vennootschap zal in 2021 verder worden doorontwikkeld waarbij bijzondere aandacht zal zijn voor de veiligheid in en om de accommodaties.

In 2021 starten we met duurzaamheidsinvesteringen in de verschillende accommodaties. De duurzaamheidsinvesteringen hebben een terugverdientijd van 5 jaar of korter. Ook is er bijzondere aandacht voor de warmtevisie en de aansluiting hierop met het maatschappelijk vastgoed.

Budget

Gemeentelijke gebouwen	begroot
Klein onderhoud	2.226.900
Groot onderhoud	214.200
Investeringen	250.000
Saldo van storting en onttrekking reserve	277.900
Totaal gemeentelijke gebouwen	**2.969.000**

Stand reserve per 1 januari 2020	2.285.700
Storting	492.100
Onttrekking	-214.200
Stand reserve per 31 december 2020	2.563.600

Sportaccommodaties	begroot
Klein onderhoud	888.900
Groot onderhoud	179.000
Investeringen	10.493.900
Saldo van storting en onttrekking reserve	29.500
Totaal sportaccommodaties	**11.591.300**

Stand reserve per 1 januari 2020	1.227.700
Storting	250.000
Onttrekking	-220.500
Stand reserve per 31 december 2020	1.257.200

Paragraaf 4. Financiering

Doel

In deze paragraaf beschrijven we de plannen en acties op het gebied van liquiditeitsbeheer, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's voor de jaren 2021 tot en met 2024. Naast enkele onderwerpen die een wettelijk verplicht onderdeel uitmaken van deze paragraaf, gaan we ook in op een aantal ontwikkelingen die van belang zijn voor een goede uitvoering van de treasuryfunctie.

Inleiding

De kaders voor de uitvoering van de financieringsfunctie zijn vastgelegd in de financiële verordening en uitgewerkt in het treasurystatuut. Hierbij is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) van toepassing. Deze wet stelt de kaders voor een verantwoorde en professionele inrichting van de treasuryfunctie bij decentrale overheden. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is het beheersen van risico's. In 2017 zijn de financiële verordening en het treasurystatuut herzien en vastgesteld. Hierna zijn er geen wijzigingen geweest in wet en regelgeving of in het gemeentelijk beleid.

Rentevisie en rentebeleid

Rente speelt een belangrijke rol in de begroting. Vooral door de omvang van deze bedragen is het gewenst dit onderdeel van de begroting voor uw raad inzichtelijk te maken. Daarbij gaat het om factoren die invloed op de rente hebben en om inzicht te geven in de keuzemogelijkheden. Dit alles vatten wij gemakshalve samen onder de term 'rentebeleid'.
Er wordt onderscheid gemaakt tussen korte rente en lange rente. We spreken van korte rente bij termijnen tot maximaal 1 jaar en van lange rente bij termijnen van 1 jaar of langer.

Renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zijn belangrijk vanwege de risico's. Wij volgen de renteontwikkelingen daarom ook nauwlettend. We maken hiervoor gebruik van de informatie van een aantal geldverstrekkers, waarbij we op ieder moment van de dag de ontwikkelingen kunnen volgen en online op de hoogte worden gehouden van belangrijke veranderingen.

Al een aantal jaren is sprake van lage rentestanden. Ook het afgelopen jaar is hier geen verandering in gekomen. Bij de rente voor een kasgeldlening (looptijd < 1 jaar) is al geruime tijd sprake van een negatieve rente. Hierin valt op dat deze het laatste jaar vrij stabiel is. De rente voor een kasgeldlening van 1 maand staat bij de BNG al sinds 2016 rond de -/- 0,31%. Komende tijd wordt hierin ook nog weinig verandering verwacht. Door de coronacrisis worden op de financiële markten, waar BNG Bank het geld ophaalt, intussen grote verliezen gelden. De BNG heeft voldoende buffers en een AAA-rating dus ziet voor zichzelf geen doemscenario's. Uiteraard kan dit mogelijk wel gevolgen hebben op de rentestanden. De gemeente maakt van de negatieve rentestand optimaal gebruik door bij incidentele liquiditeitstekorten een kasgeldlening af te sluiten en zo min mogelijk gebruik te maken van de kredietfaciliteit op de rekening courant (rood staan).

Rentevisie BNG
De verwachting van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is dat het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) zeer ruim zal blijven. We gaan ervan uit dat de rentetarieven het komende jaar niet veel zullen veranderen.

	Actueel	Over een jaar	
		Forward rate	Prognose BNG
3 maanden interbancair	-0,48%	-0,48%	-0,40%
staat 10 jaar	-0,39%	-0,33%	-0,20%

Renterisicobeheer

Algemeen
In dit onderdeel krijgt u inzicht in de renterisico's. De rente-risiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar en de kasgeldlimiet op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar. Deze twee normen zijn een verplicht onderdeel van deze paragraaf. Het doel van deze normen is om de budgettaire risico's als gevolg van rentestijging te beperken.

Renterisiconorm
De renterisiconorm benadrukt vooral het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en van de renterisico's. De renterisiconorm houdt in dat niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering en/of renteherziening in aanmerking mag komen. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar wordt aangepast. Wij hebben geen leningen waarin sprake is van renteherziening.

Het renterisico dat de gemeente in een jaar loopt, is onder andere afhankelijk van nieuw aan te trekken financiering in de komende jaren. Bij het bepalen van de renterisiconorm is in deze begroting rekening gehouden met de verwachting dat er in 2022 leningen ten behoeve van investeringen worden

aangetrokken. In principe worden er lineaire leningen afgesloten. Hierdoor zijn de aflossingen over de looptijd gespreid en is het renterisico op vaste schuld lager. Het onderstaande overzicht maakt duidelijk dat er voldoende ruimte is binnen de renterisiconorm om ook eventuele extra investeringen of uitgaven ten behoeve van de grondexploitatie met lang vreemd vermogen te financieren.

Renterisico op vaste schulden	2021	2022	2023	2024
1. Netto renteherziening op vaste schuld	0	0	0	0
2. Betaalde aflossingen	3.753.800	3.753.800	5.122.500	7.002.100
3. Renterisico op vaste schuld (1+2)	**3.753.800**	**3.753.800**	**5.122.500**	**7.002.100**
Renterisiconorm				
4. a. Begrotingstotaal 2021	169.828.200			
4. b. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%			
4. Renterisiconorm	**33.965.640**	**33.965.640**	**33.965.640**	**33.965.640**
Toets Renterisiconorm				
5. Ruimte onder renterisiconorm (4-3)	30.211.840	30.211.840	28.843.140	26.963.540

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet geeft het renterisico op de vlottende schuld weer. Met de kasgeldlimiet is een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Wanneer in drie opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet dit gemeld worden bij de provinciale toezichthouder.

Hieronder een prognose van de kasgeldlimiet over 2021. Wanneer er sprake is van een liquiditeitstekort wordt een afweging gemaakt of het zinvol is om gebruik te maken van kortlopende of langlopende financiering. Dit is onder andere afhankelijk van de rentestand. Voor kortlopende leningen is nog steeds sprake gunstige negatieve rentetarieven. Wanneer dit ook in 2021 zo blijft, gebruiken we bij een liquiditeitstekort allereerst de ruimte van de kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet 2021	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Totaal vlottende schuld	14.000.000	14.000.000	14.000.000	14.000.000
Totaal vlottende middelen	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Gemiddeld saldo schuld (-) of overschot	**-9.000.000**	**-9.000.000**	**-9.000.000**	**-9.000.000**
Kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal 2021	169.828.200			
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5%			
Kasgeldlimiet	**14.435.400**	**14.435.400**	**14.435.400**	**14.435.400**
Ruimte onder kasgeldlimiet	**5.435.400**	**5.435.400**	**5.435.400**	**5.435.400**

De liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte

Algemeen
De financieringspositie wordt bepaald door diverse factoren, zoals de ontwikkeling van het investeringsniveau en –tempo, wisselende baten in de grondexploitaties en mutaties in de geldleningenportefeuille. Met een liquiditeitenplanning brengen we structuur aan in de verwachte inkomsten en uitgaven. Hierdoor krijgen we inzicht in de financieringsbehoefte.

Verwachte financieringsbehoefte voor de komende jaren
Voor 2021 tot en met 2024 staan hoge uitgaven voor voorgenomen investeringen gepland. Zoals ook in de Kadernota 2021 aangegeven bedraagt het investeringsvolume afgerond € 59 miljoen naast het bestaande investeringsplan uit de huidige begroting. Daarnaast zien we de ontvangsten uit grondexploitaties wegvallen. Tot en met 2021 verwachten we de investeringen en daarmee de financieringstekorten nog wel te kunnen financieren met (voordelige) kortlopende leningen. Vanaf 2022 verwachten we nieuwe vaste geldleningen aan te moeten trekken.

Overzicht Financieringsbehoefte	2021	2022	2023	2024
Boekwaarde kapitaaluitgave per 31 december	0	0	0	0
Vaste activa	152.066.800	177.350.600	191.790.500	190.053.400
Grondbedrijf	-3.515.200	-1.329.100	-127.800	
Totaal te financieren kapitaalgoederen	**148.551.600**	**176.021.500**	**191.662.700**	**190.053.400**
Boekwaarde financieringsmiddelen per 31 december				
Geldleningen	35.844.700	59.464.400	91.933.800	84.931.800
Reserves	86.408.400	81.027.300	76.980.700	72.813.400
Voorzieningen	13.550.000	11.826.200	11.246.600	11.149.000
Totaal financieringsmiddelen	**135.803.100**	**152.317.900**	**180.161.100**	**168.894.200**
Financieringsoverschot/-tekort (-)	**-12.748.500**	**-23.703.600**	**-11.501.600**	**-21.159.200**

Leningenportefeuille

Bij een structureel liquiditeitstekort moet de gemeente vast geld lenen en sluit daarvoor een langlopende geldlening af. In onderstaand overzicht staan de opgenomen bestaande- en nieuwe (verwachte) langlopende leningen. Afhankelijk van het daadwerkelijke uitgaventempo is nu de verwachting dat er in 2022 langlopend geld nodig zal zijn tot een bedrag van € 27 miljoen in 2022 en € 38 miljoen in 2023. De financiële gevolgen van eventuele aanpassingen van de investeringsplanning (en/ of grondexploitaties) en daaruit voortvloeiende wijziging van de financieringsbehoefte inclusief rentegevolgen voor de begroting worden in de tussenrapportages verwerkt.

Voor langlopende geldleningen hanteren wij de marktrente en berekenen jaarlijks de gemiddelde rente over de langlopende leningen. De gemiddelde rente van deze leningen per 1 januari 2021 is 2,955%.

Overzicht Langlopende leningen	2020	2021	2022	2023	2024
Stand leningen	39.598.500	35.844.700	59.464.400	91.933.800	84.931.800
Nieuwe leningen	0	27.000.000	38.000.000	0	0
Reguliere aflossingen	3.753.800	3.753.800	5.122.500	7.002.100	6.548.300
Gemiddeld rentepercentage	2,955%	3,086%	1,848%	1,115%	1,063%

Herstructurering van de leningenportefeuille

Jaarlijks wordt een fors bedrag aan rente over het geleende geld betaald. De gemiddelde rente bedraagt momenteel ongeveer 3%. De toch al sterke reservepositie, en daar bovenop verkoop van de aandelen Eneco, biedt de gemeente de kans de langlopende geldleningen om te zetten in een lening tegen een lagere rente. In juni heeft de BNG hiervoor het aanbod gedaan om deze lening te verstrekken tegen 0,29% met een looptijd van 15 jaar. Echter er moet wel een boeterente van € 7.100.000 betaald worden. Deze is € 160.000 hoger dan het totale rentevoordeel van € 6.940.059 over 15 jaar.

Vanwege de extra kosten zijn de volgende twee alternatieven met een vergelijkbaar resultaat onderzocht;

1. Vorming van een bestemmingsreserve “Overrente”.
2. Ophogen van de kapitaallasten reserve.

Bij het eerste alternatief wordt de leningenportefeuille niet geherstructureerd naar één lening, maar blijft de bestaande leningenportefeuille in tact. Dat voorkomt de betaling van voornoemde € 160.000 en resulteert in een meer flexibele begroting (omdat we geen onomkeerbaar besluit nemen).

Dit alternatief heeft dezelfde financiële voordelen op het saldo van de begroting door een bestemmingsreserve te vormen ter grootte van het voordeel dat bij de herstructurering zou ontstaan. Jaarlijks komt nu een deel uit deze reserve ten gunste van de begroting. Het deel dat jaarlijks aan de begroting wordt toegevoegd is dan gelijk aan het voordeel volgens de herstructurering.

Het tweede alternatief, de vorming van een kapitaallastenreserve levert in theorie dezelfde ruimte op. Echter, gezien de omvangrijke kapitaallastenreserve die in de Kadernota al is genoemd, ontstaat er dan in de toekomst een reëel risico dat de bestaande voorzieningen niet vervangen kunnen worden, omdat in de begroting onvoldoende financiële ruimte is om de kapitaallasten te dekken. Al met al een minder gewenste ‘route’.

Concluderend: in de begroting 2021-2024 is het alternatief van de bestemmingsreserve “Overrente” toegepast, omdat deze ons de meeste voordelen biedt en veel van de nadelen van een feitelijke herstructurering hierop niet van toepassing zijn.

Ten opzichte van een feitelijke herstructurering kent alternatief als voordelen:

- Geen boeterente van € 160.000 waardoor er een lager bedrag uit de reserve nodig is.
- Geen verandering in het renterisico bij herfinanciering.
- Geen effecten in doorbelastingen via omslagrente.
- In financieel betere tijden terug te draaien (flexibiliteit in de financiën).
- Is transparant en eenvoudig.

Door het college is de toepassing van de bestemmingsreserve “Overrente” voorgelegd voor een uitspraak aan de Commissie BBV en ook de toezichthouder ‘Provincie Zuid-Holland’. Zou de in de begroting gekozen methodiek onverhoopt niet tot instemming leiden, dan kan altijd nog worden teruggevallen op een traditionele herfinanciering via de BNG.

Uitzettingen

Wanneer er sprake is van een overliquiditeit zijn de mogelijkheden om dit tijdelijk renderend weg te zetten op een deposito beperkt. Dit als gevolg van de wet op het verplicht schatkistbankieren. Bij de schatkist kunnen overtollige middelen eventueel tijdelijk op deposito worden weggezet. Hier krijgen we een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Op dit moment is deze rente 0%, bij overliquiditeit wordt er daarom geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om dit op deposito zetten. Bij overliquiditeit kan dit conform het treasurystatuut ook gebruikt worden om tijdelijke liquiditeitstekorten binnen de BAR-organisatie op te vangen door het verstrekken van een onderlinge kasgeldlening tegen marktconforme rente. Zolang er sprake is van een negatieve rente op kasgeldleningen worden er geen onderlinge leningen afgesloten.

Verstrekte leningen

In 2014 is een lening verstrekt aan de BAR-Organisatie voor de financiering van de materiële vaste activa die betrekking hebben op de bedrijfsvoering, welke zijn overgedragen van de gemeente aan de BAR-Organisatie. In onderstaand overzicht wordt het verloop van deze lening weergegeven.

Naam geldnemer	Saldo begin 2021	Mutaties 2021	Saldo eind 2021
BAR-organisatie	42.700	-33.900	8.800
Totaal verstrekte gelden	**42.700**	**-33.900**	**8.800**

Renteomslag

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat rente via de taakvelden wordt toegerekend aan de programma’s. Door gebruik te maken van een renteomslag wordt de manier van verantwoorden van de rente in de begroting geharmoniseerd. Op advies van de commissie BBV wordt voor het berekenen van de renteomslag onderstaand model gebruik. Hiermee geven we inzicht in de rentelasten voor externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Het BBV schrijft voor dat de gehanteerde omslagrente niet meer dan 0,5% mag afwijken van de berekende omslagrente. Conform onderstaande berekening komen we voor 2021 uit op een (berekend) renteomslag-percentage van 0,97%. De omslagrente die we hanteren is 1,3% (conform Kadernota 2021) en blijft daarbij binnen de toegestane afwijking.

Schema rentetoerekening		
Externe rente**lasten** financiering	+/+	1.395.900
Externe rente**baten** financiering	-/-	1.800
Saldo rentelasten en rentebaten		**1.394.100**
Rente die doorberekend wordt aan de grondexploitaties	-/-	35.100
Rente over het eigen vermogen	+/+	119.200
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**1.478.200**
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	2.128.900
Renteresultaat op het taakveld Treasury		**-650.700**

Toe te rekenen rente	1.478.200
Boekwaarde per 1-1-2021	152.066.800
Gemiddelde rente	0,97%

Garantstellingen

In het verleden zijn regelmatig garantstellingen geweest voor leningen aan derden. Met het oog op de financiële risico's die de gemeente hierbij loopt, wordt terughoudend omgegaan met het honoreren van deze aanvragen. Alleen als het maatschappelijk belang ermee gediend is en er voldoende zekerheden gesteld worden, wordt een garantie verleend. Per 1 januari 2020 is het totaal van de directe garantstellingen voor verenigingen en stichtingen € 53,9 miljoen. Het totaal van de garantstellingen met een achtervangfunctie via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw is € 37,6 miljoen. Het risico dat de gemeente loopt bij deze garantstellingen is meegenomen in de berekening van ons weerstandvermogen.

Relatiebeheer

Met onze huisbankier BNG vindt periodiek overleg plaats waarbij actuele ontwikkelingen, zoals de herstructureringsmogelijkheden van langlopende geldleningen worden besproken. Verschillende banken en financiële instellingen geven regelmatig adviezen over het vastzetten van gelden en het beheer van de leningenportefeuille. In het treasurystatuut staat de administratieve organisatie, interne controle en informatievoorziening beschreven. Handhaving hiervan en optimalisatie blijft onder de aandacht.

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

Sinds 2014 wordt de bedrijfsvoering uitgevoerd door de Gemeenschappelijke Regeling BAR-organisatie. De details zijn opgenomen in de begroting 2021 van de GR BAR-organisatie.

De bijdrage aan onze organisatie voor de bedrijfsvoering ziet er als volgt uit:

	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bijdrage GR BAR	31.003.000,00	30.884.000,00	30.908.500,00	30.908.500,00

Verdeling van de BAR-bijdrage over de taakvelden:

Programma	Taak-veld	Omschrijving taakveld	2020	2021	2022	2023	2024
1 Bestuur en	0.1	Bestuur	17.146.800	17.431.100	17.362.100	17.395.100	17.395.100
(overheids)participatie	0.2	Burgerzaken	-1.351.300	-614.500	-612.100	-613.300	-613.300
2 Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-131.900	-74.600	-74.200	-74.400	-74.400
	1.2	Openbare orde en veiligheid	-713.300	-949.600	-945.900	-947.700	-947.700
	8.3	Wonen en bouwen	-476.900	0	0	0	0
3 Verkeer, vervoer en wegen	2.1	Verkeer en vervoer	-2.765.800	-1.593.400	-1.587.100	-1.590.200	-1.590.200
	2.2	Parkeren	-18.400	-81.500	-81.100	-81.300	-81.300
	2.3	Recreatieve havens		-36.900	-36.700	-36.800	-36.800
	2.4	Economische havens en waterwegen	-59.700	-36.900	-36.700	-36.800	-36.800
	2.5	Openbaar vervoer		-27.100	-27.000	-27.000	-27.000
	3.4	Economische promotie		-27.100	-27.000	-27.000	-27.000
4 Economische zaken	0.2	Burgerzaken	-152.200	-163.400	-162.700	-163.100	-163.100
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-212.700	-287.100	-285.900	-286.400	-286.400
	3.1	Economische ontwikkeling	-199.600	-146.700	-146.100	-146.300	-146.300
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		-67.300	-67.100	-67.200	-67.200
	8.1	Ruimtelijke ordening	-40.000	0	0	0	0
5 Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	-25.200	-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-128.500	-45.200	-45.000	-45.100	-45.100
6 Cultuur, sport en groen	5.1	Sportbeleid en activering	-161.600	-28.100	-28.000	-28.000	-28.000
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-94.700	-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
	5.4	Musea		-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
	5.5	Cultureel erfgoed	-39.900	-72.600	-72.400	-72.500	-72.500
	5.6	Media		-36.700	-36.500	-36.600	-36.600
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.310.900	-1.698.600	-1.691.900	-1.695.100	-1.695.100
7 Sociaal domein	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-60.100	-24.300	-24.200	-24.300	-24.300
	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-291.700	-36.900	-36.700	-36.800	-36.800
	6.2	Wijkteams	-818.200	-1.795.300	-1.788.100	-1.791.600	-1.791.600
	6.3	Inkomensregelingen	-746.000	-116.300	-115.900	-116.100	-116.100
	6.4	Begeleide participatie	-53.000	-170.600	-169.900	-170.200	-170.200
	6.5	Arbeidsparticipatie	-1.251.800	-2.076.800	-2.068.300	-2.072.500	-2.072.500
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-434.200	-722.300	-719.500	-720.800	-720.800
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-391.000	-55.100	-55.000	-55.100	-55.100

		6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-148.300	-199.500	-198.700	-199.100	-199.100
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-66.700	-18.100	-18.000	-18.100	-18.100
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-80.800	-36.300	-36.100	-36.200	-36.200
		7.1	Volksgezondheid	-88.000	-30.000	-29.900	-30.000	-30.000
8	Gezondheid en	1.2	Openbare orde en veiligheid	-77.500	-117.400	-116.900	-117.100	-117.100
	duurzaamheid	7.1	Volksgezondheid	-27.900	0	0	0	0
		7.2	Riolering	-176.900	-625.000	-622.600	-623.700	-623.700
		7.3	Afval	-149.400	-377.600	-376.100	-376.800	-376.800
		7.4	Milieubeheer	-356.100	-237.900	-237.000	-237.500	-237.500
		8.1	Ruimtelijke ordening	-23.700	0	0	0	0
9	Ruimtelijke ontwikkeling,	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-311.200	-488.800	-486.900	-487.700	-487.700
	wonen en maatschappelijk	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-36.100	-126.800	-126.300	-126.600	-126.600
	vastgoed	4.2	Onderwijshuisvesting	-151.200	-236.800	-235.900	-236.300	-236.300
		5.2	Sportaccommodaties	-478.900	-341.700	-340.400	-341.100	-341.100
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-12.500	-524.700	-522.600	-523.600	-523.600
		8.1	Ruimtelijke ordening	-1.030.300	-1.240.200	-1.235.300	-1.237.600	-1.237.600
		8.3	Wonen en bouwen	-333.000	-1.169.600	-1.165.000	-1.167.200	-1.167.200
	Buiten programma's	0.5	Treasury	3.500	-60.400	-60.200	-60.300	-60.300
		0.61	OZB woningen	-405.900	-262.200	-261.200	-261.600	-261.600
		0.62	OZB niet-woningen	-239.900	-142.600	-142.000	-142.200	-142.200
		0.63	Parkeerbelasting		-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
		0.64	Belastingen overig		-137.200	-136.700	-136.900	-136.900
		0.8	Overige baten en lasten		-13.000	-12.900	-12.900	-12.900
		0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-27.400	0	0	0	0

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Visie verbonden partijen

De gemeente Ridderkerk heeft een nota verbonden partijen vastgesteld voor de periode 2016 – 2020. De nota sluit aan bij de Wet gemeenschappelijke regelingen die per 1 januari 2015 van kracht is en tot doel heeft de democratische legitimatie te versterken en een methodiek te ontwikkelen waarmee de bestaande verbonden partijen kunnen worden beoordeeld en aangestuurd. Als de uitvoering van een publieke taak aan een verbonden partij is overgedragen, is het onvermijdelijk dat directe sturing door de gemeente minder wordt. Dit omdat de verbonden partij gezamenlijk wordt aangestuurd. De invloed van het gemeentebestuur op een verbonden partij is het grootst als de inzet zich richt op de voorkant van de processen van de verbonden partij. Om de invloed van de gemeente op verbonden partijen te optimaliseren is hiervoor in de nota een methodiek opgenomen. Deze methodiek die kan worden ingezet om de invloed passend te laten zijn bij de situatie bestaat uit: het proces van positiebepaling, een governance-scan, bepalen van een sturingsscenario en het daarbij passende instrumentarium.

Wijzigingen

In de deze begroting zijn twee wijzigingen in de verbonden partijen. Eneco is niet meer opgenomen, vanwege de verkoop van de aandelen, en SportService Ridderkerk is toegevoegd. De gemeente is volledig aandeelhouder in de besloten vennootschap.

Besteding op de raadsprogramma's

In het volgende overzicht zijn de verbonden partijen opgenomen met de gerealiseerde en geraamde bijdrage van de gemeente, c.q. het te ontvangen dividend.

Nr.	Naam	Begroting na wijziging 2020	Begroting 2021
	Gemeenschappelijke regelingen		
1	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond	2.169.200	2.310.500
2	DCMR Milieudienst Rijnmond	889.200	901.700
3	Natuur- en recreatieschap IJsselmonde	331.300	331.300
4	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond	285.000	285.000
5	Jeugdhulp Rijnmond	7.000.200	7.444.200
6	Nieuw Reijerwaard	0	0
7	Metropoolregio Rotterdam Den Haag	207.500	134.900
8	BAR-organisatie	31.523.300	31.003.000
	Vennootschappen en corporaties		
9	Stedin Groep	-380.000	-180.000
10	Bank Nederlandse Gemeenten	-154.000	-154.000
11	BAR-Afvalbeheer	3.187.000	3.263.500
12	Oasen	0	0
13	SportService Ridderkerk	2.001.100	2.001.100
	Overige verbonden partijen		
14	Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond	1.622.600	1.630.800
15	Landschapstafel IJsselmonde	46.600	46.600

Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond	Vestigingsplaats Rotterdam	Gemeenschappelijke regeling

Deelnemende partijen	15 gemeenten uit het Rijnmondgebied
Stemverhouding	5%

Openbaar belang

(Brand)veiligheid, vervoer van zieken en ongeval slachtoffers, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing met inbegrip van de multidisciplinaire samenwerking en de Gemeenschappelijke meldkamer. De vorming van veiligheidsregio's heeft als doelstelling de versterking van de bestuurlijke aansturing van de rampenbestrijding en crisisbeheersing op regionaal en nationaal niveau, alsmede de versterking van de geneeskundige hulpverlening en het regionale beheer van de brandweer.

Bestuurlijk belang

Burgemeester is lid van dagelijks bestuur en algemeen bestuur. Bij het nemen van besluiten door het algemeen bestuur brengen de leden voor de gemeente die zij vertegenwoordigen ieder één stem uit, met uitzondering van de leden die een gemeente vertegenwoordigen met een inwonertal boven 50.000. Zij brengen voor elk volgend 50.000-tal, of gedeelte daarvan, één stem meer uit tot een maximum van elf stemmen per gemeente.

Actuele ontwikkelingen

Ontwikkelagenda (inrichting organisatie), WNRA met betrekking tot ontwikkelingen regelgeving vrijwilligers, Corona

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen	9.277.000	9.160.000	Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen	59.015.000	59.078.000	Bijdrage gemeente 2021	2.310.500
Resultaat 2021	-269.000			

Risico's

Vrijwaring van gemeenten voor aansprakelijkheid van niet verzekerbare risico's. Het gaat hier om juridische gevolgrisico's, zoals claims. Wegvallen en niet toereikend zijn van subsidie Impuls iPM--- omgevingsveiligheid. Wegvallen en niet toereikend zijn van LEC-gelden. Inwerkingtreding Omgevingswet. Spreiding en beschikbaarheid ambulancezorg. Gevolgen van (veranderde) wet- en regelgeving niet tijdig op unnen vangen. Vertraagd tempo en of onvoldoende aanpassing bijdragen van stakeholders van de VRR ten behoeve van kostenontwikkeling. Aanbesteding ambulancezorg. iPM--- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). Alarmering bevolking. Personele capaciteit brandweer. Bestaansrecht organisatie/Ontwikkelagenda VRR. Garantstelling lening Coöperatie AZRR. Effecten en kosten als gevolg van grote crises (bv. uitbraak iPM--- grieppandemie).

DCMR milieudienst Rijnmond	Vestigingsplaats Schiedam	Gemeenschappelijke regeling

Deelnemende partijen	15 Rijnmond-gemeenten en de provincie Zuid-Holland
Stemverhouding	1,8%

Openbaar belang

Advisering en ondersteuning van gemeentelijke milieutaken. De DCMR heeft een algemene adviestaak met betrekking tot milieu, adviseert ten aanzien van vergunningverlening en handhaving in het kader van de wettelijke taken als gevolg van de Wet Milieubeheer en ondersteunt de gemeente bij de uitvoering van het Besluit Bodemkwaliteit.

Bestuurlijk belang

De wethouder Milieu is lid van het algemeen bestuur en oefent in die functie invloed uit op de besluitvorming.

Actuele ontwikkelingen

De invoering van de Omgevingswet per 01-01-2022 vraagt de aandacht. Samen met alle participanten bereidt DCMR zich voor op de naderende wetswijziging, onder andere door inzicht te krijgen in de (milieu)kwaliteit van het gebied op basis van toegankelijke data. De DCMR wil zich in 2021 steeds meer ontwikkelen tot een datagedreven organisatie. Het toezicht wordt weer gebiedsgericht georganiseerd, met behulp van steeds meer innovatie rond meldkamer en toezichtinstrumenten.

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen		3.200.000	Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen		10.000.000	Bijdrage gemeente 2021	901.700
Resultaat 2021	0			

Risico's

Controle over en sturing op het financieël resultaat.

Natuur- en recreatieschap IJsselmonde (NRIJ)	Vestigingsplaats Schiedam	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk, Rotterdam, Zwijndrecht en provincie Zuid-Holland	
Stemverhouding	14%	
Openbaar belang		
Ontwikkelen en in stand houden van intergemeentelijke buitenstedelijke recreatie en bescherming van natuur en landschap. Beheer, ontwikkeling en onderhoud van recreatieve groengebieden op IJsselmonde en specifiek voor Ridderkerk (Donckse Velden, Oosterpark, Wevershoek, Waalbocht).		
Bestuurlijk belang		
De wethouder Beheer openbare ruimte en een raadslid zijn lid van het algemeen bestuur/dagelijks bestuur. Op deze wijze wordt invloed uitgeoefend op de besluitvorming.		
Actuele ontwikkelingen		
Inhoudelijke en procesmatige zoektocht naar besparingen, meer sturing door gemeente.		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen	4.091.000	4.047.000	Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen	1.299.000	1.150.000	Bijdrage gemeente 2021	331.300
Resultaat 2021	0			

Risico's
Lagere kwaliteit groengebieden.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR)	Vestigingsplaats Rotterdam	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	15 gemeente uit de regio Rijnmond	
Stemverhouding	6,7%	
Openbaar belang		
Gezamenlijke uitvoering wettelijke verplichtingen van gemeenten in het kader van de Wet Publieke Gezondheid. De doelstelling: een evenwichtig productenaanbod zoveel mogelijk gericht op lokale problematiek. In zijn algemeenheid het verbeteren van de volksgezondheid van de bevolking.		
Bestuurlijk belang		
De wethouder Volksgezondheid is lid van het algemeen bestuur en oefent op deze wijze invloed uit op de besluitvorming.		
Actuele ontwikkelingen		
Coronacrisis heeft veel invloed op GGD-RR aangezien infectieziektebestrijding één van de basistaken is die zij uitvoeren voor de regiogemeenten.		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Bijdrage gemeente 2021	285.000
Resultaat 2021				

Risico's
De GGD-RR is onderdeel van het concern gemeente Rotterdam. Rotterdam is volledig risicodrager van de GGD-RR en de GR.

Jeugdhulp Rijnmond	Vestigingsplaats Rotterdam	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.	
Stemverhouding	3%	

Openbaar belang

De GR heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop van jeugdhulp zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GR zijn daarmee een optelsom van de beleidsvoornemens van de deelnemende gemeenten.
Doel:

- Het beschikbaar houden van specialistische zorg en van 24/7 crisisopvang.
- Het realiseren van schaalvoordelen.
- Het delen van kennis en expertise.

Bestuurlijk belang

De wethouder Jeugd is lid van het algemeen bestuur en oefent op die wijze invloed uit op de besluitvorming.

Actuele ontwikkelingen

Vanuit de kwartaalcijfers constateren we dat de uitnutting van het budget vooralsnog conform begrotingswijziging 2020 verloopt. Wel zijn er knelpunten op het ambulante perceel E, de verwijzingen naar dit perceel lopen met name via de huisartsen. De wachttijden op perceel E zijn lang en inzet van extra budget heeft dit niet opgelost. Verbeteringen in de bedrijfsvoering en samenwerking van de verschillende zorgaanbieders zijn nu de focus.

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Bijdrage gemeente 2021	7.444.200
Resultaat 2021				

Risico's

Deelnemende gemeenten zijn alle 15 volledig risicodragend.

Nieuw Reijerwaard	Vestigingsplaats Ridderkerk	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam	
Stemverhouding	33,3%	

Openbaar belang

De gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en Rotterdam hebben gezamenlijk de ontwikkeling van Nieuw Reijerwaard op zich genomen. Hiertoe hebben zij per 1 januari 2012 de Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard (GRNR) opgericht.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur bestaat uit tien leden, de voorzitter inbegrepen. De raden van Ridderkerk en Barendrecht wijzen, uit hun midden en uit wethouders, elk vier leden en twee plaatsvervangend leden aan. De raad van Rotterdam wijst twee leden en twee plaatsvervangende leden aan. Van deze vier leden respectievelijk twee plaatsvervangend leden dienen ten minste twee leden respectievelijk één plaatsvervangend lid deel uit te maken van het college van burgemeester en wethouders. De raad van Rotterdam wijst uit de voorzitter van de raad en uit de wethouders, twee leden en twee plaatsvervangende leden aan. Het voorzitterschap rouleert jaarlijks.

Actuele ontwikkelingen

Het AB heeft op 29 juni 2020 de begroting 2021 vastgesteld met een positief resultaat. De GR werkt aan een impactanalyse als gevolg van corona.

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen		0	Leningen/garantstellingen	33,3% van het verlies
Vreemd vermogen		135.362.000	Bijdrage gemeente 2021	0
Resultaat 2021	0			

Risico's

Bij een negatief resultaat aan het einde van de grondexploitatie, moet Ridderkerk 1/3 van het negatieve saldo bijdragen.

Metropoolregio Rotterdam Den Haag	Vestigingsplaats Den Haag	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	23 gemeenten in Rotterdam-Rijnmond en Haaglanden	
Stemverhouding	3,47%	
Openbaar belang		
Verbetering van het economisch vestigingsklimaat en de bereikbaarheid van de regio.		
Bestuurlijk belang		
De burgemeester is lid van het algemeen bestuur. De wethouder Verkeer is lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit en het Presidium en de wethouder Regionale economie is lid van de bestuurscommissie Economisch vestigingsklimaat. In die functies oefenen zij invloed uit op de besluitvorming.		
Actuele ontwikkelingen		
Opvangen van de impact van de Coronacrisis, continueren exploitatie openbaar vervoer, afronding realisatie diverse infrastructurele projecten, verkenning Oeververbindingen Rotterdam		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen	29.142.500	30.464.600	Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen	1.353.553.400	1.230.405.000	Bijdrage gemeente 2021	134.900
Resultaat 2021	1.322.000			

Risico's
Financiële problemen bij een vervoerbedrijf, financiële tegenvallers en vertraging bij grote infrastructurele projecten.

BAR-organisatie	Vestigingsplaats Ridderkerk	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk	
Stemverhouding	33,3%	
Openbaar belang		
Doel van de regeling is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het openbaar lichaam van de door de deelnemende gemeenten opgedragen taken. • In samenwerking ten behoeve van de drie gemeenten het werkgeverschap en de inkoopfunctie uit te voeren; • Het doel van de samenwerking is om door het samenvoegen van grote delen van de ambtelijke organisaties de burgers van de drie gemeenten kwalitatief hoogstaande dienstverlening te bieden. • Er wordt invulling gegeven op de zeven inhoudelijk verbindende thema's van de drie gemeenten. Deze thema's zijn: Duurzaamheid, Veiligheid, Economie, Maatschappij, Voorzieningen, Ruimte en Mobiliteit.		
Bestuurlijk belang		
Het algemeen bestuur van de BAR-organisatie bestaat uit de colleges van de drie gemeenten (Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk). Het Dagelijks bestuur bestaat uit zes leden (van het algemeen bestuur), twee van elke deelnemende gemeente, te weten één wethouder en de burgemeester, de voorzitter meegerekend. Op deze wijze oefent iedere deelnemende gemeente in gelijke mate invloed uit op de besluitvorming in de BAR-organisatie.		
Actuele ontwikkelingen		
Verdere uitvoering BAR 2020.		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen	0	0	Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen	7.402.300	7.183.900	Bijdrage gemeente 2021	31.003.000
Resultaat 2021	0			

Risico's
Juiste uitvoering van nieuwe wet- en regelgeving onder andere op het gebied van privacy en gegevensbeveiliging. Juiste uitvoering van Europese wet- en regelgeving.

Stedin Groep	Vestigingsplaats Rotterdam	Naamloze vennootschap
Deelnemende partijen	44 gemeenten	
Stemverhouding	1,13%	

Openbaar belang

Stedin Groep (Netwerkbedrijf) draagt zorg voor de gas- en elektriciteitsnetten binnen haar voorzieningsgebied. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat dit maatschappelijk nut heeft. Daarnaast zorgt ze voor financiële opbrengsten (dividend). Door de splitsing van Eneco en Stedin per 31 januari 2017 is geen discussie ontstaan over een verkoop van Stedin. Uiteraard mag je als gemeente je aandelen te koop aanbieden, maar uitsluitend aan publieke partijen en niet aan private partijen.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.

Actuele ontwikkelingen

Stedin zet flinke stappen in de energietransitie met focus op haar kerntaken. De opbrengst van het vorig jaar verkochte Joulz Diensten maakte het mogelijk schulden af te lossen en daarmee ruimte te maken voor nieuwe investeringen. Tegelijkertijd zijn er (onverwachte) tegenslagen te melden zoals de versnelde vervanging van brosse gasleidingen van gietijzer en asbestcement en de recente vondst van asbest in meterkasten. Ook stijgen de investeringen fors met name door de energietransitie. Deze door maatregelen van de overheid gedreven investeringen leggen een enorme druk op het financiële profiel van de gehele netbeheersector, maar bij Stedin in het bijzonder. Het probleem zit met name in de negatieve kasstroom en het voorfinancieren van allerlei fors gestegen kosten. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan de stijging van transportkosten van TenneT die niet direct bij de klant in rekening mogen worden gebracht. Al met al staat de lange termijn financiering bij Stedin onder hoge spanning. Zonder beheersmaatregelen zal de goede kredietwaardigheid in het gedrang komen en wordt het lastig om nog externe financiering aan te trekken door Stedin. Vanuit de Aandeelhouderscommissie (AHC) van Stedin is een werkgroep Lange Termijn Financiering in overleg met het bestuur van Stedin op zoek naar verschillende varianten van beheersmaatregelen.

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	1.134.500
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Dividend	180.000
Resultaat 2021				

Risico's

Stedin heeft een laag risicoprofiel als gevolg van een gereguleerde markt. Er is echter sprake van dalende gereguleerde nettarieven waarin de gemaakte kosten niet direct of gedurende een langere periode aan de klant mogen worden doorgerekend. Door een combinatie van toename van het investeringsprogramma met name als gevolg van de energietransitie en de daarmee fors stijgende kosten (zoals die van TenneT) staat zowel de financiering als de dividenduitkering van Stedin onder forse druk.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Vestigingsplaats Den Haag	Naamloze vennootschap

Deelnemende partijen	355 gemeenten
Stemverhouding	0,16%

Openbaar belang

BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Ze verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. De klanten zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG vanwege dit maatschappelijke belang en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging.

Bestuurlijk belang

Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.

Actuele ontwikkelingen

Banken hebben tot nu toe aan circa 128.000 instellingen uitstel gegeven van de betaling van aflossing op hun lopende lening vanwege de coronacrisis. Hiermee is tot nu toe drie miljard euro gemoeid. Bij BNG Bank hebben onder meer instellingen op het gebied van sport en cultuur zich gemeld. De banken geven klanten met een krediet tot 2,5 miljoen euro nog tot 31 juli 2020 de tijd om uitstel aan te vragen. BNG gaat echter nog een stapje verder. Klanten die al een aanvraag hebben gedaan, of dat uiterlijk doen op 31 juli 2020, voor een aflossing na 31 juli, krijgen uitstel tot uiterlijk 31 januari 2021.

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	225.500
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Dividend	154.000
Resultaat 2021				

Risico's

De BNG krijgt te maken met meer concurrentie. Mede door de lage rente gaan institutionele beleggers op zoek naar veilige beleggingen die toch een redelijk rendement opleveren. Er is sprake van onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten. Door de coronacrisis worden op de financiële markten, waar BNG Bank het geld ophaalt, intussen grote verliezen geleden. De BNG heeft voldoende buffers en een AAA-rating dus ziet voor zichzelf geen doemscenario's. Voor verliesmakende klanten treft de BNG jaarlijks een (forse) voorziening, maar op het totale krediet is het percentage oninbare leningen slechts 0,33%. De kredietportefeuille blijft kwalitatief sterk.

N.V. BAR-Afvalbeheer	Vestigingsplaats Albrandswaard	Naamloze vennootschap
Deelnemende partijen	Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk	
Stemverhouding	33,3%	
Openbaar belang		
Inzameling van de huishoudelijke afvalstoffen op een duurzame manier tegen zo laag mogelijke tarieven.		
Bestuurlijk belang		
De NV BAR-Afvalbeheer is een zelfstandige uitvoeringsorganisatie die werkt binnen de kaders die de gemeenten Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk voor hun eigen gemeente stellen. Het lokale afvalbeleid is de verantwoordelijkheid van de gemeenten. De colleges van burgemeester en wethouders van de 3 gemeenten zijn aandeelhouder en worden vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder milieu. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.		
Actuele ontwikkelingen		
De NV Bar-Afvalbeheer bestaat 5 jaar. Medio 2020 is een onderzoek gestart naar de mate waarin de gekozen organisatievorm voldoet aan de uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd bij de oprichting van de NV. De besluitvorming over de uitkomsten van het onderzoek kunnen effect hebben op de toekomstige organisatievorm. In 2021 rond de NV de implementatie van de afvalbeleidsplannen af.		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	100.000
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Bijdrage gemeente 2021	3.263.500
Resultaat 2021				

Risico's
Beperkt. eigendom van afval en dus risico op extra verwerkingskosten is bij de gemeente gebleven. De NV kent vooral bedrijfsvoeringaangelegenheden.

Oasen N.V.	Vestigingsplaats Gouda	Naamloze vennootschap
Deelnemende partijen	De gemeenten in het voorzieningsgebied	
Stemverhouding	6,28%	
Openbaar belang		
Oasen draagt zorg voor de watervoorziening binnen het voorzieningsgebied. Oasen maakt drinkwater voor 750.000 mensen en 7.200 bedrijven, in 24 gemeenten waaronder Ridderkerk. Het gaat om totaal zo'n 45 miljard liter drinkwater. Hiervoor worden zeven zuiveringsstations, negen pompstations en een watertoren gebruikt. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal omdat het bedrijf nut heeft voor de inwoners van onze gemeente en dus niet uit een oogpunt van geldbelegging.		
Bestuurlijk belang		
Vertegenwoordiging/stemrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders door de wethouder Financiën. Als aandeelhouder wordt op deze manier invloed uitgeoefend.		
Actuele ontwikkelingen		
Oasen blijft gif-lozingen van bedrijven (zoals GenX) van nul als uitgangspunt zien. Wat niet in het milieu komt, hoeft Oasen er ook niet uit te verwijderen.		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Bijdrage gemeente 2021	0
Resultaat 2021				

Risico's
Drinkwater en de tarieven worden steeds meer gereguleerd. Met name de Autoriteit Consument & Markt (ACM) heeft een grote invloed op de tariefstelling en daarmee ook op de financiële resultaten. Vervuiling van drinkwater kan zorgen voor hogere reinigingskosten. Oasen houdt de situatie rondom het coronavirus nauwlettend in de gaten. De drinkwatervoorziening is goed beschermd tegen het virus en de kans dat het virus wordt verspreid via kraanwater is nihil.

Sport Service Ridderkerk	Vestigingsplaats Ridderkerk	Besloten vennootschap
Deelnemende partijen	Ridderkerk	
Stemverhouding	100%	
Openbaar belang		
Het exploiteren en coördineren van het sport gerelateerd maatschappelijk vastgoed in Ridderkerk.		
Bestuurlijk belang		
Vertegenwoordiging in het bestuur door de wethouders Sport, Maatschappelijk vastgoed en Financiën.		
Actuele ontwikkelingen		
Geen		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	100
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Bijdrage gemeente 2021	2.001.100
Resultaat 2021				

Risico's
Terugloop van de zwemsport.

Centrum Jeugd & Gezin Rijnmond (CJG)	Vestigingsplaats Rotterdam	Stichting
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.	
Stemverhouding	3,6%	
Openbaar belang		
CJG Rijnmond treedt op als uitvoerder van de wettelijke gemeentelijke taken op het gebied van de jeugdgezondheidszorg. Het CJG is de plek waar ouders en verzorgers, kinderen, jongeren en professionals terecht kunnen voor ondersteuning en advies over opgroeien, opvoeden en gezondheid.		
Bestuurlijk belang		
Vertegenwoordiging in de Raad voor het Publiek Belang.		
Actuele ontwikkelingen		
Regionaal wordt sterk ingezet op verbetering en modernisering van het dienstenpakket van CJG Rijnmond. Onder de paraplu van het programma CJG Next, wordt een gedifferentieerd en gepersonaliseerd basispakket JGZ ontwikkeld en verdere vernieuwing vormgegeven. In 2021 wordt de ontwikkeling van het programma verder voortgezet en al tot uitvoer gebracht.		

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Bijdrage gemeente 2021	1.630.800
Resultaat 2021				

Risico's
Onzekerheid verlenen van subsidies/informatiebeveiliging/arbeidsmarkt zorgprofessionals/onvoorziene gevolgen door de coronacrisis.

Landschapstafel IJsselmonde	Vestigingsplaats Rotterdam	Bestuursovereenkomst
Deelnemende partijen	Gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Ridderkerk, Rotterdam en Zwijndrecht.	
Stemverhouding	Alleen besluiten op basis van unanimiteit (consensus).	

Openbaar belang

- Komen tot afstemming van beleid, uitvoering en monitoring ten aanzien van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde ten einde de kwaliteit van het landschap in stand te houden c.q. te verbeteren;
- Samen werken aan het Uitvoeringsprogramma 'Groen IJsselmonde' om een stimulans te geven aan en te komen tot een recreatief aantrekkelijk, toegankelijk en bruikbaar groen landschap, waardoor ook kan worden bijgedragen aan de economische ontwikkeling van IJsselmonde;
- Inzetten op afstemming van het beheer van de groen- en recreatiegebieden op IJsselmonde, het stellen van kaders voor het beheer en streven naar een verbetering van de efficiëntie in beheer in overleg met de terrein beherende instanties.

Bestuurlijk belang

De wethouder Buitenruimte vertegenwoordigt de gemeente in de landschapstafel en oefent op deze wijze invloed uit op de besluitvorming.

Actuele ontwikkelingen

Herbezinning op rol, nu subsidie PZH geheel is weggevallen.

Financiële positie – Verbonden partij			**Financieel belang – Gemeente**	
	01-01-2021	31-12-2021	Aandelenkapitaal	
Eigen vermogen			Leningen/garantstellingen	
Vreemd vermogen			Bijdrage gemeente 2021	46.600
Resultaat 2021				

Risico's

Paragraaf 7. Grondbeleid

Doel

- *Algemeen doel*: met de informatie uit deze paragraaf kan de gemeenteraad beleidslijnen vast- en bijstellen. Het is een middel om te sturen.
- *Specifiek doel*: regie houden op ruimtelijke ontwikkelingen in onze gemeente, zowel inhoudelijk als financieel.
- *Achtergrondinformatie*: via grondbeleid kunnen we bij het uitvoeren van bepaalde programma's uit deze begroting meer bepalen. Bijvoorbeeld over thema's als groen, water, wonen, werken en recreëren. Tegelijkertijd kan het grondbeleid zowel tot (extra) baten als (extra) lasten leiden. Deze eventuele baten en lasten, en de financiële risico's van het grondbeleid zijn van groot belang voor de totale financiële positie van de gemeente.

Inleiding

Aan het in exploitatie brengen van gronden door de gemeente zijn financiële risico's verbonden. Zowel aan de kostenkant (grondverwerving, bouw- en woonrijp maken, bodemsaneringen en financieringskosten) als aan de opbrengstenkant (grondverkopen woningbouw en bedrijventerreinen). Daarmee moeten wij rekening houden bij het in exploitatie brengen van grond.

Niet alleen de gemeente kan grond in exploitatie brengen. Ook marktpartijen kunnen grond in exploitatie brengen. Bij exploitatie door marktpartijen is de gemeente verplicht om de gemeentelijke kosten te verhalen op de exploitant. Deze kosten zijn wettelijk vastgelegd en daardoor beperkt. Dit leidt ertoe dat we soms niet alle gemaakte kosten kunnen verhalen. Daardoor ontstaan er dus ook risico's voor de gemeente bij de exploitatie van grond door marktpartijen.

In deze paragraaf beschrijven wij een actueel beeld:

- Van het te verwachten eindresultaat van de in exploitatie genomen complexen, en
- De risico's die er zijn ten aanzien van het behalen van deze eindresultaten.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen uit de programma's

Het gemeentelijke grondbeleid is vastgelegd in de door de gemeenteraad op 18 februari 2016 vastgestelde Nota Grondbeleid 2016 – 2019. Voor de periode 2020 – 2023 zal de gemeenteraad een geactualiseerde nota vaststellen. Ridderkerk voert in sommige gevallen een actief grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente actief locaties (her)ontwikkelt om zodoende de gewenste ruimtelijke ontwikkeling te bewerkstelligen. Niet altijd is de gemeente eigenaar van de grond. Wanneer een ontwikkeling wel gewenst is sluiten we daarover een overeenkomst ex artikel 6.24 Wet ruimtelijke ordening met derden. Soms in combinatie met een samenwerkingsovereenkomst.

Dit leidt tot:

- Een verantwoorde strategie voor aankoop van grond.
- Een verantwoord financieel beheer over de grond die de gemeente in bezit heeft.
- En actieve rol in de planontwikkeling in samenwerking met marktpartijen.
- Uitgifte van bouwrijp gemaakte grond, meestal door verkoop, incidenteel door erfpacht.

Strategische aankopen
Het kan voorkomen dat bij het aankopen van gronden om strategische redenen snelle actie is geboden. Dit kan betekenen dat er geen tijd is om het gebruikelijke traject - bestemmingsplan, exploitatieopzet - met de gemeenteraad te doorlopen. In dat geval is het college gemachtigd de gronden aan te kopen. Het college overlegt hier dan eerst over met het Presidium.

Financiële risico's

Op basis van het huidige uitvoeringsstadium zijn de risico's van de diverse grondexploitaties hieronder per complex beschreven. Het gaat daarbij niet om het feit of een complex al dan niet verlies zal opleveren. Het gaat om de risico's die er zijn ten aanzien van het bereiken van het te verwachten eindresultaat.

Prognose en analyse van de grondexploitaties

Algemeen
Een prognose van de uitkomsten van de totale grondexploitatie is hieronder opgenomen. Deze prognose is geactualiseerd op basis van geactualiseerde parameters voor de grondexploitaties. De parameters zijn:

- Rentepercentage 1,75% per jaar.
- Kostenstijgingen 2,5% per jaar.
- Opbrengstenstijgingen 0% per jaar.

Daarnaast zijn alle exploitaties herzien in het kader van de Meerjarenprognose Grondexploitaties 2020 (MPG). Ook zijn alle geactualiseerde grondexploitaties op 2 juli 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.

Prognose van resultaten van in exploitatie genomen complexen.

Grond-exploitatie	Prognose afsluitings-jaar	Korte toelichting/stand van zaken (onder andere inzake winstneming of verlies)
Het Zand	2024	Vijfde fase is in aanbouw. Zesde fase is aanbesteed. De gebiedsontwikkeling Driehoek Het Zand is aanbesteed. Zevende (laatste) fase moet nog worden aanbesteed. Als gevolg van vertragingen is het afsluitingsjaar verlengd naar 2024. Er wordt in totaal een winst verwacht van € 332.100. Hiervan is € 185.100 tussentijds al gerealiseerd.
Cornelisland	2021	Bedrijfsterrein is grotendeels bouw- en woonrijp. De laatste drie jaar is zeer veel grond verkocht. In totaal wordt een winst verwacht van € 17.011.500. Hiervan is € 12.289.200 in de jaren 2017, 2018 en 2019 tussentijds al gerealiseerd.
Anjerstraat	2021	Kavel is verkocht. Bouw zorgcomplex voor mensen met dementie is begin 2020 gestart. Er wordt een winst verwacht van € 116.600.

De prognose van de uitkomsten van de totale grondexploitatie voor bovengenoemde projecten bedraagt € 17.460.200 positief. In 2017, 2018 en 2019 is van dit bedrag al € 12.474.300 als tussentijdse winst genomen. Vanaf 2020 is er dus nog een te behalen voordelig resultaat van € 4.985.900.

Het Zand

Stand van zaken project
De vijfde fase van Het Zand, bestaande uit 50 eengezinswoningen, is in aanbouw. De zesde fase, bestaande uit 58 appartementen en 37 eengezinswoningen, is aanbesteed. Het planonderdeel Driehoek Het Zand, bestaande uit 88 appartementen en 43 eengezinswoningen, is eveneens aanbesteed. Alleen de zevende (laatste) fase dient nog aanbesteed te worden.

Risico's
Er is sprake van vertragingen in de uitvoering van de projecten en ook in de daaraan gekoppelde grondverkopen. De exploitatieperiode is verlengd tot eind 2024. Daarnaast is er sprake van bovengemiddelde kostenstijgingen. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een lager verwacht eindresultaat in deze grondexploitatie. Als gevolg daarvan moest bij de Jaarrekening 2019 de in 2017 gerealiseerde tussentijdse winstneming van € 656.500 teruggenomen worden met € 471.400.

Het blijft belangrijk het project met enige voortvarendheid voort te zetten. Zo verlagen we de boekwaarde en daarmee de financieringskosten. De gerealiseerde grondprijzen zijn goed. Als gevolg van vertragingen ontvangen we deze opbrengst alleen later dan gepland. De kosten van bouw- en woonrijp maken zijn goed in beeld. Als gevolg van bovengemiddelde kostenstijgingen zijn deze kosten echter aanzienlijk toegenomen. Deze kosten vormen een risico, aangezien hier nog sprake is van een aanzienlijk bedrag.

Cornelisland

Stand van zaken project
De belangstelling van bedrijven om zich te vestigen op Cornelisland is groot. Dat blijkt ook uit de vele grondverkopen in vooral 2018 en 2019, maar ook nog in 2020. De looptijd van het project is daarom ingekort tot eind 2021. De gerealiseerde grondprijzen zijn in overeenstemming met de raming. Het gebied is grotendeels bouw- en woonrijp gemaakt.

Risico's
Grote delen van Cornelisland zijn al bouw- en woonrijp gemaakt. In de ramingen van de nog te maken kosten zitten daarom niet veel risico's meer. Door de omvangrijke grondverkopen in de afgelopen jaren, is intussen een hoge opbrengst gerealiseerd. Hierdoor is de boekwaarde van de grondexploitatie intussen negatief geworden (meer opbrengsten dan kosten). Dit is gunstig voor de financieringskosten. Ook kan tussentijds winst worden genomen. Er zijn geen risico's meer verbonden aan deze grondexploitatie.

Anjerstraat

Stand van zaken project
De bouwkavel is begin 2020 verkocht. Ook is de bouw van het zorgcomplex voor mensen met dementie begin 2020 gestart. De verwachting is, dat het project eind 2021 kan worden afgesloten.

Risico's
De kosten van bouw- en woonrijp maken zijn goed in beeld en vrij beperkt van omvang. De geraamde opbrengst is al gerealiseerd. Er zijn weinig risico's verbonden aan deze grondexploitatie.

Onderbouwing winstneming of verlies

Winstneming
Voor het nemen van winst in grondexploitaties zijn voorschriften opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording. Deze voorschriften gelden vanaf 1 januari 2017. De gemeente is verplicht tussentijds winst te nemen op basis van het percentage gerealiseerde kosten en het percentage gerealiseerde opbrengsten.
Bij realisatie van:

- 20% van de geraamde opbrengst, en
- 70% van de geraamde kosten, dient
- 14% (20% * 70%) van de geraamde winst genomen te worden aan het eind van het betreffende jaar.

Tussentijdse winstnemingen worden verantwoord in de jaarrekening. Bij afsluiting van een grond-exploitatie vindt de eindafrekening plaats. Dit is meestal aan het einde van het boekjaar, bij het opstellen van jaarrekening.

Verlies
Als in een grondexploitatie een verlies wordt verwacht, wordt een verliesvoorziening getroffen ter hoogte van het te verwachten verlies. Het verlies wordt genomen bij afsluiting van een grondexploitatie. Meestal vindt dit plaats aan het einde van een boekjaar, bij het opstellen van de jaarrekening. De getroffen verliesvoorziening wordt dan aangewend om het verlies te dekken. Soms is er sprake van een verschil tussen het daadwerkelijke verlies en de getroffen verliesvoorziening. In zo'n geval komt het verschil ten gunste of ten laste van het resultaat van de jaarrekening.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Hieronder treft u het totaaloverzicht van de ramingen van baten en lasten inclusief de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Deze gegevens vindt u ook terug in de beleidsbegroting onder het kopje 'Wat mag het kosten?' opgenomen in de programma's. Door het samenvoegen van de losse onderdelen is er beter zicht op de baten en lasten van de totale begroting.

Overzicht van exploitatie

Nr.	Programma	L/B	Begroot 2020 na wijz.	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1	Bestuur en (overheids)participatie Bestaand beleid	Lasten	-5.567.700	-4.216.100	-4.213.900	-4.130.700	-4.196.300
		Baten	1.227.400	1.144.200	1.093.700	992.700	992.700
Saldo programma - 1 - Bestuur en (overheids)participatie			**-4.340.300**	**-3.071.900**	**-3.120.200**	**-3.138.000**	**-3.203.600**
2	Veiligheid Bestaand beleid	Lasten	-3.807.600	-3.541.200	-3.491.300	-3.491.100	-3.554.300
		Baten	1.284.400	977.400	977.400	977.400	977.400
Saldo programma - 2 - Veiligheid			**-2.523.200**	**-2.563.800**	**-2.513.900**	**-2.513.700**	**-2.576.900**
3	Verkeer, vervoer en wegen Bestaand beleid	Lasten	-9.216.800	-8.009.600	-8.755.500	-9.424.300	-9.527.100
		Baten	543.300	475.300	474.900	474.900	474.900
Saldo programma - 3 - Verkeer, vervoer en wegen			**-8.673.500**	**-7.534.300**	**-8.280.600**	**-8.949.400**	**-9.052.200**
4	Economische zaken Bestaand beleid	Lasten	-2.201.400	-1.830.000	-1.876.100	-1.807.900	-1.778.900
		Baten	1.490.200	2.212.200	1.412.200	1.392.200	1.363.200
Saldo programma - 4 - Economische zaken			**-711.200**	**382.200**	**-463.900**	**-415.700**	**-415.700**
5	Onderwijs Bestaand beleid	Lasten	-3.003.100	-1.686.000	-1.647.800	-1.608.900	-1.420.900
		Baten	1.513.400	573.900	573.900	573.900	573.900
Saldo programma - 5 - Onderwijs			**-1.489.700**	**-1.112.100**	**-1.073.900**	**-1.035.000**	**-847.000**
6	Cultuur, sport en groen Bestaand beleid	Lasten	-9.190.900	-8.505.900	-8.491.000	-8.450.800	-8.474.400
		Baten	25.800	25.800	25.800	25.800	25.800
Saldo programma - 6 - Cultuur, sport en groen			**-9.165.100**	**-8.480.100**	**-8.465.200**	**-8.425.000**	**-8.448.600**
7	Sociaal domein Bestaand beleid	Lasten	-50.244.900	-52.788.500	-51.260.400	-51.264.200	-51.257.500
		Baten	13.163.000	13.254.000	13.245.000	13.245.000	13.245.000
Saldo programma - 7 - Sociaal domein			**-37.081.900**	**-39.534.500**	**-38.015.400**	**-38.019.200**	**-38.012.500**
8	Gezondheid en duurzaamheid Bestaand beleid	Lasten	-12.962.300	-16.399.500	-13.711.900	-13.678.100	-13.643.600
		Baten	12.895.300	13.335.400	13.366.700	13.330.600	13.296.300
Saldo programma - 8 - Gezondheid en duurzaamheid			**-67.000**	**-3.064.100**	**-345.200**	**-347.500**	**-347.300**
9	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen Bestaand beleid	Lasten	-20.485.700	-19.368.600	-19.949.700	-17.925.900	-17.816.700
		Baten	13.619.100	11.761.900	10.659.300	8.555.100	7.849.900
Saldo programma - 9 - Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed			**-6.866.600**	**-7.606.700**	**-9.290.400**	**-9.370.800**	**-9.966.800**

Overzicht van exploitatie (vervolg)

Nr.	Programma	L/B	Begroot 2020 na wijz.	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
	Begrotingsposten buiten de programma 's Bestaand beleid						
	Overhead	Lasten	-15.038.400	-14.204.000	-14.423.200	-14.273.200	-14.801.600
		Baten	542.600	517.200	517.200	503.600	503.600
	Treasury	Lasten	-429.500	-384.200	39.900	461.500	769.800
		Baten	46.246.700	196.000	183.100	208.200	205.900
	Treasury (Dividenden)	Baten	1.303.400	334.000	334.000	334.000	334.000
	Overige baten en lasten (onvoorzien)	Lasten	-50.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
	Overige baten en lasten	Lasten	-131.700	-23.500	-23.400	-23.400	-23.400
		Baten	135.500	3.800	3.800	3.800	3.800
	OZB woningen	Lasten	-427.200	-283.500	-282.500	-282.900	-282.900
		Baten	5.917.800	6.015.000	5.920.800	6.564.300	6.639.100
	OZB niet-woningen	Lasten	-239.900	-142.600	-142.000	-142.200	-142.200
		Baten	4.293.400	5.627.600	5.722.700	5.981.100	6.239.400
	Parkeerbelasting	Lasten	0	-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
		Baten	407.200	407.200	407.200	407.200	407.200
	Belastingen overig (precario- en baatbelasting)	Baten	176.100	146.100	196.100	196.100	196.100
		Lasten	-93.500	-230.700	-230.200	-230.400	-230.400
	Vennootschapsbelasting	Lasten	-351.900	-252.500	-36.500	-36.500	-36.500
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	66.328.600	68.995.000	69.990.000	70.327.000	70.921.000
Saldo begrotingsposten buiten de programma 's			**108.589.200**	**66.680.800**	**68.136.900**	**69.958.100**	**70.662.800**
Saldo - Lasten en baten			**37.670.700**	**-5.904.500**	**-3.431.800**	**-2.256.200**	**-2.207.800**

Overzicht van reservemutaties

Nr.	Programma		Begroot 2020 na wijz.	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1	Bestuur en (overheids)participatie	Stortingen	-16.100	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
		Onttrekkingen	588.500	0	0	0	0
Saldo programma - 1 - Bestuur en (overheids)participatie			**572.400**	**-48.500**	**-48.500**	**-48.500**	**-48.500**
2	Veiligheid	Stortingen	0	0	0	0	0
		Onttrekkingen	58.500	0	0	0	0
Saldo programma - 2 - Veiligheid			**58.500**	**0**	**0**	**0**	**0**
3	Verkeer, vervoer en wegen	Stortingen	-1.712.400	-2.465.700	-2.022.500	-1.310.300	-1.283.200
		Onttrekkingen	2.949.100	3.264.400	2.835.100	2.040.400	1.643.300
Saldo programma - 3 - Verkeer, vervoer en wegen			**1.236.700**	**798.700**	**812.600**	**730.100**	**360.100**
4	Economische zaken	Stortingen	-20.000	0	0	0	0
		Onttrekkingen	34.800	0	0	0	0
Saldo programma - 4 - Economische zaken			**14.800**	**0**	**0**	**0**	**0**
5	Onderwijs	Stortingen	0	0	0	0	0
		Onttrekkingen	40.700	0	0	0	0
Saldo programma - 5 - Onderwijs			**40.700**	**0**	**0**	**0**	**0**
6	Cultuur, sport en groen	Stortingen	-73.800	-1.273.800	-73.800	-73.800	-73.800
		Onttrekkingen	385.800	1.578.800	328.800	328.800	328.800
Saldo programma - 6 - Cultuur, sport en groen			**312.000**	**305.000**	**255.000**	**255.000**	**255.000**
7	Sociaal domein	Stortingen	0	0	0	0	0
		Onttrekkingen	936.500	1.350.000	0	0	0
Saldo programma - 7 - Sociaal domein			**936.500**	**1.350.000**	**0**	**0**	**0**
8	Gezondheid en duurzaamheid	Stortingen	-1.089.000	-4.000.000	0	0	0
		Onttrekkingen	1.593.400	7.710.600	1.010.600	1.010.600	1.010.600
Saldo programma - 8 - Gezondheid en duurzaamheid			**504.400**	**3.710.600**	**1.010.600**	**1.010.600**	**1.010.600**
9	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	Stortingen	-693.600	-693.600	-769.400	-1.192.400	-1.192.400
		Onttrekkingen	2.516.200	831.100	1.598.300	967.200	1.655.800
Saldo programma - 9 - Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed			**1.822.600**	**137.500**	**828.900**	**-225.200**	**463.400**
	Buiten de programma 's	Stortingen	-46.053.700	-29.440.100	0	0	0
		Onttrekkingen	561.000	31.376.500	2.522.500	2.324.600	2.126.700
Saldo buiten de programma 's			**-45.492.700**	**1.936.400**	**2.522.500**	**2.324.600**	**2.126.700**
Saldo - Reserves			**-39.994.100**	**8.189.700**	**5.381.100**	**4.046.600**	**4.167.300**

Begrotingssaldi	**-2.323.400**	**2.285.200**	**1.949.300**	**1.790.400**	**1.959.500**

Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddel zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kan een gemeente algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	10.794.500	12.195.900	12.246.800	13.148.700	13.481.800
Algemene uitkeringen	66.328.600	68.995.000	69.990.000	70.327.000	70.921.000
Dividend	47.357.100	334.000	334.000	334.000	334.000
Saldo van de financieringsfunctie	14.700	125.700	536.700	983.500	1.289.500
Overige dekkingsmiddelen	215.600	83.900	83.900	83.900	83.900
Totaal	**124.710.500**	**81.734.500**	**83.191.400**	**84.877.100**	**86.110.200**

Overzicht van de kosten van overhead

Overheadskosten zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Dit betekent dat alle bedrijfskosten die direct verbonden zijn aan activiteiten/taken/producten die gericht zijn op de externe klant, niet tot overhead behoren.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Bestuursondersteuning	-155.300	-155.100	-155.100	-155.100	-155.100
Communicatie en voorlichting	-116.300	-116.300	-116.300	-116.300	-116.300
Gemeente-app		-14.900	-14.700	-14.500	-14.400
Huisvesting gemeentehuis	-1.422.900	-811.800	-1.081.100	-921.000	-1.449.500
Juridische zaken	-83.600	-83.600	-83.600	-83.600	-83.600
Kosten voormalig personeel	-37.800	0	0	0	0
Overhead vanuit de BAR-organisatie	-13.190.500	-12.990.300	-12.940.400	-12.950.700	-12.950.700
Representatie en overige kosten	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
Totaal	**-15.038.400**	**-14.204.000**	**-14.423.200**	**-14.273.200**	**-14.801.600**

Bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Heffing vennootschapsbelasting	-324.500	-252.500	-36.500	-36.500	-36.500
Totaal	**-324.500**	**-252.500**	**-36.500**	**-36.500**	**-36.500**

Bedrag voor onvoorzien

Het is een verplichting om de post Onvoorzien op te nemen in de begroting. De omvang van het budget is echter niet wettelijk vastgelegd. De provincie Zuid-Holland hanteert als norm ongeveer een bedrag van € 1,00 per inwoner. Gezien de goede financiële positie en reserves hebben we voldoende buffers om onvoorziene kosten op te vangen.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Onvoorzien	-50.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal	**-50.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**	**-25.000**

Toelichting op overzicht baten en lasten

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

Investeringen 2021-2024
Voor de begroting 2021 wordt volgens de nota Activabeleid 2016 een investeringslijst 2022-2024 opgesteld. Een realistische planning van deze investeringen moet leiden tot een evenwichtige spreiding over de planperiode. De kapitaallasten zijn gerekend vanaf 1 januari van het jaar ná oplevering van de investering.

Belastingen, heffingen en leges
Het uitgangspunt ten aanzien van tarieven van heffingen en leges is dat deze kostendekkend zijn.

Prijsstijging op uitgaven
De indexering - inflatie komt uit op 1,6% voor het begrotingsjaar 2021. Dit is gebaseerd op de prognoses van het CPB in het jaarlijks Centraal Economisch Plan 2021 uit maart 2020. Voor het meerjarenperspectief (2021-2024) wordt uitgegaan van constante prijzen (geen indexering).

Indexering tarieven
Belastingen en heffingen worden conform het tarievenbeleid met de inflatie gecorrigeerd.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
De algemene uitkering in de begroting 2021 wordt berekend op basis van de meicirculaire 2020.

Gemeenschappelijke regelingen – indexering begroting 2021
Op 21 januari 2020 hebben wij, onder voorwaarde van een bestuurlijk gesprek over de jaarlijkse verhoging van de bijdragen aan de GR-en, ingestemd met de door de Kring van gemeentesecretarissen voorgestelde financiële kaders voor de op te stellen begrotingen door gemeenschappelijke regelingen VRR, OGZ-RR, DCMR en GRJR. Dit houdt een inflatiecorrectie in van 1,4% (inclusief nacalculatie over de jaren 2018-2020).
Voor de MRDH geldt een afwijkend percentage. Regio Haaglanden coördineert de indexering van de inwonersbijdrage aan het programma Economisch Vestigingsklimaat. Deze indexering uit op 2,8 % voor loonkosten en 1,92% voor de materiële kosten. De bijdrage per inwoner neemt per saldo toe met 1,43% van € 2,68 tot € 2,72.

Algemene reserve
In de Nota Reserves en Voorzieningen Ridderkerk 2016 - 2019 is als ondergrens van de algemene reserve € 20 miljoen opgenomen.

Rente
Marktrente financieringstekort
De marktrente voor het te berekenen financieringstekort wordt gebaseerd op de rente per 24 maart 2020 van een 20-jarige lening met jaarlijkse aflossing: 0,75%.

Rente grondexploitaties
In de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) van maart 2020 zijn de laatste voorschriften uit BBV toegepast. Op basis van berekening in jaarrekening 2019 is in het MPG 2020 1,75% rente toegerekend aan de grondbedrijfcomplexen.

Omslagrente
Voor de berekening van de kapitaallasten over de investeringen wordt een rente aangehouden: 1,3%.

Dividend
In afwijking van de gebruikelijke lijn om de ramingen van dividend te baseren op het gemiddelde van dividendopbrengsten van de voorgaande 3 jaar worden de verwachte ontwikkelingen van de verbonden partijen betrokken bij de raming. In het kader van de energietransitie wordt het dividend Stedin naar beneden bijgesteld en zal het dividend BNG vanwege het lagere rendement op vermogen anders worden begroot. De gevolgen van de verkoop van de aandelen Eneco worden in de begroting 2021 verwerkt.

Financieel toezichtkader van de provincie
In maart 2019 hebben de provincies een Gemeenschappelijk Financieel Toetsingskader (GTK) 2020 voor de gemeenten gepubliceerd. Dit toetsingskader is in de plaats van het Gemeentelijke Toetsingskader 2014 gekomen. De belangrijkste wijzigingen zijn:
- Meer uniformiteit in het toezicht en maatwerk per gemeente.
- Risicogericht toezicht.
- Proportioneel toezicht.
- Transparantie.

De uitgangspunten voor repressief toezicht zijn echter ongewijzigd. Om voor repressief toezicht in aanmerking te komen moet:
1. De begroting 2021-2024 structureel en reëel in evenwicht zijn of als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in 2024, het laatste jaar van de meerjarenraming, tot stand wordt gebracht.

2. De vastgestelde jaarrekening 2019 vóór 15 juli en de begroting 2021 vóór 15 november aan Gedeputeerde Staten zijn toegezonden.

Naast deze uitgangspunten geldt ook dat de jaarrekening 2019 structureel en reëel in evenwicht moet zijn. In het geval dat de jaarrekening niet structureel in evenwicht is moet het structureel tekort worden betrokken bij het onderzoek van de begroting 2021.
Met het 'structureel en reëel evenwicht', in bovenstaande punten, wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Reëel houdt dit in dat sprake is van volledige, realistische en haalbare ramingen.

In de begrotingscirculaire gemeenten 2021-2024 van de provinciaal toezichthouder worden deze eisen nog eens bevestigd. Verder laat de provincie weten bij de beoordeling extra aandacht te besteden aan de structurele begrotingspositie.
Over mogelijke bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen wordt gesteld dat deze ook voldoende onderbouwd moeten zijn met een reëel bezuinigingsplan. Daarmee wordt bedoeld dat het een aannemelijk plan is met voldoende zekerheid om de maatregelen tijdig en volledig te realiseren.

Voor de jaren 2022, 2023 en 2024 kan door de gemeente een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd worden: per gemeente naar rato van de € 300 miljoen (extra middelen jeugdzorg 2021).

- Deze stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' kan als structureel opgenomen worden.
- Voorwaarde is dat daarnaast de gemeente zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten. Gemeenten spelen immers zelf ook een actieve rol in de transformatie en daarmee ook in het kunnen beperken van de uitgaven.

Samenvatting en analyse op hoofdlijnen

Onderstaande tabellen bevatten een opsomming van de financiële mutaties in de begroting, onderverdeeld in reguliere wijzigingen en wijzigingen uit de Kadernota 2021. Na de tabellen wordt een analyse gegeven van de mutaties. In de tabel zijn de bedragen die negatief vermeld staan verlagingen op het budget en daarmee de positieve bedragen verhogingen van het budget.

	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
	Begrotingssaldo t/m structurele gevolgen 1e Tussenrapportage 2020	**-851.500**	**-205.000**	**23.200**	**958.100**
1	Resultaat op kapitaallasten lopende investeringen	74.300	-183.900	-89.200	-94.100
2	Kosten preventieve arrangementen + vrijwilligersacademie	-34.500	-34.500	-34.500	-34.500
3	Verlengen overeenkomst inzet wijkteams met 1 jaar	-53.000	0	0	0
4	Tijdelijke formatie uitvoering VTH-taken WABO-inspectie, BAR-organisatie	-94.400	0	0	0
5	Mutaties Algemene Uitkering volgens de meicirculaire	1.485.500	2.055.400	1.730.700	1.436.100
6	Opbrengst verhuur Platanenstraat 6 aan de Driemaster en Kinderopvang.	49.000	49.000	29.000	0
7	Wijziging ingevolge begroting 2021 VRR	-118.500	-70.700	-70.500	-133.700
8	Aanpassing OZB-ramingen woningen en niet-woningen	1.055.400	178.300	414.200	747.300
9	Onttrekking aan de algemene reserve voor de vorming van een reserve "Overrente"	6.940.100	0	0	0
10	Vorming van de reserve "Overrente"	-6.940.100	0	0	0
11	Onttrekking aan de reserve "Overrente"	1.107.900	997.500	887.100	776.700
12	Huuropbrengst kinderopvang nieuwbouw De Noord	1.300	9.000	47.700	47.700
13	Mutaties verwerking kapitaallastenreserves	-6.300	-1.500	55.500	55.400
14	Opbrengsten minus afdrachten leges burgerzaken	31.000	31.000	31.000	31.000
15	Hogere lasten afval	-1.309.900	-1.327.000	-1.334.600	-1.299.000
16	Hogere baten afval (excl. € 100.000 hogere inkomsten uit hogere toerekening van compensabele BTW ingevolge de kadernota	1.592.400	1.634.900	1.644.100	1.635.100

	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
17	Aanwending Algemene reserve voor storting de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing	2.700.000			
17	Storting in de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing	-2.700.000			
17	Verlaging opbrengst afvalstoffenheffing als gevolg van gefaseerde jaarlijkse tariefstijging van 7%	-1.440.200	-984.100	-232.000	0
17	Onttrekking voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing ter dekking van verlaging opbrengst afvalstoffenheffing	1.440.200	984.100	232.000	0
18	Kosten Wpkb (wet private kwaliteitsborging)	-90.500	-90.500	-90.500	-90.500
	Verwerkte mutaties ingevolge de kadernota van € 25.000 of meer				
	Indexering BAR-organisatie	-60.100	-60.100	-60.100	-60.100
	Opleidingsbudget BAR-organisatie	-52.900	-52.900	-52.900	-52.900
	Klachtencoördinator BAR-organisatie	-46.600	-46.600	-46.600	-46.600
	Collegeprogramma, Groenvisie, aanschaf/vervangen groen	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
	Collegeprogramma, Onderhoudsniveau openbaar groen	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
	Collegeprogramma, Aanpak eenzaamheid	-86.000	-86.000	-86.000	-86.000
	Collegeprogramma, Vrijwilligers	-71.000	-71.000	-71.000	-71.000
	Collegeprogramma, Jongeren een volwaardige plek in de samenleving, vet gezond en verenigingsondersteuning	-69.000	-69.000	-69.000	-69.000
	Collegeprogramma, Aanpak bewustwording dementie	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	Collegeprogramma, Transformatie Centrum Oost en ontwikkelen PC Hooftstraat	-75.000	0	0	0
	Nieuw beleid:				
	Exploitatiebudgetten Mobiliteitsplan	-135.000	-155.000	-105.000	-105.000
	Degeneratievergoeding aanleg glasvezel	800.000	0	0	0
	Tiny forest	-37.500	0	0	0
	Wmo begeleiding en overige in natura	-182.000	-182.000	-182.000	-182.000
	Wmo huishoudelijke verzorging (ZIN, PGB, Eigen bijdragen)	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
	Wmo voorzieningen	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000
	Doelgroepenvervoer leerlingen-, Wmo vervoer	-290.000	-290.000	-290.000	-290.000
	Bijdrage GRJR	-444.000	-444.000	-444.000	-444.000
	GRJR vlaktaks evaluatie	-1.200.000	0	0	0
	Meerjarenplan gezondheidsbeleid Ridderkerk 2021-2024	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
	Wijkteam professionals continueren	-156.000	-156.000	-156.000	-156.000
	Budget GIDS, BAR-organisatie	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
	Inwerkingtreding omgevingswet, BAR-organisatie	-112.000	-112.000	-115.000	-115.000
	Opstellen wijkplannen klimaatakkoord	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
	Rentekosten aankoop grond tbv erfpacht	-165.100	-165.100	-165.100	-165.100
	Opbrengst erfpachtcanon	277.800	277.800	277.800	277.800
	Aframing dividend Eneco	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000
	Aframing dividend Stedin	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
	Dekkingsmaatregelen:				
	Verlaging budget weestaken	50.000	50.000	50.000	50.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kosten voormalig personeel, Aframing in verband met niet verwachte WW-uitkeringen/WIA-lasten	37.800	37.800	37.800	37.800
Hogere opbrengsten uit degeneratievergoedingen wegen	25.000	25.000	25.000	25.000
Verlaging budget voor cultuureducatie	36.000	36.000	36.000	36.000
Doorontwikkeling bibliotheekwerk	30.000	30.000	30.000	30.000
Verlaging budget sport, inclusief sporten en bewegen	0	0	25.000	25.000
Verlaging budget sporten, bewegen in de buitenruimte	0	0	25.000	25.000
Kostenbesparing door omvormen groenassortiment	0	20.000	30.000	30.000
Verlaging budget voor schuldhulpverlening (preventie)	25.000	25.000	25.000	25.000
Verlaging budget voor peuterwerk	25.000	25.000	25.000	25.000
Verlaging budget in het kader van Besluit Zelfstandigen	34.000	34.000	34.000	34.000
Verlaging budget voor mantelzorgwaardering, waaronder de Pluim	40.000	40.000	40.000	40.000
Verhoging eigen bijdragen WMO	60.000	60.000	60.000	60.000
Taakstelling bij nieuwe aanbesteding leerlingenvervoer	0	0	0	150.000
Afbouw in 4 jaar van onderhoudssubsidies scholen	0	38.000	77.000	115.000
Hogere opbrengst reclamebelasting ten opzicht van vervallen precariobelasting	0	50.000	50.000	50.000
Treasury financieringsresultaat	393.500	380.700	498.700	616.700
Afschrijvingen uit investeringen ingevolge de kadernota	-15.000	-773.500	-1.276.300	-2.121.900
Verlaging budget voor onvoorzien	25.000	25.000	25.000	25.000
Doorberekening BTW in afvalstoffenheffing	100.000	100.000	100.000	100.000
Doorberekening BTW in rioolheffing	226.000	241.700	247.400	243.900
<u>Inzet van reserves</u>				
Onttrekking aan de algemene reserve inzake afbouw dividend inkomsten in 8 jaar	612.500	525.000	437.500	350.000
Onttrekking aan de algemene reserve ten behoeve van vorming kapitaallastenreserve toekomstige investeringen	22.500.000	0	0	0
Vorming kapitaallastenrerserve toekomstige investeringen	-22.500.000	0	0	0
Onttrekking kapitaallastenreserve toekomstige investeringen	0	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Onttrekking aan de algemene reserve ten behoeve van vorming reserve klimaatgelden	4.000.000	0	0	0
Vorming reserve klimaatgelden	-4.000.000	0	0	0
Onttrekking reserve klimaatgelden inzake opstellen wijkplannen in het kader van het klimaatakkoord	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Onttrekking aan de algemene reserve ter dekking van Tiny forest	37.500	0	0	0
Onttrekking aan de algemene reserve ter dekking van transformatie Centrum, Oost en ontwikkeling PC Hooftstraat	75.000	0	0	0
Onttrekking aan de algemene reserve ter dekking van de evaluatie vlaktakssystematiek GRJR	1.200.000	0	0	0

	Omschrijving	2021	2022	2023	2024
	Onttrekking aan de algemene reserve ten behoeve van vorming van de reserve groenvisie	1.200.000			
	Vorming van de reserve groenvisie	-1.200.000			
	Onttrekking aan de reserve groenvisie tbv aanschaf/vervanging groen	300.000	300.000	300.000	300.000
	Onttrekking aan de algemene reserve ter dekking van de incidentele lasten uit het mobiliteitsplan	65.000	75.000	0	0
	Onttrekking aan de algemene reserve voor storting in de reserve baggeren haven	950.000	0	0	0
	Storting in de reserve baggeren haven	-950.000	0	0	0
	Afbouw van subsidie voor cultuureducatie na schooltijd	12.500	25.000	37.500	40.000
	Mutaties < € 25.000	144.600	137.500	160.500	165.300
Totaal begroting incl. verwerkte mutaties		**2.285.200**	**1.949.300**	**1.790.400**	**1.959.500**

De mutaties uit de Kadernota 2021 die van invloed zijn op de begroting van de BAR-organisatie zijn verwerkt in de BAR-raming.

Toelichting op de samenvatting van de begroting 2021 – 2024

1 Resultaat op kapitaallasten lopende investeringen
Verschuivingen en mutaties in diverse investeringen volgens bestaand beleid leiden tot mutaties in afschrijvingslasten.

2 Kosten preventieve arrangementen + vrijwilligersacademie
Op 12-12-2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel “Sociaal beheer Ridderkerk, heroriëntatie producten en reservevorming Stichting Facet Ridderkerk”. De raad heeft eenmalig € 268.900 beschikbaar gesteld voor 2020 voor het realiseren van de gemeentelijke ambities voortkomend uit het coalitieakkoord en collegeprogramma. De ambities zijn onder te verdelen in verschillende opgaven en producten. Per abuis is slechts een gedeelte van de kosten voor het kunnen uitvoeren van de gemeentelijke ambities opgenomen in de Kadernota 2021. De kosten ten behoeve van de preventieve arrangementen en de vrijwilligersacademie (samen € 34.500) zijn niet opgenomen in de Kadernota 2021, hetgeen wel de bedoeling was.

3 Verlengen overeenkomst inzet wijkteams met 1 jaar
In 2017 heeft een aanbesteding voor de inzet in de wijkteams voor de domeinen Jeugd&Opvoedhulp, Jeugd-GGz, Maatschappelijk Werk, Leven met een Beperking en Volwassen-GGz, plaatsgevonden. In de aanbestedingsdocumenten en de ondertekende overeenkomst is opgenomen dat jaarlijks de tarieven en daarmee het budget worden verrekend met de cao-ontwikkelingen. De overeenkomst is gesloten voor een periode van drie jaar, met optie tot twee keer een jaar verlengen. Tevens is in de aanbestedingsdocumenten opgenomen dat de gecontracteerde aanbieders (opdrachtnemers) verantwoordelijk zijn voor het verzorgen van de meer specifieke vakinhoudelijke opleidingen en trainingen, zodat medewerkers aan de gestelde eisen en competenties blijven voldoen. Vanaf 2018 is zowel voor de cao-stijgingen als voor de deskundigheidsbevordering extra budget beschikbaar gesteld.
In 2018 is ervoor gekozen om het extra budget te verstrekken tot en met het jaar 2020. Dit vanwege het feit dat de overeenkomst voor de jeugdhulpverlening en maatschappelijke dienstverlening in de wijkteams in eerste instantie voor een periode van drie jaar is afgesloten.

Onlangs heeft het college besloten om de overeenkomst met 1 jaar te verlengen. Omdat de inzet in de wijkteams bekostigd moet kunnen worden wordt voorgesteld om het bedrag van €53.000 ook voor het jaar 2021 beschikbaar te stellen. Overigens zijn de cao-stijgingen die na 2018 van toepassing waren wel tot en met het jaar 2021 in het budget verwerkt.

4 Tijdelijke formatie uitvoering VTH-taken WABO-inspectie, BAR-organisatie
Vanwege het uitstel van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging (Wkb) zal de benodigde capaciteit van de teams omgevingsvergunningen en toezicht en juridische handhaving in 2021 niet structureel wijzigen. Om de VTH-taken goed te kunnen uitvoeren is het essentieel de tijdelijke formatie ook in 2021 op peil te houden.

5 Mutaties Algemene Uitkering volgens de meicirculaire
De meicirculaire 2020 betekent dat er de komende jaren een hogere algemene uitkering wordt voorzien t/m 2022. Daarbij worden volgens afspraak tussen Rijk en VNG de jaren 2020 en 2021 bevroren per de stand van de meicirculaire. Dit voorkomt te veel financiële schommelingen en geeft enigszins rust. Voor latere jaren geldt deze bevriezing niet. Hoe hier

dan mee om te gaan is aan een nieuw kabinet. Vanaf 2023 stijgt het accres minder hard ten opzichte van de jaren er voor, waardoor Ridderkerk vanaf 2023 inteert op het accres.
De gevolgen van de herijking van het gemeentefonds per 2022 zijn niet verwerkt in deze meicirculaire, maar doorgeschoven naar de decembercirculaire 2020. Zie voor een verdere toelichting de raadsinformatiebrief meicirculaire gemeentefonds van 23 juni 2020.

6 Opbrengst verhuur Platanenstraat 6 aan de Driemaster en Kinderopvang.
Dit pand wordt voor drie schooljaren in gebruik gesteld voor school De Driemaster. In dezelfde periode wordt er ook verhuurd aan een kinderopvang. De huurinkomsten worden nu geraamd.

7 Wijziging ingevolge begroting 2021 Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR)
Op 16 april 2020 heeft de VRR haar begroting 2021 toegestuurd. De gemeenteraad heeft de begroting op 11 juni besproken. Uitvloeisel van de begroting van de VRR is dat de inwonersbijdrage voor de basiszorg (brandweer, ambulances en crisisbeheersing) in 2021 omhoog gaat. Daarnaast wordt voor het 'Functioneel Leeftijds Ontslag (FLO)-overgangsrecht' versneld gespaard. Hierdoor gaan de lasten van 2021 en 2024 omhoog, terwijl de lasten in 2022 en 2023 lager uitvallen.

8 Aanpassing OZB-ramingen woningen en niet-woningen
De meerjarenraming 2021 voor woningen is gebaseerd op de geschatte waardeontwikkeling van de woningen en de areaaluitbreiding (nieuwbouw en sloop) op basis van de woningbouwprognoses maart 2020.
De meerjarenraming 2021 voor niet woningen is gebaseerd op de geschatte waardeontwikkeling van de niet-woningen en de areaaluitbreiding door nieuwbouw in Nieuw Reijerwaard en Cornelisland. Per saldo is de trend dat er extra opbrengsten uit OZB woningen en niet-woningen worden gerealiseerd.

9/10/11 Reserve Overrente
Ter dekking van kapitaallasten in de begroting wordt een kapitaallastenreserve 'Overrente' gevormd. Om de kapitaallastenreserve te kunnen vormen wordt incidenteel over de algemene reserve beschikt. Ter dekking van kapitaallasten wordt de kapitaallastenreserve aangewend.

12 Huuropbrengst kinderopvang nieuwbouw De Noord
In de nieuwbouw De Noord wordt kinderopvang gerealiseerd. Er is sprake van een kostendekkende huur. In 2021 € 1.300, in 2022 € 9.000 en vanaf 2023 € 47.700.

13 Mutaties verwerking kapitaallastenreserves
Hogere onttrekking aan kapitaallastenreserves vanaf 2023, met name door de kapitaallastenreserve Geluidsscherm West A15/A16.

14 Opbrengsten minus afdrachten leges burgerzaken
De aantallen fluctueren jaarlijks fors, waardoor de begroting onzeker blijft. De landelijke tarieven van rijbewijzen en reisdocumenten worden aan het eind van 2020 bekend gemaakt. Die wijziging zal voor de gemeente Ridderkerk worden doorgevoerd in de begroting 2022.

15/16 Hogere lasten en hogere baten afval
Door toename van de lasten op afval, neemt ook de compensabele btw over die lasten toe.
Omdat naast de kostentoename ook de compensabele btw wordt meegenomen in de tariefberekening stijgt de opbrengst afvalstoffenheffing hierdoor (bovenop de € 100.000 genoemd bij de kadernota).

17 Fasering tariefstijging afvalstoffenheffing en onttrekking voorziening beklemde middelen
Om het tarief voor de afvalstoffenheffing door de kostentoename niet ineens fors te laten stijgen wordt voorgesteld het tarief gefaseerd met 7% te laten stijgen. Hierdoor wordt de opbrengst afvalstoffenheffing in 2021, 2022 en 2023 verlaagd. Om de nadelen op afval, die hierdoor ontstaan, te compenseren moet aan de voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing worden onttrokken. Omdat de middelen hiervoor in die voorziening ontbreken, wordt hiervoor in 2020 een incidentele toevoeging uit de algemene reserve gedaan.

18 Kosten Wpkb (wet private kwaliteitsborging)
De inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging (Wkb) op 1 januari 2021 brengt een groot aantal aanpassingen met zich mee voor de BAR-organisatie. Een aantal van deze aanpassingen zijn juridisch of bedrijfsmatig noodzakelijk. Andere aanpassingen zijn niet noodzakelijk maar wel aan te bevelen. Door middel van het project invoering Wet kwaliteitsborging coördineren we de transformatieopgave voor de hele BAR-organisatie en nemen we de regie bij noodzakelijke en risicovolle onderdelen voor de inwerkingtreding van de wet. Vooralsnog houden wij rekening met een structurele kostenpost van € 90.500.

Mutaties Kadernota
De mutaties uit de Kadernota zijn overgenomen in de begroting. Omdat hierover nu meer duidelijkheid bestaat kan in sommige gevallen de actuele raming afwijken van de schatting die bij de kadernota is gegeven.

Overzicht van incidentele baten en lasten en structurele reservemutaties

In onderstaande tabel worden de lasten en baten weergegeven die naar hun aard éénmalig en groter dan € 50.000 zijn. De incidentele lasten en baten die kleiner zijn dan € 50.000 zijn samengevat in diverse kleine mutaties binnen een programma.

Onderstaand overzicht is gebaseerd op de notitie structurele en incidentele baten en lasten van augustus 2018, waarin nieuwe criteria voor het onderscheid in structurele en incidentele mutaties is gegeven. Hieronder vallen ook lasten en baten die over een langere periode van jaren lopen, maar wel eindig zijn.

Incidentele lasten

Omschrijving	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Programma 3 Verkeer, vervoer en wegen					
Economische havens en waterwegen	Vervangen navigatielichten haven	-10.000			
Planmatig onderhoud wegen	Verhogen onderhoudsniveau wegen, fietspaden en trottoirs.	-350.000	-350.000	-350.000	
Verkeer en vervoer	Incidentele lasten uitvoering Mobiliteitsplan	-65.000	-75.000		
	Extra dotatie kapitaallastenreserve Geluidscherm West A15/A16	-230.700	-825.000		
	Bijstelling kapitaallasten fietsverharding Rijksstraatweg	-95.800			
	Extra dotatie in reserve voor baggeren haven	-950.000			
	Aanleg en onderhoud geluidsreducerend asfalt ingevolge Actieplan Geluid	-103.400		-47.800	
Totaal Programma 3		**-1.804.900**	**-1.250.000**	**-397.800**	**0**

Programma 4 Economische zaken					
Beheer overige gebouwen en gronden	AIAP: capaciteit en externe expertise om de diverse deelprojecten uit te werken	-10.000			
Totaal Programma 4		**-10.000**	**0**	**0**	**0**

Programma 6 Cultuur, sport en groen					
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Uitvoering Groenvisie	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
	Vorming reserve Groenvisie	-1.200.000			
	Tiny Forest	-37.500			
Cultureel erfgoed	Dijkenvisie	-10.000			
Totaal Programma 6		**-1.547.500**	**-300.000**	**-300.000**	**-300.000**

Omschrijving	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Programma 7 Sociaal domein					
Samenkracht en burgerparticipatie	Pilot praktijkondersteuning huisarts POH Jeugd-GGZ	-100.000			
	Verlengen overeenkomst inzet wijkteams met 1 jaar	-53.000			
Maatwerkdienst-verlening 18-	GRJR vlaktaks evaluatie	-1.200.000			
Mantelzorg en vrijwilligersbeleid	Beeld behoefte en mogelijkheden mantelzorgrespijt	-50.000			
Totaal Programma 7		**-1.403.000**	**0**	**0**	**0**

Programma 8 Gezondheid en duurzaamheid					
Milieubeheer	Opstellen wijkplannen klimaatakkoord	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
	Vorming reserve Klimaatgelden	-4.000.000			
	Storting voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing	-2.700.000			
Totaal Programma 8		**-7.700.000**	**-1.000.000**	**-1.000.000**	**-1.000.000**

Programma 9 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed					
Ruimtelijke ordening	Transformatie Centrum-Oost en ontwikkeling PC Hooftstraat	-75.000			
Fysieke infrastructuur	Incidentele beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	-63.100			
Sportaccommodaties	Sloopkosten gymzaal PC Hooftstraat		-175.000		
Totaal Programma 9		**-138.100**	**-175.000**	**0**	**0**

Buiten de programma's					
Vennootschaps-belasting	Verwachte kostentoename Vpb op grondexploitaties	-216.000			
	Vorming kapitaallastenreserve Overrente	-6.940.100			
	Vorming kapitaallastereserve Toekomstige investeringen	-22.500.000			
Totaal buiten de programma 's		**-29.656.100**	**0**	**0**	**0**

TOTAAL INCIDENTELE LASTEN	**-42.259.600**	**-2.725.000**	**-1.697.800**	**-1.300.000**

Incidentele baten

Omschrijving	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Programma 3 Verkeer, vervoer en wegen					
Verkeer en voervoer	Onttrekking uit AR ter dekking incidentele kosten Mobiliteitsplan	65.000	75.000		
Planmatig onderhoud wegen	Dekking uitgaven voor het verhogen van het onderhoudsniveau wegen, fietspaden en trottoirs uit reserve Onderhoud verhardingen	350.000	350.000	350.000	
	Onttrekking uit AR ter dekking extra dotatie kapitaallastenreserve Geluidscherm West A15/A16	230.700	825.000		
	Onttrekking uit AR ter dekking voor de bijstelling kapitaallasten fietsverharding Rijksstraatweg	95.800			
	Onttrekking uit AR ter dekking voor extra dotatie in reserve voor baggeren haven	950.000			
Totaal Programma 3		**1.691.500**	**1.250.000**	**350.000**	**0**

Programma 4 Economische zaken					
Ruimtelijke ordening	Degeneratievergoeding aanleg glasvezel	800.000			
Beheer overige gebouwen en gronden	Verhuur Platanenstraat 6 Driemaster en kinderopvang.	49.000	49.000	29.000	
	Dekking voor capaciteit en externe expertise om de diverse deelprojecten uit te werken uit AIAP	10.000			
Totaal Programma 4		**859.000**	**49.000**	**29.000**	**0**

Programma 6 Cultuur, sport en groen					
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Dekking uitvoering Groenvisie	300.000	300.000	300.000	300.000
	Onttrekking uit AR ter dekking vorming reserve Groenvisie	1.200.000			
	Onttrekking uit AR ter dekking uitvoering Tiny Forest	37.500			
Cultureel erfgoed	Onttrekking uit AR ter dekking opstellen Dijkenvisie	10.000			
Totaal Programma 6		**1.547.500**	**300.000**	**300.000**	**300.000**

Programma 7 Sociaal domein					
Samenkracht en burgerparticipatie	Dekking pilot praktijkondersteuning huisarts POH Jeugd-GGZ	100.000			
Mantelzorg en vrijwilligersbeleid	Onttrekking uit AR ter dekking beeld behoefte en mogelijkheden mantelzorgrespijt	50.000			
Maatwerkdienst-verlening 18-	Onttrekking uit AR ter dekking GRJR vlaktaks evaluatie	1.200.000			
Totaal Programma 7		**1.350.000**	**0**	**0**	**0**

Omschrijving	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Programma 8 Gezondheid en duurzaamheid					
Milieubeheer	Dekking opstellen wijkplannen klimaatakkoord	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	Onttrekking uit AR ter dekking vorming reserve Klimaatgelden	4.000.000			
	Dekking verlaging tarief afvalstoffenheffing	1.440.200	984.100	232.000	
	Onttrekking uit AR ter dekking voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing	2.700.000			
Totaal Programma 8		**9.140.200**	**1.984.100**	**1.232.000**	**1.000.000**

Programma 9 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen en maatschappelijk vastgoed					
Ruimtelijke ordening	Onttrekking uit AR ter dekking transformatie Centrum-Oost en ontwikkeling PC Hooftstraat	75.000			
Fysieke infrastructuur	Onttrekking uit AR ter dekking beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	63.100			
Reserve AIAP	Dekking capaciteit en externe expertise om de diverse deelprojecten uit te werken	10.000			
Sport-accommodaties	Dekking voor sloopkosten gymzaal PC Hooftstraat		175.000		
Totaal Programma 9		**148.100**	**175.000**	**0**	**0**

Buiten de programma's					
Vennootschaps-belasting	Dekking verwachte kostentoename Vpb op grondexploitaties	216.000			
	Onttrekking uit AR ter vorming kapitaallastenreserve Overrente	6.940.100			
	Onttrekking uit AR ter vorming kapitaallastereserve Toekomstige investeringen	22.500.000			
	Dekking voor wegvallen dividend Eneco	612.500	525.000	437.500	350.000
Totaal buiten de programma 's		**30.268.600**	**525.000**	**437.500**	**350.000**

TOTAAL INCIDENTELE BATEN	**45.004.900**	**4.283.100**	**2.348.500**	**1.650.000**

Structurele stortingen in reserves

Omschrijving	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Onderhouds-reserves	Deze reserves dienen om de jaarlijkse fluctuaties in het onderhoud van kapitaalgoederen te egaliseren. De aanwending betreft de dekking van geraamde onderhoudslasten.	-2.100.900	-2.013.200	-2.146.200	-2.119.100
TOTAAL STRUCTURELE STORTINGEN AAN RESERVES		**-2.100.900**	**-2.013.200**	**-2.146.200**	**-2.119.100**

Structurele onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Bestemmings-reserves	Deze reserves hebben door het bestuur een bepaalde bestemming (doelstelling) gekregen en derhalve voor het realiseren van die doelstelling geoormerkt is.	13.900	13.900	13.900	13.900
Kapitaallastenreserves	Deze reserves dienen ter dekking van kapitaallasten van investeringen met economisch en maatschappelijk nut.	1.445.600	2.340.600	2.287.900	2.167.000
Onderhouds-reserves	Deze reserves dienen om de jaarlijkse fluctuaties in het onderhoud van kapitaalgoederen te egaliseren. De aanwending betreft de dekking van geraamde onderhoudslasten.	2.392.000	3.040.600	2.632.300	2.934.400
TOTAAL STRUCTURELE ONTTREKKINGEN AAN RESERVES		**3.851.500**	**5.395.100**	**4.934.100**	**5.115.300**

Berekening structureel begrotingsevenwicht

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo van lasten en baten	-5.904.500	-3.431.800	-2.256.200	-2.207.800
Stortingen en onttrekkingen aan reserves	8.189.700	5.381.100	4.046.600	4.167.300
Begrotingssaldo na bestemming	**2.285.200**	**1.949.300**	**1.790.400**	**1.959.500**
Waarvan incidentele lasten en baten (saldo)	2.745.300	1.558.100	650.700	350.000
Structureel begrotingssaldo	**-460.100**	**391.200**	**1.139.700**	**1.609.500**

Financiële positie

Meerjarenbalans

De onderstaande tabellen geven de geprognosticeerde meerjarenbalans weer. Met deze meerjarenbalans wordt inzicht geboden in het verloop van de verschillende balansposten over meerdere jaren.

Omschrijving	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Vaste activa	**118.603.900**	**152.066.800**	**177.350.600**	**191.790.500**	**190.053.400**
(Im)materiële activa	116.235.700	149.796.400	175.148.600	189.637.200	187.931.800
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	1.255.800	1.255.800	1.255.800	1.255.800	1.255.800
Financiële vaste activa: Leningen	956.100	930.800	905.500	880.200	854.900
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	156.300	83.800	40.700	17.300	10.900
Vlottende activa	**40.921.900**	**397.700**	**-8.707.200**	**4.537.200**	**-4.823.500**
Voorraad: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	-2.106.600	-3.515.200	-1.329.100	-127.800	
Uitzettingen < 1 jaar	39.320.900	205.300	-11.085.700	957.400	-8.531.100
Liquide middelen	715.100	715.100	715.100	715.100	715.100
Overlopende activa	2.992.500	2.992.500	2.992.500	2.992.500	2.992.500
Totaal Activa	**159.525.800**	**152.464.500**	**168.643.400**	**196.327.700**	**185.229.900**

* Na wijziging

Omschrijving	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Vaste passiva	**145.149.600**	**138.088.300**	**154.267.200**	**181.951.500**	**170.853.700**
Reserves (eigen vermogen)	94.598.100	86.408.400	81.027.300	76.980.700	72.813.400
Saldo begroting	-2.323.400	2.285.200	1.949.300	1.790.400	1.959.500
Voorzieningen	13.276.400	13.550.000	11.826.200	11.246.600	11.149.000
Vaste schuld	39.598.500	35.844.700	59.464.400	91.933.800	84.931.800
Vlottende passiva	**14.376.200**	**14.376.200**	**14.376.200**	**14.376.200**	**14.376.200**
Vlottende schuld	6.695.900	6.695.900	6.695.900	6.695.900	6.695.900
Overlopende passiva	7.680.300	7.680.300	7.680.300	7.680.300	7.680.300
Totaal Passiva	**159.525.800**	**152.464.500**	**168.643.400**	**196.327.700**	**185.229.900**

* Na wijziging

EMU-saldo

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
	Volgens realisatie tot en met 2020, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2024
1. Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	37.670.699	-5.904.500	-3.431.800	-2.256.200	-2.207.800
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	22.419.300	33.560.700	25.352.200	14.488.600	-1.705.400
3. Mutatie voorzieningen	-2.240.800	273.600	-1.723.800	-25.300	-25.300
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.108.500	-1.408.600	2.186.100	1.201.300	127.800
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**16.119.099**	**-37.783.000**	**-32.693.900**	**-17.971.400**	**-655.500**

De commissie BBV heeft een gestandaardiseerd berekening opgesteld voor het berekenen van het EMU-saldo. De berekening van het EMU-saldo is geen telling van de bedragen uit bovenstaande tabel. De formule voor de berekening is:
1 - 2 + 3 - 4 - 5.

Toelichting op EMU-saldo
In de notitie Geprognotiseerde balans en EMU-saldo van de commissie BBV wordt het EMU-saldo gedefinieerd als het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Het saldo geeft dus aan over er meer geld is uitgegeven in een jaar of dat er geld is overgehouden. Daarmee is het saldo een manier om de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente. Het EMU-saldo kan gezien worden als extra kengetal naast de voorgeschreven financiële kengetallen die behandeld zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.
De oorzaak van het negatieve EMU-saldo komt voornamelijk door nieuwe/hogere investeringen. Het negatieve EMU-saldo heeft geen (financiële) gevolgen voor de begroting.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Onder de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen worden alle vormen van aan de arbeidsrelatie verbonden rechten op uitkeringen, tijdens of na dienstverband, verstaan. In de begroting zijn de posten voor raads- en burgerleden, college en gemeentesecretaris, griffie, Buitengewoon Ambtenaren van de Burgerlijke Stand en de beiaardier. De ambtenaren zijn niet opgenomen, omdat deze in dienst zijn van de BAR-organisatie.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	2021	2022	2023	2024
Werkgeverslasten wethouders en ambtenaren	1.144.500	1.144.500	1.144.500	1.144.500
Vergoedingen raadsleden	609.100	609.100	609.100	609.100
Storting in de voorziening pensioentegoeden bestuurders	126.900	126.900	126.900	126.900
Vergoedingen/wachtgelden voormalige wethouders en ambtenaren	225.600	165.100	152.800	152.800
Totaal	**2.106.100**	**2.045.600**	**2.033.300**	**2.033.300**

Overzicht van investeringen

Het overzicht van investeringen is onderverdeeld in een overzicht met investeringen die niet hun oorsprong hebben in de Kadernota 2021 en investeringen die voorvloeien uit de Kadernota 2021.

Overzicht van investeringen per programma

Omschrijving	(restant) kredieten 2021	kredieten vanaf 2022	Uitgavenplanning 2021	2022	2023	2024
Bestaande investeringen						
Ketenvoorzieningen Openbaar Vervoer	100.000	0	100.000			
Vervangen brug De Gorzen 043601	40.000	0	40.000			
Herinr openbare ruimte gymzaal PC Hooftstr	577.700	0	577.700			
Rehabilitatie wegen	867.200	1.734.400	867.200	867.200	867.200	
Openbare verlichting	288.500	566.900	288.500	288.500	278.400	
Beschoeingen	56.600	113.200	56.600	56.600	56.600	
Snelfietsroute F15 IJsselmonde	170.000	0	170.000			
Geluidsscherm A15	230.700	825.200	230.700	825.200		
Geluidsreducerend asfalt Jan Luykenstraat	0	341.500			341.500	
Nieuwe investeringen						
Drainage / suppletie gemalen	30.100	98.700	30.100	44.600	29.100	25.000
Rehabilitatie wegen	0	867.200				867.200
Openbare verlichting	0	278.400				278.400
Beschoeingen	0	56.700				56.700
Investeringen programma 3	**2.360.800**	**4.882.200**	**2.360.800**	**2.082.100**	**1.572.800**	**1.227.300**
Bestaande investeringen						
Skateboardbaan Vlietlaan	31.000	0	31.000			
Skateboardbaan Sportlaan	87.100	0	87.100			
Buurtsport Driehoek Zand	30.200	0	30.200			
Kunstgrasondergronden speelterreinen	183.800	367.600	183.800	183.800	183.800	
Aanpassen ondergronden speelplaatsen	140.400	280.800	140.400	140.400	140.400	
Aanschaf speeltoestellen	138.600	277.200	138.600	138.600	138.600	
Vervangen toplagen kunstgrasveldjes	75.200	150.400	75.200	75.200	75.200	
Nieuwe investeringen						
Vervangen opstallen dierenweide Lohmanpark	75.000	0	75.000			
Kunstgrasondergronden speelterreinen	0	183.800				183.800
Aanpassen ondergronden speelplaatsen	0	137.900				137.900
Aanschaf speeltoestellen	0	138.600				138.600
Vervangen toplagen kunstgrasveldjes	0	75.200				75.200
Investeringen programma 6	**761.300**	**1.611.500**	**761.300**	**538.000**	**538.000**	**535.500**

Overzicht van investeringen per programma (vervolg)

Omschrijving	(restant) kredieten 2021	kredieten vanaf 2022	Uitgavenplanning 2021	2022	2023	2024
Investeringen afval en riolering (BN via heffingen)						
Bestaande investeringen						
Ondergrondse containers papier	106.600	0	106.600			
Toegangscontrole ondergrondse containers	32.200	0	32.200			
GFT-cocons	71.200	0	71.200			
Toegangscontrole GFT-cocons	16.200	0	16.200			
Ondergrondse containers rest hoogbouw	52.600	0	52.600			
Gemalen, mechanisch	148.000	255.000	148.000	115.000	140.000	
Gemalen, elektrisch	215.000	250.000	215.000	110.000	140.000	
Nieuwe investeringen						
Gemalen 2023, mechanisch	0	106.000				106.000
Gemalen 2023, elektrisch	0	109.000				109.000
Investeringen programma 8	**641.800**	**720.000**	**641.800**	**225.000**	**280.000**	**215.000**
Bestaande investeringen						
Nieuwbouw Driemaster	1.737.500	0	1.737.500			
Nieuwbouw CBS De Fontein	272.500	0	272.500			
Nieuwbouw Gemini bouwkundig	9.380.000	7.052.000	9.380.000	6.880.000	172.000	
Bouw sporthal PC Hoofstraat bouw	3.535.900	0	3.535.900			
Bouw sporthal PC Hoofstraat installatie	846.000	0	846.000			
Bouw sporthal PC Hoofstraat inrichting	282.000	0	282.000			
Bouw Sportzaal Gemini bouw	1.100.000	876.000	1.100.000	848.000	28.000	
Bouw Sportzaal Gemini installatie	300.000	204.000	300.000	204.000		
Bouw Sportzaal Gemini inrichting	100.000	68.000	100.000	68.000		
Sportpark Ridderkerk toplaag velden	50.000	0	50.000			
Inrichting Sportpark RK buitenruimte buiten hekwerk	520.000	0	520.000			
Inrichting Sportpark RK, tbv Gemini buitenruimte	150.000	0	150.000			
Investeringen begraafplaatsen (BN via lijkbez.rechten)						
Uitbreiding begraafplaats	229.600	0	229.600			
Investeringen programma 9	**18.503.500**	**8.200.000**	**18.503.500**	**8.000.000**	**200.000**	**0**
Totaal reguliere investeringen	**22.267.400**	**15.413.700**	**22.267.400**	**10.845.100**	**2.590.800**	**1.977.800**

Overzicht van investeringen uit de Kadernota 2021 per programma

Omschrijving	(restant) kredieten 2021	kredieten vanaf 2022	Uitgavenplanning 2021	2022	2023	2024
Ontwikkeling Dillenburgplein	2.000.000	0	2.000.000			
HOV Vlietlaan	2.000.000	1.860.000	2.000.000	1.860.000		
HOV Nieuwe Centrumhalte	100.000	500.000	100.000	500.000		
HOV Vondellaan-De Zeeuwstraat	100.000	1.900.000	100.000	950.000	950.000	
HOV PopulierenIn-Verbindingsweg	0	2.520.000		100.000	1.210.000	1.210.000
HOV Infrastructuur first en last mile	0	500.100		166.700	166.700	166.700
Verbeteren verkeersstruc Centrum	100.000	3.000.000	100.000	2.000.000	500.000	500.000
Centrum deelgebied 1 Parkeerplaats	1.890.000	0	1.890.000			
Centrum deelgebied 2 Sint Jorisplein	150.000	1.900.000	150.000	1.900.000		
Centrum deelgebied 3 entree Joris-/Schoutraat	150.000	1.900.000	150.000	1.900.000		
Centrum deelgebied 4 Koningsplein	0	2.300.000		100.000	2.000.000	200.000
Centrum deelgebied 5 Entreeplein Lagendijk/Geerlaan	0	2.100.000			100.000	2.000.000
Onderzoek wegencategorisering 30 km tenzij	0	50.000		50.000		
Ontbrekende schakels fietsnetwerk	358.400	1.000.200	358.400	333.400	333.400	333.400
Aanpak veiligheidsknelpunten	300.000	900.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Verb. Verkeersstruc. Centrum fietsstalling gebouw	180.000	0	180.000			
Verb. Verkeersstruc. Centrum fietsstalling installatie	140.000	0	140.000			
Onderzoek fietsparkeren winkelcentra	50.000	0	50.000			
Barrièrewerking auto verminderen	0	500.000		166.700	166.700	166.600
Stadslogistiek onderzoek	0	50.000		50.000		
Uitbreiden infrastructuur oplaadpalen	0	90.000		30.000	30.000	30.000
Geluidsscherm Oosterpark./A15	300.000	8.000.000	300.000	7.000.000	1.000.000	
Investeringen programma 3	**7.818.400**	**29.070.300**	**7.818.400**	**17.406.800**	**6.756.800**	**4.906.700**
Herstel huishoudschool	250.000		250.000			
De Noord basisschool/kindercentrum	496.000	4.804.000	496.000	2.402.000	2.402.000	
De Noord basisschool/kindercentrum buitenruimte	0	250.000			250.000	
Basisschool de Wingerd	430.800	5.319.200	430.800	1.676.900	3.642.300	
Dislocatie Wingerd Nieuwbw/renovatie Klimop Cntrm	0	2.220.000			2.220.000	
Rehobothschool	420.000	0	420.000			
De Regenboog (1960)	0	4.000.000			4.000.000	
Renovatie sporthal Drievliet	3.450.000	0	3.450.000			
Gymlokaal de Noord	160.000	1.840.000	160.000	920.000	920.000	
Jongerencentrum De Loods / Gooth	4.150.000	0	4.150.000			
Investeringen begraafplaatsen (BN via lijkbez.rechten)						
Uitbreiding begraafplaats	275.000	0	275.000			
Investeringen programma 9	**9.631.800**	**18.433.200**	**9.631.800**	**4.998.900**	**13.434.300**	**0**
Totaal investeringen kadernota	**17.450.200**	**47.503.500**	**17.450.200**	**22.405.700**	**20.191.100**	**4.906.700**
Totaal generaal investeringen	**39.717.600**	**62.917.200**	**39.717.600**	**33.250.800**	**22.781.900**	**6.884.500**

Overzicht van investeringen direct ten laste van de voorziening Riolering

Omschrijving	Uitgavenplanning			
	2021	2022	2023	2024
Rioolrenovatie en reparaties	400.000	200.000	200.000	200.000
Kleine projecten	285.000			
Riolering Bloemenbuurt	400.000	400.000	400.000	
Riolering Oost	50.000	500.000	500.000	
Riolering Bolnes	300.000	300.000	300.000	300.000
Riolering Slikkerveer (i.r.t. woningbouwprojecten)	50.000	400.000		
Riolering n.t.b. (wegbeheer/ruimtelijke ontwikkeling)	517.000	202.000	602.000	1.502.000
Totaal generaal	**2.002.000**	**2.002.000**	**2.002.000**	**2.002.000**

Financiering

In onderstaand overzicht wordt de meerjarige ontwikkeling van de langlopende leningen weergegeven. Voor een nadere toelichting en de uit de leningen voortvloeiende aflossings- en rentebetalingsverplichtingen, wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Overzicht Langlopende leningen	2020	2021	2022	2023	2024
Stand leningen	39.598.500	35.844.700	59.464.400	91.933.800	84.931.800

Stand en verloop van de reserves

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserves	72.209.300	31.575.400	30.150.200	29.712.700	29.362.700
Onderhoudsreserves	9.866.000	10.524.900	9.497.500	9.011.400	8.196.100
Kapitaallastenreserves	6.936.400	35.161.600	33.646.200	31.358.300	29.191.400
Overige bestemmingsreserves	5.586.400	9.146.500	7.733.400	6.898.300	6.063.200
Totaal reserves	**94.598.100**	**86.408.400**	**81.027.300**	**76.980.700**	**72.813.400**

Toelichting

Algemene reserve
De boekwaarde per 1 januari 2020 is gelijk aan de boekwaarde van de jaarrekening 2019 per 31 december 2019. Uit het jaarrekeningresultaat 2019 van € 1.691.500 is € 944.900 aan de algemene reserve toegevoegd (conform het besluit bij de jaarrekening 2019).

Onderhoudsreserves
De mutaties in de onderhoudsreserves zijn gebaseerd op de ramingen voor (groot) onderhoud in de begroting 2021-2024. Het doel van deze reserves is de pieken en dalen in het onderhoud te egaliseren.

Kapitaallastenreserves
Deze reserves hebben tot doel de kapitaallasten van investeringen op te vangen. Het jaarlijkse verloop van deze reserves volgt vanaf 1 januari 2020 de jaarlijkse afschrijvingslasten van de betreffende investeringen.

Overige bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves worden of zijn in het leven geroepen om te worden bestemd voor een van tevoren bepaald doel.

In de bijlage (pagina 148) is een specificatie opgenomen van de reserves.

Mutaties in de algemene reserve (eigen vermogen)

Stortingen in de algemene reserve

Omschrijving	Begroting 2020 na wijz.	2021	2022	2023	2024
Voorlopige Toevoeging opbrengst verkoop aandelen Eneco aan Algemene Reserve	46.053.700				
Rekeningresultaat 2019 cf. raadsbesluit, na stortingen in overige reserves en voorzieningen.	944.900				
Toevoeging saldo reserve onderhoud watergangen aan Algemene Reserve	167.100				
Totaal stortingen	**47.165.700**				

Onttrekkingen uit de algemene reserve

Omschrijving	Begroting 2020 na wijz.	2021	2022	2023	2024
Dekking afvalbeleidsplan	-220.000				
Dekking strategisch personeelsbudget BAR-organisatie	-225.500				
Dekking beheerkosten GR Nieuw Reijerwaard	-156.400	-63.100			
Dekking incidentele mutaties collegeprogramma	-255.000	-50.000			
1e Turap, Kapitaallastenreserve geluidwal Drievliet	-150.700				
1e Turap, Kapitaallastenreserve Verbeteren bereikbaarheid sportpark Ridderkerk	-61.200				
1e Turap, Heroriëntatie producten Facet	-699.300				
1e Turap, Extra inzet wijkteam, professionalisering op scholen	-156.000				
1e Turap, Kapitaallastenreserve geluidscherm West A15/A16	-1.050.000				
1e Turap, Kapitaallastenreserve permanent lucht- en geluidmeetpunt Nieuw Rijerwaard	-39.000				
1e Turap, Dekking opstellen woonvisie	-45.000				
1e Turap, Dekking doorgeschoven prestatie digitalisering bouwdossiers	-58.500				
1e Turap, Dekking doorgeschoven prestatie afvalbeleidsplan	-153.000				
1e Turap, Dekking doorgeschoven prestatie kapitaallastenreserve fietsverharding Rijksstraatweg	-150.700				
1e Turap, Dekking doorgeschoven prestatie geluidreductie Rotterdamseweg	-131.000				
1e Turap, Dekking van overige bij de jaarrekening 2019 doorgeschoven prestaties uit de algemene reserve	-1.186.800				
Kapitaallastenreserve geluidsscherm west A15/A16		-230.700	-825.200		
Onttrekking ten behoeve van reserve baggeren haven, Kadernota 2021		-950.000			
Dekking incidentele kosten mobiliteitsplan, Kadernota 2021		-65.000	-75.000		
Dekking dijkenvisie, Kadernota 2021		-10.000			
Dekking Tiny forest, kadernota 2021		-37.500			
Onttrekking ten behoeve van vorming reserve Groenvisie, Kadernota 2021		-1.200.000			

Omschrijving	Begroting 2020 na wijz.	2021	2022	2023	2024
Dekking evaluatie Vlaktakssysteem GRJR, Kadernota 2021		-1.200.000			
Onttrekking ten behoeve van de vorming van een reserve Klimaatgelden, Kadernota 2021		-4.000.000			
Dekking Transformatie Centrum, Oost en ontwikkeling PC Hooftstraat, Kadernota 2021		-75.000			
Onttrekking ten behoeve van de vorming van een reserve Overrente		-6.940.100			
Onttrekking ten behoeve van de vorming van een kapitaallastenreserve toekomstige investeringen, Kadernota 2021		-22.500.000			
Dekking wegvallen dividend Eneco		-612.500	-525.000	-437.500	-350.000
Onttrekking ten behoeve van toevoeging aan voorziening beklemde middelen afvalstoffenheffing		-2.700.000			
Totaal onttrekkingen	**-4.738.100**	**-40.633.900**	**-1.425.200**	**-437.500**	**-350.000**
Saldo mutaties algemene reserve	**42.427.600**	**-40.633.900**	**-1.425.200**	**-437.500**	**-350.000**

Mutaties in de reserves per programma

Onttrekkingen	Begr. na wijz.	Meerjarenraming			
Naam reserve	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve	588.500				
Totaal Programma 1	**588.500**	**0**	**0**	**0**	**0**
Algemene reserve	58.500				
Totaal Programma 2	**58.500**	**0**	**0**	**0**	**0**
Algemene reserve	990.500	1.245.700	900.200		
Onderhoud en baggeren haven					
Onderhoud verhardingen	1.622.100	1.672.400	1.583.000	1.630.800	1.233.000
Onderhoud openbare verlichting	253.600	253.600	253.600	253.600	253.600
Onderhoud watergangen					
KLR Parkeergarage gemeentehuis	53.500	55.200	55.900	56.600	57.300
KLR Fietsroute Molensteeg - St. Jorisstr.	2.900	2.900	2.900	2.900	2.900
KLR fietsverharding Rijksstraatweg	7.700		4.900	4.900	4.900
KLR Geluidsreductie 'Rotterdamseweg Drievliet'		15.300	15.300	15.300	15.300
KLR Geluidsscherm West A15/A16				57.000	57.000
KLR Bereikbaarheid Reijerpark	18.800	19.300	19.300	19.300	19.300
Totaal Programma 3	**2.949.100**	**3.264.400**	**2.835.100**	**2.040.400**	**1.643.300**
Groot onderhoud gebouwen	34.800				
Totaal Programma 4	**34.800**	**0**	**0**	**0**	**0**

Onttrekkingen	Begr. na wijz.		Meerjarenraming		
Naam reserve	2020	2021	2022	2023	2024
Algemene reserve	40.700				
Totaal Programma 5	**40.700**	**0**	**0**	**0**	**0**
Beeldende Kunst	67.900				
Onderhoud speelterreinen	47.900	31.300	28.800	28.800	28.800
Groot onderhoud gebouwen	13.000				
Integraal accommodatie plan	10.000				
Groenvisie		300.000	300.000	300.000	300.000
Algemene reserve	247.000	1.247.500			
Totaal Programma 6	**385.800**	**1.578.800**	**328.800**	**328.800**	**328.800**
Algemene reserve	836.500	1.250.000			
Innovatiefonds sociaal domein	100.000	100.000			
Stichting Facet					
Totaal Programma 7	**936.500**	**1.350.000**	**0**	**0**	**0**
Algemene reserve	1.582.800	6.700.000			
Klimaatgelden		1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
KLR Perm. Lucht- geluidmeetp. Nw Reijw.	10.600	10.600	10.600	10.600	10.600
Totaal Programma 8	**1.593.400**	**7.710.600**	**1.010.600**	**1.010.600**	**1.010.600**
Algemene reserve	393.600	138.100			
Groot onderhoud sportaccommodaties	534.000	220.500	359.600	359.600	359.600
Groot onderhoud gebouwen	903.500	214.200	815.600	359.500	1.059.400
Omgevingslawaai					
Landschapstafel	12.000	13.900	13.900	13.900	13.900
Integraal accomodatieplan	416.200	10.000	175.000		
KLR Kapitaallasten herwaardering	40.700	37.200	37.200	37.200	37.200
KLR Uitbreiding Vredehof	33.300	33.300	33.300	33.300	33.300
KLR Begraafplaats Vredehof	7.100	7.000	7.000	7.000	7.000
KLR Bouw rouwcentrum	15.300	15.400	15.300	15.300	15.300
KLR Herbouw de Piramide	12.000	12.000	12.100	12.100	12.100
KLR Bouw Ds. Kerstenschool	14.200	14.700	14.700	14.700	14.700
KLR Kunstgrasveld Rijsoord	6.800	5.800	5.800	5.800	5.800
KLR Bouw Voorn 10 - WAC Drievliet	11.300	11.200	11.200	11.200	11.200
KLR Jongerencentrum PC Hooftstraat	89.900	71.500	71.500	71.500	71.500
KLR Blok- en buurtspeelruimtes	18.800	18.800	18.700	18.700	7.400
KLR Uitbreiding Farelcollege	7.500	7.500	7.400	7.400	7.400
KLR Bereikbaarheid Reijerpark					
Totaal programma 9	**2.516.200**	**831.100**	**1.598.300**	**967.200**	**1.655.800**
Groot onderhoud gebouwen	273.000				
Vpb lasten uit grondexploitaties	288.000	216.000			
KLR Overrente		1.107.900	997.500	887.100	776.700
KLR Toekomstige investeringen			1.000.000	1.000.000	1.000.000
Algemene reserve		30.052.600	525.000	437.500	350.000
Totaal buiten de programma 's	**561.000**	**31.376.500**	**2.522.500**	**2.324.600**	**2.126.700**
Totaal onttrekkingen	**9.664.500**	**46.111.400**	**8.295.300**	**6.671.600**	**6.765.200**

Stortingen	Begr. na wijz.	Meerjarenraming			
Naam reserve	2020	2021	2022	2023	2024
Reserve groot onderhoud gebouwen	-16.100	-48.500	-48.500	-48.500	-48.500
Totaal Programma 1	**-16.100**	**-48.500**	**-48.500**	**-48.500**	**-48.500**
Onderhoud en baggeren haven	-32.700	-982.700	-32.700	-32.700	-32.700
Onderhoud verhardingen	-1.007.400	-1.073.600	-985.900	-1.098.900	-1.071.800
Onderhoud openbare verlichting	-178.700	-178.700	-178.700	-178.700	-178.700
Verbeteren bereikbaarheid Reijerpark	-61.200				
KLR Geluidsreductie 'Rotterdamseweg Drievliet'	-281.700				
KLR Geluidsscherm West A15/A16		-230.700	-825.200		
KLR fietsverharding Rijksstraatweg	-150.700				
Totaal Programma 3	**-1.712.400**	**-2.465.700**	**-2.022.500**	**-1.310.300**	**-1.283.200**
Reserve groot onderhoud gebouwen	-20.000				
Totaal Programma 4	**-20.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onderhoud speelterreinen	-73.800	-73.800	-73.800	-73.800	-73.800
Groenvisie		-1.200.000			
Totaal Programma 6	**-73.800**	**-1.273.800**	**-73.800**	**-73.800**	**-73.800**
KLR Geluidsscherm West A15/A16	-1.050.000				
KLR Perm. Lucht- geluidmeetp. Nw Reijw.	-39.000				
Klimaatgelden		-4.000.000			
Totaal programma 8	**-1.089.000**	**-4.000.000**	**0**	**0**	**0**
Algemene reserve					
Groot onderhoud sportaccommodaties	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Groot onderhoud gebouwen	-443.600	-443.600	-443.600	-463.600	-463.600
KLR Bereikbaarheid Reijerpark					
Nieuw Reijerwaard			-75.800	-478.800	-478.800
Vpb lasten uit grondexploitaties		0	0	0	0
Totaal programma 9	**-693.600**	**-693.600**	**-769.400**	**-1.192.400**	**-1.192.400**
Algemene reserve	-46.053.700				
KLR Toekomstige investeringen		-22.500.000			
KLR Overrente		-6.940.100			
Totaal buiten de programma 's	**-46.053.700**	**-29.440.100**	**0**	**0**	**0**
Totaal stortingen	**-49.658.600**	**-37.921.700**	**-2.914.200**	**-2.625.000**	**-2.597.900**

Stand en verloop van de voorzieningen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Verplichtingen, verliezen en risico's	4.295.100	4.196.400	4.158.200	4.132.300	4.106.400
Middelen derden met bestedingsverplichting	8.981.300	9.353.600	7.668.000	7.114.300	7.042.600
Totaal voorzieningen	**13.276.400**	**13.550.000**	**11.826.200**	**11.246.600**	**11.149.000**

Toelichting

Verplichtingen, verliezen en risico's
Dit betreft onder andere de voorziening wethouderspensioenen en de voorziening Bodem Woonvisie

Middelen van derden met een bestedingsverplichting
Onder de bestedingsverplichtingen vallen de voorziening onderhoud graven en de voorziening beklemde middelen lijkbezorging, afvalstoffen- en rioolheffing.
De mutatie wordt veroorzaakt door de doorschuiven van werkzaamheden naar 2020, zoals gemeld in de Jaarstukken 2019 en verwerkt in de eerste tussenrapportage.

Overzicht ramingen per taakveld

Taakveld	Lasten/ Baten	2020	2021	2022	2023	2024
0.1 Bestuur	L	-3.943.400	-3.249.400	-3.267.300	-3.196.900	-3.262.600
	B	691.600	566.400	566.400	547.600	547.600
Totaal 0.1		**-3.251.800**	**-2.683.000**	**-2.700.900**	**-2.649.300**	**-2.715.000**
0.10 Mutaties reserves	L	-49.658.600	-37.921.700	-2.914.200	-2.625.000	-2.597.900
	B	9.664.500	46.111.400	8.295.300	6.671.600	6.765.200
Totaal 0.10		**-39.994.100**	**8.189.700**	**5.381.100**	**4.046.600**	**4.167.300**
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	L	72.700	-314.600	-47.900	-113.500	-118.500
	B	2.250.701	-1.970.600	-1.901.400	-1.676.900	-1.841.000
Totaal 0.11		**2.323.401**	**-2.285.200**	**-1.949.300**	**-1.790.400**	**-1.959.500**
0.2 Burgerzaken	L	-1.954.300	-1.231.700	-1.244.600	-1.212.100	-1.278.000
	B	540.200	590.900	540.400	458.200	458.200
Totaal 0.2		**-1.414.100**	**-640.800**	**-704.200**	**-753.900**	**-819.800**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	L	-2.078.100	-1.881.600	-2.136.000	-1.852.600	-1.876.000
	B	1.040.200	913.500	913.500	893.500	864.500
Totaal 0.3		**-1.037.900**	**-968.100**	**-1.222.500**	**-959.100**	**-1.011.500**
0.4 Overhead	L	-15.038.400	-14.204.000	-14.423.200	-14.273.200	-14.801.600
	B	542.600	517.200	517.200	503.600	503.600
Totaal 0.4		**-14.495.800**	**-13.686.800**	**-13.906.000**	**-13.769.600**	**-14.298.000**
0.5 Treasury	L	-429.501	-384.200	39.900	461.500	769.800
	B	47.550.100	530.000	517.100	542.200	539.900
Totaal 0.5		**47.120.599**	**145.800**	**557.000**	**1.003.700**	**1.309.700**
0.61 OZB woningen	L	-427.200	-283.500	-282.500	-282.900	-282.900
	B	5.917.800	6.015.000	5.920.800	6.564.300	6.639.100
Totaal 0.61		**5.490.600**	**5.731.500**	**5.638.300**	**6.281.400**	**6.356.200**
0.62 OZB niet-woningen	L	-239.900	-142.600	-142.000	-142.200	-142.200
	B	4.293.400	5.627.600	5.722.700	5.981.100	6.239.400
Totaal 0.62		**4.053.500**	**5.485.000**	**5.580.700**	**5.838.900**	**6.097.200**
0.63 Parkeerbelasting	L		-15.100	-15.100	-15.100	-15.100
	B	407.200	407.200	407.200	407.200	407.200
Totaal 0.63		**407.200**	**392.100**	**392.100**	**392.100**	**392.100**
0.64 Belastingen overig	**L**	**-93.500**	**-230.700**	**-230.200**	**-230.400**	**-230.400**
	B	176.100	146.100	196.100	196.100	196.100
Totaal 0.64		82.600	-84.600	-34.100	-34.300	-34.300
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	B	66.328.600	68.995.000	69.990.000	70.327.000	70.921.000
Totaal 0.7		**66.328.600**	**68.995.000**	**69.990.000**	**70.327.000**	**70.921.000**
0.8 Overige baten en lasten	L	-261.800	-128.600	-128.500	-128.500	-128.500
	B	215.600	83.900	83.900	83.900	83.900
Totaal 0.8		**-46.200**	**-44.700**	**-44.600**	**-44.600**	**-44.600**
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	L	-351.900	-252.500	-36.500	-36.500	-36.500
Totaal 0.9		**-351.900**	**-252.500**	**-36.500**	**-36.500**	**-36.500**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	L	-2.301.100	-2.385.100	-2.336.900	-2.336.900	-2.400.100
Totaal 1.1		**-2.301.100**	**-2.385.100**	**-2.336.900**	**-2.336.900**	**-2.400.100**
1.2 Openbare orde en veiligheid	L	-1.036.300	-1.287.700	-1.285.500	-1.285.500	-1.285.500
	B	49.200	40.200	40.200	40.200	40.200
Totaal 1.2		**-987.100**	**-1.247.500**	**-1.245.300**	**-1.245.300**	**-1.245.300**
2.1 Verkeer en vervoer	L	-8.151.800	-6.924.600	-7.665.900	-8.313.400	-8.413.400
	B	277.100	199.400	199.400	199.400	199.400
Totaal 2.1		**-7.874.700**	**-6.725.200**	**-7.466.500**	**-8.114.000**	**-8.214.000**
2.2 Parkeren	L	-198.800	-271.800	-270.600	-269.700	-268.900
Totaal 2.2		**-198.800**	**-271.800**	**-270.600**	**-269.700**	**-268.900**
2.3 Recreatieve havens	L		-36.900	-36.700	-36.800	-36.800
Totaal 2.3			**-36.900**	**-36.700**	**-36.800**	**-36.800**
2.4 Economische havens en waterwegen	L	-615.600	-520.100	-520.000	-542.200	-547.500
	B	158.500	168.200	167.800	167.800	167.800
Totaal 2.4		**-457.100**	**-351.900**	**-352.200**	**-374.400**	**-379.700**
2.5 Openbaar vervoer	L	-644.900	-623.400	-629.600	-629.500	-627.800
	B	107.700	107.700	107.700	107.700	107.700
Totaal 2.5		**-537.200**	**-515.700**	**-521.900**	**-521.800**	**-520.100**

Taakveld	Lasten/ Baten	2020	2021	2022	2023	2024
3.1 Economische ontwikkeling	L	-454.600	-390.700	-390.000	-388.200	-388.200
	B	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal 3.1		**-254.600**	**-190.700**	**-190.000**	**-188.200**	**-188.200**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	L	-5.194.400	-4.039.800	-4.364.300	-4.359.600	-4.359.600
	B	5.158.300	3.913.000	3.913.000	3.913.000	3.913.000
Totaal 3.2		**-36.100**	**-126.800**	**-451.300**	**-446.600**	**-446.600**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	L	-12.700	-80.000	-79.800	-79.900	-79.900
	B	282.100	302.100	302.100	302.100	302.100
Totaal 3.3		**269.400**	**222.100**	**222.300**	**222.200**	**222.200**
3.4 Economische promotie	L		-27.100	-27.000	-27.000	-27.000
Totaal 3.4			**-27.100**	**-27.000**	**-27.000**	**-27.000**
4.1 Openbaar basisonderwijs	L	-246.700	-236.600	-199.600	-161.600	-124.600
Totaal 4.1		**-246.700**	**-236.600**	**-199.600**	**-161.600**	**-124.600**
4.2 Onderwijshuisvesting	L	-2.022.000	-2.026.400	-2.172.000	-2.661.100	-3.126.000
	B		1.300	9.000	47.700	47.700
Totaal 4.2		**-2.022.000**	**-2.025.100**	**-2.163.000**	**-2.613.400**	**-3.078.300**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	L	-3.268.400	-1.896.100	-1.894.800	-1.894.000	-1.743.000
	B	1.513.400	573.900	573.900	573.900	573.900
Totaal 4.3		**-1.755.000**	**-1.322.200**	**-1.320.900**	**-1.320.100**	**-1.169.100**
5.1 Sportbeleid en activering	L	-1.298.500	-1.150.700	-1.150.600	-1.100.600	-1.100.600
Totaal 5.1		**-1.298.500**	**-1.150.700**	**-1.150.600**	**-1.100.600**	**-1.100.600**
5.2 Sportaccommodaties	L	-4.317.400	-3.563.600	-4.613.000	-4.527.100	-4.552.200
	B	1.393.900	1.393.900	1.393.900	1.393.900	1.393.900
Totaal 5.2		**-2.923.500**	**-2.169.700**	**-3.219.100**	**-3.133.200**	**-3.158.300**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	L	-1.036.900	-825.900	-813.400	-800.900	-798.400
Totaal 5.3		**-1.036.900**	**-825.900**	**-813.400**	**-800.900**	**-798.400**
5.4 Musea	L	-18.200	-33.300	-33.300	-33.300	-33.300
Totaal 5.4		**-18.200**	**-33.300**	**-33.300**	**-33.300**	**-33.300**
5.5 Cultureel erfgoed	L	-115.400	-150.600	-140.400	-140.500	-140.500
Totaal 5.5		**-115.400**	**-150.600**	**-140.400**	**-140.500**	**-140.500**
5.6 Media	L	-1.364.700	-1.190.400	-1.190.200	-1.190.300	-1.190.300
Totaal 5.6		**-1.364.700**	**-1.190.400**	**-1.190.200**	**-1.190.300**	**-1.190.300**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	L	-5.357.200	-5.155.000	-5.163.100	-5.185.200	-5.211.300
	B	25.800	25.800	25.800	25.800	25.800
Totaal 5.7		**-5.331.400**	**-5.129.200**	**-5.137.300**	**-5.159.400**	**-5.185.500**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	L	-5.565.600	-4.847.200	-4.957.500	-4.953.900	-4.950.200
Totaal 6.1		**-5.565.600**	**-4.847.200**	**-4.957.500**	**-4.953.900**	**-4.950.200**
6.2 Wijkteams	L	-3.639.500	-4.608.600	-4.458.400	-4.461.900	-4.461.900
Totaal 6.2		**-3.639.500**	**-4.608.600**	**-4.458.400**	**-4.461.900**	**-4.461.900**
6.3 Inkomensregelingen	L	-15.641.700	-14.840.800	-14.590.400	-14.590.600	-14.590.600
	B	12.797.400	12.797.400	12.797.400	12.797.400	12.797.400
Totaal 6.3		**-2.844.300**	**-2.043.400**	**-1.793.000**	**-1.793.200**	**-1.793.200**
6.4 Begeleide participatie	L	-133.000	-250.600	-249.900	-250.200	-250.200
Totaal 6.4		**-133.000**	**-250.600**	**-249.900**	**-250.200**	**-250.200**
6.5 Arbeidsparticipatie	L	-2.267.000	-2.991.500	-2.983.000	-2.987.200	-2.987.200
Totaal 6.5		**-2.267.000**	**-2.991.500**	**-2.983.000**	**-2.987.200**	**-2.987.200**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	L	-1.437.500	-1.691.900	-1.657.700	-1.655.000	-1.652.000
	B	9.700	9.700	9.700	9.700	9.700
Totaal 6.6		**-1.427.800**	**-1.682.200**	**-1.648.000**	**-1.645.300**	**-1.642.300**
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	L	-9.672.100	-10.221.600	-10.231.500	-10.232.600	-10.232.600
	B	320.900	411.900	402.900	402.900	402.900
Totaal 6.71		**-9.351.200**	**-9.809.700**	**-9.828.600**	**-9.829.700**	**-9.829.700**
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	L	-7.741.000	-9.405.200	-8.201.400	-8.201.800	-8.201.800
Totaal 6.72		**-7.741.000**	**-9.405.200**	**-8.201.400**	**-8.201.800**	**-8.201.800**
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	L	-142.000	-93.400	-93.300	-93.400	-93.400
	B	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Totaal 6.81		**-107.000**	**-58.400**	**-58.300**	**-58.400**	**-58.400**
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	L	-1.838.000	-1.793.500	-1.793.300	-1.793.400	-1.793.400
Totaal 6.82		**-1.838.000**	**-1.793.500**	**-1.793.300**	**-1.793.400**	**-1.793.400**

Taakveld	Lasten/ Baten	2020	2021	2022	2023	2024
7.1 Volksgezondheid	L	-1.641.500	-1.605.600	-1.605.500	-1.605.600	-1.605.600
Totaal 7.1		**-1.641.500**	**-1.605.600**	**-1.605.500**	**-1.605.600**	**-1.605.600**
7.2 Riolering	L	-5.035.700	-4.141.100	-4.143.900	-4.117.200	-4.091.900
	B	6.255.300	5.151.700	5.159.600	5.131.800	5.106.500
Totaal 7.2		**1.219.600**	**1.010.600**	**1.015.700**	**1.014.600**	**1.014.600**
7.3 Afval	L	-5.665.100	-9.354.800	-6.675.900	-6.668.300	-6.659.200
	B	6.532.300	8.178.700	8.202.100	8.193.800	8.184.800
Totaal 7.3		**867.200**	**-1.176.100**	**1.526.200**	**1.525.500**	**1.525.600**
7.4 Milieubeheer	L	-1.725.000	-2.328.800	-2.317.800	-2.318.100	-2.318.000
	B	107.700	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal 7.4		**-1.617.300**	**-2.323.800**	**-2.312.800**	**-2.313.100**	**-2.313.000**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	L	-1.060.300	-1.525.000	-1.543.400	-1.555.800	-1.550.900
	B	1.492.300	1.395.700	1.397.200	1.415.100	1.416.500
Totaal 7.5		**432.000**	**-129.300**	**-146.200**	**-140.700**	**-134.400**
8.1 Ruimtelijke ordening	L	-1.367.700	-1.424.900	-1.344.600	-1.338.700	-1.338.400
	B	116.400	936.400	136.400	136.400	136.400
Totaal 8.1		**-1.251.300**	**-488.500**	**-1.208.200**	**-1.202.300**	**-1.202.000**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	L	-5.291.200	-4.661.600	-3.549.800	-1.361.300	-654.700
	B	5.290.400	4.773.800	3.662.000	1.473.500	766.900
Totaal 8.2		**-800**	**112.200**	**112.200**	**112.200**	**112.200**
8.3 Wonen en bouwen	L	-1.105.000	-1.300.700	-1.295.600	-1.291.900	-1.286.100
	B	1.286.400	988.400	988.400	1.016.100	1.016.100
Totaal 8.3		**181.400**	**-312.300**	**-307.200**	**-275.800**	**-270.000**
Eindtotaal		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht te verstrekken subsidies

Omschrijving	Raming 2021
Onderwijs	
Volwasseneneducatie	50.500
Cultuur, sport en groen	
Amateurkunst	40.600
Bibliotheekwerk	1.153.700
Culturele vorming	45.500
Emancipatie	22.600
Evenementen / volksfeesten	27.100
Initiatiefsubsidies	47.800
Kunstobjecten / Beeldende vorming	29.500
Musea	17.500
Muziekschool	605.900
Sport(beleid)	30.700
Sociaal domein	
Clientondersteuning rondom teams	91.800
Jeugd- en jongerenwerk (overig)	37.400
Jeugdgezondheidszorg	1.173.200
Lokaal preventief Jeugd	328.500
Maatschappelijk werk	85.000
Minimabeleid	4.200
Ontwikkelingssamenwerking	17.300
Ouderenwerk	225.100
Schuldhulpverlening	25.000
Vluchtelingenwerk	82.600
Wijkwerk	132.000
WMO vrijwilligerswerk	15.500
Gezondheid en duurzaamheid	
Volksgezondheid	2.900
Totaal	**4.291.900**

Bijlage 2 Verloop van reserves

Omschrijving	bkw 1-1-2020	storting 2020	onttrekking 2020	resultaat 2019	bkw 1-1-2021	storting 2021	onttrek-king 2021	bkw 1-1-2022	storting 2022	onttrek-king 2022	bkw 1-1-2023	storting 2023	onttrek-king 2023	bkw 1-1-2024	storting 2024	onttrek-king 2024	bkw 31-12-2024
Algemene reserves																	
Algemene reserve	29.781.700	46.053.700	4.738.100	944.900	72.209.300			31.575.400			30.150.200			29.712.700			29.362.700
Algemene reserve				167.100													
Algemene reserve							230.700			825.200							
Algemene reserve							950.000										
Algemene reserve							65.000			75.000							
Algemene reserve							10.000										
Algemene reserve							37.500										
Algemene reserve							1.200.000										
Algemene reserve							50.000										
Algemene reserve							1.200.000										
Algemene reserve							4.000.000										
Algemene reserve							2.700.000										
Algemene reserve							63.100										
Algemene reserve							75.000										
Algemene reserve							6.940.100										
Algemene reserve							22.500.000										
Algemene reserve							612.500			525.000			437.500			350.000	
Totaal algemene reserve	**29.781.700**	**46.053.700**	**4.738.100**	**1.112.000**	**72.209.300**	**0**	**40.633.900**	**31.575.400**	**0**	**1.425.200**	**30.150.200**	**0**	**437.500**	**29.712.700**	**0**	**350.000**	**29.362.700**
Onderhoudsreserves																	
Baggeren haven	82.800	32.700			115.500	982.700		1.098.200	32.700		1.130.900	32.700		1.163.600	32.700		1.196.300
Verhardingen	5.903.500	1.007.400	1.622.100		5.288.800	1.073.600	1.672.400	4.690.000	985.900	1.583.000	4.092.900	1.098.900	1.630.800	3.561.000	1.071.800	1.233.000	3.399.800
Groot onderhoud sportaccommodaties	1.511.700	250.000	534.000		1.227.700	250.000	220.500	1.257.200	250.000	359.600	1.147.600	250.000	359.600	1.038.000	250.000	359.600	928.400
Groot onderhoud gebouwen	3.030.300	479.700	1.224.300		2.285.700	492.100	214.200	2.563.600	492.100	815.600	2.240.100	512.100	359.500	2.392.700	512.100	1.059.400	1.845.400
Openbare verlichting	830.600	178.700	253.600		755.700	178.700	253.600	680.800	178.700	253.600	605.900	178.700	253.600	531.000	178.700	253.600	456.100
Watergangen	167.100			-167.100	0			0			0			0			0
Speelterreinen	166.700	73.800	47.900		192.600	73.800	31.300	235.100	73.800	28.800	280.100	73.800	28.800	325.100	73.800	28.800	370.100
Totaal onderhoudsreserves	**11.692.700**	**2.022.300**	**3.681.900**	**-167.100**	**9.866.000**	**3.050.900**	**2.392.000**	**10.524.900**	**2.013.200**	**3.040.600**	**9.497.500**	**2.146.200**	**2.632.300**	**9.011.400**	**2.119.100**	**2.934.400**	**8.196.100**

Omschrijving	bkw 1-1-2020	storting 2020	onttrekking 2020	resultaat 2019	bkw 1-1-2021	storting 2021	onttrek-king 2021	bkw 1-1-2022	storting 2022	onttrek-king 2022	bkw 1-1-2023	storting 2023	onttrek-king 2023	bkw 1-1-2024	storting 2024	onttrek-king 2024	bkw 31-12-2024
Overige bestemmingsreserves																	
Overstapplaats deltapoort	1.270.000				1.270.000			1.270.000			1.270.000			1.270.000			1.270.000
Omgevingslawaai	7.900				7.900			7.900			7.900			7.900			7.900
Beeldende kunst	68.000		67.900	4.600	4.700			4.700			4.700			4.700			4.700
Innovatiefonds sociaal domein	920.500		100.000		820.500		100.000	720.500			720.500			720.500			720.500
Ondergronds brengen hoogspanningsleiding	880.000				880.000			880.000			880.000			880.000			880.000
Landschapstafel	330.000		12.000	60.000	378.000		13.900	364.100		13.900	350.200		13.900	336.300		13.900	322.400
Integraal Accommodatie Plan	1.929.300		426.200		1.503.100		10.000	1.493.100		175.000	1.318.100			1.318.100			1.318.100
Welzijns- en sportbeleid Facet	266.000				266.000			266.000			266.000			266.000			266.000
Nieuw Reijerwaard	0				0			0	75.800		75.800	478.800		554.600	478.800		1.033.400
Klimaatgelden	0			240.000	240.000	4.000.000	1.000.000	3.240.000		1.000.000	2.240.000		1.000.000	1.240.000		1.000.000	240.000
Groenvisie	0				0	1.200.000	300.000	900.000		300.000	600.000		300.000	300.000		300.000	0
Vpb lasten uit grondexploitaties	305.200		288.000	199.000	216.200		216.000	200			200			200			200
Totaal bestemmingsreserves	**5.976.900**	**0**	**894.100**	**503.600**	**5.586.400**	**5.200.000**	**1.639.900**	**9.146.500**	**75.800**	**1.488.900**	**7.733.400**	**478.800**	**1.313.900**	**6.898.300**	**478.800**	**1.313.900**	**6.063.200**
Kapitaallastenreserves																	
Kapitaallasten (herwaardering)	483.000		40.700		442.300		37.200	405.100		37.200	367.900		37.200	330.700		37.200	293.500
Uitbreiding Vredehof	199.900		33.300		166.600		33.300	133.300		33.300	100.000		33.300	66.700		33.300	33.400
Bouw Voorn 10 - WAC Drievliet	146.200		11.300		134.900		11.200	123.700		11.200	112.500		11.200	101.300		11.200	90.100
Begraafplaats Vredehof	127.000		7.100		119.900		7.000	112.900		7.000	105.900		7.000	98.900		7.000	91.900
Rouwcentrum	107.300		15.300		92.000		15.400	76.600		15.300	61.300		15.300	46.000		15.300	30.700
Herbouw de Piramide	324.800		12.000		312.800		12.000	300.800		12.100	288.700		12.100	276.600		12.100	264.500
Ds. Kerstenschool gebouw	454.200		14.200		440.000		14.700	425.300		14.700	410.600		14.700	395.900		14.700	381.200
Kunstgrasveld Rijsoord	34.700		6.800		27.900		5.800	22.100		5.800	16.300		5.800	10.500		5.800	4.700
Parkeergarage gemeentehuis	2.394.200		53.500		2.340.700		55.200	2.285.500		55.900	2.229.600		56.600	2.173.000		57.300	2.115.700
Jongerencentrum PC Hooftstraat	689.600		89.900		599.700		71.500	528.200		71.500	456.700		71.500	385.200		71.500	313.700
Fietsroute Molensteeg, Benedenrijweg, St. Jorisstraat	31.600		2.900		28.700		2.900	25.800		2.900	22.900		2.900	20.000		2.900	17.100
Blok- en buurtspeelterreinen 2010, 2011	82.400		18.800		63.600		18.800	44.800		18.700	26.100		18.700	7.400		7.400	0
Uitbreiding Farelcollege	239.000		7.500		231.500		7.500	224.000		7.400	216.600		7.400	209.200		7.400	201.800
Fietsverharding Rijksstraatweg	3.000	150.700	7.700		146.000			146.000		4.900	141.100		4.900	136.200		4.900	131.300
Perm. Lucht- geluidmeetp. Nw Reijw.	56.800	39.000	10.600		85.200		10.600	74.600		10.600	64.000		10.600	53.400		10.600	42.800
Geluidsred.R'dmseweg Drievl	15.500	281.700			297.200		15.300	281.900		15.300	266.600		15.300	251.300		15.300	236.000
Geluidsscherm West A15/A16	0	**1.050.000**			1.050.000	230.700		1.280.700	825.200		2.105.900		57.000	2.048.900		57.000	1.991.900
Bereikbaarheid sportpark Reijerpark	315.000	61.200	18.800		357.400		19.300	338.100		19.300	318.800		19.300	299.500		19.300	280.200
Toekomstige investeringen	0				0	22.500.000		22.500.000		1.000.000	21.500.000		1.000.000	20.500.000		1.000.000	19.500.000
"Overrente"	0				0	6.940.100	1.107.900	5.832.200		997.500	4.834.700		887.100	3.947.600		776.700	3.170.900
Totaal kapitaallastenreserves	**5.704.200**	**1.582.600**	**350.400**	**0**	**6.936.400**	**29.670.800**	**1.445.600**	**35.161.600**	**825.200**	**2.340.600**	**33.646.200**	**0**	**2.287.900**	**31.358.300**	**0**	**2.166.900**	**29.191.400**
Totaal reserves	**53.155.500**	**49.658.600**	**9.664.500**	**1.448.500**	**94.598.100**	**37.921.700**	**46.111.400**	**86.408.400**	**2.914.200**	**8.295.300**	**81.027.300**	**2.625.000**	**6.671.600**	**76.980.700**	**2.597.900**	**6.765.200**	**72.813.400**

Bijlage 3 Lopende ontwikkelingen Ruimte

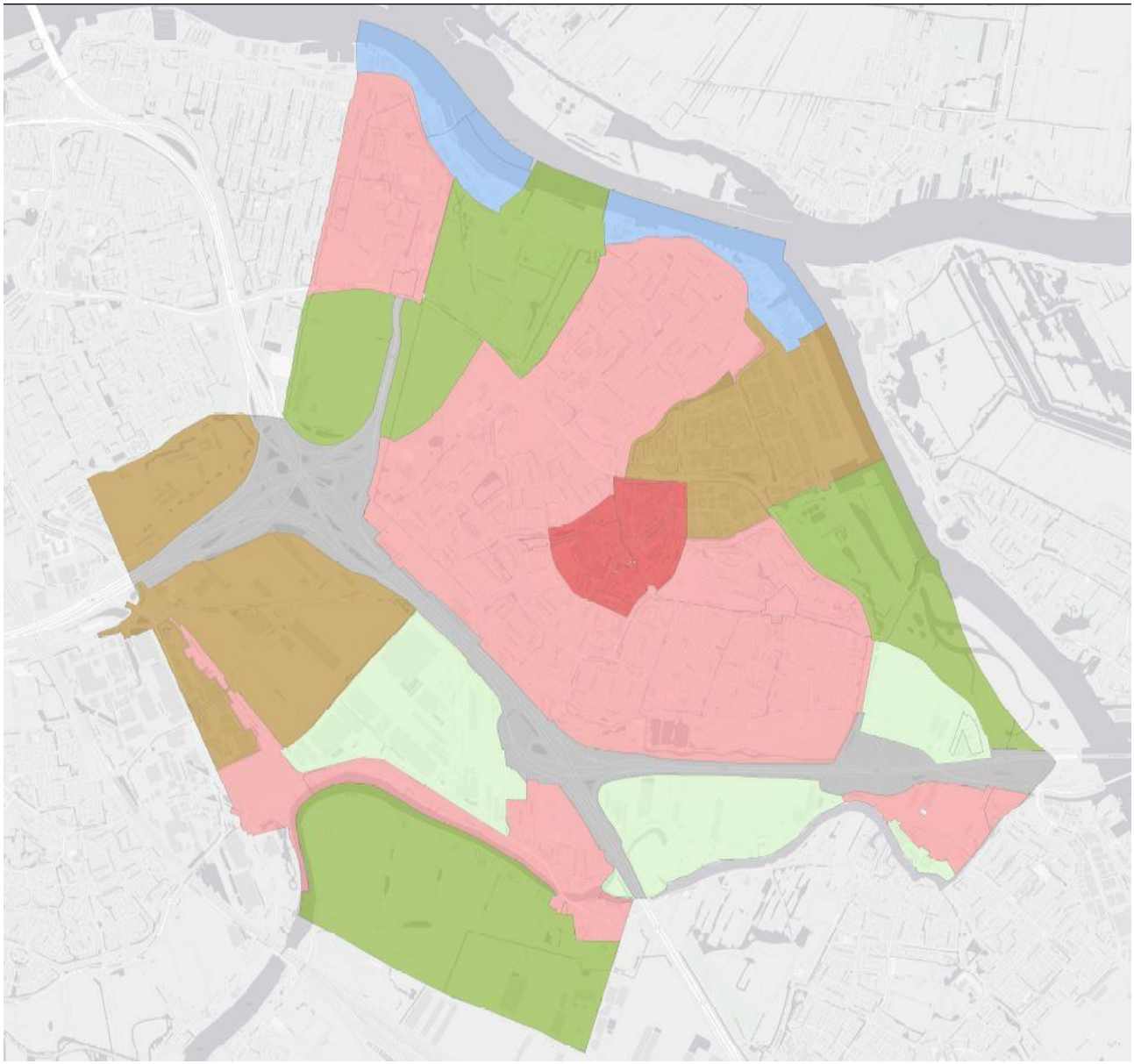

Bestemmingsplannen

Thema

- Centrum
- Woongebied
- Bedrijventerrein
- Buitengebied
- Groen - Recreatie
- Rivieroevers
- Snelwegen

Overzicht thematische ruimtelijke plannen (indicatief)					
Naam thema	Te herzien en gepland in 2021	Overig te herzien	Bestaand	Vastgesteld op	Opmerkingen
Thema Centrum					
		BP Centrum Oost	deels BP bedrijventerrein Donkersloot-Zuid	5 maart 1984	Eerst gebiedsvisie, dan bestemmingsplan.
			BP Noordenweg Westmolendijk + 1e herziening	18 november 1991	
			BP de Gieterij	28 januari 2001	
			PBP havenstraat zuid- Gieterijstraat	21 januari 2010	
			PBP Havenstraat fase 2	30 juni 2016	
		BP P.C. Hooftstraat en omgeving	deels BP Noordenweg Westmolendijk + 1e herziening	18 november 1991	Uitvoering van de gebiedsvisie P.C. Hooftstraat en omgeving wordt gerealiseerd via een project.
			deels BV Centrum	17 oktober 2013	
			deels BV Ridderkerk Zuid	12 september 2013	
			BP Centrum	22 mei 2017	
			PBP Centrum Noord-Oost	27 mei 2014	
Thema Groen-Recreatie					
		BP Groen-Recreatie	deels BP Landelijk Gebied Zuid Geldt alleen voor een klein stukje waaraan bij BP Waalbos goedkeuring is onthouden.	25 maart 1991	
			BP Waalbos	26 juni 2008	
			BP Natuurgebied Crezeepolder	27 november 2008	
			BP Donckse Velden	24 maart 2011	
			deels BP Het Zand en De Gorzen Gaat om het gebied De Gorzen	28 november 2013	
			PBP Ontwikkelingen Reyerpark	12 september 2013	
			deels BV Oosterpark en Snelwegen Gaat alleen om gedeelte Oosterpark	12 december 2013	
			deels BP Buitengebied	21 mei 2015	
Thema Rivieroevers					
		BP Rivieroevers Slikkerveer	BP Slikkerveer Rivieroevers	9 oktober 2008	Eerst gebiedsvisie, dan bestemmingsplan
	-	-	BP Bolnes Maasoevers Oost	4 juli 2013	
Thema Bedrijventerrein					
	OP Donkersloot (pilot)		BP Donkersloot	1 februari 2007	
			deels BV Woude	24 maart 2014	
		BP Veren Ambacht	BP Veren Ambacht	19 oktober 1998	Na afronding regionale gebiedsvisie voor Veren Ambacht, Nieuw-Reijerwaard en BT-Oost Barendrecht en thematische uitwerking
			UP Veren Ambacht 1e uitw.	31 augustus 1999	
			UP Veren Ambacht 2e uitw.	7 december 1999	
	-	-	BP Cornelisland (30 mei 2013) + exploitatieplan	30 mei 2013	
	-	-	IP Nieuw-Reijerwaard	26 juni 2013	
Thema Woongebied					
	BP Woongebied (mogelijk nog 2020)		Paraplu-BP horecabeleid	16 juli 2001	
			BP Ridderkerk West	5 juli 2007	
			BP Slikkerveer	5 juni 2008	
			deels BV Ridderkerk Zuid	12 september 2013	
			deels BV Woude	24 maart 2014	
	PBP Driehoek Het Zand		BP Het Zand Geldt alleen nog voor de locatie Driehoek-Het Zand	26 mei 1990	
	-	-	BP Veren Ambacht Gaat alleen om de woningen aan de Rijksstraatweg en de Boomgaard van vd Heuvel	19 oktober 1998	
	-	-	BV Rijsoord	12 september 2013	
	-	-	BP Bolnes	24 januari 2012	
	-	-	BP Oostendam	28 november 2013	
	-	-	BP Het Zand en De Gorzen	28 november 2013	
Thema Snelwegen					
	-	-	deels BV Oosterpark en Snelwegen Gaat alleen om snelwegen	12 december 2013	
Thema Buitengebied					
	-	-	BP Buitengebied Behalve gebied Bolnes-Zuid	21 mei 2015	

Afkortingen
Bestemmingsplan (BP)
Omgevingsplan (OP)
Beheersverordening (BV)
Wijzigingsplan (WP)
Inpassingsplan (IP)
Projectbestemmingsplan (PBP)

EZB EKT EKP 200